

විනය කර්ම

රේරුකානේ චන්ද්‍රවිමල හිමි

මෙම පොත වෙබ් පිටු ලෙස [මෙතනින්](#) කියවන්න.

පටුන

ප්‍රස්තාවනා

පැවිදි කිරීම

භණ්ඩුකර්ම

තව පඤ්චක කර්මස්ථානය

උපාධ්‍යාය ග්‍රහණය

පැවිදි කිරීමට නුසුදුස්සෝ

පැවිදි කළහොත් පැවිද්ද පිහිටන පැවිදි නො කළ යුතු පුද්ගලයෝ.

පැවිදි කිරීමේ වයස

උපසම්පදා කර්මය.

උපසම්පදා කර්ම වාක්‍යය

උපසම්පදාව අවසානයේ කරන අනුශාසනය

නිඃශ්‍රය සතර

අකරණීය සතර

දෙනුන් දෙනා එකවර උපසම්පදා කිරීම

උපසම්පදාවට අභව්‍ය පුද්ගලයෝ

උපසම්පදාපේක්ෂකයාගේ වයස

උපාධ්‍යාය වීමට සුදුසු භික්ෂූන් වහන්සේ

නිඃශ්‍රය සමාදානය

අධිෂ්ඨාන විකප්පන විධි

පාත්‍රාධිෂ්ඨානය

විවරාධිෂ්ඨානය

පරික්කාරවෝළාධිෂ්ඨානය

විවර විකප්පනය

ඇවැත් දෙසීම

සභාගාපත්ති දෙසීම

ඇවැත් දෙසීමේදී භාවිත කරන වාක්‍යය
නිස දෙසීම.

පොහෝ කිරීම

උපෝසථ නවය.

සඬිස උපෝසථය ගැන දැනගැනු කරුණු

සඬිස උපෝසථය කිරීමේ ක්‍රමය

පාරිසුද්ධි උපෝසථය.

අධිවිධාන උපෝසථය.

වර්ජනය පුද්ගලයෝ.

වස් විසීම

සත්තාහකරණයෙන් යාම.

සත්තාහකරණයෙන් යායුතු කරුණු.

පචාරණය

තේවාචික සඬිස පචාරණය

පචාරණා ඤාත්තිය

තේවාචික ගණ පචාරණය

තේවාචික පුග්ගල පචාරණය

අධිවිධාන පචාරණය

ද්වේවාචිකාදී පචාරණා

කඨිනාස්තරණ විනය කර්මය

කර්ම වාක්‍යය

කඨින විවරය සමග පිරිනමන පරිඡිකාර

කඨින විපත්ති

කලින් කළ සිවුරෙන් කඨිනය ඇතිරීම

නවීන පොතක අදහස්

කඨින විචාරණය

කඨිනදුස්සය පැවරීමට සුදුසු පුද්ගලයා

පුබ්බ කරණය

පව්වුද්ධාරය හා අධිවිධානය

මාතෘකා අට

පළිබෝධ දෙක

කඨිනෝද්ධාර විනය කර්මය

කඨිනෝද්ධාර කර්ම වාක්‍යය

කඨිනානිසංසය

කඨිනත්ථාර කාලය හා ආනිසංස කාලය

කඨිනත්ථාරය ලබන නො ලබන භික්ෂුහු

අපටිච්ඡන්ත මානත

අග්ඝසමෝධාන පරිවාසය

සුද්ධන්තපරිවාසය

වත්මානත් පිරීම ගැන දතයුතු කරුණු.

වත් පුරන භික්ෂුන්ගේ ප්‍රතිපත්ති ක්‍රමය.

වත්-මානත් දීමේදී සැලකිය යුත්තක්.

තිථික පරිවාසය

කුට්ටස්තු දේශන කර්මය

සමනුභාෂණ කර්මය

පබ්බාජනීය කර්මය

අන්‍යවාදකාරෝපන කර්මය

විභේසකාරෝපන කර්මය

ඕසාරණය

බ්‍රහ්ම දණ්ඩය

මෝහාරෝපන කර්මය

තජ්ජනීය කර්මය

නියස්ස කර්මය

පටිසාරණීය කර්මය

පත්තනික්කුජ්ජන කර්මය.

උක්ඛේපනිය කර්ම

ඇවැත් නො පිළිගන්නා භික්ෂූන්ට කරන උක්ඛේපනිය කර්මය.

ඇවතට පිළියම් නො කරනු කැමති භික්ෂුවට කරන උක්ඛේපනිය කර්මය.

පාපදෘෂ්ටිය නො හරනා භික්ෂුවට කරන උක්ඛේපනිය කර්මය.

සම්මුති

කප්පිය භූමි සම්මුතිය

සේඛ සම්මුතිය.

වීචර පටිග්ගාහක සම්මුතිය.

වීචර නිදහක සම්මුතිය.

භණ්ඩාගාර සම්මුතිය.

භාණ්ඩාගාරික සම්මුතිය.

වීචර භාජක සම්මුතිය.

මතක වීචරදාන කර්මය.

මෘත සාමණේර වීචර දාන කර්මය

තිව්වරා විජ්ජවාස සම්මුතිය.

නවකම්ම සම්මුතිය.

සේනාසන ගාභාපක සම්මුතිය.

සේනාසන පඤ්ඤාපක සම්මුතිය.

භත්තුදේසක සම්මුතිය.

යාගු භාජක සම්මුතිය කරන කර්ම වාක්‍යය.

ඵල භාජක සම්මුතිය දෙන කර්ම වාක්‍යය.

ඛජ්ජභාජක සම්මුතිය දෙන කර්ම වාක්‍යය.

අප්පමත්තක විස්සජ්ජක සම්මුතිය.

පත්තගාභාපක සම්මුතිය.

රූපියජඩ්ඪක සම්මුතිය.

සාටිය ගාභාපක සම්මුතිය.

ආරාමික ජේසක සම්මුතිය.

සාමනේර ජේසක සම්මුතිය.

දණ්ඩ සම්මුතිය.

සික්කා සම්මුතිය.

දණ්ඩසික්කා සම්මුතිය

උම්මත්තක සම්මුතිය.

සීමා බන්ධන විනය කර්මය

නව සීමා බන්ධනය

සීමා භූමි ශුද්ධිය.

සීමා සමූහනන, සීමා සම්මුති පිළිබඳ කර්ම වාක්‍යය.

කර්ම කාරක සච්ඡයෝ

කර්ම සතර.

කර්ම විපත්ති.

අධර්ම කර්ම ගැන පිළිපැදිය යුතු අයුරු

විනය කර්ම පොත

(නම වන මුද්‍රණය)

මහාවාරිය

රේරුකානේ වන්දවීමල

(සාහිත්‍ය චක්‍රවර්ති, පණ්ඩිත, ප්‍රචචන විශාරද,

අමරපුර මහා මහෝපාධ්‍යාය ශාසන ශෝභන, ශ්‍රී සද්ධර්ම
ශිෂ්‍යෝමණි)

මහානායක ස්වාමිපාදයන් වහන්සේ විසින්

සම්පාදිතයි.

2008

ලේකම්ගේ සටහන්....

ශාසනයේ පැවැත්මට හේතු වන විනය පිටකය හා විශේෂයෙන් භික්ෂූන්වය හා භික්ෂු සමගිය ගොඩ නගන්නා වූ එහි ඇතුළත් 'විනය කර්ම' පිළිබඳව ඇති නොදැනුමට හේතු දක්වන පූජ්‍යපාද රේරුකානේ නාහිමියෝ මෙහි ප්‍රස්තාවනාවෙන් වැදගත් කරුණු කීපයක් අපේ අවධානයට ලක් කරති.

සමාජයීය හේතු නිසා භික්ෂු පරමාර්ථ වලින් සංඝයා වහන්සේ ඇත් වීමත්, 'විනය කර්ම ඒකාධිකාර' පිහිටුවීමත් මේ අතර වැදගත් වෙයි. සමකාලීන පඬි රුවනක් වූ පූජ්‍යපාද යක්කඩුවේ ප්‍රඥාපරාම නාහිමියෝ ද තම සඟිබණ 'සමන්තේසනා, හා වනකතා යන කෘතීන් මගින් මේ පණිවුඩය දුන් බව අපි දනිමු.

භික්ෂූන්වය ආරක්ෂා කර ගනිමින් සංකීර්ණ සමාජයක කටයුතු කිරීම හා ගිහි-පැවිදි වෙනස ගැන තේරුම් ඇතිව ගිහි-පැවිදි සම්බන්ධය වර්ධනය කිරීම අද මහා සංඝ රත්නයෙන් ඉටුවිය යුතු අගනා කාර්ය භාරයකි. ගිහියන් විනය දැනුමින් පිරිහී සිටින නිසා නොබියව ප්‍රතිපදාව බිඳින හෝ විනය ප්‍රඥප්තිය, තමන්ම නොදැනීම නිසා එය බිඳින හෝ භික්ෂූන් වහන්සේ, අනිකුත් සමයයන් අතර බුදුසමය සිටිනා උත්තරීතර තත්ත්වය හුවා දක්වන්නට අසමත් වෙති. වෙනත් ආගමිකයන් තම අනුගාමිකයන් රඳවා ගැනීම පිණිස ක්‍රියාත්මක කරන ලාමක පිළිවෙත් ක්‍රියාත්මක කිරීමෙන් පහත වැටෙනවාට වඩා බෞද්ධ භික්ෂූන් වහන්සේට තම දායකයන් ඇද-බැඳ තබා ගන්නා, ශ්‍රද්ධාව මුවහත් කිරීමේ මඟ, විනය ප්‍රඥප්තිය නොපිරිහෙලා ක්‍රියාත්මක කිරීම බව බොහෝ දෙනා වහන්සේට නොවැටහීම අභාග්‍යයකි. බෞද්ධකම ගැන දැනුමත්, අභිමානයත් දායකයන් තුළ රඳවන්නට අසමත් උන්වහන්සේලා වෙනත් සමයයන් පිළිගන්නට තම දායකයන්ට මං පාදති.

මහා සංඝරත්නය රැකීම පිණිස යුතුකමක් වශයෙන් ගිහියා පුදන පරිඡ්ඡාරයන්හි ආගමික අගය ඉතිහාසය විසින් වෙනස් කර ඇති බවත්, ආනිසංසයන් පැරණි අගයෙන් දැක්විය නොහැකි බවත් බෞද්ධයන්ගේ විචාරයට ලක්ව ඇති බව පෙනේ. විද්‍යාව හා තාක්ෂණය පෙරමුණ ගත් නව අධ්‍යාපන රටාවෙන් ආගම ගැන ඉහළ තක්සේරුවෙන් සිතන තරුණ පිරිස අඩු කරයි. මේ නිසා නිතැතින් ගිහි මානසිකත්වය ආකර්ෂණය කර ගන්නා බුද්ධාඥාව රැකීම සඳහා හික්ෂු අධ්‍යාපනයේ විශේෂ තැනක් හිමිවිය යුතු බව වගකිව යුතු ගිහි - පැවිදි දෙපිරිසෙහි අවධානයට යොමු විය යුතුව ඇත.

තමන් ඇසුරු කරන හික්ෂුන් වහන්සේ නිසා, දායකයාගේ තෙරුවන් කෙරෙහි ශ්‍රද්ධාව තහවුරු වන අයුරු බුදුරජාණන් වහන්සේ නොයෙක් තන්හි දේශනා කර ඇත. එනිසා විරාත් කාලයක් බුදු සසුන රැකීමෙන් ලෝකයාට සැලසෙන යහපත පවත්වා ගැනීම පිණිස වර්තමාන මහා සංඝරත්නය සැරියුත් මුගලන් පරම්පරාවට ඇති සම්බන්ධය තහවුරු කර ගැනීම පිණිස විනය පිටකය ගැන අවධානය යොමු කරන්නා.

මේ මුද්‍රණයේදීත් මීට පෙර පූජ්‍ය කිරිඔරුවේ ධම්මානන්ද හිමිපාණන් සහ කුකුල්පතේ සුදස්සී හිමිපාණන් වහන්සේලා කියවූ සෝදුපත් සටහන් ප්‍රයෝජනවත් විය. කලින් මුද්‍රණයේ තිබූ සුළු අඩුපාඩු ද විනය කර්ම අත්පොතක් වූ මෙහි තිබීම නුසුදුසු බව සැලකූ ධම්මානන්ද හිමිපාණෝ එවැනි තැන් සොයා බලා නැවත සකස් කිරීමට දැඩි අවධානයක් යෙදවූහ. සංශෝධිත පරිගණක වර්ණ සංයෝජනයෙන් දායක වූයේ හොරණ රු-මායා ග්‍රැෆික්ස් හි සාලිය ජයකොඩි මහතාය. සිකුරු මුද්‍රණාලයාධිපති ගිහාන් අනුරංග ජයවර්ධන මහතා ප්‍රමුඛ කාර්ය මණ්ඩලයේ දායකත්වයෙන් මනා ලෙස මුද්‍රණ කටයුතු නිම විය. අප අරමුදල පවත්වන්නට උරදෙන සියලු සැදුහැවත්හු මේ පොතෙහි නොකඩවා පැවැත්මටද උපකාර වූහ. සියල්ලන්ට බුදු සසුනේ පැවැත්මට සම්බන්ධ වූහයි ලැබෙන සතුටු සිතින් සැනසීම වේවා.

තිසරණ සරණයි!

සී. තනිප්පුලි ආරච්චි

ගරු ලේකම් ශ්‍රී චන්ද්‍රවිමල ධර්මපුස්තක සංරක්ෂණ මණ්ඩලය
2008 ඔක්තෝබර් 20 වන දින, පොකුණුවිටදී ය.

ප්‍රස්තාවනා

“විනයො නාම සාසනස්ස ආයු, විනයෙ ධීතෙ සාසනං ධීතං භොති” යන සච්ඡිතිකාරක මහරහතන් වහන්සේලාගේ වචනය පරිදි තථාගතයන් වහන්සේගේ ආඥා දේශනාව වූ විනය පිටකය, සර්වඥශාසනයේ ජීවන වන බැවින් ද, විනය පවත්නා තෙක් ම බුදු-සස්න පවත්නා බැවින් ද සකල ශාසනමාමක භික්ෂූන් විසින් ම අත්‍යාදරයෙන් විනය පිටකය පරිශීලනය කළ යුතු ය. සීමාබන්ධන උපසම්පදාදි විනයපිටකයෙහි එන කර්ම, විනය කර්ම නම් වේ. කුලපුත්‍රයන් උපසම්පදා කොට බුදුසස්නට ඇතුළු කිරීම හා එසේ බුදුසස්නට ඇතුළු වූ කුලපුත්‍රයන්ගේ ශීලය නැවත නැවත සංස්කරණයත් විනයකර්ම මාර්ගයෙන් ම සිදු කළ යුතු බැවින් විනය කර්මය ද බුදු-සස්නෙහි උසස් තැනක් ගන්නකි.

විනය කර්ම කරන කල්හි විනයාගත ක්‍රම නො ඉක්මවා ඉතා පිරිසිදු ලෙස ම එය කළ යුතු ය. වරදවා කරන විනය කර්මය කෙළේ ද නො කෙළේ වේ. නො දැන වුවද විනය කර්ම වරදවා කිරීම ඉතා නපුරෙකි. එයින් බුදු-සස්න නැසෙන්නේ ය. වරදවා සීමාබන්ධනයක් කළහොත් ගල්කණු සිටවා ඇත ද එය සීමාවක් නො වේ. එහි කරන විනය කර්ම එකකුදු හරියන්නේ නොවේ. එහි උපසම්පදාවක් කෙළේ ද, ඒ උපසම්පදා කරනු ලැබුවෝ උපසම්පන්නයෝ නො වෙති. මතු කාලයේදී ඒ අසීමාවල උපසම්පදා කරනු ලැබුවන් විසින් කරන පැවිදි උපසම්පදා එකකුදු නො හරි යන්නේ ය. සීමාව හොඳ වුව ද උපසම්පදා කර්මය වරදවා කරන ලද්දේ නම්, ඔවුහු ද අනුපසම්පන්නයෝ ම වෙති. මතු කාලයේ දී ඔවුන් විසින් පැවිදි කරන ගෝලයෝ ද නො පැවිද්දෝ අනුසම්පන්නයෝ ම වෙති. වරදවා විනයකර්ම කිරීමෙන් වන හානියේ බරපතල බව මේ කරුණු වලින් තේරුම් ගත යුතු ය.

විනයකර්ම ගැන මනා දැනුමක් ඇතිවීමට සම්පූර්ණ විනය පිටකය ම මැනවින් උගත යුතුය. නො එසේ නම්, විනය කර්ම හෝ වෙන් වශයෙන් උගත යුතුය. මැනවින් විනය කර්ම කළ හැකි වීමට

පොත් පරිශීලනයමත් ප්‍රමාණ නො වේ. ඒ සඳහා විනයකර්ම කළ පුරුද්ද ද තිබිය යුතුය. අතීතයෙහි විසූ බොහෝ භික්ෂූහු විනය කර්ම ගැන දැනීම හා කළ පුරුද්ද ඇත්තෝ වූහ. මෙකල භික්ෂූන් අතර විනයකර්ම ගැන මනා දැනුම හා කළ පුරුද්ද ඇති භික්ෂූන් බහුල නැති බව කිය යුතුය. එයට හේතු කීපයකි.

අතීත භික්ෂුවට ධර්මවිනය පරිශීලනයට තමාගේ මුළු කාලයම යෙදවිය හැකිව තිබිණ. වර්තමාන භික්ෂුවට ලෝකයෙහි තත්ත්වයක් ඇතිව වාසය කිරීමට ධර්ම විනය හැර තවත් බොහෝ දේ ඉගෙනගන්නට සිදුවී තිබේ. එබැවින් වර්තමාන භික්ෂුවට තමාගේ උගෙනීමේ කාලයෙන් වැඩිහරියක් ධර්මවිනයයෙන් පිටත් දේ උගෙනීම සඳහා යොදවන්නට සිදුවී තිබේ. එයද මෙකල භික්ෂූන්ට ධර්මඥානය හා විනයඥානය මඳවීමේ එක් හේතුවකි. පිරිවෙණක උගෙනීම අවසන් කොට සිය අරමට පැමිණියා වූ භික්ෂුවට ද පන්සලේ කටයුතුවලට හා දායකයන්ගේ කටයුතුවලටත්, සභිසයාගේ කටයුතුවලටත්, තමාගේ අඩුපාඩු කම් පිරිමසා ගැනීමේ වැඩවලටත් මුළු කාලයම යොදවන්නට සිදු වේ. එද මෙකල භික්ෂුවගේ ධර්මවිනය ඥානය මඳවීමේ එක් හේතුවකි.

ලාභිකික භික්ෂූන්ට විනයකර්ම නුපුරුදු වීමට ඇති තවත් හේතුවක් නම්, ඒ ඒ නිකායවල උපසම්පදා කර්මය එක් එක් පිරිසක් විසින් අයිති කර ගෙන තිබීම ය. උපසම්පදා කර්මය තථාගතයන් වහන්සේ විසින් එක් පිරිසකට පමණක් හිමිකර ඇතියක් නො වේ. එය උපසම්පදාව ඇති සකල භික්ෂූන්ට ම හිමි ය. මධ්‍ය දේශයෙන් පිටත ඕනෑම ප්‍රදේශයක පිහිටි සීමාවකදී උපසම්පදාව ඇති භික්ෂූන් පස් නමක් එක්ව උපසම්පදා කර්මය කළ හැකි ය.

බුද්ධකාලයෙහි ඒ ඒ පෙදෙස්වල විසූ උපසම්පදාපේක්ෂකයන් උපසම්පදා කර තිබෙන්නේ ඒ ඒ පෙදෙස්වල විසූ භික්ෂූන් විසින් ම ය. බුරුමයේ දැනුණු ඒ ඒ පෙදෙස්වල උපසම්පදා කර්මය කරන්නේ ඒ ඒ පෙදෙස්වල භික්ෂූන් විසින් ම ය. උපසම්පදා කර්මයම නියමිත විශේෂ පිරිසක් හා විශේෂ තැන් එහි නැත. සෑම තැනම කෙරෙන උපසම්පදා කර්ම වෙනසක් නැතිව එහි පිළිගනු

ලැබේ. රටේ සියලු පෙදෙස්වල ම උපසම්පදා කර්මය එහි කෙරෙන බැවින් ඒවාට සහභාගීවන්නට ලැබීමෙන් සියලුම භික්ෂූන්ට විනය කර්ම කිරීමේ පුරුද්ද ඇතිවේ. ලංකාවේ ද ඒ සිරිත පවතින හොත්, බොහෝ භික්ෂූන්ට විනය කර්ම පිළිබඳ අභ්‍යාසයක් ඉබේම ලැබෙන්නේ ය.

එක් පිරිසකට ම උපසම්පදා කර්මය හිමිවී තිබීමේ ගුණාගුණ දෙකම කිය හැකි ය. කොතෙක් ගුණ එහි ඇතත් ඉතාම නපුරු ආදීනවයක් ද එහි ඇත්තේ ය. එනම්: උපසම්පදාව හිමි කරගෙන සිටින පිරිස යම්කිසි ක්‍රමයකින් අගුද්ධ පිරිසක් වී නම්, මුළු නිකායට ම - ඒ නිකායේ සඛිසපරම්පරාවට ම උපසම්පදාව නැති වී යාමය. උපසම්පදාපේක්ෂකයකුට උපසම්පදාව ලබා ගැනීමට ඇති ඉතාම හොඳ ක්‍රමය නම්, තමා හොඳින් දන්නා හඳුනන, නිර්මල උපසම්පදාව ඇතියන් සැරියට සැකයක් නැතිව තමාට පිළිගත හැකි පිරිසකගෙන් උපසම්පදාව ලබා ගැනීම ය. එසේ උපසම්පදාව ලබාගත් භික්ෂුවට තමාගේ උපසම්පදාව පිළිබඳ සැකයක් ඇති නොවේ. ඒ නිසැකි බව ආදරයෙන් ශීලය රැකීමටත් කරුණක් වේ. තොරතුරු නොදන්නා නාඳුනන පිරිසකගෙන් උපසම්පදාව ලබාගත් තැනැත්තාට තමාගේ උපසම්පදාව පිළිබඳව ස්ථිර විශ්වාසයක් ඇති නො වේ. නොයෙක් විට උපසම්පදාව ගැන කුකුස් ඇති වේ. එය හොඳින් මහණදම් පුරනු කැමැති කුලපුත්‍රයෙකුට මහත් බාධාවෙකි. අධෛර්යයට කරුණකි.

උපසම්පදා කර්මය එක් පිරිසකට පමණක් හිමිවී තිබීමේ තවත් ආදීනවයක් නම්, උපසම්පදාපේක්ෂකයන්ට හා ඔවුන්ගේ ගුරුවරුන්ට බොහෝ මුදල් සපයන්ට සිදුවීම ය. අද පවත්නා තත්ත්වයේ සැරියට නම්, මුදල් වැය නො කොට උපසම්පදාව නො ලැබිය හැකි ය. පැවිද්දන්ට මුදල් පරිහරණය තහනම් කොට සිකපද පැනවූ තථාගතයන් වහන්සේ මුදල් වැය නො කොට නොලැබිය හැකි උපසම්පදාවක් නො පනවන සේක. උන් වහන්සේ විසින් උපසම්පදාව පනවා ඇත්තේ පා-සිවුරු ඇති කවර දුප්පත් උපසම්පදාපේක්ෂකයකුට වුවද ශතයකුදු වැය නො කොට උපසම්පදාව ලැබිය හැකි පරිද්දෙනි.

අද උපසම්පදාව පිළිබඳව පවත්නේ ඊට ඉඳුරාම වෙනස් ක්‍රමයකි. උපසම්පදාව මුදල් වැය කොට ලැබිය යුත්තක් වී ඇති බැවින් ගිහියන් මඟුල් ලියුම් නැ-මිතුරන්ට යවන්නාක් මෙන් උපසම්පදා කර්මයට මුදල් ලබනු පිණිස නැ-මිතුරන්ට ආයකයනට ලියුම් යැවීම අද රටේ සිරිතක් වී තිබේ. උපසම්පදා කාලවලදී සමහරුන්ට ඒ ගැන එවන ලියුම් එකක් දෙකක් නොව බොහෝ ගණනක් ද ලැබේ. එය රටට කරදරයකි. බොහෝ දෙනාගේ අප්‍රසාදයට ද කරුණකි. එක් එක් නිකායක එක් එක් පිරිසක් විසින් ම උපසම්පදා කර්මය කරන කල්හි එහි යම් කිසි වරදක් ගෙන මුළු නිකායටම උපසම්පදාව නැතය කියා තවත් කෙනකු විසින් චෝදනා කරන්නට ඉඩ ඇති බැවින් එක් එක් පිරිසකට ම උපසම්පදා කර්මය හිමිකර ගෙන තිබීම නිකාය හේදය උග්‍රවීමට ද හේතුවකි. කරුණු මෙසේ හෙයින් එක් එක් පිරිසකටම උපසම්පදා කර්මය හිමිවී තිබීමේ සුදුසු නුසුදුසු බව ගැන මහාසඞ්ඝයා වහන්සේ කල්පනා කරන සේක්වා!!

විනයකර්ම පිළිබඳ දත යුතු කරුණු විනය පිටකයෙහි එක් පරිච්ඡේදයකම සඳහන් නො වන බැවින් විනය පොත් කියවා විනයකර්ම ගැන දත යුතු සියල්ල දැන ගැනීමට ලෙහෙසි නැත. විනය පොත් භාවිතය අඩු හික්කුන්ට විනය පොත්වලින් ඒ ඒ විනයකර්ම ගැන සඳහන් වන තැන් පවා සොයා ගැනීම අපහසු ය. එබැවින් විනයකර්ම ගැන පලපුරුද්දකම් මඳ වූ ද, විනය පොත් භාවිතය මඳ වූ ද හික්කුන්ට ඒ ඒ විනය කර්ම කරන සැටි පහසුවෙන් දත හැකි වනු පිණිස, විනය කර්මයන් නිවැරදි ලෙස කර ගත හැකි වනු පිණිස, සම්බුද්ධ ජයන්තිය නිමිත්ත කොට විනයකර්ම පොත නම් වූ මේ ග්‍රන්ථය සම්පාදනය කරන ලදී.

මෙහි පැවිදි කිරීම හා උපසම්පදාකර්මය ද, උපසම්පන්න භික්ෂූන්ගේ ශීලපාරිශුද්ධිය සඳහා කරන්නට සිදු වන විනය කර්ම බොහෝ ගණනක් ද, වරද කරන භික්ෂූන්ට දඬුවම් පිණිස කරන පබ්බාජනීයකර්මාදී කර්ම බොහෝ ගණනක් ද, ගිහියන්ට දඬුවම් පිණිස කරන පත්ත නික්කුජ්ජන කර්මය ද, සඞ්ඝයාගේ හා පුද්ගලයන්ගේ පහසුව පිණිස කරන විනය කර්ම බොහෝ ගණනක්

ද, දුෂ්කර විනයකර්මයක් වූ සීමා බන්ධන කර්මය ද පහසුවෙන් තේරුම් ගත හැකි පරිදි දක්වා ඇත. විනයෙහි අවියත් භික්ෂු පිරිසකට වුව ද මේ පොතේ ආධාරයෙන් නිවැරදි ලෙස උපසම්පදා කර්මයක් සිදු කළ හැකි වනු ඇත. දැනට භික්ෂූන් අතර කෙරෙන භික්ෂූන්ට යම් යම් අවස්ථාවලදී කරන්නට සිදුවන විනය කර්ම සියල්ලම අඩුවක් නැතිව මෙහි ඇතුළත් වී ඇත.

කර්මවාක්‍යය කීම ඉතා සැලකිල්ලෙන් කළ යුත්තකි. කීමේ දී වරදක් වුවහොත් කර්මය සිදු නොවේ. එබැවින් විනය ගරුකයෝ පොත් බලා ගෙන ම කර්මවාක්‍යය කියති. වයෝවෘද්ධ මහාස්ථවිරයන් වහන්සේලාටත් පහසුවෙන් කියවිය හැකි වනු පිණිස මෙහි කර්මවාක්‍යයන් ලොකු අකුරෙන් මුද්‍රණය කරවා ඇත.

වර්ග කීපයක අකුරු යොදවන මෙබඳු පොතක් මුද්‍රණය කිරීම කල් ගත වන දුෂ්කර වැඩකි. එහෙත් මරදානේ අනුල මුද්‍රණාලයේ කළමනාකාර තැන්පත් ඩබ්ලිව්.ඩී.ජේ. රත්නායක අප්පුහාමි මහතාගේ ක්‍රියා සුරත්වයෙන් මේ පොතේ වැඩ ඉතා කෙටි කලකින් නිමවූ බව ප්‍රීතියෙන් සඳහන් කරමු.

පොතක් මුද්‍රණය කරවීමේ දී ගත්කරුවකුට කරන්නට සිදුවන සෝදුපත් කියවීම් ආදී හැම වැඩක් ම මේ පොත මුද්‍රණයේදී ඉතා සැලකිල්ලෙන් කර දුන් අපගේ ශිෂ්‍ය හේන්ගොඩ කල්‍යාණධම්ම නමට පින්සිදු වේවා.

බුදුසසුන බැබළේවා!

මීට-ශාසනස්ථිතිකාමී,

රේරුකානේ වඤ්චිමල ස්ථවිර.

2499/1955 ඔක්තෝබර් 10 වැනි දින

පොකුණුවිට ශ්‍රී විනයාලච්ඡාකාරාරාමයේදී ය.

පැවිදි කිරීම

භණ්ඩුකර්ම

සියල්ල දැන වදාලා වූ අප භාග්‍යවත් අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් දුක්-ගිනි වලින් දැවෙමින් සසර සැරිසරණ අසරණ සත්ත්වයන් දුකින් මුදා, මොක් පුරයට පමුණුවනු වස් පිහිටුවා වදාළ, මේ තෙර්යාණික ශාසන වරයට නිවන් පසක් කරනු කැමැති සැදැහැවත් කුලපුත්‍රයන් පැවිදි කිරීම වශයෙන් ඇතුළු කිරීමේදී, හික්ෂුන් වහන්සේ විසින් කරන්නට සිදු වන පළමු වන විනය කර්මය ‘භණ්ඩුකර්ම’ නම් වේ. එය ප්‍රව්‍රජ්‍යාපේක්ෂකයන්ගේ හිසකේ කැපීම පිළිබඳ විනය කර්මයෙකි.

බුදුරජාණන් වහන්සේ වැඩවෙසෙන සමයෙහි, එක් කුලදරුවෙක් මා-පියන් හා කලහ කර-ගෙන ගෙයින් පලා ගොස්, සභිසාරාමයකට පැමිණ, එහිදී එක් තෙරුන් වහන්සේ කෙනකුගෙන් පැවිද්ද ලබා ගත්තේය. එය අප්‍රසිද්ධ වශයෙන් සිදු වූවකි. බොහෝ හික්ෂුහු ඒ බව නො දත්හ. පැවිදි වූ දරුවාගේ මා-පියෝ ඔහු සොයා ඇවිදිනාහු ඒ ආරාමයට පැමිණ, හමුවූ හික්ෂුන් වහන්සේලාගෙන් “ස්වාමීනි! නුඹ වහන්සේලා මෙබඳු දරුවකු දුටු සේක් ද, මෙබඳු දරුවකු ආගිය තැනක් දන්නා සේක්ද”යි ඇසූහ. ඒ හික්ෂුන් ඒ දරුවා නුදුටු නිසාම “අපි නුදුටුමහ” යි ද, නො දන්නා නිසාම ඒ දරුවා ගැන “අපි නො දනුමහ”යි ද කීහ.

දරුවාගේ මා-පිය දෙදෙනා එපමණකින් සැහීමට පත් නොවී තැනින් තැන ඇවිද සොයන්නා හු, පැවිදිව හුන් දරුවා දැක, හික්ෂුන් කෙරෙහි කිසි “මේ හික්ෂුහු දුටු දේ නුදුටුමහ” යිද, “දත් දෙය නො දනුමහ”යි ද බොරු කියන්නෝ ය, බොරු කියන්නාවූ මේ හික්ෂුහු ‘අලජ්ජිහුය, දුශ්ශීලයෝ ය’ යනාදීන් හික්ෂුන්ට ගර්භා කළහ. හික්ෂුහු ඒ කාරණය තථාගතයන් වහන්සේට සැල කළෝය. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මතු එවැන්නක් සිදු නොවනු පිණිස-

“අනුජානාමි භික්ඛවෙ! සඛිසං අපලොකතුං භණ්ඩුකම්මාය” යි භණ්ඩුකර්මය අනුදැන වදාළ-සේක.

එය කළ යුත්තේ දැගුලකට වඩා දික්වූ ඉස-කේ ඇතියකුගේ කෙස්, භික්ෂුවක් විසින් හෝ භික්ෂුවකගේ නියමයෙන් හෝ කපන කල්හි ය. එය කළ යුත්තේ මෙසේ ය:- ආරාමය තුළ වෙසෙන සියලු භික්ෂූන් රැස්කොට පැවිද්ද ලබන තැනැත්තා සඛිසයා ඉදිරියට පමුණුවා, ගුරුවරයා විසින් හෝ අනික් භික්ෂුවක් විසින් හෝ සඛිසයා ඉදිරියෙනි-

“සඛිසං භන්තෙ! ඉමස්ස ආරකස්ස භණ්ඩුකම්මං ආපුච්ඡාමි” යන මේ වාක්‍යය තෙවරක් හෝ දෙවරක් හෝ එක්වරක් හෝ කීමෙනි. භණ්ඩුකර්මය සඳහා “ඉමස්ස ආරකස්ස භණ්ඩුකම්මං ආපුච්ඡාමි” කියා හෝ “ඉමස්ස සමණ කරණං ආපුච්ඡාමි” කියා හෝ “අයං සමණො භොතු කාමො” කියා හෝ කීම ද වටනේ ය.

භික්ෂූන් වහන්සේලා එක් රැස් නො කරවා ඒ ඒ භික්ෂූන් වහන්සේ වෙසෙන තැන්වලට ගොස් භණ්ඩුකර්මය විචාරන්නට වටනේ ය. පැවිදි කරන ගුරුවරයාම භික්ෂූන් වහන්සේ වෙත නොගොස් අනිකකු යවා භික්ෂූන් ගෙන් විචාරන්නට ද වටනේ ය. සියලු භික්ෂූන් එක් රැස් කරවීමට හෝ වෙන වෙන ම ගොස් ආරෝචනය කිරීමට හෝ අපහසු වන තරමට භික්ෂූන් බහුල අවස්ථාවක ඒ කර්මය කරන්නට සිදුවී ඇතහොත්, බද්ධසීමාවකට හෝ උදකෝක්ෂේප සීමාවකට හෝ ගොස්, එහි රැස්වූ භික්ෂූන් හමුවෙහි ඒ කර්මය කළ යුතු ය.

පැවිදිවන්නකගේ හිස-කේ කැපීම සැලකිය යුතු කරුණෙකි. පැවිදිවන තැනැත්තා පින් ඇති, ගුණ නුවණ ඇති, මතු බුදුසස්නට විශේෂයෙන් ප්‍රයෝජනවිය හැකි පුද්ගලයකු වේ නම්, එබඳු පුද්ගලයන් ගැන ගුරුවරුන් විසින් විශේෂයෙන් සැලකිය යුතු ය. එබඳු පුද්ගලයකු පැවිදි කිරීමේදී හිස-කේ කපවා ගෙන නා පිරිසිදු වී එන්නය කියා ප්‍රව්‍රජාපේක්ෂකයා පිටත් කර නො යවා, භණ්ඩුකර්මයෙන් පසු ගුරුවරයාම ප්‍රව්‍රජාපේක්ෂකයා

ජලස්ථානයට කැඳවා ගෙන ගොස්, හිස-කේ කපා දීම හොඳම ක්‍රමය ය.

පැවිදි වන අවස්ථාව කුලපුත්‍රයකු ගේ සිත ඉතා ප්‍රසන්න අවස්ථාවෙකි. ඒ නිසා ඒ අවස්ථාවේදී කියා දෙන දෙය ඔහුගේ සිතට තදින් කා වැදෙන්නේ ය. හිස මුඩු කරන අවස්ථාව පැවිදි වන්නහුට 'තවපඤ්චක කමටහණ' කියාදීමට ඉතාම හොඳ අවස්ථාව ය. නුවණැති ගුරුවරුන් විසින් මේ අවස්ථාවෙහි කියාදුන් තවපඤ්චක කර්මස්ථානය මෙනෙහි කොට, එය අනුව සිත යවා, නාම-රූප ව්‍යවස්ථාව කරගෙන සංස්කාරයන්ගේ අනිත්‍යාදි ලක්ෂණත්‍රය දැක, සිවුසස් අවබෝධ කර-ගෙන උපනිශ්‍රය සම්පත්තිය ඇත්තාවූ ඇතැම් කුල පුත්‍රයෝ, හිස-කේ කපද්දීම මඟපල පිළිවෙලින් අර්භත්වයට පැමිණ. සවිකෙලෙසුන් නසා නිවන් දකිති. එසේ හිස-කේ කැපීමේදී රහත් වූ පුද්ගලයන් ගැන අපේ පොත-පතෙහි නොයෙක් තැන්වල සඳහන් වී ඇත්තේ ය.

එකෙණෙහිම රහත් වීමට තරම් හේතු සම්පත්තිය නැති කුල පුත්‍රයන්ට ද ඒ මොහොතේදී කියා දෙන දෙය තදින් සිතට වැදෙන බැවින් බොහෝ ප්‍රයෝජන වන්නේ ය. ප්‍රව්‍යාපේක්ෂකයාට මේ අවස්ථාවෙන් ප්‍රයෝජන වනු පිණිස, ගුරුවරයා විසින් තවපඤ්චක කර්මස්ථානය කියා දෙමින් පැවිදිවන්නහුගේ හිස බෑම කළ යුතු ය. ගුරුවරයාට හිස-කේ කැපිය නො හැකි වීමෙන් එය අනිකකු ලවා කරවන හොත්, ගුරුවරයා විසින් සම්පයෙහි සිට, ප්‍රව්‍යාපේක්ෂකයාට තවපඤ්චක කමටහන කියා දිය යුතු ය. එසේ කරවීමට ගුරුවරයා විසින් අන්‍ය හික්ෂුර්වක් හෝ යෙදවිය යුතු ය. එය කිරීමේදී පළමුවෙන් කපන හිස-කේ රොද ප්‍රව්‍යාපේක්ෂකයාගේ අතේ තබා, එය හොඳින් බලා, එහි සැටි සිතට ගන්නා ලෙස පැවිදි වන තැනැත්තාට කියා, ඉක්බිති කමටහන කියා දිය යුතු ය. එය කියා දිය යුත්තේ මෙසේ ය.

තව පඤ්චක කර්මස්ථානය

1. ශරීරයේ කොටසක් වූ මේ කෙස්: දුගඳ නිසා ද, පිත්-සෙම්-ලේ-සැරව-මල-මුත්‍රාදි කැත කුණු නිසා හටගත් දෙයක් වන බැවින් ද, එක්තිස් කැත කුණු ගොඩේ ම හට-ගත් දෙයක් වන නිසා ද කැත දෙයකි.
2. ශරීරයෙහි කොටසක් වූ මේ ලොම්: දුගඳ නිසා ද, පිත්-සෙම්-ලේ-සැරව-මල-මුත්‍රාදි කැත කුණු නිසා හටගත් දෙයක් වන බැවින් ද, එක්තිස් කැත කුණු ගොඩේ ම හට-ගත් දෙයක් වන නිසා ද කැත දෙයකි.
3. ශරීරයේ කොටසක් වූ මේ නිය: දුගඳ නිසා ද, පිත්-සෙම්-ලේ-සැරව-මල-මුත්‍රාදි කැත කුණු නිසා හටගත් දෙයක් වන බැවින් ද, එක්තිස් කැත කුණු ගොඩේ ම හට-ගත් දෙයක් වන නිසා ද කැත දෙයකි.
4. ශරීරයේ කොටසක් වූ මේ දත්: දුගඳ නිසා ද, පිත්-සෙම්-ලේ-සැරව-මල-මුත්‍රාදි කැත කුණු නිසා හටගත් දෙයක් වන බැවින් ද, එක්තිස් කැත කුණු ගොඩේ ම හට-ගත් දෙයක් වන නිසා ද කැත දෙයකි.
5. ශරීරයේ කොටසක් වූ මේ සම: දුගඳ නිසා ද, පිත්-සෙම්-ලේ-සැරව-මල-මුත්‍රාදි කැත කුණු නිසා හටගත් දෙයක් වන බැවින් ද, එක්තිස් කැත කුණු ගොඩේ ම හට-ගත් දෙයක් වන නිසා ද කැත දෙයකි.

ධාතු වශයෙන්:-

1. ශරීරයේ කොටසක් වූ මේ කෙස්: සත්ත්වයකු නො වන, පුද්ගලයකු නො වන, ආත්මයක් නො වන, අයිති කරුවකු නැති පඨවි ධාතු කොටසකි.
2. ශරීරයේ කොටසක් වූ මේ ලොම්: සත්ත්වයකු නො වන, පුද්ගලයකු නො වන, ආත්මයක් නො වන, අයිති කරුවකු නැති පඨවි ධාතු කොටසකි.

3. ශරීරයේ කොටසක් වූ මේ නිය: සත්ත්වයකු නො වන, පුද්ගලයකු නො වන, ආත්මයක් නො වන, අයිතිකරුවකු නැති පයවි ධාතු කොටසකි.
4. ශරීරයේ කොටසක් වූ මේ දත්: සත්ත්වයකු නො වන, පුද්ගලයකු නො වන, ආත්මයක් නො වන, අයිති කරුවකු නැති පයවි ධාතු කොටසකි.
5. ශරීරයේ කොටසක් වූ මේ සම: සත්ත්වයකු නො වන, පුද්ගලයකු නො වන, ආත්මයක් නො වන, අයිති කරුවකු නැති පයවි ධාතු කොටසකි.

පැවිදි වන තැනැත්තා විසින් පැවිදි වීමෙන් පසු ද මේ භාවනාව නො හැර කළ යුතු ය.

භිස-කේ කැපීමෙන් පසු ගිහි ගඳ යන පරිදි සබන් ගා හොඳින් ඇඟ උලා නා පිරිසිදු විය යුතු ය. පැවිදි වන තැනැත්තා එසේ කර ගැනීමට නො සමත් තැනැත්තෙක් වේ නම් ගුරුවරයා විසින් ප්‍රව්‍රජ්‍යාපේක්ෂකයා නාවා පිරිසිදු කළ යුතු ය. එසේ කිරීමේදී පියකු ආදරණීය දරුවකු නාවන්නාක් මෙන් කැත නො සිතා, කරුණාවෙන් කළ යුතු ය. ඉක්බිති පිරිසිදු වත් හඳවා ප්‍රව්‍රජ්‍යාපේක්ෂකයා පැවිදි කරන තැනට කැඳවා ගෙන යා යුතු ය. පැවිදි වන තැනට පැමිණි පසු පැවිදි වන කුලපුත්‍රයාගේ මා-පියෝ එහි වෙත් නම්, පළමු කොට ඔවුන්ගේ පා වැඳ සමුගෙන, උපාධ්‍යාචාර්යවරයා ඇතුළු රැස්ව සිටින භික්ෂූන් වහන්සේලාගේද පා වැඳ සිවුරු අතට ගෙන, උපාධ්‍යාචාර්යයන් වහන්සේ ඉදිරියේ උක්කුටිකයෙන් හිඳ, වැඳ-ගෙන පැවිද්ද අයැදිය යුතු ය. ඒ සඳහා කියන වාක්‍යය මෙසේ ය.

ඔකාස! අහං භන්තෙ! පබ්බජ්ජං යාමාමි.

දුතියම්පි අහං භන්තෙ! පබ්බජ්ජං යාමාමි.

තතියම්පි අහං භන්තෙ! පබ්බජ්ජං යාමාමි.

සබ්බ දුක්ඛ නිස්සරණ නිබ්බාන සච්ඡිකරණථාය ඉමං කාසාවං ගහෙත්වා පබ්බාපෙථ මං භන්තෙ! අනුකම්පං උපාදාය.

දුතියමිපි සබ්බ දුක්ඛ නිස්සරණ නිබ්බාන සච්ඡිකරණථාය ඉමං කාසාවං ගහෙත්වා පබ්බාපෙථ මං භන්තෙ! අනුකම්පං උපාදාය.

තතියමිපි සබ්බ දුක්ඛ නිස්සරණ නිබ්බාන සච්ඡිකරණථාය ඉමං කාසාවං ගහෙත්වා පබ්බාපෙථ මං භන්තෙ! අනුකම්පං උපාදාය.

මේ වාක්‍යය කියා උපාධ්‍යාවාර්යයන් වහන්සේ අතට තමාගේ සිවුරු පිළිගත්වා, නැවත ද උපාධ්‍යාවාර්යයන් වහන්සේ ඉදිරියෙහි උක්කුටිකව හිඳ වැඳ-ගෙන මේ වාක්‍යය කියනු.

සබ්බ දුක්ඛ නිස්සරණ නිබ්බාන සච්ඡිකරණථාය එතං කාසාවං දත්වා පබ්බාපෙථ මං භන්තෙ අනුකම්පං උපාදාය. දුතියමිපි සබ්බ දුක්ඛ -පෙ- උපාදාය. තතියමිපි සබ්බ දුක්ඛ -පෙ- උපාදාය.

මේ වාක්‍යය කියා ප්‍රවුජ්‍යාපේක්ෂකයා සිවුරු ඉල්ලූ කල්හි, ගුරුවරයා විසින් සිවුරුපටිය ප්‍රවුජ්‍යාපේක්ෂකයා ගේ කරෙහි ලා, හැඳ පොරොවා ගැනීමට තමන් අත තිබෙන සිවුරු ඔහුට දිය යුතු ය. ප්‍රවුජ්‍යාපේක්ෂකයා විසින් ගුරුවරයාගෙන් ලත් ඒ සිවුරු ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කොට හැඳ පොරොවා ගත යුතු ය. පැවිදි වන තැනැත්තා සිවුරු හැඳ පොරොවා ගැනීමට සමත් නොවේ නම්, ගුරුවරයා හෝ අනිකකු හෝ ඒවා හැඳ පොරොවා ගැනීමට උපකාර විය යුතු ය. මෙසේ ගුරුවරයකුගෙන් ලබා නොගෙන ගිහියකු විසින් සිවුරු හැඳීම නො කළ යුතු ය. පැවිද්ද ලබන තැනැත්තා කලින්ම සිවුරු හැඳ පොරවා ගෙන සිටිය හොත් ඒවා ඉවත් කර සිවුරු දී පැවිදි කළ යුතු ය. එසේ නො කොට සරණ සමාදානය කළේ ද පැවිද්ද නො පිහිටන්නේ ය. උපාධ්‍යායයන් වහන්සේගේ අණින් අනිකකු විසින් සිවුරු හැඳ වුව ද වටනේ ය. උපාධ්‍යායයන් වහන්සේ විසින් 'මේ සිවුරු මොහුට හඳවන්නය' යි කියා ගිහියකු අතට දුන හොත් උපාධ්‍යායයන්ගේ අණින් ගිහියකු විසින් සිවුරු හැඳවීම ද වටනේ ය. සිවුරු හැඳ පොරොවාගත් පසු ප්‍රවුජ්‍යාපේක්ෂකයා නැවත ද උපාධ්‍යායයන් වහන්සේ වෙත ගොස්, පසගපිහිටුවා පා වැඳ උක්කුටිකව වැඳ ගෙන හිඳ, තිසරණ සහිත පැවිදි දසසීලය මේ වාක්‍යය කියා ඉල්ලිය යුතු ය.

ඔකාස! අහං භන්තෙ තිසරණෙන සද්ධං පබ්බජ්ජා දසසීලං ධම්මං යාමාමි: අනුග්ගහං කත්වා සීලං දෙථ මෙ භන්තෙ. දුතියමිපි අහං භන්තෙ -පෙ- මෙ භන්තෙ. තතියමිපි අහං භන්තෙ -පෙ- මෙ භන්තෙ අනුකම්පං උපාදාය.

මෙය කී කල්හි උපාධ්‍යායයන් වහන්සේ විසින් “යමහං වදාමි තං වදෙහි” යි කියා නමස්කාර පාඨය කියවා ඉක්බිති-

බුද්ධං සරණං ගච්ඡාමි.
ධම්මං සරණං ගච්ඡාමි.
සඞ්ඝං සරණං ගච්ඡාමි.

දුතියමිපි බුද්ධං සරණං ගච්ඡාමි.
දුතියමිපි ධම්මං සරණං ගච්ඡාමි.
දුතියමිපි සඞ්ඝං සරණං ගච්ඡාමි.

තතියමිපි බුද්ධං සරණං ගච්ඡාමි.
තතියමිපි ධම්මං සරණං ගච්ඡාමි.
තතියමිපි සඞ්ඝං සරණං ගච්ඡාමි.

මෙසේ නිග්ගහිතාන්ත වශයෙන් වචන එකට සම්බන්ධ කොට හෝ “බුද්ධම් සරණම් ගච්ඡාමි” යනාදීන් මකාරාන්ත කොට වචන වෙන් කොට උච්චාරණය කිරීමෙන් හෝ සරණ සමාදානය කරවිය යුතු ය. මේ දෙයාකාරයෙන් ම සමාදන් කරවීම වඩා හොඳ ය. බොහෝ ආචාර්යවරු එසේ කරති. “පාණාතිපාතා වෙරමණී සික්ඛාපදං සමාදියාමි” යනාදි සිකපද නො කියේ ද සරණ සමාදානයෙන් ම සාමණේර භාවයට පැමිණීම සිදු වේ. සිකපද කීම මෙහි ප්‍රධාන කරුණක් නො වේ.

ගිහියාගේ සරණ ගමනය චේතනාව ප්‍රධාන කරුණක් වන බැවින් කවර බසකින් කවර ආකාරයකින් සිකපද කියේ ද සරණ ගමනය සිදු වේ. සාමණේරයන්ගේ සරණ ගමනය සිදුවන්නේ පාළිභාෂාවෙන් ම වචන නො වරදවා, අකුරු නො වරදවා, ස්ථාන

කරණ සම්පත්තිය ඇතිව, අකුරු හොඳාකාර කියැවෙන පරිදි ගුරුවරයා විසින් කියවීමෙන් හා ගෝලයා විසින් එසේ ම නො වරදවා කීමෙන් ය. ගුරු-ගෝල දෙදෙනාගෙන් එක් අයකු වුව ද මනාකොට උච්චාරණය කිරීමට අසමත් වුවහොත් සරණ ගමනය සිදු නො වේ. දත් නැති මහල්ලන්ට ඒවා සම්පූර්ණ කොට උච්චාරණය නො කළ හැකි ය. එ බැවින් දත් නැති මහලු තෙරුන් වහන්සේලා විසින් ගෝලයන් මහණ කිරීමේ දී අනිකකු ලවා සරණ සමාදානය කරවා ගත යුතු ය.

උපාධ්‍යාය ග්‍රහණය

සාමනේර ශීලය සමාදන් වීමෙන් පසු පැවිද්ද ලැබූ තැනැත්තා විසින් උපාධ්‍යායයන් වහන්සේට වැඳගෙන උක්කුටිකයෙන් හිඳ, “උපජ්ඣායො මෙ භන්තෙ භොගි” යන වැකිය තුන් වරක් කියා උපාධ්‍යාය ග්‍රහණය කළ යුතු ය. ගෝලයා විසින් එසේ කී කල්හි උපාධ්‍යායයන් වහන්සේ විසින් “පාසාදිකෙන සම්පාදෙහි” යි කියා එය පිළිගත යුතු ය.

“උපජ්ඣායො හික්ඛවෙ! සද්ධිවිහාරිකම්හි පුත්ත චිත්තං උපට්ඨපෙස්සති. සද්ධිවිහාරිකො උපජ්ඣායම්හි පිතුචිත්තං උපට්ඨපෙස්සති. එවං තෙ අඤ්ඤමඤ්ඤං සගාරවා සප්පතිස්සා සභාගචුත්තිකා විහරන්තා ඉමස්මිං ධම්මචිත්තයෙ වුද්ධිං විරුළ්භිං චෙපුල්ලං ආපජ්ජන්ති” යන බුද්ධ වචනය පරිදි සාමනේර නම විසින් උපාධ්‍යායයන් වහන්සේ තමාගේ පියා ලෙස සලකාගෙන, උපාධ්‍යායයන් වහන්සේ කෙරෙහි අත්‍යාදර ගෞරවයෙන් යුක්තව, උන්වහන්සේට සර්වාකාරයෙන් කීකරුව වාසය කළ යුතු ය. උපාධ්‍යායයන් වහන්සේ විසින් ද තමන්ගේ සද්ධිවිහාරික සාමනේරයා පුත්‍රයකු මෙන් සලකා-ගෙන ඔහු කෙරෙහි කරුණාවත් විය යුතු ය. උපාධ්‍යායයන් වහන්සේ විසින් අභිනව සාමනේර නමට පා-සිවුරු දැරීම ආදිය තමන් සමීපයේම වාසය කරවා ගෙන පුහුණු කර විය යුතු ය. ඒවා පුහුණුවන තුරු නිමන්ත්‍රණාදියට නො යවා ළදරුවකු රක්නාක් මෙන් අභිනව

සාමනේරයා රැකිය යුතු ය. සාමනේරයකු විසින් රැකිය යුතු ශික්ෂාවන් උගන්වා දිය යුතු ය. සාමනේරයා විසින් ද-

“අනුජානාමී භික්ඛවෙ! දසභවගෙහි සමන්තාගතං සාමනේරං නාසෙතුං, පාණාතිපාති හොති. අදින්නාදායි හොති, අබ්බමචාරී හොති. මුසාවාදි හොති, මජ්ජපායි හොති, බුද්ධස්ස අවණ්ණං භාසති, ධම්මස්ස අවණ්ණං භාසති, සඛිසස්ස අවණ්ණං භාසති, මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති, භික්ඛුනී දුසකො හොති”

යනුවෙන් දැක්වෙන නාසනාභිග දශය අතුරෙන් එකකුදු නො බිඳ, සුවච්ච වාසය කළ යුතුය. එයින් එකකුදු කඩ කළ හොත් සරණ ගමනයේ පටන් සම්පූර්ණ සාමනේර ශීලය බිඳේ. උපාධ්‍යාය ග්‍රහණය ද නැති වේ. සඛිසාරාමයෙහි ඔහුට ලැබී තුබුණු සෙනසුනට ද හේ අහිමි වේ. සඛිසලාභයට ද අහිමි වේ. ඔහු ආයති සංවරයෙහි පිහිටා, නැවත සරණ සමාදානය නො කරන හොත් ඒ සාමනේරයා සිවුරු හරවා පහරමින් පහ කළ යුතු ය.

පාරාජිකාවට පැමිණි සාමනේරයා තමාගේ වරද පිළිගෙන නැවත සංවරයෙහි පිහිටනු කැමති වුව හොත්, නැවත සරණ සමාදානය කරවා උපාධ්‍යායග්‍රහණය ද කරවිය යුතු ය. සාමනේරයන්ගේ සරණ ගමනය භික්ෂූන්ගේ උපසම්පදා කර්ම වාක්‍යය වැනිය. උපසම්පදා කර්මවාක්‍යය කීමෙන් භික්ෂුවගේ චතුපාරිශුද්ධි ශීල සමාදානය සිදුවන්නාක් මෙන්, සරණ සමාදානයෙන් ම සාමනේරයන්ගේ දශශීල සමාදානය ද සිදු වේ. එහෙත් ආයති සංවරයෙහි පිහිටීම පිණිස හා දළ්භිකරණය පිණිස සරණ සමාදානය කරවීමෙන් පසු සිකපද දශය ද සමාදන් කරවිය යුතු ය. නාසනාභිග දශයට අයත් නොවන වරදක්, සාමනේරයා අතින් සිදු වුව හොත්, ඒ වරදට දිය-දඬුවම්, වැලි-දඬුවම් ආදි යම් කිසි දඬුවමක් කළ යුතු ය. දඬුවම් කර ආයති සංවරයෙහි පිහිටීමෙන් ශීලය පිරිසිදු වේ. නැවත සිකපද සමාදන් නුවුවාට වරදක් නැත.

පැවිදි කිරීමට නුසුදුස්සෝ

‘පැවිදි කරනු ලැබුවාහු ද පැවිද්ද නො පිහිටන, සර්වාකාරයෙන් පැවිද්දට අභව්‍ය පුද්ගලයෝ ය, පැවිදි කරනු ලැබුව හොත් පැවිද්ද පිහිටන-පැවිදි බවට නො හොඳනා බැවින් පැවිද්ද තහනම් කර ඇති පුද්ගලයෝ ය’යි පැවිද්දට නුසුදුසු පුද්ගලයෝ දෙකොටසකි. නුසුදුස්සන් පැවිදි බවට පත් කිරීමෙන් ගුරුවරයාට දුකුළා ඇවැත් වේ.

පැවිද්දට අභව්‍ය පුද්ගලයෝ එකොළොස් දෙන.

1. පණ්ඩකො භික්ඛවෙ! අනුපසම්පන්නො න
උපසම්පාදෙනඛබ්බො, උපසම්පන්නො නාසෙතඛබ්බො.
2. උභතොඛ්‍යක්ඛජනකො භික්ඛවෙ! අනුපසම්පන්නො න
උපසම්පාදෙනඛබ්බො, උපසම්පන්නො නාසෙතඛබ්බො.
3. ථෙය්‍යසංවාසකො භික්ඛවෙ! අනුපසම්පන්නො න
උපසම්පාදෙනඛබ්බො, උපසම්පන්නො නාසෙතඛබ්බො.
4. තිත්ථියපක්කන්නො භික්ඛවෙ! අනුපසම්පන්නො න
උපසම්පාදෙනඛබ්බො, උපසම්පන්නො නාසෙතඛබ්බො.
5. තිරච්ඡානගතො භික්ඛවෙ! අනුපසම්පන්නො න
උපසම්පාදෙනඛබ්බො, උපසම්පන්නො නාසෙතඛබ්බො.
6. මාතුසාතකො භික්ඛවෙ! අනුපසම්පන්නො න
උපසම්පාදෙනඛබ්බො, උපසම්පන්නො නාසෙතඛබ්බො.
7. පිතුසාතකො භික්ඛවෙ! අනුපසම්පන්නො න
උපසම්පාදෙනඛබ්බො, උපසම්පන්නො නාසෙතඛබ්බො.
8. අරහන්තසාතකො භික්ඛවෙ! අනුපසම්පන්නො න
උපසම්පාදෙනඛබ්බො, උපසම්පන්නො නාසෙතඛබ්බො.
9. ලොභිතුප්පාදකො භික්ඛවෙ! අනුපසම්පන්නො න
උපසම්පාදෙනඛබ්බො, උපසම්පන්නො නාසෙතඛබ්බො.
10. සඛ්ඝභෙදකො භික්ඛවෙ! අනුපසම්පන්නො න
උපසම්පාදෙනඛබ්බො, උපසම්පන්නො නාසෙතඛබ්බො.
11. භික්ඛුනිද්දසකො භික්ඛවෙ! අනුපසම්පන්නො න
උපසම්පාදෙනඛබ්බො, උපසම්පන්නො නාසෙතඛබ්බො.

මේ විනය ප්‍රඥප්ති එකොළොසෙහි දැක්වෙන පණ්ඩකය, උභතොබ්‍යඤ්ජනකය, ථෙය්‍යසංවාසකය, තිත්ථියපක්කන්තකය, තිරච්ඡානගතය, මාතුසාතකය, පිතුසාතකය, අරහන්තසාතකය, ලොහිතුප්පාදකය, සඞ්ඝභෙදකය, හික්ඛුනිද්‍රසකය යන පුද්ගලයෝ එකොළොස් දෙන පැවිද්දටත් උපසම්පදාවටත් අභව්‍යයෝ ය. පැවිදි කරනු ලැබුවාහු ද ඔවුනට පැවිද්ද නො පිහිටන්නේ ය. උපසම්පදා කරනු ලැබුවාහුද උපසම්පදාව නො පිහිටන්නේ ය.

‘පණ්ඩක’ යනු ලිඛිගවිකලත්වය ඇති පුද්ගලයෝ ය. ‘ආසිත්තපණ්ඩකය, උසුයපණ්ඩකය, ඔපක්කමිකපණ්ඩකය, පක්ඛපණ්ඩකය, නපුංසකපණ්ඩකය’ යි පණ්ඩකයෝ පස් දෙනෙකි. අනුන්ගේ අභිගජාතය මුවින් ගෙන අසුවිය උරා ගැනීමෙන් කාම පරිලාභය සන්සිඳවා ගන්නා තැනැත්තා ආසිත්තපණ්ඩක නම්. අනුන්ගේ මෙමුද්‍රන සේවනය බලා සිට එයින් කාම පරිලාභය සන්සිඳවා ගන්නා තැනැත්තා උසුයපණ්ඩක නම්. සුනබගවාදීන්ට කරන්නාක් මෙන් බීජොත්පාටනය කරන ලද තැනැත්තා ඔපක්කමික පණ්ඩක නම්. අකුශල කර්මබලයෙන් මාසයේ අවපක්ෂයෙහි දී පණ්ඩක බවට පැමිණෙන තැනැත්තා පක්ඛ පණ්ඩක නම්. උත්පත්තියෙන්ම ස්ත්‍රී පුරුෂ ලිඛිගයන් නැති තැනැත්තා නපුංසක පණ්ඩක නම්. මේ පණ්ඩකයන් පස්දෙනා අතුරෙන් ආසිත්ත උසුය පණ්ඩකයන් දෙදෙනාට ප්‍රවුජ්‍යාව අනිවාරිත ය. ඉතිරි තිදෙනා පැවිද්දට නො නිස්සෝ ය. එයින්දු පක්ෂපණ්ඩකයාට පැවිද්ද නිවාරිත වන්නේ පණ්ඩකව වෙසෙන පක්ෂයේදී ය. ඒ පක්ෂයේදී හේ කාම පරිලාභයෙන් උමතු වේ. ආසිත්ත උසුය පණ්ඩකයන් දෙදෙනාට ඇති වන කාම පරිලාභය යෝනිසෝමනසිකාරාදියෙන් සන්සිඳවා ගත හැකි ය. පක්ඛ පණ්ඩකයාගේ කාම පරිලාභය එසේ නො සන්සිඳ විය හැකි ය. ඒ කාලයේ ඔහු පැවිද්දට නුසුදුසු වන්නේ එහෙයිනි.

‘උභතො බ්‍යඤ්ජනක’ යනු ස්ත්‍රී පුරුෂ නිමිති දෙකම පිහිටා ඇති පුද්ගලයා ය. ‘ස්ත්‍රී උභතො බ්‍යඤ්ජනකය, පුරුෂ උභතොබ්‍යඤ්ජනකය ය’ යි උභතො බ්‍යඤ්ජනකයෝ දෙදෙනෙකි. ඔවුන්ගෙන් ස්ත්‍රී උභතො බ්‍යඤ්ජනකයා ගැබ් ගැනීමට හා ස්ත්‍රීන්ට

ගැබ් ගැන්වීමට ද සමත් වේ. පුරුෂ උභතො බ්‍යඤ්ජනකයා ස්ත්‍රීන්ට ගැබ් ගන්වන නමුත් තෙමේ ගැබ් නො ගනී. කාමරතියේදී ස්ත්‍රී පුරුෂ කෘත්‍ය දෙකම සිදු කිරීමට දෙදෙනා ම සමත් වෙති.

‘ලිඛිගඤ්ඤක ය, සංවාසඤ්ඤක ය, උභයඤ්ඤක ය’ යි ථෙය්‍ය සංවාසකයෝ තිදෙනෙකි. ගුරුවරයකු ගෙන් පැවිද්ද නො ලබා, තෙමේ ම සිවුරු හැඳ පොරොවා ගෙන, භික්ෂු වස් ගණනක් නොපවසන්නා වූ, වැඩිමහළු පිළිවෙලින් වන්දනාව නො ඉවසන්නා වූ, අසුන් ගැනීමෙන් අන් භික්ෂුවකට බාධා නො කරන්නා වූ, විනය කර්මවලට සහභාගී නො වන්නා වූ ශ්‍රමණ වේශය පමණක් සොරෙන් ගෙන සිටින තැනැත්තා ලිඛිගඤ්ඤක නම් වේ. භික්ෂුන් අතින් සාමණේර පැවිද්ද පමණක් ලබා විදේශයකට ගොස්, ‘මම මෙ පමණ වස් ඇතියෙක්මි’ යි බොරු වස් ගණන් කියන්නා වූ ද, වැඩිමහළු පිළිවෙලින් භික්ෂුන්ගෙන් වැඳුම් පිළිගන්නා වූ ද, අසුන් ගැනීමෙන් භික්ෂුන්ට බාධා කරන්නා වූ ද, විනය කර්මවලට පෙනී සිටින්නා වූ ද තැනැත්තා සංවාසය පමණක් සොරෙන් කරන බැවින් සංවාසඤ්ඤක නම්. තමා ම සිවුරු පොරවා ගෙන විහාරයට ගොස් වස් ගණන් කියන්නා වූ ද, භික්ෂුන් ගේ වැඳුම් ඉවසන්නා වූ ද, අසුන් ගැනීමෙන් භික්ෂුන්ට බාධා කරන්නා වූ ද, විනය කර්මවලට සහභාගී වන්නා වූ ද, තැනැත්තා උභයඤ්ඤක නම්. ථෙය්‍යසංවාසකයන් පිළිබඳ දීර්ඝ විස්තරයක් සමන්තපාසාදිකාවෙහි ඇත්තේ ය. එය බලාගත යුතු ය.

‘තිත්ථිය පක්කන්තක’ යනු බුදු-සස්තෙහි පැවිදිව භික්ෂුවක්ව සිට පසුව තීර්ථක ප්‍රව්‍රජ්‍යාව හා ඔවුන් ගේ ලබ්ධිය ද ගත් තැනැත්තා ය.

‘තිරච්ඡානගතය’ යන මෙයින් අදහස් කරන්නේ තිරිසනුන් පමණක් නොව, මනුෂ්‍ය ජාතියට අයත් නො වූ නාග-සුපර්ණ-දේව-බ්‍රහ්මාදී සියල්ලන් ය. ප්‍රව්‍රජ්‍යාව මනුෂ්‍යයන්ට පමණක් හිමි දෙයකි.

‘මාතුසාතකයාය’ යනු ආනන්තර්‍ය කර්මයන්ට අයත් මාතෘසාත කර්මය කළ තැනැත්තා ය. ඒ කර්මය සිදුවන්නේ මනුෂ්‍ය ජාතියට

අයත් දරුවකු විසින් මනුෂ්‍ය ජාතියට ම අයත් වූ මවකගේ ජීවිතය ඕනෑකමින් ම නැසීමෙනි.

‘පිතුසාතකයා’ ගැන කිය යුත්තේ ද එසේ ම ය. මරනු ලබන තැනැත්තා තමාගේ පියා බව නො දැන වුවද මැරීමෙන් ආනන්තරය කර්මය සිදුවේ. විස්තර සමන්තපාසාදිකාවෙන් බලා ගත යුතු. ‘බොද්ධයාගේ අත්පොතෙහි’ ද ඒ කර්ම ගැන විස්තරයක් ඇත්තේ ය.

‘අරහන්තසාතකයා’ ද මනුෂ්‍ය රහතුන්ගේ වශයෙන්ම කිය යුතු ය. පැවිදි වූ හෝ නො වූ හෝ මනුෂ්‍ය ජාතික රහත් කෙනකුගේ ජීවිතය මනුෂ්‍යයකු විසින්ම ඕනෑකමින් නැසුව හොත් ආනන්තරය කර්මය වේ. ඔහුට ප්‍රච්ඡාය නො ලැබිය හැකි ය. මනුෂ්‍ය නො වන රහත් කෙනකු මැරුව හොත් බරපතල පවක් පමණක් වේ. ආනන්තරය කර්මයක් නොවේ. තිරිසනෙක් මනුෂ්‍ය ජාතික රහතන් වහන්සේ කෙනකුගේ ජීවිතය නැසුවේ ද ආනන්තරය කර්මය සිදු නො වේ. බරපතල පාපයක් පමණක් වේ.

‘ලොහිකුප්පාදකයාය’ යනු දේවදත්ත මෙන් නපුරු සිතින් ජීවමාන බුදුවරයකුගේ ශරීරයෙන් එක් බිංදුවක් පමණ වූ ලේ සෙලවූ තැනැත්තා ය. ඔහුට පැවිද්ද හා උපසම්පදාව වාරිත ය. ආබාධයක් සුව කරනු පිණිස මෙමිත්‍රී සහගත සිතින් බුද්ධ ශරීරයෙන් ලේ බැහැර කරන්නා හට පිනක් මිස පාපයක් නො වේ.

‘සඞ්ඝභේදකයාය’ යනු දේවදත්ත මෙන් චතුර්විධ විනය කර්මයන් අතුරෙන් යම් කිසි කර්මයක් කිරීම් වශයෙන් සඞ්ඝයා බිඳින තැනැත්තා ය. එය උපසම්පන්නයකු විසින් මිස අනුපසම්පන්නයකු විසින් නො කළ හැකි කර්මයෙකි.

‘භික්ඛුනිද්දසකයාය’ යනු මාර්ගත්‍රයෙන් එක්තරා මාර්ගයෙක්හි ප්‍රකෘති භික්ෂුණියක් දූෂණය කළ තැනැත්තා ය. ඔහුට ප්‍රච්ඡාය හා උපසම්පදාව වාරිත ය. කාය සංසර්ගයෙන් භික්ෂුණියක ගේ ශීලය විනාශ කළ තැනැත්තාට ප්‍රච්ඡාය හා උපසම්පදාව අවාරිත ය.

පැවිදි කළහොත් පැවිද්ද පිහිටන පැවිදි නො කළ යුතු පුද්ගලයෝ.

“න භික්ඛවෙ! අනනුඤ්ඤානො මාතා පිතුහි පුත්තො පබ්බාජෙතබ්බො. යො පබ්බාජෙය්‍ය ආපත්ති දුක්කට්ඨස්ස” යනු විනය ප්‍රඥප්ති බැවින් මා පියන් විසින් නො අනුදත් කුල පුත්‍රයන් පැවිදි නො කළ යුතු ය. වරක් මා පියන්ගේ අනුදැනීම ලැබ පැවිදි වූ තැනැත්තා සිවුරු හැර ගොස් නැවත පැවිදි වීමට පැමිණියේ ද, නැවතත් මාපියන් ගේ අනුදැනීම නො ලබා පැවිදි නො කළ යුතු ය. යම් කිසි දරුවකු “මොහු නුඹවහන්සේලාටම භාර කරමිය, නුඹවහන්සේලා කැමති විටෙක මොහු පැවිදි කරන්නට ය” කියා මා පියන් විසින් භාරකරන ලද්දේ වේ නම්, කොතෙක් වර සිවුරු හැර ගියේ ද ආ ආ විට මා පියන් නො විචාරා ඒ දරුවා පැවිදි කළ යුතු ය. මා පියන් හා කලහකොට විභාරයට අවුත් පැවිද්ද ඉල්ලා සිටින කෙනකුට මා පියන්ගේ අවසරය ඉල්ලා ගෙන එන්නට ය යි කී කල්හි හේ “මම මා පියන් වෙත නො යමි, මා පැවිදි නො කළහොත් ජීවිතය හෝ නසා ගන්නෙමි, නුඹ වහන්සේලාට හෝ අනර්ථයක් කරමි” යි කියා නම් ඔහුගේ ආරක්ෂාව පිණිස පැවිදි කරන්නට වටනේ ය. එසේ පැවිදි කරනු ලැබුවකු ගැන ඔහුගේ මා පියන් අවුත් විවාළ හොත් කාරණය ඔවුනට දැන්විය යුතු ය.

“න භික්ඛවෙ! පඤ්චහි ආබාධෙහි පුට්ඨො පබ්බාජෙතබ්බො. යො පබ්බාජෙය්‍ය ආපත්ති දුක්කට්ඨස්ස” යනු විනය ප්‍රඥප්ති බැවින් පඤ්චාබාධයන් අතුරෙන් යම් කිසි ආබාධයක් ඇතියෙකු පැවිදි නො කළයුතු ය. පඤ්චාබාධයෝ නම්, කුට්ඨ, ගණ්ඩ, කිලාස, සෝස, අපමාර යන නම්වලින් කියන ආබාධයෝ ය.

‘කුට්ඨ’ යනු රතුලප, කළුලප, දද ආදී සමහි හට ගන්නා රෝගයෝ ය. සුළඟිල්ලේ නිය පිට තරම් වූ ද වර්ධනය වන පක්ෂයෙහි සිටි කුෂ්ඨයක් ඇතියෙකු පැවිදි නො කළ යුතු ය. සිවුරුවලට වැසෙන තැනක සුව වන අතර හැරී ඇති නිය පිට පමණක් කුඩා කුෂ්ඨයක් ඇති තැනැත්තා පැවිදි කිරීම සුදුසු ය.

කුෂ්ඨ රෝගියෙකුට පිළියම් කරවා පැවිදි කිරීමෙහිදී ද සම මුකාති පැහැය ඇති වූ කල්හිම පැවිදි කළ යුතු ය. ගොයෙකුගේ පිටෙහි සේ අලු මතුවන ශරීරය ඇතියේ ද පැවිදි නො කළ යුතුය යි විනය අටුවාවෙහි කියා ඇත්තේ ය.

‘ගණ්ඩ’ යනු දොඹගෙඩි-දෙහිගෙඩි සේ ශරීරයෙහි ඒ ඒ තැන හටගන්නා වූ නො පැසන්නා වූ ගෙඩි ය. ඒවාට වායු ගෙඩි යයි ද සමහරු කියති. ඩෙබර ගෙඩියක් පමණ වූ ද වැඩෙන ගෙඩියක් ඇති තැනැත්තා පැවිදි නො කළ යුතු ය. ඩෙබර ගෙඩියක් පමණ කුඩා වූ නො වැඩෙන ගෙඩියක් වැසෙන තැනක ඇති තැනැත්තේ පැවිදි කරන්නට වටනේ ය. මුහුණ ආදී නො වැසෙන තැනක නො වැඩෙන ගෙඩි ඇත්තේ ද පැවිදි නො කළ යුතු ය. ගෙඩිවලට පිළියම් කොට පැවිදි කිරීමෙහිදී ද, සම ප්‍රකාශිමත් වුවට පසුවම පැවිදි කළ යුතු ය. වණය තිබියදී නො පැවිදි කළ යුතු ය.

‘කිලාස’ යනු රත්-පියුම්, හෙළ-පියුම් පෙති පැහැයට සමෙහි හටගන්නා වියළි කුෂ්ඨ විශේෂයකි. දැනට බොහෝ සෙයින් දක්නට ලැබෙන සුදු කබර රෝගය කිලාසය ය. මේ රෝගය ඇතියන් ගැන ද කුෂ්ඨ රෝගීන්ට කී පරිදි පිළිපැදිය යුතු යි.

‘සෝස’ යනු දිනෙන් දින මඳින් මඳ ශරීරය ගෙවා වියලවා රෝගියා මරුමුවට පමුණුවන ක්ෂය රෝගය ය.

‘අපමාර’ යනු මිනිසා සිටි සැටියේ ම සිහිසන් නැති වී බිම ඇද වැටී, සමහර විට මුවින් සෙම හා ලේ ද පෙරමින් දැලෙන බිම සැපෙන අපස්මාර රෝගය ය. එය යක්ෂ රෝගයකැ යි කියති.

“න භික්ඛවෙ! රාජහටො පබ්බාපේතබ්බො. යො පබ්බාපේයා, ආපත්ති දුක්කට්ඨස්ස” යනු විනය ප්‍රඥප්ති බැවින් රාජහටයා පැවිදි නො කළ යුතු ය. යම් කිසි කාර්යයක් කිරීම ගැන රජකෙනකු ගෙන් හෝ රජයකින් හෝ වැටුප් ලබමින් සිටින තැනැත්තා ‘රාජහට’ නම් වේ. ඒ අය රස්සාවෙන් අස් වූ පසු පැවිදි කිරීම වටනේ ය.

“න භික්ඛවෙ! ධජබන්ධො වොරො පබ්බාජෙතබ්බො. යො පබ්බාජෙය්‍ය ආපත්ති දුක්ඛට්ඨස්ස” යි වදාළ බැවින් බරපතල සොරකම් කරන ප්‍රසිද්ධ සොරා පැවිදි නො කළ යුතු ය. කලින් ප්‍රසිද්ධ සොරකු ව සිට පසුව එය අත්-හැර සුමගට බැස සිටින, මහජනයා ද ඒ බව දන්නා තැනැත්තා පැවිද්දට සුදුසු ය. සමහර විට සුළු සුළු සොරකම් කළත් සොරකු වශයෙන් ප්‍රසිද්ධියක් නැති තැනැත්තාට පැවිද්ද දිය යුතු ය.

“න භික්ඛවෙ! කාරහෙදකො වොරො පබ්බාජෙතබ්බො. යො පබ්බාජෙය්‍ය ආපත්ති දුක්ඛට්ඨස්ස” යනු විනය නීති බැවින් බන්ධනයෙන් පලා-ගිය සොරා ද පැවිදි නො කළ යුතු ය. සිරගෙයකින් පලාගිය තැනැත්තාය, තැනකින් තැනකට ගෙන යාමේදී ආරක්ෂක පුරුෂයන් අතින් පලා-ගිය තැනැත්තාය, මේ පෙදෙසින් පිට නො යා යුතුය යි නියමයක් කර තිබියදී ඒ පෙදෙසින් පලා-ගිය තැනැත්තා ය යන සැම දෙනාම පැවිදි කිරීමට නුසුදුස්සෝ ය. දැනුමින් ජීවත් වෙමින් සිටියදී අනුන්ගේ කේලාම් කීම නිසා බන්ධනයට හසු වී එයින් පලා-ගිය තැනැත්තා ඒ පෙදෙසේ ම පැවිදි නො කළ යුතු ය. ඔහු අන් පෙදෙසකදී පැවිදි කළ හැකි ය.

“න භික්ඛවෙ! ලිබ්බකො වොරො පබ්බාජෙතබ්බො. යො පබ්බාජෙය්‍ය ආපත්ති දුක්ඛට්ඨස්ස” යනු විනය නීති බැවින් ඇල්ලීම සඳහා හෝ දඬුවම් කරනු සඳහා රජයෙහි ලියා ඇති සොරා පැවිදි නො කළ යුතු ය.

“න භික්ඛවෙ! කසාහතො කතදණ්ඩකම්මො පබ්බාජෙතබ්බො. යො පබ්බාජෙය්‍ය ආපත්ති දුක්ඛට්ඨස්ස” යනු විනය නීති බැවින් කසයෙන් හෝ අනිකකින් හෝ දඬුවම් පිණිස තළනු ලැබූ තැනැත්තා පැවිදි නො කළ යුතු ය. කී දේ නො කිරීම නිසා තළනු ලැබූ තැනැත්තා පැවිදි කළ හැකි ය. පැවිදි නො කළ යුත්තේ බදු නො ගෙවීම්, ණය නො ගෙවීම් ආදියට දඬුවම් වශයෙන් තළනු ලැබූ තැනැත්තාය. ඒ තැනැත්තා වුව ද තුවාල සුව වීමෙන් පසු පැවිද්ද ලැබීමට නිසි ය.

“න භික්ඛවෙ! ලක්ඛණාහතො කතදණ්ඩකම්මො පබ්බාජෙතබ්බො. යො පබ්බාජෙය්‍ය ආපත්ති දුක්ඛට්ඨස්ස” යනු විනය නීති හෙයින් දඬුවම් වශයෙන් පිළිස්සීම් ආදියෙන් ශරීරයේ ලකුණු තබා ඇති තැනැත්තා පැවිදි නො කළ යුතු ය. ලකුණු තබා ඇති තැනැත්තා නිදහස් පුද්ගලයකු වේ නම්, තුවාල සුව වී වණ කැලැල් මැකී ගිය පසු පැවිදි කළ හැකි ය. තෙමඩුළු වසා සිවුරු පෙරවූ කල්හි නො පෙනෙන තැන්වල කැලැල් ඇති තැනැත්තා ද පැවිදි කළ හැකි ය.

“න භික්ඛවෙ! ඉණායිකො පබ්බාජෙතබ්බො. යො පබ්බාජෙය්‍ය ආපත්ති දුක්ඛට්ඨස්ස” යනු වදාළ බැවින් ණය කාරයන් පැවිදි නො කළ යුතු ය. පැවිදි වන තැනැත්තා ගේ ණය ගෙවීමට ඔහුගේ නෑයෙක් හෝ දායකයෙක් හෝ බාර ගනී නම් පැවිදි කළ හැකි ය. ණය ගෙවීමට ධනයක් ගුරුවරයා වෙත තිබේ නම්, ණය හිමියන්ට ඒවා දී නිදහස් කරගන්නා අටියෙන් ණයකාරයා පැවිදි කළ හැකි ය. පසුව ධනය සපයා ණය ගෙවන්නට සිතා පැවිදි නො කළ යුතු ය. ණයකාරයකු බව නො දැන පැවිදි කිරීමෙන් ගුරුවරයාට ඇවැත් නො වේ.

“න භික්ඛවෙ! දාසො පබ්බාජෙතබ්බො. යො පබ්බාජෙය්‍ය ආපත්ති දුක්ඛට්ඨස්ස” යනු වදාළ බැවින් දාසයා ද පැවිදි නො කළ යුතු ය. මෙකල දාසයන් නො මැති බැවින් මේ ගැන විස්තරයක් නො කරනු ලැබේ. අටුවාවෙහි මෙය ගැන විශාල විස්තරයක් ඇත්තේ ය.

පැවිදි නො කළ යුත්තෝ දෙතිස් දෙනෙක්.

“න භික්ඛවෙ! හත්ථච්ඡින්නො පබ්බාජෙතබ්බො. න පාදච්ඡින්නො පබ්බාජෙතබ්බො. න හත්ථපාදච්ඡින්නො පබ්බාජෙතබ්බො. න කණ්ණච්ඡින්නො පබ්බාජෙතබ්බො. න කාසච්ඡින්නො පබ්බාජෙතබ්බො. න කණ්ණනාසච්ඡින්නො පබ්බාජෙතබ්බො. න අභිගුලිච්ඡින්නො පබ්බාජෙතබ්බො. න අලච්ඡින්නො පබ්බාජෙතබ්බො. න කණ්ඩරච්ඡින්නො පබ්බාජෙතබ්බො. න එණහත්ථො පබ්බාජෙතබ්බො. න ධුජ්ජො පබ්බාජෙතබ්බො. න

වාමනෝ පබ්බාජෙතබ්බෝ. න ගලගණ්ඨි පබ්බාජෙතබ්බෝ. න ලක්ඛණාභතෝ පබ්බාජෙතබ්බෝ. න කසාභතෝ පබ්බාජෙතබ්බෝ. න ලිඛිතකො පබ්බාජෙතබ්බෝ. න සීපදි පබ්බාජෙතබ්බෝ. න පාපරොගි පබ්බාජෙතබ්බෝ. න පරිසද්දසකො පබ්බාජෙතබ්බෝ. න කාණෝ පබ්බාජෙතබ්බෝ. න කුණ් පබ්බාජෙතබ්බෝ. න බඤ්ජෝ පබ්බාජෙතබ්බෝ. න පක්ඛතෝ පබ්බාජෙතබ්බෝ. න ඡන්තිරියාපථෝ පබ්බාජෙතබ්බෝ. න ජරාදුඛිබලෝ පබ්බාජෙතබ්බෝ. න අන්ධෝ පබ්බාජෙතබ්බෝ. න මූගෝ පබ්බාජෙතබ්බෝ. න බධිරෝ පබ්බාජෙතබ්බෝ. න අන්ධමූගෝ පබ්බාජෙතබ්බෝ. න අන්ධබධිරෝ පබ්බාජෙතබ්බෝ. න මුගබධිරෝ පබ්බාජෙතබ්බෝ. න අන්ධමුගබධිරෝ පබ්බාජෙතබ්බෝ. යො පබ්බාජෙය්‍ය ආපත්ති දුක්කට්ඨස්ස.

තථාගතයන් වහන්සේ විසින් විනයෙහි මෙසේ වදාරා ඇති බැවින් අත් සුන් තැනැත්තාය, පා සුන් තැනැත්තාය, අත්-පා සුන් තැනැත්තාය, කන් සුන් තැනැත්තාය, නාස් සුන් තැනැත්තාය, කන් නාස් සුන් තැනැත්තාය, මහ ඇඟිලි සුන් තැනැත්තාය, සුළඟිලි සුන් තැනැත්තාය, මහ නහර සුන් තැනැත්තාය, පෙණ අත් ඇතියාය, කුදාය, අගුටුමිට්ඨාය, ගෙළෙහි ගෙඩි ඇති තැනැත්තාය, දඬුවම් පිණිස කළ ලකුණු ශරීරයෙහි ඇති තැනැත්තාය, කසයෙන් තැළෑ ලකුණු ඇති තැනැත්තාය, අපරාධ කාරයකු වශයෙන් රජයේ ලියා ඇති තැනැත්තාය, බරවා රෝගය ඇති තැනැත්තාය, පාපරෝග ඇති තැනැත්තාය, පරිසද්දසකයාය, කුණාය, කුදාය, කොරාය, ශරීරයෙන් පක්ෂයක් පණ නැති තැනැත්තාය, පිළාය, ජරා දුර්වලයාය, අන්ධයාය, ගොලුවාය, බිහිරාය, අන්ධ ගොලුවාය, අන්ධ බිහිරාය, ගොලු බිහිරාය, අන්ධ ගොලු බිහිරාය යන මොවුහු පැවිදි නො කළ යුත්තාහුය. පැවිදි කළ හොත් ගුරුවරයාට දුකුළා ඇවැත් වේ.

නියෙන් මඳක්වත් ඉතිරි වන ලෙස ඇඟිලි අග පමණක් සුන් තැනැත්තා පැවිදි කළ හැකි ය. නිය ඉතිරි නො වන පරිදි එක ඇඟිල්ලක් වුවද සුන් තැනැත්තා පැවිදි නො කළ යුතු ය.

මහ නහර සුන් තැනැත්තා යනු නහර සිඳි යාම නිසා පතුල සම්පූර්ණයෙන් බිම තැබිය නො හී, ඇඟිලි අග පමණක් හෝ විඵල පමණක් හෝ බිම තබමින් ගමන් කරන තැනැත්තා ය.

පෙණ අත් ඇතියා යි කියනුයේ ඒකාබද්ධ ඇඟිලි ඇති තැනැත්තා ය.

පාප රෝගියා යනු ඇදුම-අර්ශස්-හගඤ්ඤා-කාස ආදි යම් කිසි රෝගයකින් පෙළෙන, ජනයා විසින් පිළිකුල් කරන තැනැත්තා ය.

පරිසද්දසකාය කියනුයේ විරූපත්වයෙන් පිරිස කැත කරන තැනැත්තා ය. අන්‍යයන්ගේ හිස් තමන් ගේ තුනටිය තරමට සිටින ඉතා උස් පුද්ගලයෝ ය, හෙරව රූප බඳු ඉතා මිටි පුද්ගලයෝය, දැවුණු කොටයක් බඳු ඉතා කළු පුද්ගලයෝය, සුණු බිත්තියක් බඳු ඉතා සුදු පුද්ගලයෝ ය, ඇට සම පමණක් ඇති සේ පෙනෙන ලේ මස් ඉතා මඳ ප්‍රේතයන් බඳු ඉතා කෘශ ශරීර ඇත්තෝය, පරිහරණය කිරීමට දුෂ්කර වන තරමට ඉතා ස්ථුල ශරීර ඇත්තෝය, පිශාවයන්ට බඳු මහෝදර ඇත්තෝය, ඔසවා සිටිය නො හෙන පමණට මහත් හිස් ඇත්තෝය යනාදීහු පරිසද්දසකයෝ ය. පරිසද්දසකයන් ගැන දීර්ඝ විස්තරයක් විනය අටුවාවෙහි ඇත්තේ ය. පරිසද්දසකයන් බොහෝ දෙනෙකුන් එහි දක්වා ඇත්තේ ය.

පැවිදි කිරීමේ වයස

“න භික්ඛවෙ! උභයපණ්ණරසවස්සො ආරකො පබ්බාපේතබ්බො. යො පබ්බාපේයා ආපත්ති දුක්කටස්ස.” යනුවෙන් බුදුරජාණන් වහන්සේ වරක් පසළොස් අවුරුද්දකට අඩු වයස් ඇති කුලදරුවන් පැවිදි නො කළ යුතු බව වදාළ සේක.

පසු කාලයේදී ආයුෂ්මත් ආනන්ද ස්ථවිරයන් වහන්සේගේ උපස්ථායක වූ ඉතා සැදහැවත් පවුලක් අභිවාතක රෝගයෙන් කාලක්‍රියා කළෝ ය. ඒ පවුලේ ළදරුවෝ දෙදෙනෙක් ඉතිරි වූහ. භික්ෂූන් දක්නා කල්හි පළමු පුරුද්ද නිසා ඔවුහු උන්වහන්සේලා

වෙත දුව එති. හික්ෂුහු ඔවුන් එළවා ගනිති. හික්ෂුන්ගෙන් අනුකම්පාවක් නො ලබන්නා වූ ඒ දරුවෝ හඬති. ඔවුන්ගේ දුක ගැන ආනන්ද ස්ථවිරයන් වහන්සේගේ සිත උණු වී, “බුදුන් වහන්සේ විසින් පසළොස් අවුරුද්දට ආයු අඩු දරුවන් පැවිදි නො කරන සේ සිකපද පනවා ඇත්තේ ය. මේ දරුවන් විනාශ නොවීමට කළ යුත්තේ කුමක් දැ”යි සිතා, ඒ කාරණය බුදුන් වහන්සේට සැල කළහ.

එකල්හි තථාගතයන් වහන්සේ ‘ආනන්දය! ඒ දරුවෝ කවුඩන් එළවීමටත් සමත් වන්නාහුදැ’යි විචාරා “එසේ ය” යි පිළිවදන් දුන් කල්හි හික්ෂුන් අමතා, “අනුජානාමි හික්ඛවෙ! ඌභපණ්ණරසවස්සං කාකුඨඨෙපකං පබ්බාපේතුජං” යනුවෙන් කවුඩන් පළවා හැරීමට සමත් පහළොස් අවුරුදු වයසට නො පැමිණි දරුවන් ද පැවිදි කිරීමට අනුදාන වදාළ සේක. හදිසි අවස්ථාවේදී ඒ කුලදරුවන් දෙදෙනා විනාශ නො වනු පිණිස කවුඩන් එළවීමට සමත් දරුවන් පැවිදි කිරීමට අනුදාන වදාළේ වී නමුත් බුදුන් වහන්සේගේ අදහස සැටියට සැලකිය යුත්තේ වයසින් පසළොස් වස නො පිරුණු කුලදරුවන් පැවිද්දට නුසුදුසු බව ය. එබැවින් විශේෂ කරුණක් සඳහා මිස, පසළොස් අවුරුදු වයස නො පිරුණු කුලදරුවන් පැවිදි නො කළ යුතු ය. වයස අවුරුදු පසළොස්සටත් විස්සටත් අතර කාලය කුලදරුවන් පැවිදි කිරීමට ඉතා සුදුසු කාලය සැටියට සැලකිය යුතු ය. වයස් ගත වී පැවිදි වන්නවුන්ට පැවිද්දට සුදුසු වන සැටියට සිත-කය සකස් කර ගැනීම අපහසු ය. එබැවින් බුදුන් වහන්සේ විසින්-

“පඤ්චහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො දුල්ලභො බුඬ්ඨපබ්බජිතො. කතමෙහි පඤ්චහි? දුල්ලභො හික්ඛවෙ! බුඬ්ඨපබ්බජිතො සුවචො. දුල්ලභො සුග්ගහිතගාහී. දුල්ලභො පදක්ඛිණග්ගාහී. දුල්ලභො ධම්මකථිකො. දුල්ලභො විනයධරො.”

යනුවෙන් ධර්මපසකින් යුක්ත බුඬ්ඨපබ්බජිතයන් දුර්ලභ බව වදාරා තිබේ. “මහණෙනි! මේ කරුණු පසින් යුක්ත බුඬ්ඨපබ්බජිතයෙක් දුර්ලභය. කවර කරුණු පසකින් ද යත්? මහණෙනි! සුවච

බුද්ධිපබ්බතියෙක් දුර්ලභය, ගුරුන් වෙතින් මැනවින් උගන්නාවූ බුද්ධිපබ්බතියෙක් දුර්ලභය, ගුරුන්ගේ අනුශාසනය දකුණට ගන්නා බුද්ධිපබ්බතියෙක් දුර්ලභය, ධර්මකපීක බුද්ධිපබ්බතියෙක් දුර්ලභය, විනයධර බුද්ධිපබ්බතියෙක් දුර්ලභය” යනු එහි තේරුම යි. බුදුන් වහන්සේ විසින් තවත් සූත්‍රයකදී ද “දුල්ලභො ආකප්පසම්පන්නො” යි ආකල්ප - සම්පත්තිය ඇති බුද්ධිපබ්බතියන් දුර්ලභ බව ද වදාරා ඇත්තේ ය.

ධනවත් බව, උගත් බව, කුලවත් බව යන මේවා පැවිද්දට සුදුසුකම් නුසුදුසුකම් බැලීමේ දී සැලකිය යුතු බවක් බුද්ධදේශනයෙන් නොපෙනේ. ඉහත දැක්වුණු ප්‍රවුජ්‍යා දෝෂයන්ගෙන් මුක්ත වේ නම්, දුප්පත්-පොහොසත් උගත්-නුගත් කවුරුත් පැවිද්දට සුදුස්සෝ ය.

“යෙභුය්‍යොන හි කත්තියකුලතො පබ්බතො ජාතිං නිස්සාය මානං කරොන්ති. බ්‍රාහ්මණකුලා පබ්බතො මන්තෙ නිස්සාය මානං කරොන්ති. භීනජව්වකුලා පබ්බතො අත්තනො විජාතිකාය පතිට්ඨාතුං න සක්කොන්ති. ගහපතිදාරකා පන කච්ඡෙහි සෙදං මුඤ්චන්තෙහි පිට්ඨියා ලොණං පුප්ඵමානාය භූමිං කසිත්වා නිහතමානදප්පා භොන්ති. තෙ පබ්බතීන්වා මානං වා දප්පං වා අකත්වා බුද්ධවචනං උග්ගහෙත්වා විපස්සනාය කම්මං කරොන්තා සක්කොන්ති අරහත්තෙ පතිට්ඨාතුං.”

යන වූලහත්ථීපදොපම සූත්‍ර අටුවා පාඨය ද මෙහි ලා සැලකිය යුතු ය.

උපසම්පදා කර්මය.

උපසම්පදා කර්මය බුදු-සස්තෙනි ගරු විනය කර්මයෙකි. එය පැවිදි කිරීම සේ සැම තන්හිම කළ හැකි කර්මයක් නොව සීමාවකදී පමණක් කළ හැකි කර්මයකි. එය මධ්‍යදේශයේ සිදු කරන හොත් “අනුජානාමි භික්ඛවෙ! දසවග්ගෙන වා අතිරෙක දස වග්ගෙන වා ගණෙන උපසම්පාදෙතුං” යි වදාළ පරිදි දස නමක් වූ හෝ දස නමකට අධික වූ හෝ සඛ්ඝයා විසින් සිදු කළ යුතු ය. ප්‍රත්‍යන්ත දේශයෙහි සිදු කරනවා නම් “අනුජානාමි භික්ඛවෙ! සබ්බපච්චන්තිමෙසු ජනපදෙසු විනයධරපඤ්චමෙන ගණෙන උපසම්පාදෙතුං” යි වදාළ පරිදි විනයධරයා පස්වෙනි කොට ඇති ගණයා විසින් හෙවත් පස් නමක්වූ භික්ෂු සඛ්ඝයා විසින් සිදු කළ හැකි ය. ප්‍රත්‍යන්ත ජනපද බුදුන් වහන්සේ විසින් ම නියම කර වදාරා තිබේ.

ඒ මෙසේ ය:-

“පුරත්ථීමාය දිසාය කජච්චගලං නාම නිගමො, තස්සා පරෙන මහාසාලා, තතො’පරා පච්චන්තිමා ජනපදා, ඔරතො මජ්ඣෙධං. පුරත්ථීමදක්ඛිණාය දිසාය සලලවතී නාම නදී, තතො ‘පරා පච්චන්තිමා ජනපදා, ඔරතො මජ්ඣෙධං. දක්ඛිණාය දිසාය සෙතකණ්ණිකං නාම නිගමො, තතො” පරා පච්චන්තිමා ජනපදා ඔරතො මජ්ඣෙධං. පච්ඡිමාය දිසාය ථූනං නාම බ්‍රාහ්මණ ගාමො, තතො’ පරා පච්චන්තිමා ජනපදා ඔරතො මජ්ඣෙධං. උත්තරාය දිසාය උසිරද්ධජො නාම පබ්බතො, තතො’පරා පච්චන්තිමා ජනපදා ඔරතො මජ්ඣෙධං.

මධ්‍ය දේශයේ සිට කථාකරන කල්හි නැගෙන හිරිත් කජච්චගල නම් නියම ගමෙන් ඔබ ද, ගිනි කොණින් සලලවතී නම් ගඬගාවෙන් ඔබද, දකුණෙන් සෙතකණ්ණික නම් නියම ගමෙන් ඔබ ද, බස්නාහිරින් ථූන නම් බ්‍රාහ්මණ ගමින් ඔබද, උතුරෙන් උසිරද්ධජ නම් පර්වතයෙන් ඔබ ද, ප්‍රත්‍යන්ත ජනපදයෝ ය. අප රට ද

ප්‍රත්‍යක්ෂ ජනපදයන්ට අයත් බැවින් මෙහි පස්නමකට ද උපසම්පදා කර්මය කළ හැකි ය. උපසම්පදාවක් කිරීමේදී බොහෝ වැඩ කරන්නට ඇත්තේ කර්මාචාර්යවරයාට ය. උපසම්පදාපේක්ෂකයා සීමාවට පැමිණි කල්හි පළමුවෙන් කළ යුත්තේ උපසම්පදාපේක්ෂකයාගේ හා උපාධ්‍යාචාර්යයන් වහන්සේගේ නම් යොදා කර්මවාක්‍යය කීමට අපහසු නම්, උපසම්පදාපේක්ෂකයාට නාග කියා ද උපාධ්‍යාචාර්යයන් වහන්සේට තිස්ස කියා ද නම් සම්මත කිරීම ය. එය කර්මාචාර්යවරයා විසින් මෙසේ කළ යුතු ය.

මේ උපසම්පදාපේක්ෂකයාගේ පුරාණ නාමය අස්කොට ඔහුට නාග යන නාමය ද, උපසම්පදාපේක්ෂකයාගේ උපාධ්‍යාචාර්යයන් වහන්සේගේ පුරාණ නාමය අස් කොට උන් වහන්සේට තිස්ස යන නාමය ද කර්මවාක්‍යය කීමේ පහසුව සඳහා සම්මත කරමි. ඒ බව උපසම්පදාපේක්ෂකයා විසින් හා උපාධ්‍යාචාර්යයන් වහන්සේ විසින් ද, මහා සඛිසයා වහන්සේ විසින් ද දත යුත්තේ ය.

නාම සම්මුතියෙන් පසු කර්මාචාර්යයන් වහන්සේ විසින් උපසම්පදාපේක්ෂකයාට මෙසේ කිය යුතු ය.

“පඨමං උපජ්ඣං ගාභාපෙනබ්බො” යි ලෝකනාථයන් වහන්සේ විසින් වදාරා ඇති බැවින් ‘සංසාර සාගරයෙන් එතර වී නිවන් පුර පැමිණෙනු රිසියෙන් උපසම්පදාව ලැබීමට පැමිණ සිටින සාමණේරය! යුෂ්මතා විසින් පළමු කොට උපාධ්‍යාය ග්‍රහණය කළ යුතු ය.

මෙසේ කී කල්හි උපසම්පදාපේක්ෂකයා විසින් උපාධ්‍යායන් වහන්සේ ඉදිරියෙහි උක්කුටිකව හිඳ “උපජ්ඣායො මෙ භත්තෙ භොහි” යන වැකිය තෙවරක් කිය යුතු ය. උපාධ්‍යායයන් වහන්සේ විසින් “පාසාදිකෙන සම්පාදෙහි” යි කියා එය පිළිගත යුතු ය.

ඉක්බිති කර්මාචාර්යවරයා විසින් මෙසේ කිය යුතු ය. “පින්වත් සාමණේරය! “උපජ්ඣං ගාභාපෙනවා පත්තව්වරං ආචික්ඛිතබ්බං”

යි ලෝකස්වාමී වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාරා ඇති බැවින් දැන් යුෂ්මතාට පා-සිවුරු පිළිබඳ ශාසනික ව්‍යවහාරය දැනගනු පිණිස එය කියන්නෙමි. “අයං තෙ පත්තො” පින්වත් සාමණේරයා! කාලවර්ණ වූ මේ මණ්ඩලාකාර භාජනය යුෂ්මතාගේ පාත්‍රය නම් වන්නේ ය. ‘අයං සංඝාටි’ කඩ සපා දෙපොට කොට මසා පඬු පොවන ලද යුෂ්මතාගේ කරෙහි ඇති මේ සිවුර ශාසන ව්‍යවහාරයෙන් සංඝාටි නම් වන්නේ ය. “අයං උත්තරාසංගො” කඩ කපා එක් පටින් මසා පඬු පොවා ඇති යුෂ්මතාගේ කයෙහි ඇති මේ වීචරය ශාසනව්‍යවහාරයෙන් උත්තරාසංග නම් වන්නේ ය. “අයං අත්තරවාසකො” යුෂ්මතා හැඳ සිටින්නා වූ මේ වීචරය ශාසන ව්‍යවහාරයෙන් අත්තරවාසක නම් වන්නේ ය.

‘ගවිෂ: අමුම්භි ඔකාසෙ තිට්ඨාහි. පින්වත් සාමණේරයා! “අනුජානාමි භික්ඛවෙ! එකමන්තං අනුසාසිත්වා සඛිස මජ්ඣෙ අත්තරායිකෙ ධම්මෙ පුච්ඡතුං” යනුවෙන් සඛිසයා ගෙන් බැහැර කොට යම් කිසි තැනකදී උපසම්පදාපේක්ෂකයාට අනුශාසනා කළ යුතුය යි තථාගතයන් වහන්සේ විසින් වදාරා ඇති බැවින් ද, මේ සඛිසමධ්‍යයෙහි යුෂ්මතාට අනුශාසනය කිරීම නුසුදුසු බැවින් ද මෙයින් බැහැරට ගොස් අර පෙනෙන තැන සිටිනු මැනවි.”

මෙසේ කී කල්හි උපසම්පදාපේක්ෂකයා නැගිට මහා සඛිසයා වහන්සේට පිටි නො පා, ඇඳිලි බැඳ ගෙනම මඳක් දුර ගොස් සිටිය යුතු ය. කර්මාචාර්යවරයා විසින් එහි ගොස් උපසම්පදාපේක්ෂකයාට අනුශාසනය කළ යුතු ය. “න භික්ඛවෙ! අසම්මතෙන අනුසාසිතබ්බො. යො අනුසාසෙය්‍ය ආපත්ති දුක්කට්ඨස්ස” යනු වදාළ බැවින් සම්මුතිය නො ලබා අනුශාසනයට නො යා යුතු ය. දැන් කර්මාචාර්යවරයා විසින් මතු දැක්වෙන වැකිය තමා විසින්ම තමා සම්මත කර ගත යුතු ය.

සුභාතු මෙ භත්තෙ! සඛිසො, නාගො ආයස්මතො තිස්සස්ස උපසම්පදාපෙක්ඛො. යදි සඛිසස්ස පත්තකල්ලං අහං නාගං අනුසාසෙය්‍යං.

ඉක්බිති සඞ්ඝමධ්‍යයෙන් නැගිට උපසම්පදාපේක්ෂකයා සමීපයට ගොස්, සිටගෙන ම මෙසේ අනුශාසනය කළ යුතු ය.

සුඤ්ඤි නාග! අය තෙ සච්චකාලො, භූතකාලො, යං ජාතං තං සඞ්ඝමජ්ඣෙධ පුච්ඡන්තෙ සන්තං අත්ථිති වත්තබ්බං. අසන්තං නත්ථිති වත්තබ්බං. මා බො විඤ්ඤාසි, මා බො මඞ්ඤා අහොසි.

‘සංසාරසාගරය තරණය කරනු වස් බුදු සස්තට දිවි පුදා සිටින නාග නම් වූ සාමණේරය! අතිදුර්ලභ වූ මේ සර්වඥ සාසනයෙහි අධිශීලසඞ්ඤාත අත්‍යුත්තම උපසම්පදා ශීලය ලබන්නට යන මේ කාලය, අසන දෙය සැඟවීමක් නො කොට, අවඞ්කව සත්‍යය ම ප්‍රකාශ කිරීමට කාලය ය, කාරණය සඟවන්නට තැත් නො කොට, ඇති සැටියට ම ප්‍රකාශ කිරීමේ කාලයය, තොපගේ ශරීරයෙහි යම් කුෂ්ඨ ගණ්ඩාදි රෝගයක් ඇත්තේ නම්, එය සඟමැද විචාරන කල්හි ඇති දෙය එසේ ම ඇතය යි කිය යුතු ය. නැති දෙය නැතය යි කිය යුතු ය. සඟමැද ප්‍රශ්න කරන කල්හි මාහට නපුරක් කිරීමට විචාරනැ යි බියෙන් නො තැති ගනුව. නින්දා කරනු පිණිස නැති දේවල් ඇති දැයි විචාරනි යි සිතා නො සතුටුව මුහුණ නො හකුළවා ගත යුතු ය.’

“එවං තං පුච්ඡස්සන්ති, සන්ති තෙ එවරුපා ආබාධා, කුට්ඨං, ගණ්ඨො, කිලාසො, සොසො, අපමාරො, මනුස්සොසි, පුරිසොසි, භුජස්සොසි, අනණොසි, නසි රාජහට්ඨො, අනුඤ්ඤාතොසි මාතා පිතුහි, පරිපුණ්ණවිසතිවස්සොසි, පරිපුණ්ණං තෙ පත්තවිවරං, කිං නාමොසි, කො නාමො තෙ උපජ්ඣායොති.”

‘සුපින්වත් සාමණේරය! “අනුජානාමි භික්ඛවෙ! උපසම්පාදෙන්තෙන තෙරස අන්තරායිකෙ ධම්මෙ පුච්ඡතුං.” යනුවෙන් තථාගතයන් වහන්සේ විසින් උපසම්පදාපේක්ෂකයා ගෙන් තෙළෙස් අන්තරායික ධර්මයන් විචාරන්නට අනුදැන වදාරා ඇති බැවින්, උපසම්පදා කිරීමට පූර්වභාගය වූ මේ කාලයෙහි සඟ මැදදී තොප අතින් මෙසේ විචාරන්නාහු ය. යුෂ්මතා ගේ ශරීරයෙහි ලාදුරු-පරංගි-කඩුවේගං ආදි නම් වලින් කියැවෙන

කුෂ්ඨරෝගයන් අතුරෙන් යම් කිසි රෝගයක් ඇත්තේ ද: දොඹ ගෙඩි-දෙහි ගෙඩි මෙන් ශරීරයෙහි තැන් තැන්වල හටගන්නා වූ ගණ්ඩ රෝගය ඇත්තේ ද: සමෙහි පැතිර ශරීරය විරූප කරන්නාවූ සුදු කබර රෝගය ඇත්තේ ද: ක්‍රමයෙන් ශාරීරික සන්නිවේදන ක්ෂය කර දිවි නසන්නා වූ ක්ෂය රෝගය ඇත්තේ ද, සිටි සැටියේ සිහිසන් නැති වී බිම ඇඳ වැටෙන අපස්මාර රෝගය ඇත්තේ ද, ඔබ මනුෂ්‍යයෙක් ද, පුරුෂයෙක් ද, නිදහස් කෙනෙක් ද, ණය නැතියෙක් ද, රාජ හටයෙක් නොවන්නෙහිද, මා පියන් විසින් අනුදක්නා ලද්දෙහි ද, පිරුණු විසිවස් වයස ඇත්තෙහි ද, ඔබට පා-සිවුරු සම්පූර්ණ ද, ඔබගේ නම කුමක් ද, ඔබ උපාධ්‍යායයන් වහන්සේගේ නම කුමක් ද? මෙසේ සඟ මැද දී විචාරන්නාහ.

මෙසේ අනුශාසනය කොට උපසම්පදාපේක්ෂකයාට එහි ම සිටින්නට හැර කර්මාවාර්ග්‍යවරයා සඟමැදට ගොස්-

“සුණාකු මෙ භන්නෙ සංඝො, නාගො ආයස්මතො තිස්සස්ස උපසම්පදාපෙක්ඛො අනුසිට්ඨො සො මයා යදි සංඝස්ස පත්තල්ලං නාගො ආගච්ඡෙය්‍ය”

යන වාක්‍යය කියා සංඝයාගෙන් අවසර ගෙන උපසම්පදාපේක්ෂකයා සඟමැදට ගෙන්වා ගත යුතු ය. ඉක්බිති “න භික්ඛවෙ! අයාවිතෙන උපසම්පාදෙනබ්බො. යො උපසම්පාදෙය්‍ය ආපත්ති දුක්කටස්ස” යි වදාරා ඇති බැවින් උපසම්පදාපේක්ෂකයා ලවා උපසම්පදාව ඉල්ල විය යුතු ය. මේ අවස්ථාවේදී උපසම්පදාපේක්ෂකයා විසින් සිවුරු ඒකාංස කොට පොරවා භික්ෂූන් වහන්සේගේ පා වැඳ උක්කුටිකව හිඳ ඇඳිලි බැඳ-

“සංඝං භන්නෙ උපසම්පදං යාවාමි, උල්ලුම්පතු මං භන්නෙ සඛිඝො අනුකම්පං උපාදාය. දුතියම්පි භන්නෙ සඛිඝං උපසම්පදං යාවාමි, උල්ලුම්පතු මං භන්නෙ සඛිඝො අනුකම්පං උපාදාය. තතියම්පි භන්නෙ සඛිඝං උපසම්පදං යාවාමි, උල්ලුම්පතු මං භන්නෙ සඛිඝො අනුකම්පං උපාදාය.” යන වාක්‍යය කියා උපසම්පදාව ඉල්ලිය යුතු ය.

ඉක්බිති කර්මාචාරයෙන් වහන්සේ විසින් “සුඤ්ඤාන මෙ භන්තෙ සඞ්ඝො, අයං නාගො ආයස්මතො තිස්සස්ස උපසම්පදාපෙක්ඛො යදි සඞ්ඝස්ස පත්තකල්ලං අහං නාගං අන්තරායිකෙ ධම්මෙ පුච්ඡෙය්‍යං” යන කර්මවාක්‍යයෙන් අන්තරායික ධර්ම විචාරීමේ සම්මුතිය ලබා ගෙන මතු දැක්වෙන පරිදි අන්තරායික ධර්ම විචාළ යුතු ය.

සුඤ්ඤාන නාග! අයං තෙ සච්චකාලො, භූතකාලො, යං ජාතං තං පුච්ඡාමි. සන්තං අත්ථිති වත්තඛිඛං. අසන්තං නත්ථිති වත්තඛිඛං. සන්ති තෙ එවරුපා ආබාධා කුට්ඨං? (නත්ථි භන්තෙ) ගණ්ඨො? (නත්ථි භන්තෙ) කිලාසො? (නත්ථි භන්තෙ) සොසො? (නත්ථි භන්තෙ) අපමාරො? (නත්ථි භන්තෙ) මනුස්සොසි? (ආම භන්තෙ) පුරිසොසි? (ආම භන්තෙ) භුජ්ස්සොසි? (ආම භන්තෙ) අනණොසි? (ආම භන්තෙ) නසි රාජාභටො? (ආම භන්තෙ) අනුඤ්ඤානොසි මාතාපිතූහි? (ආම භන්තෙ) පරිපුණ්ණ වීසති වස්සොසි? (ආම භන්තෙ) පරිපුණ්ණං තෙ පත්තචීවරං? (ආම භන්තෙ) කිං නාමොසි? (අහං භන්තෙ නාගො නාම) කො නාමො තෙ උපජ්ඣායො? (උපජ්ඣායො මෙ භන්තෙ ආයස්මා තිස්සත්ථෙරො නාම) අන්තරායික ධර්ම විචාරීමෙන් පසු ඥාප්ති චතුර්ථ කර්ම වාක්‍යයෙන් උපසම්පදා කළ යුතු ය.

උපසම්පදා කර්ම වාක්‍යය

“සුඤ්ඤාන මෙ භන්තෙ සඞ්ඝො. අයං නාගො ආයස්මතො තිස්සස්ස උපසම්පදාපෙක්ඛො පරිසුද්ධො අන්තරායිකෙහි ධම්මෙහි, පරිපුණ්ණස්ස පත්තචීවරං. නාගො සඞ්ඝං උපසම්පදං යාචති, ආයස්මතා තිස්සෙන උපජ්ඣායෙන, යදි සඞ්ඝස්ස පත්තකල්ලං. සඞ්ඝො නාගං උපසම්පාදෙය්‍ය, ආයස්මතා තිස්සෙන උපජ්ඣායෙන. එසා ඤාත්ති.

සුඤ්ඤාන මෙ භන්තෙ සඞ්ඝො, අයං නාගො ආයස්මතො තිස්සස්ස උපසම්පදාපෙක්ඛො, පරිසුද්ධො අන්තරායිකෙ හි

ධම්මෙහි, පරිපුණ්ණස්ස පත්තචීවරං, නාගො සඛිඝං උපසම්පදං යාවති, ආයස්මතා තිස්සෙන උපජ්ඣායෙන. සඛිඝො නාගං උපසම්පාදෙති. ආයස්මතා තිස්සෙන උපජ්ඣායෙන. යස්සායස්මතො ඛමති නාගස්ස උපසම්පදා ආයස්මතා තිස්සෙන උපජ්ඣායෙන. සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති සො භාසෙය්‍ය.

දුතියමිපි එතමඤ්ච වදාමි. සුණාතු මෙ භන්තෙ සඛිඝො. අයං නාගො ආයස්මතො තිස්සස්ස උපසම්පදාපෙක්ඛො, පරිසුද්ධො අන්තරායිකෙ හි ධම්මෙහි. පරිපුණ්ණස්ස පත්තචීවරං. නාගො සඛිඝං උපසම්පදං යාවති. ආයස්මතා තිස්සෙන උපජ්ඣායෙන. සඛිඝො නාගං උපසම්පාදෙති. ආයස්මතා තිස්සෙන උපජ්ඣායෙන. යස්සායස්මතො ඛමති නාගස්ස උපසම්පදා, ආයස්මතා තිස්සෙන උපජ්ඣායෙන. සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති සො භාසෙය්‍ය.

තතියමිපි එතමඤ්ච වදාමි. සුණාතු මෙ භන්තෙ සඛිඝො. අයං නාගො ආයස්මතො තිස්සස්ස උපසම්පදාපෙක්ඛො. පරිසුද්ධො අන්තරායිකෙ හි ධම්මෙහි. පරිපුණ්ණස්ස පත්ත චීවරං. නාගො සඛිඝං උපසම්පදං යාවති. ආයස්මතා තිස්සෙන උපජ්ඣායෙන. සඛිඝො නාගං උපසම්පාදෙති. ආයස්මතා තිස්සෙන උපජ්ඣායෙන. යස්සායස්මතො ඛමති නාගස්ස උපසම්පදා. ආයස්මතා තිස්සෙන උපජ්ඣායෙන. සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති සො භාසෙය්‍ය.

උපසම්පන්නො සඛිඝෙන නාගො ආයස්මතා තිස්සෙන උපජ්ඣායෙන. ඛමති සඛිඝස්ස. තස්මා තුණ්හි, එවමෙනං ධාරයාමි.

උපසම්පදාව අවසානයේ කරන අනුශාසනය

තාවදෙව ජායාමෙතබ්බා. උතුප්පමාණං ආවික්ඛිතබ්බං දිවසභාගො ආවික්ඛිතබ්බො. සඞ්ගීති ආවික්ඛිතබ්බා. චත්තාරො නිස්සයා ආවික්ඛිතබ්බා. චත්තාරි අකරණියානි ආවික්ඛිතබ්බානි.

‘සකලඥෙය පාරගත මහා කාරුණික වූ අප භාග්‍යවත් අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් මෙසේ වදාරා ඇති බැවින් සුප්‍රතිපත්තතාදි ගුණගණෝපේත මහා සඞ්ඝයා වහන්සේ විසින් පරම නිර්මල උපසම්පදාවෙන් අභිෂේක කරන ලද ආයුෂ්මතා හට මේ සීමාමාලකයෙහිදී ම උපසම්පදාව ලැබූ වේලාවේ ඡායා ප්‍රමාණයය, සෘතු ප්‍රමාණයය, දිවසභාගයය, ඒ සියල්ලය, නිශ්‍රය සතරය, අකරණිය සතරය යන මේවා කියා දීමට අනුදැන වදාරා ඇති බැවින් අපගේ කීමට ආදරයෙන් ඇහුම්කන් දුන මැනවි.

පරම පරිශුද්ධෝපසම්පදා ශීලයෙන් අභිෂේක ලත් ආයුෂ්මතාණෙනි! ඔබ ශ්‍රී බුද්ධ වර්ෂයෙන් වැන්නෙහි මස තිථිය ලත් දින ක්‍රිස්තු වර්ෂ වැන්නෙහි මස වෙනි දින ට සීමා මාලකයේදී ප්‍රමුඛ මහා සඞ්ඝයා වහන්සේ විසින් සාමණේර භූමියෙන් නගා උපසම්පදා භික්ෂුභාවයට පමුණුවන ලද්දෙහි ය. ඒ බව දිවිහිමියෙන් මතක තබාගෙන ඉතා කුඩා සිකපදයකුදු නො කඩකොට ජීවිතය සේ දැන් ලත් උපසම්පදා ශීලය රක්තෙහි ය.

නිශ්‍රය සතර

සසර බිය දැක නිවන් පසක් කරනු රිසියෙන් බුදුසසුන් වන් ආයුෂ්මතාණෙනි! පැවිදි ජීවිතය පවත්වාගනු සඳහා මහා කාරුණිකයන් වහන්සේ අනුදැන වදාරා ඇති නිශ්‍රය සතර අසනු මැනවි.

(1) “පිණ්ඩියාලොප භෝජනං නිස්සාය පබ්බජ්ජා. තත්ථ තෙ යාවජ්චං උස්සාහො කරණියො. අතිරෙක ලාභො සඛිසහත්තං. උද්දෙසහත්තං, නිමන්තණං, සලාකහත්තං, පක්ඛිකං, උපොසථිකං, පාටිපදිකං.”

ඇවැත්නි! මේ පැවිද්ද පාත්‍රය ගෙන ගෙදොරක් පාසා ඇවිද පිඩ පිඩ බැගින් ලබාගන්නා භෝජනය නිසා පවත්නේ ය. තොප විසින් පිණ්ඩියාලොප භෝජනයෙන් දිවිපැවැත්වීමෙහි දිවිහිමියෙන් උත්සාහ කළ යුතු ය. සකල සඛිසයා හට දෙන දානයය, දෙනුන් නම බැගින් සගින් නිමන්ත්‍රණය කොට දෙන දානයය, පෞද්ගලික වශයෙන් නිමන්ත්‍රණය කොට දෙන දානයය, සලාක දානයය, පක්ෂයකට වර බැගින් දෙන දානය ය, පොභෝදිනයෙහි දෙන දානයය, පැළවිය දිනයෙහි දෙන දානයය යන මේවා අතිරේක ලාභ වශයෙන් පිළිගත යුතු ය.

(2) “පංසුකුල චීවරං නිස්සාය පබ්බජ්ජා, තත්ථ තෙ යාවජ්චං උස්සාහො කරණියො. අතිරෙක ලාභො බොමං කප්පාසිකං. කොසෙය්‍යං. කම්බලං. සාණං. හඬිගං.”

පැවිද්ද පංසුකුල චීවරය නිසා පවත්නේ ය. ඔබ විසින් පංසුකුල චීවරයෙන් දිවි පැවැත්මෙහි දිවි හිමියෙන් උත්සාහ කළ යුතු ය. පූර්වකෘත කුශලානුභාවයෙන් ඔබට කොමු පිළිය, කපු පිළිය, පට පිළිය, පූර්වකෘත කුශලානුභාවයෙන් ඔබට කොමු පිළිය, කපු පිළිය, පට පිළිය, කම්බිලිය, සණ පිළිය, මුසු පිළිය යන මේවා ලැබෙනහොත් අතිරේක ලාභ වශයෙන් පරිභෝග කළ යුතු ය.

(3) “රුක්ඛමූලසේනාසනයං නිස්සාය පබ්බජ්ජා. තත්ථ තෙ යාවජ්චං උස්සාහො කරණියො. අතිරෙක ලාභො විහාරො. අඬ්ඨයොගො. පාසාදො. හම්මියං. ගුහා”

පැවිද්ද වෘක්ෂමූල සේනාසනය නිසා පවත්නේ ය. ඔබ විසින් වෘක්ෂමූල සේනාසනය ඇසුරු කරමින් දිවිපැවැත්මෙහි දිවි හිමියෙන් උත්සාහ කළ යුතු ය. ඉදින් පූර්ව කෘත

කුශලාලුභාවයෙන් ලැබෙනොත් දෙ-පල ඇති ගෙවල් ය, එක් පල ඇති ගෙවල් ය, සතර පල ඇති ගෙවල් ය, සොල්දර ගෙවල්ය, ගුහාය යන මේවා ද පරිභෝග කළ යුතු ය.

(4) “පුතිමුත්තභෙසජ්ජං නිස්සාය පබ්බජ්ජා. තඤ්ඤානං යාවජ්චං උස්සාහො කරණියො. අතිරෙක ලාභො සජ්ජි. නවනිකං තෙලං. මධු. ආනිකං”

පැවිද්ද අරඹා ගෝමුත්තයෙහි ලා සම්පාදනය කරන පුතිමුත්ත භෙෂජ්ජාය නිසා පවත්නේ ය. පුතිමුත්ත භෙෂජ්ජායෙන් දිවි පැවැත්වීමෙහි ඔබ විසින් දිවි හිමියෙන් උත්සාහ කළ යුතු ය. ඉදින් ඔබට පූර්ව කෘත කුශලාලුභාවයෙන් ලැබෙනොත් ගිතෙල්ය, වෙඬරු ය, තලතෙල්ය, මී පැණිය, උක් සකුරුය යන මේවා අතිරේක ලාභ වශයෙන් පරිභෝග කළ යුතු ය.

අකරණිය සතර

දැන් අකරණිය සතර අසනු මැනවි.

(1) “උපසම්පන්නෙහි භික්ඛුනා මෙට්ඨො ධම්මො න පතිසෙවිතබ්බො, අන්තමසො තිරච්ඡාන ගතායපි. යො භික්ඛු මෙට්ඨං ධම්මං පතිසෙවති, අස්සමණො භොති අසකාපුත්තියො. සෙය්ථාපි නාම පුරිසො සිසවිජ්ජන්තො අභබ්බො තෙන සරීර ඛන්ධනෙන ජීවිතුං. එවමෙව භික්ඛු මෙට්ඨං ධම්මං පතිසෙවිත්වා අස්සමණො භොති අසකාපුත්තියො. තං තෙ යාවජ්චං අකරණියං”

උපසම්පදා භික්ෂුව විසින් යටත් පිරිසෙයින් තිරිසන් සත්ත්වයකු සමග ද මෙට්ඨන සේවනය නොකළ යුත්තේය. යම් භික්ෂුවක් මෙට්ඨන සේවනය කෙරේ නම්, එයින් ඒ භික්ෂු තෙමේ අශ්‍රමණයෙක් වේ. අබුද්ධපුත්‍රයෙක් වේ. යම් සේ හිසසුන් පුරුෂයෙක් ඒ හිස කය හා සම්බන්ධ කොට නැවත ජීවත්වීමට අභවාය වේද, එමෙන්ම මහණ තෙමේ මෙට්ඨන සේවනය කොට

අශ්‍රමණයෙක් වේ. අබුද්ධපුත්‍රයෙක් වේ. එබැවින් තොප විසින් ඒ මෙමුන සේවනය දිවිහිමියෙන් නො කළ යුතුය.

(2) “උපසම්පන්නෙහි භික්ඛුනා අදින්නං ථෙය්‍ය සඞ්ඛාතං න ආදාතබ්බං අන්තමසො තිණසලාකං උපාදාය. යො භික්ඛු පාදං වා පාදාරහං වා අතිරෙකපාදං වා අදින්නං ථෙය්‍යසංඛාතං ආදියති අස්සමණො හොති අසකාපුත්තියො. සෙය්‍යථාපි නාම පණ්ඩුපලාසො ඛන්ධනා පමුත්තො අභබ්බො හරිතත්ථාය. එවමෙව භික්ඛු පාදං වා පාදාරහං වා අතිරෙකපාදං වා අදින්නං ථෙය්‍යසංඛාතං ආදියත්වා අස්සමණො හොති අසකාපුත්තියො. තං තෙ යාවජ්චං අකරණීයං.”

උපසම්පන්න භික්ෂුව විසින් අන්තිම වශයෙන් තණපතෙහි පටන් හිමියන් විසින් නුදුන් දෙය සොර සිතින් නොගත යුතු ය. යම් භික්ෂුවක් පාදයක් වූ ධනය හෝ පාදයක් අගනා වස්තුවක් හෝ පාදයකට අධික වස්තුව හෝ සොරසිතින් ගනී ද, හෙතෙමේ අශ්‍රමණයෙක් වේ. අබුද්ධ පුත්‍රයෙක් වේ. යම් සේ නටුවෙන් ගැලවුණු පඬුවන් පත නැවත නිල්පතක් වීමට අභව්‍ය වේ ද, එමෙන් භික්ෂු තෙමේ පාදයක් වූ ධනය හෝ පාදයක් අගනා දෙයක් හෝ පාදයකට අධික ධනය හෝ සොර සිතින් ගැනීමෙන් අශ්‍රමණයෙක් වේ. අබුද්ධ පුත්‍රයෙක් වේ. එය තොප විසින් දිවිහිමියෙන් නො කළ යුතු ය.

(3) “උපසම්පන්නෙහි භික්ඛුනා සංචිච්ච පාණො ජීවිතා න වොරොපෙතබ්බො අන්තමසො කුන්ථ කිපිල්ලිකං උපාදාය. යො භික්ඛු සංචිච්ච මනුස්සවිග්ගහං ජීවිතා වොරොපෙති. අන්තමසො ගබ්භ පාතනං උපාදාය. අස්සමණො හොති අසකාපුත්තියො. සෙය්‍යථාපි නාම පුපුසිලා ද්විධා භින්නා අප්පට්ඨිකා හොති. එවමෙව භික්ඛු සංචිච්ච මනුස්ස විග්ගහං ජීවිතා වොරොපෙත්වා අස්සමණො හොති අසකාපුත්තියො. තං තෙ යාවජ්චං අකරණීයං”

උපසම්පන්න භික්ෂුව විසින් යටත් පිරිසෙයින් සිතා මතා කුහුඹුවෙකු නො මැරිය යුතුය. යම් භික්ෂුවක් ගැබ් හෙලීමෙන් වුව

ද මිනිසකු මරා නම්, ඒ හික්ෂුච අග්‍රමණයෙක් අබුද්ධපුත්‍රයෙක් වේ. දෙකට පැළුණා වූ ගල යම් සේ නැවත සන්ධි කළ නොහේද, එමෙන් හික්ෂු තෙමේ සිතා මතා මිනිසකු මැරීමෙන් අග්‍රමණයෙක් වේ. අබුද්ධ පුත්‍රයෙක් වේ. එය තොප විසින් දිවි හිමියෙන් නො කළ යුතු ය.

(4) “උපසම්පන්නෙහි හික්ෂුනා උත්තරිමනුස්ස ධම්මො න උල්ලපිතබ්බො අන්තමසො සුඤ්ඤාගාරෙ අභිරමාමීති. යො හික්ෂු පාපිච්ඡො ඉච්ඡාපකතො අසන්තං අභුතං උත්තරිමනුස්සධම්මං උල්ලපති ක්කානං වා විමොක්ඛං වා සමාධිං වා සමාපත්තිං වා මග්ගං වා ඵලං වා. අස්සමණො භොති. අසකාස පුත්තියො. සෙය්‍යථාපි නාම තාලො මත්ථකච්ඡින්නො අභබ්බො පුන විරුල්භියා. එවමෙව හික්ෂු පාපිච්ඡො ඉච්ඡාපකතො අසන්තං අභුතං උත්තරිමනුස්සධම්මං උල්ලපිත්වා අස්සමණො භොති. අසකාසපුත්තියො. තං තෙ යාවජ්චං අකරණීයං”

උපසම්පන්න හික්ෂුච විසින් යටත් පිරිසෙයින් “මම ශුන්‍යාගාරයෙහි සිත් අලවා වෙසෙමි” යි කියා ද උත්තරී මනුෂ්‍යධර්මය ප්‍රකාශ නො කළ යුතු ය. යම් හික්ෂුචක් ලාමක වූ ආශා ඇත්තේ, ලාමක ආශාවෙන් මඬනා ලද්දේ, මට ධ්‍යානයක් හෝ විමෝක්ෂයක් හෝ සමාධියක් හෝ සමාපත්තියක් හෝ මාර්ගයක් හෝ ඵලයක් හෝ ඇත ය යි තමා කෙරෙහි නැති උත්තරී මනුෂ්‍යධර්මය ප්‍රකාශ කෙරේ ද, එයින් හෙතෙමේ අග්‍රමණයෙක් වේ, අබුද්ධපුත්‍රයෙක් වේ. යම් සේ මුදුන සුන් තල්ගස නැවත වැඩීමට අභවා වේද, එමෙන් මහණ ලාමක ආශා ඇතිව ලාමකාශාවෙන් මඬනා ලදුව තමා කෙරෙහි නැත්තා වූ උත්තරීමනුෂ්‍ය ධර්මය ප්‍රකාශ කොට අග්‍රමණයෙක් වේ. අබුද්ධ පුත්‍රයෙක් වේ. එය තොප විසින් දිවි හිමියෙන් නො කළ යුතු ය.

දෙනුන් දෙනා එකවර උපසම්පදා කිරීම

එසමයෙහි උපසම්පදාපේක්ෂකයන් අතර පළමුවෙන් උපසම්පදා වීම ගැන විවාද ඇති විය. ඒ බව බුදුරජාණන් වහන්සේට සැලකළ

කල්හි “අනුජානාමි හික්ඛවෙ ද්වෙ තයො එකානුසාවනෙ කාතුං. තඤ්ච ඛො එකෙන උපජ්ඣායෙන, නත්වෙව නානුපජ්ඣායෙන” යනුවෙන් සමාන උපාධ්‍යායයන් ඇති දෙතුන් දෙනා එක් අනුශ්‍රාවණයෙන් උපසම්පදා කිරීමට අනුදාන වදාළ-සේක. එහෙත් එය කරන කර්මවාක්‍යය විනය පාළියෙහි නැත්තේය. බුරුම රට කර්මවාක්‍ය පොත්වල එය මෙසේ දක්වා තිබේ.

“සුඤ්ඤානු මෙ භන්තෙ සඞ්ඝො. අයං ච නාගො අයං ච දත්තො ආයස්මතො තිස්සස්ස උපසම්පදාපෙක්ඛා, පරිසුද්ධා අන්තරායිකෙහි ධම්මෙහි. පරිපුණ්ණිමෙසං පත්තචීවරං. නාගො ච දත්තො ච සඞ්ඝං උපසම්පදං යාවන්ති. ආයස්මතා තිස්සෙන උපජ්ඣායෙන. යදි සඞ්ඝස්ස පත්තකල්ලං. සඞ්ඝො නාගං ච දත්තං ච උපසම්පාදෙය්‍ය ආයස්මතා තිස්සෙන උපජ්ඣායෙන. එසා ඤන්ති.

සුඤ්ඤානු මෙ භන්තො සඞ්ඝො. අයං ච නාගො අයං ච දත්තො ආයස්මතො තිස්සස්ස උපසම්පදා පෙක්ඛා. පරිසුද්ධා අන්තරායිකෙහි ධම්මෙහි. පරිපුණ්ණිමෙසං පත්තචීවරං. නාගො ච දත්තො ච සඞ්ඝං උපසම්පදං යාවන්ති. ආයස්මතා තිස්සෙන උපජ්ඣායෙන. සඞ්ඝො නාගං ච දත්තං ච උපසම්පාදෙති. ආයස්මතා තිස්සෙන උපජ්ඣායෙන. යස්සායස්මතො ඛමති නාගස්ස ච දත්තස්ස ච උපසම්පදා. ආයස්මතා. තිස්සෙන උපජ්ඣායෙන. සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති. සො භාසෙය්‍ය.

දුතියම්පි එතමඤ්චං වදාමි. -පෙ-

තතියම්පි එතමඤ්චං වදාමි. -පෙ- සො භාසෙය්‍ය.

උපසම්පන්නා සඞ්ඝෙන නාගො ච දත්තො ච ආයස්මතා තිස්සෙන උපජ්ඣායෙන. ඛමති සඞ්ඝස්ස. තස්මා තුණ්හි. එවමෙන ධාරයාමි.

උපසම්පදාවට අභව්‍ය පුද්ගලයෝ

ඉහත දැක්වූ පණ්ඩකාදි පුද්ගලයෝ එකොළොස් දෙනය, පාරාජිකාවට පත් තැනැත්තාය, විසිවයස නො පිරුණු තැනැත්තාය යන තෙළෙස් දෙනා උපසම්පදාවට අභව්‍යයෝ ය. උපසම්පදා කර්මය කරන ලද්දේ ද ඔවුනට උපසම්පදාව නො පිහිටන්නේ ය. සෙසු දෙසේ ඇතියන් උපසම්පදා කළහොත් කාරක සඛිඝයාට දුකුළා ඇවැත් වේ. උපසම්පදාව ඔවුන්ට පිහිටයි. පැවිද්දට නුසුදුස්සන් වශයෙන් දක්වා ඇති සෑම දෙනාම උපසම්පදාවට ද නුසුදුස්සෝ ය. එහෙත් හත්ථවිජින්නාදීන් උපසම්පදා කළහොත් ඔවුනට උපසම්පදාව පිහිටන්නේ ය. එයින් කාරක සඛිඝයාට හා ආචාර්යෝපාධ්‍යායයන්ට ඇවැත් වේ. එහෙයින් සමන්තපාසාදිකා නම් වූ විනය අටුවාවෙහි “යෙසං ච පබ්බජ්ජා පටික්ඛිත්තා උපසම්පදාපි තෙසං පටික්ඛිත්තා ච. සචෙ පන සඛිඝො උපසම්පාදෙති සබ්බෙපි හත්ථවිජින්නාදයො සුචුපසම්පන්නා, කාරකසඛිඝො පන ආචාරියුපජ්ඣායා ච ආපත්තිතො න මුච්චති” යි කීහ.

උපසම්පදාපේක්ෂකයාගේ වයස

උපසම්පදාපේක්ෂකයාගේ වයස විශේෂයෙන් සැලකිය යුත්තකි. “යො පන භික්ඛු ජාතං උභනවිසති වස්සං පුග්ගලං උපසම්පාදෙය්‍ය සො ච පුග්ගලො අනුපසම්පන්නො. තෙව භික්ඛු ගාරය්හා ඉදං තස්මිං පාවිත්තියං” යනුවෙන් තථාගතයන් වහන්සේ විසින් විසි වසක් නො පිරුණු පුද්ගලයකු උපසම්පදා කරන උපාධ්‍යාචාර්යවරයාට පවති ඇවැතක් පනවා තිබේ. අනිකුත් නුසුදුස්සන් උපසම්පදා කිරීමේ වරදට දුකුළා ඇවත මිස පවති ඇවතක් පනවා නැත. එයින් උපසම්පදාපේක්ෂකයාගේ වයස විශේෂයෙන්ම සැලකිය යුතු බව කීමු. උපසම්පදාපේක්ෂකයාගේ වයස ගණන් ගත යුත්තේ ප්‍රසූතියේ පටන් නොව ප්‍රතිසන්ධියේ පටන් ය. ඒ බව:-

“යං භික්ඛවෙ! මාතුකුච්ඡස්මිං පට්ඨං චිත්තං උප්පන්නං. පට්ඨං විඤ්ඤාණං පාතුභුතං. තදුපාදාය සාවස්ස ජාති. අනුජානාමි භික්ඛවෙ ගබ්භවීසං උපසම්පාදෙතුං”

යන විනය දේශනයෙන් දත යුතු ය. මවුකුස දස මසක් විසූ කෙනකු උත්පත්තියෙන් එකුත්විසි වසකුත් දෙමසක් ගත වූ කල්හි උපසම්පදා කළ හැකි ය. නව මසක් මවුකුස විසූ තැනැත්තා උත්පත්තියෙන් එකුත් විසි වසකුත් තෙමසක් ගතවූ පසු උපසම්පදා කළ හැකි ය. විසිවස් වයස නො පිරුණු කෙනකු පිරුණු කෙනකුයි සිතා වැරදීමකින් උපසම්පදා කිරීමෙන් ඇවැත් නො වේ. එහෙත් වයස වරදවා තේරුම් ගෙන සිටි උපසම්පදාපේක්ෂකයාට උපසම්පදාව නොපිහිටයි. ඔහු දසවස් පිරුණු පසු උපාධ්‍යාය වී ගෝලයකු උපසම්පදා කළ හොත්, ඔහු හැර කර්මයට සැහෙන පමණට භික්ෂූහු එහි වූවාහු නම් ගෝලයාට උපසම්පදාව පිහිටයි. විසිවස් වයස නො පිරී උපසම්පදා වූ බව නො දැන, මහණකම් කරන්නා වූ ඒ තැනැත්තාට එසේ විසීම ස්වර්ග- මෝක්ෂ දෙකට අන්තරායකර නො වේ. මහළු වයසට පැමිණි පසු වුව ද තමා අඩුවයසින් උපසම්පදා වූ බව නිසැකව දැනගත හොත් නැවත උපසම්පදා විය යුතු ය. දැන ගැනීමෙන් පසු උපසම්පන්නයකු සැටියට පෙනී සිටීම වඤ්චාවක් බැවින් ඔහුට එය අන්තරායකර වේ.

“අනාපත්ති උග්ගවීසතිවස්සං පරිපුණ්ණවීසති සඤ්ඤීති එත්ථ කිඤ්චාපි උපසම්පාදෙන්තස්ස අනාපත්ති පුග්ගලො පන අනුපසම්පන්නොව හොති. සචෙ පන සො දසවස්සච්චියෙන අඤ්ඤං උපසම්පාදෙති. තං වෙ මුඤ්චිත්වා ගණො පූරති. සුපසම්පන්නො සො පි ච යාව න ජානාති. තාවස්ස නෙව සග්ගන්තරායො න මොක්ඛන්තරායො. ඤාත්වා පන පුන උපසම්පජ්ජිතබ්බං” යනු විනය අටුවායි.

උපාධ්‍යාය වීමට සුදුසු හික්ෂුන් වහන්සේ

උපාධ්‍යාය වී ගෝලයන් මහණ කිරීමට හා උපසම්පදා කිරීමට සියල්ලෝ සුදුස්සෝ නො වෙති. සුදුසුකම් නැතිව උපාධ්‍යාය වී ගෝලයන් මහණ කරන උපසම්පදා කරන නිසා දෙන හික්ෂුවට දුකුළා ඇවැත් වේ.

“න හික්ඛවෙ! බාලෙන අබ්‍යත්තෙන උපසම්පාදෙතඛබ්බො. අනුජානාමි හික්ඛවෙ! බ්‍යත්තෙන හික්ඛුනා පට්ඨලෙන දසවස්සෙන වා අතිරෙක දසවස්සෙන වා උපසම්පාදෙතුං” යනු බුද්ධ වචනයි.

“මහණෙනි! බාලවූ අව්‍යක්ත වූ හික්ෂුව විසින් උපසම්පදා නො කළ යුතු ය. මහණෙනි! දසවස් ඇත්තාවූ ද, දසයකට අධික වස් ඇත්තා වූ ද, ව්‍යක්ත වූ ද, ප්‍රතිබල වූ ද හික්ෂුව විසින් උපසම්පදා කිරීම අනු දනිමිය, යනු එහි තේරුම ය.

උපාධ්‍යාය වීමට සුදුසු හික්ෂුන් වහන්සේ ‘පරිසුපස්ථායක බහුග්‍රැත’ නම් වෙති, පරිසුපස්ථායක බහුග්‍රැතයාගේ අභිග මෙසේ ය:-

විනයෙන් හික්ෂු හික්ෂුණි විහඞ්ග දෙක ප්‍රගුණ වීමය, කර්මාකර්ම විනිශ්චය දැන ගැනීමය, වත්තක්ඛන්ධකය දැන ගැනීමය, මජ්ඣිම නිකායයෙන් මූලපණ්ණාසකය හෝ දීඝනිකායයෙන් මහාවර්ගය හෝ සංයුක්ත නිකායයෙන් හෙට්ඨිම වර්ග තුන හෝ මහාවර්ගය හෝ අභිගුත්තර නිකායයෙන් අඩක් හෝ බුද්දක නිකායයෙන් අටුවාව සහිත ධම්මපදය හෝ ජාතක පොත හෝ ප්‍රගුණ කරගෙන තිබීමය, උපසම්පදාවෙන් දසවස් ඇත්තකු වීම ය යන මේවා පරිසුපස්ථායක බහුග්‍රැතයාගේ අභිගයෝ ය.

උපසම්පදාවෙන් පසු:

අළුත උපසම්පදා වූ හික්ෂුව පස් වසක් ගත වන තුරු උපාධ්‍යායයන් වහන්සේ ඇසුරු කෙරෙමින් උන් වහන්සේ වෙසෙන තැනක ම විසිය යුතු ය. උපාධ්‍යායයන් වහන්සේගෙන්

වෙන්ව වාසය කරන, නවක භික්ෂුවට එයින් අරුණක් පාසාම දුකුළා ඇවැත් වේ. තමා උපාධ්‍යාය වී අන්‍යයන් උපසම්පදා කොට ඔවුන් හැර දමන්නා වූ උපාධ්‍යායයාට ද වත්තභේදයෙන් දුකුළා ඇවැත් වේ. ‘නිශ්ශ්‍රය මුක්තක බහුශ්‍රැතයකු’ නුවුවහොත්, භික්ෂුව දිවිහිමියෙන් උපාධ්‍යායයන් වහන්සේ වෙත හෝ ආචාර්යවරයකු වෙත හෝ විසිය යුතුය.

ප්‍රාතිමෝක්ෂ දෙක පාඩම් තිබීමය, සූත්‍ර පිටකයෙන් බණවර සතරක් ප්‍රගුණ වීමය, තමා වෙත පැමිණෙනවුන්ට කියා දීමට යම්කිසි කථාමාර්ගයක් පුහුණු කරගෙන තිබීමය, මඬගලාමඬගලයන්හි අනුමෝදනාව පිණිස බණ තුනක් පුහුණු කරගෙන තිබීමය, උපෝසථපචාරණාදි විනය කර්ම ගැන දැනගෙන තිබීමය, යම් කිසි භාවනා මාර්ගයක් පුහුණු කරගෙන තිබීමය, උපසම්පදාවෙන් පස්වසක් පිරීමය යන මේවා නිශ්ශ්‍රය මුක්තක බහුශ්‍රැතයාගේ අඬගයෝ ය.

නිශ්ශ්‍රය සමාදානය

උපාධ්‍යායයන් වහන්සේ අපවත් වීම් ආදී යම්කිසි කරුණකින් නිශ්ශ්‍රය මුක්තක නො වූ භික්ෂුවට, උපාධ්‍යායයාගේ නිශ්ශ්‍රය නැතිවුවහොත්, ඒ භික්ෂුව පරික්ෂපස්ථායක බහුශ්‍රැත ස්ථවිර නමකගෙන් නිශ්ශ්‍රය ග්‍රහණය කොට විසිය යුතු ය, නිශ්ශ්‍රය ගන්නා වූ භික්ෂුව විසින් නිශ්ශ්‍රයාචාර්යවරයා වෙත ඵලඹ, සිවුරු ඒකාංසකොට පෙරවා, උක්කුටියෙන් හිඳ වැඳගෙන “ආචාරියො මෙ භන්තෙ භොගි. ආයස්මතො නිස්සාය වච්ඡාමි” යන වැකිය තුන්වරක් කීමෙන් නිස ගත යුතු ය. නිශ්ශ්‍රයාචාර්යයා විසින් “පාසාදිකෙන සම්පාදෙට්” යි කියා එය පිළිගත යුතු ය. සාහු, ලහු, ඔපායිකං, පතිරූපං යන වචන ද ඒ සඳහා සුදුසු ය.

වස් බොහෝ ගණනක් වී නිස මිදීමට තරම් උගත් කමක් නැත්තා වූ භික්ෂුව, නිස ගැනීමට වැඩිමහල්ලකු සොයා ගත හැකි නො වේ නම්, තමාට බාලවූ පරික්ෂපස්ථායක බහුශ්‍රැතයකුගෙන් නිස ගත යුතු ය. තමාට බාල වූ ද ගුරුවරයාට වැඳිය යුතු ය. එහෙත් බාලයකුට

“හත්තෙ” යන වචනය ව්‍යවහාර නො කළ යුතු ය. වැඩිමහලු භික්ෂුවක් විසින් බාල භික්ෂුවකගෙන් නිස ගැනීමේදී නිශ්ශ්‍රයාවාර්යවරයා ඉදිරියේ සිවුරු ඒකාංසකොට පෙරවා උක්කුටිකයෙන් හිඳ වැඳ-ගෙන “ආචාර්යො මෙ ආචුසො හොහි. ආය්සමතො නිස්සාය වච්ඡාමි” යි තෙවරක් කිය යුතු ය. ගම් වැදීමට විවාරන කල්හි ද උක්කුටිකයෙන් හිඳ වැඳගෙන “ගාමප්පවෙසනං ආපුච්ඡාමි ආචරිය” යි කිය යුතු ය. පැන විවාරීමේදී ද එසේ පිළිපැදිය යුතු ය.

උපාධ්‍යාවාර්ය, නිශ්ශ්‍රයාවාර්ය දෙදෙනාගෙන් උපාධ්‍යාවාර්යවරයා ප්‍රධාන වේ. නිස ගත යුත්තේ උපාධ්‍යාවාර්යවරයාගෙන් වෙන් වූ අවස්ථාවලදී ය. උපාධ්‍යාවාර්යවරයා අන් පෙදෙසක වෙසෙන අවස්ථාවක අන් තෙර කෙනෙකුන්ගෙන් නිස ගෙන වෙසෙන කල්හි, නැවත උපාධ්‍යාවාර්යවරයා එහි පැමිණියහොත් අන්තේවාසිකයා විසින් උපාධ්‍යායයා දුටු කෙනෙකි ගන්නා ලද නිස සන්සිඳෙයි. (අහෝසි වෙයි) උපාධ්‍යාවාර්යවරයා නැවත ගිය හොත්, පළමු ගත් නිස අභාවයට ගිය බැවින් නැවතත් නිස ගත යුතු ය. උපසම්පදා වීමේදී උපාධ්‍යාය ග්‍රහණය කළ තැනැත්තාට එය සෑම කල්හි ම පවත්නේ ය. නැවත ගැනීමක් නුවුවමනාය. නිස වනාහි බිඳුණු බිඳුණු අවස්ථාවලදී නැවත නැවත ගත යුතු ය.

අධිෂ්ඨාන විකප්පන විධි

පාත්‍රාධිෂ්ඨානය

“දසාහපරමං අතිරෙක පත්තො ධාරෙතබ්බො. තං අතික්කාමයතො නිස්සග්ගියං පාවිත්තියං” යි වදාරා ඇති බැවින් අතිරේක පාත්‍රය දසදිනකට වඩා කල් තබා ගන්නා භික්ෂුවට නිසගි පවිති වේ. එබැවින් පාත්‍රය අධිෂ්ඨාන හෝ කළ යුතු ය. විකප්පනය හෝ කළ යුතු ය. අතිරේක පාත්‍රය යයි කියනුයේ එසේ නො කළ පාත්‍රය ය. පාත්‍රයක් වශයෙන් අධිෂ්ඨාන කළ යුත්තේ ද ඉතා කුඩා ද නො වූ, ඉතා මහත් ද නො වූ පරිභෝගයට සුදුසු වන සැටියට මට්ටම් කොට වර්ණවත් කළ පාත්‍රය යි. එසේ නො වන පාත්‍රය භාජනයක් හැටියට පාවිච්චි කිරීමෙන් වරදක් නො වේ.

උපසම්පදාවට ගත් පාත්‍රය දස දිනක් ඇතුළත අධිෂ්ඨාන කරගත යුතු ය. එක් පාත්‍රයක් අධිෂ්ඨාන කරගෙන ඉන්නා අතර අලුත් පාත්‍රයක් අධිෂ්ඨාන කර ගන්නට ඕනෑකරන හොත්, එක් භික්ෂුවකට පාත්‍ර දෙකක් නො ඉටිය හැකි බැවින් පරණ පාත්‍රය අනිකකුට හෝ දිය යුතු ය, පව්වුද්ධරණය හෝ කළ යුතු ය. පව්වුද්ධරණය කිරීමේදී පාත්‍රය ළඟ තිබේ නම්, එය අතට ගෙන හෝ අතින් ස්පර්ශ කරගෙන හෝ “ඉමං පත්තං පව්වුද්ධරාමි” යි තෙවරක් කිය යුතු ය. පාත්‍රය දුර තිබේ නම්, ඇති තැන සලකා ගෙන “එතං පත්තං පව්වුද්ධරාමි” යි තෙවරක් කිය යුතු ය. අධිෂ්ඨාන කිරීමේදී පාත්‍රය ළඟ තිබේ නම්, “ඉමං පත්තං අධිට්ඨාමි” යි ද, දුර තිබේ නම් ඇති තැන සලකා ගෙන, එතං පත්තං අධිට්ඨාමි, යි ද තෙවරක් කිය යුතු ය.

අධිෂ්ඨානය බිඳීම

“අවිජේද ආන ගාහෙහි-විබ්භමා මරණුද්ධං
ලිඛග සික්ඛාහි ඡද්දෙසු-පත්තොධිට්ඨාන මුජ්ඣති.”

යනුවෙන් දැක්වෙන පරිදි සොරුන් විසින් පැහැර ගැනීමය, අනුන්ට දීමය, විශ්වාසිකයන් විසින් ගැනීමය, සිවුරු හැරීමය, මරණයට පැමිණීමය, පව්වුද්ධරණය කිරීමය, ලිඛිත පරිවර්තනය වීමය, උපසම්පදාව ප්‍රතික්ෂේප කිරීමය, බත්හුළු පිට වෙන තරමට සිදුරුවීමය යන කරුණු නවයෙන් පාත්‍රාධිෂ්ඨානය අභාවයට යේ. සිදුරු වීමෙන් අධිෂ්ඨානය බිඳුණු කල්හි පිළියම් කර නැවත අදිටන් කළ යුතු ය. එසේ නො කළ හොත් දසදින ඉක්මිමෙන් නිසගි පවිති වේ.

පාත්‍රවිකප්පනය

එක් පාත්‍රයක් අධිෂ්ඨාන කර-ගෙන වෙසෙන භික්ෂුව තවත් පාත්‍ර ලැබී ඒවාත් තමාගේ අයිතියෙහි තබා ගනු කැමති නම්, විකප්පනය කොට තබා ගත යුතු ය. නිකම්ම තබා ගත හොත් දස දින ඉක්මිමෙන් නිසගි පවිති වේ. විකප්පනය කළ යුත්තේ මෙසේය. පාත්‍රය ව්‍යක්ත භික්ෂුවක් වෙත ගෙන ගොස්, උක්කුටිකයෙන් හිඳ, “ඉමං පත්තං තුය්හං විකප්පෙමි” යන වැකිය තෙවරක් කියා ඒ භික්ෂුවට දිය යුතු ය. විකප්පනය යනු දීමක් හෝ පූජාවක් නොව, විනය කර්මයකි. එබැවින් ඒ භික්ෂුව විසින් “මය්හං සන්තකං පරිභුඤ්ජ වා විස්සජ්ජෙහි වා යථාපච්චයං කරොහි” යන වැකිය තුන්වරක් කියා ආපසු දිය යුතු ය. එසේ කිරීමට පව්වුද්ධාරය යි කියනු ලැබේ.

පව්වුද්ධාරයෙන් පසු ඒ පාත්‍රය කැමති කලක් තබා ගැනීමෙන් හා පරිභෝග කිරීමෙන් ද ඇවැත් නො වේ. වැඩි ගණනක් පාත්‍ර විකප්පනය කිරීමේදී “ඉමෙ පත්තෙ තුය්හං විකප්පෙමි” යි ද පව්වුද්ධාරයේ දී “මය්හං සන්තකෙ පරිභුඤ්ජ වා විස්සජ්ජෙහි වා යථා පච්චයං කරොහි” යි ද කිය යුතු ය. විකප්පනය කිරීමට පාත්‍රය සම්පයෙහි නැති නම්, මාගේ පාත්‍රය අසවල් තැන ඇත ය යි අනික් භික්ෂුවට කියා, තිබෙන තැන සලකාගෙන “එතං පත්තං තුය්හං විකප්පෙමි” යි ද, පාත්‍ර බොහෝ නම් “එතෙ පත්තෙ තුය්හං විකප්පෙමි” යි ද කියනු.

පාත්‍රයේ ප්‍රමාණය

“තයෝ පත්තස්ස වණ්ණා උක්කට්ඨො පත්තො මජ්ඣිමො පත්තො ඔමකො පත්තො. උක්කට්ඨො නාම පත්තො අඛිඤ්ඤාදනං ගණ්හාති. චතුර්භාගං බාදනං තදුපියං ච ව්‍යඤ්ජනං. මජ්ඣිමො නාම පත්තො නාලිකොදනං ගණ්හාති. චතුර්භාගං බාදනං තදුපියං ච ව්‍යඤ්ජනං. ඔමකො නාම පත්තො පත්ථොදනං ගණ්හාති. චතුර්භාගං බාදනං තදුපියං ච ව්‍යඤ්ජනං” මෙය පාරාජිකාපාළියෙහි පාත්‍රයේ ප්‍රමාණය දැක්වුණු පාඨයෙකි.

මේ විනය දේශනයෙන් උත්කෘෂ්ට පාත්‍රය, මධ්‍යම පාත්‍රය, ඕමක පාත්‍රය යයි පාත්‍ර තුනක් දැක්වේ. උත්කෘෂ්ට පාත්‍රය නම්:- එකල මගධ-රට භාවිත කළ නැළියෙන් සහල් දෙ නැළියකින් මැනවින් පිසූ බත හා ඒ බතින් සතරෙන් කොටසක් පමණ වූ අතට ගත හැකි පදමට පිසූ මුංඇට මාළුව ද, ඒ බතට ප්‍රමාණ වන අනිකුත් ව්‍යඤ්ජන ද යන සියල්ල බහා-ලිය හැකි පාත්‍රය ය. මධ්‍යම පාත්‍රය නම්:- මගධ නැළියෙන් එක් නැළියක සහලින් පිසූ බත හා එයින් සතරෙන් කොටසක් මුංඇට මාළුව ද, ඒ බතට සෑහෙන අනිකුත් ව්‍යඤ්ජන ද බහා-ලිය හැකි පාත්‍රය ය. ඕමක පාත්‍රය නම්:- මගධ නැළියෙන් අඩක් සහලින් පිසූ බත හා එයින් සතරෙන් කොටසක් මුංඇට මාළුවත් අනිකුත් ව්‍යඤ්ජනත් බහා-ලියා හැකි පාත්‍රය ය.

මගධ නැළියෙන් දෙ නැළියක බත හා එයින් සතරෙන් කොටසක් මුංඇට මාළුවත් අනිත් ව්‍යඤ්ජනත් බහා-ලූ කල්හි පාත්‍ර ගැටියේ යටි මට්ටමෙකුත් පහළින් සිටි නම්, ඒ පාත්‍රය උත්කෘෂ්ට පාත්‍රයට මහත් බැවින් අපාත්‍රයෙකි. ඕමක පාත්‍රයට නියමිත ආහාර රාසිය බහා-ලූ කල්හි ගැටියෙන් උඩටත් ආහාර මතු වී සිටින පාත්‍රය, ඉතා කුඩා බැවින් අධිෂ්ඨානයට අයෝග්‍යය ය, එය ද අපාත්‍රයෙකි. විනය අටුවාවෙහි උත්කෘෂ්ටෝත්කෘෂ්ටය, උත්කෘෂ්ට ය, උත්කෘෂ්ටෙෞමක ය, මධ්‍යමෝත්කෘෂ්ටය, මධ්‍යමය, මධ්‍යමෙෞමකය, ඕමකෝත්කෘෂ්ටය, ඕමකය, ඕමකෙෞමකය යි පාත්‍ර නවයක් දක්වා උත්කෘෂ්ටෝත්කෘෂ්ට පාත්‍රය හා ඕමකෙෞමක පාත්‍රය අපාත්‍රය යි ද, ඉතිරි සත අධිෂ්ඨානයට යෝග්‍ය පාත්‍රයයි ද කියා තිබේ.

මගට නැළිය ගැන නොයෙක් මත තිබේ. එය සාමාන්‍යයෙන් දැනට මෙහි භාවිත කරන සේරුව තරමේ එකකැයි සිතිය හැකි ය.

“අනුජානාමි භික්ඛවෙ! ද්වෙ පත්තෙ අයොපත්තං මත්තිකාපත්තං” යි වදාරන ලද යකඩ පාත්‍රය හා මැටි පාත්‍රයක් හැර, අනික් පාත්‍රයක් අධිෂ්ඨානයට නුසුදුසු බව ද සැලකිය යුතු ය.

විවරාධිෂ්ඨානය

“නිට්ඨිතවිවරස්මිං පන භික්ඛුනා උබ්භතස්මිං කඨිනෙ දසාහපරමං අතිරෙක විවරං ධාරෙතබ්බං. තං අතික්කාමයතො නිස්සග්ගියං පාවිත්තියං” යනු විනය නීති බැවින් අධිෂ්ඨානය හෝ විකප්පනය හෝ නො කොට සිවුරු තබා ගැනීමට නිදහස ඇති විශේෂ කාල හැර, අන් දිනකදී අතිරේක විවරයක් දසදිනකට වඩා තබා ගත හොත් නිසග්ගි පවති වේ. ‘අතිරේක විවරය ය’ යි කියනුයේ අධිෂ්ඨානය හෝ විකප්පනය නො කළ සිවුරුවලට ය. සංඝාරිය, උත්තරා සඞ්ගය, අන්තර වාසකය, වස්සිකසාරිකය, නිසීදනය, පච්චත්ථරණය, කණ්ඩුපට්ඨිජාදිකය, මුඛප්‍රඤ්ජන චෝළකය, පරික්ඛාර චෝළය යි සිවුරු නවයෙකි. එයින් සඞ්ඝාරි-උත්තරාසඞ්ග-අන්තරවාසක යන තුන ප්‍රධාන ය.

සඞ්ඝාරි යනු දෙපට සිවුරය, උත්තරාසඞ්ග යනු තනිපට සිවුරය, අන්තරවාසක යනු අඳනය ය. ඒවා අධිෂ්ඨාන කරන්නට කලින් පඬු පොවා කප්බිත්දු තැබිය යුතු ය. කප්බිත්දුව සිවුරේ කොන් සතරෙහි ම හෝ තුනක හෝ දෙකක හෝ එක්කොණක හෝ මොනරකුගේ ඇස් පමණ මහතට නිල් පැහැයෙන් තැබිය යුතු ය. සංඝාරිය “ඉමං සඞ්ඝාරිං අධිට්ඨාමි” කියා ද, උත්තරාසඞ්ගය “ඉමං උත්තරාසඞ්ගං අධිට්ඨාමි” කියා ද, අන්තරවාසකය “ඉමං අන්තරවාසකං අධිට්ඨාමි” කියා ද ඉටාගත යුතු ය. ඒවා අත්පසින් බැහැර තිබියදී අදිටන් කරන හොත් ඇති තැන සලකාගෙන, එතො සඞ්ඝාරිං අධිට්ඨාමි, එතො උත්තරාසඞ්ගං අධිට්ඨාමි, එතො අන්තරවාසකං අධිට්ඨාමි, යි අදිටන් කළ යුතු ය.

සිවුරුවල ප්‍රමාණ

ප්‍රමාණයට වඩා කුඩා වූ හෝ මහත් වූ හෝ සිවුරු සච්ඡාටි උත්තරාසඬු අන්තර්වාසක යන නම්වලින් නො ඉටිය හැකි ය. අන්තිම පරිච්ඡේදයෙන් සච්ඡාටිය හා උත්තරාසඬුය, අදිටන් කරන භික්ෂුවගේ අතින්, දිගින් සතර රියනක් හා මිටි-රියනක් ද, පුළුලින් දෙරියනක් හා මිටි-රියනක් ද තිබිය යුතුය. අන්තර්වාසකය දිගින් සතර රියනක් හා මිටි-රියනක් ද පුළුලින් දෙරියනක් ද තිබිය යුතුය. ඒ ප්‍රමාණවලට කුඩා නම් තිව්වරාධිෂ්ඨානයට නො ගත හැකි ය. මහත් වූවාට වරදක් නැත. එහෙත් හැම සිවුරක් ම සුගතචීවරයට වඩා කුඩා විය යුතු ය.

විවරාධිෂ්ඨානය බිඳීම

පාත්‍රාධිෂ්ඨානය බිඳීමට කී කරුණු නවයෙන් තිව්වරාධිෂ්ඨානය ද බිඳේ. සිදුරු වීමෙන් අධිෂ්ඨානය බිඳෙන්නේ සච්ඡාටි උත්තරාසඬු දෙකේ දිග අතේ දෙ-කෙළවරින් වියතින් මොබ ද, පළල් අතේ දෙ-කෙළවරින් අඟල් අටකින් මොබ ද, සුළඟිලි නිය පිට පමණ වූ ද සිදුරක් වීමෙනි. අන්තර්වාසකයෙහි දික් අතේ දෙ-කෙළවරින් වියතකට මොබ ද පළල් අතේ දෙ-කෙළවරින් සතර අඟලකින් මොබ ද කියන ලද ප්‍රමාණ සිදුරක් වීමෙනි. සිදුරු මැද එක් තුල්-පටකුදු ඉතිරිවී නැති නම් අධිෂ්ඨානය නො බිඳේ. එසේ අධිෂ්ඨාන බිඳුණු විවරය මසා ප්‍රතිසංස්කරණය කොට දස දිනකින් මොබ නැවත ඉටාගත යුතු ය.

පරික්කාරචෝලාධිෂ්ඨානය

සච්ඡාටි, උත්තරාසඬු, අන්තර්වාසක යන නම් වලින් එක් භික්ෂුවකට එක් විවරය බැගින් මිස, එක ජාතියකින් දෙක තුන අධිෂ්ඨාන නො කළ හැකි ය. එබැවින් වැඩි සිවුරු පරිභෝග කරනු කැමතියන් විසින් ඒවා පරික්කාරචෝල වශයෙන් ඉටිය යුතු ය. එක් සිවුරක් අදිටන් කිරීමේදී “ඉමං විවරං පරික්කාර චොළං අධිට්ඨාමි” යි තුන් වරක් කියා අදිටන් කළ යුතු ය. සිවුරු එකකට වැඩි

ගණනක් වේ නම්, සියල්ල එක්කොට තබා “ඉමානි චිවරානි පරික්ඛාර චොළානි අධිට්ඨාමි” යි කිය යුතුය. අත්පසින් බැහැර ඇති සිවුරු අදිටන් කිරීමේදී “එතං චිවරං පරික්ඛාර චොළං අධිට්ඨාමි” යි ද, “එතානි චිවරානි පරික්ඛාර චොළානි අධිට්ඨාමි” යි ද කිය යුතු ය.

“නිට්ඨිතචිවරස්මිං පන භික්ඛුනා උබ්භතස්මිං කඨිනෙ, එකරත්තං පි වෙ භික්ඛු තිච්චරෙන විජ්ජවසෙය්‍ය අඤ්ඤත්‍ර භික්ඛු සම්මුතියා. නිස්සග්ගියං පාවිත්තියං”

යන සිකපදයෙන් ඇවැත් නො වන සැටියට තුන් සිවුර යන යන තැනට ගෙන යමින් පරිහරණය කිරීම අපහසු භික්ෂූන් විසින් සම්මුතියට-උත්තරාසභිග-අන්තරවාසක යන නම්වලින් එකකුදු අදිටන් නො කොට, සියල්ල ම පරික්ඛාර චෝළ නාමයෙන් ම ඉටා ගැනීමෙන් ද වරදක් නොවේ. දැනට බොහෝ භික්ෂූන් සිවුරු පරිහරණය කරන්නේ ඒ ක්‍රමයෙනි.

කොට්ටඋර-ඇතිරිලි ආදී සේනාසන පරිෂ්කාර වන වස්ත්‍ර හැර, දිගින් රියනටත් පුළුලින් වියතටත් කුඩා නො වන, වස්ත්‍ර ජාතිවලින් කවරක් වුවත් අධිෂ්ඨානය හෝ විකප්පනය නො කොට, අකාලයේදී දස දිනකට වඩා තබා ගත හොත් නිසගි පවිති වන බැවින්, ථවික-ලේන්සු අංසකඩ හා තවත් ලැබෙන රෙදි කැලි සියල්ල ‘පරිෂ්කාර චෝළ’ වශයෙන් ඉටා ගන්නට හෝ විකප්පනය කරගන්නට හෝ පුරුදු කර ගත යුතු ය.

චිවර විකප්පනය

විකප්පනය කරන සිවුර ගෙන භික්ෂුවක් සමීපයේ උක්කුටිකව හිඳ, “ඉමං චිවරං තුය්හං විකප්පෙමි” යි තුන්වරක් කියා අනික් භික්ෂුවට සිවුර දිය යුතු ය. එසේ කිරීම විකප්පනය ය. පිළිගත් භික්ෂුව විසින් “මය්හං සන්තකං පරිභුඤ්ජ වා විස්සජ්ජෙහි වා යථාපච්චියං කරොහි” යි තුන් වරක් කියා එය ආපසු දිය යුතු ය. එය පච්චුද්ධාරය යි. සිවුරු එකකට වැඩි කල්හි “ඉමානි චිවරානි තුය්හං

විකප්පෙම්” යි කිය යුතු ය. පච්චුද්ධාරයේ දී “මය්හං සන්තකානි පරිභුඤ්ජ වා විස්සජ්ජෙහි වා යථාපච්චයං කරොහි” යි කිය යුතු ය. අත්පසින් බැහැර ඇති සිවුරු විකප්පනය කිරීමේදී ඇති තැන කියා “එතං චීවරං තුය්හං විකප්පෙම්” යි ද, සිවුරු බොහෝ නම් “එතානි චීවරානි තුය්හං විකප්පෙම්” යි ද කිය යුතු ය. පච්චුද්ධාරය පෙර සේ ම ය.

කොට්ට-උර, ඇතිරිලි ආදිය නො ඉටීමෙන් ඇවැත් නො වේ. පරික්ඛාර චෝළ සැටියට ඉටීමේදී එකක් නම්, “ඉමං චීවරං පරික්ඛාරවොළං අධිට්ඨාමි” කියා ද, වැඩි ගණනක් නම්, “ඉමානි චීවරානි පරික්ඛාරවොළානි අධිට්ඨාමි” කියා ද අදිටන් කළ යුතු ය. අත්පසින් බැහැර ඇති සිවුරු ඉටීමේදී “එතං චීවරං පරික්ඛාර-වොළං අධිට්ඨාමි” කියා ද, “එතානි චීවරානි පරික්ඛාරවොළානි අධිට්ඨාමි” කියා ද අදිටන් කළ යුතු ය.

ඇවැත් දෙසීම

‘ඇවැත් දෙසීමය’ යනු ඇවැත්වලින් පිරිසිදු වනු පිණිස ආරෝවනය කිරීම ය. භික්ෂුවක් සැටියට පෙනී නො සිටීම, භික්ෂුභාවය අත හැර සාමනේර බවට හෝ ගිහිබවට පැමිණීම පාරාජිකාපත්ති දේසනාව ය. වත් මානත් පුරා අබිභාන කර්මය කර ගැනීම සඛිසාදිසේසාපත්ති දේසනාව ය. එක් භික්ෂුවක් වෙත දෙසීමෙන් ථූල්ලච්චය පාවිත්ති ආදී ඇවැත්වලින් පිරිසිදු විය හැකි ය. මෙහි ඇවැත් දෙසීම යනුවෙන් අදහස් කරන්නේ ථූල්ලච්චයාදී ඇවැත් දෙසීම ය. භික්ෂූන්ට සිකපද ඉතා බොහෝ බැවින් ද, අවිත්තක සිකපදත් ඇති බැවින් ද, භික්ෂූහු නොයෙක් විට ඇවැත්වලට පැමිණෙති. සමහර විට තමන් දන්නේ ම නැතිව ද ඇවැත්වලට පැමිණෙති.

සුක්කවිස්සට්ඨි-කායසංසග්ග යන ගරුකාපත්ති දෙකට ද පහසුවෙන් පැමිණිය හැකි ය. ගරුකාපත්තියෙන් පිරිසිදු වීමට විනය කර්ම කිරීමේදී, පැමිණි ඇවැත් භික්ෂුවකට ආරෝවනය නො කර, ගත කළ දිනගණනට පිරිවෙස් පිරිය යුතු වේ. ඇවැත්වට පැමිණි දිනයේ ම එය අත් භික්ෂුවකට ආරෝවනය කළ භික්ෂුවට, සදිනක් මානන පුරා අබිභාන කර්මය කර ගැනීමෙන් පිරිසිදු විය හැකි ය. ගරුකාපත්ති සඳහා වත් පුරන්නට නො වීමටත් වත් පිරීමේ දින ගණන අඩුකර ගත හැකි වීමටත් ඇවැත් දෙසන සියලු ම අවස්ථාවලදී ගරුකාපත්ති ආරෝවනය කිරීම හොඳ ය. එසේ කිරීමේදී තමා පැමිණි ගරුකාපත්තිය නිශ්චය වශයෙන් ම දන්නේ නම්, ඒ ඇවැත්වෙත් නම් ම ගෙන ආරෝවනය කිරීම හොඳ ය. තමා කොතෙක් ගරුකාපත්තීන්ට පැමිණුනේ ද යන බව නිශ්චය වශයෙන් නො දන්නා තැනැත්තා විසින්, ‘තමා පැමිණි සියලුම ඇවැත් ආරෝවනය කරමි’ යි යන අදහසින්-

“සබ්බාපත්තියො ආවිකරොමි” කියා හෝ “සබ්බාපත්තියො ආරොවයාමි” කියා හෝ පළමුවෙන් ආපත්ති ආරෝවනය කොට, පසුව අනික් ඇවැත් දෙසීම කළ යුතු ය.

සභාගාපත්ති දෙසීම

“න භික්ඛවෙ! සභාගාපත්ති දෙසෙනබ්බා. යො දෙසෙය්‍ය ආපත්ති දුක්කටස්ස. න භික්ඛවෙ! සභාගාපත්ති පටිග්ගහෙතබ්බා. යො පටිග්ගණ්හෙය්‍ය ආපත්ති දුක්කටස්ස.”

යන බුද්ධ ප්‍රඥප්තිවල සැටියට සභාගාපත්ති දෙසීමෙන් හා පිළිගැනීමෙන් දුකුළා ඇවැත් වේ. “සභාගාපත්තිය” ය යනු දේශක ප්‍රතිග්‍රාහක දෙදෙනා ම පැමිණ සිටින ඇවත ය. විකාල භෝජනාදියම් කිසි ආපත්තියකට පැමිණි භික්ෂුවක්, ඒ ඇවතට ම පැමිණ සිටින භික්ෂුවක් සමීපයෙහි, ඒ ඇවැත දෙසීම සභාගාපත්ති දේශනය ය. විකාල භෝජනාපත්තියට පැමිණි භික්ෂුවක් ඒ ඇවැත හා අනිකුත් ඇවැත් ද ගෙන, විකාල භෝජනාපත්තියට පැමිණ සිටින භික්ෂුවක් සමීපයෙහි “අහං භන්තෙ! සම්බහුලා ආපත්තියො ආපජ්ජං. තා තුම්හ මූලෙ පටිදෙසෙමි” යි ඇවැත් දෙසුව හොත් දෙසු සියලු ඇවැත්වලින් ඒ භික්ෂුව පිරිසිදු වේ.

සභාගාපත්තිය නො දෙසිය යුතුය යන නීතිය ඇති නිසා, ඒ ඇවැත්වලින් පිරිසිදු නො වන්නේ නො වේ. එයින් වන්නේ කලින් පැමිණ සිටි ඇවැත්වලින් පිරිසිදු වී අලුත් දුකුළා ඇවතකට පැමිණීම ය. ඒ භික්ෂුවගේ ඇවැත් පිළිගත් භික්ෂුව විසින්, පසුව ඒ භික්ෂුව කෙරෙහි ම විකාලභෝජනාපත්තියත්, සභාගාපත්ති පිළිගැනුමෙන් වූ ආපත්තියත්, තවත් ආපත්තිත් එක්කොට “සම්බහුලා ආපත්තියො ආපජ්ජං. තා තුම්හ මූලෙ පටිදෙසෙමි” යි ඇවැත් දෙසුව හොත්, පළමු ඇවැත් දෙසු භික්ෂුව විකාලභෝජනාපත්තියෙන් පිරිසිදු වී සිටින බැවින් සභාගාපත්ති දෙසීමේ වරදට අසු නො වේ. එසේ දෙසීමෙන් ඒ භික්ෂුව සියලු ම දේසනා ගාමිනී ඇවැත් වලින් පිරිසිදු වේ. පළමු ඇවැත් දෙසු භික්ෂුවට ඊට පසු දෙවනුව ඇවැත් දෙසු භික්ෂුව කෙරෙහි ම සභාගාපත්ති දෙසීමෙන් වූ ඇවත, දෙසා පිරිසිදු විය හැකි ය. එබැවින් ඔවුනොවුන් ඇවැත් දෙසා ගන්නා කල්හි සභාගාපත්ති ඇති නම්, පළමු ඇවැත් දෙසු භික්ෂුව විසින් නැවත වරක් ද ඇවැත් දෙසිය යුතු ය.

ඇවැත් දෙසීමේදී භාවිත කරන වාක්‍යය

පළමුවෙන් නවකයා විසින් ඇවැත් දෙසිය යුතු ය.

නවකයා	-	අහං හන්තෙ! සබ්බාපත්තියො ආචිකරොමි.
		(මේ ගරුකාපත්ති ආරෝචනය යි)
වැඩිමහල්ලා	-	සාදු. සාදු!
නවකයා	-	අහං හන්තෙ! සම්බහුලා ආපත්තියො ආපජ්ජං. තා තුම්හමුලෙ පටිදෙසෙමි.
වැඩිමහල්ලා	-	පස්සසි ආවුසො! තා ආපත්තියො?
නවකයා	-	ආම හන්තෙ! පස්සාමි.
වැඩිමහල්ලා	-	ආයතිං ආවුසො! සංවරෙය්‍යාසි.
නවකයා	-	සාදු සුට්ඨු හන්තෙ! සංවරිස්සාමි
		(මහළු භික්ෂුවගේ ඇවැත් දෙසීම)
මහළු	-	අහං ආවුසො! සබ්බාපත්තියො ආචිකරොමි.
නවක	-	සාදු හන්තෙ! සාදු.
මහළු	-	අහං ආවුසො! සම්බහුලා ආපත්තියො ආපජ්ජං. තා තුය්හමුලෙ පටිදෙසෙමි.
නවක	-	පස්සථ හන්තෙ! තා ආපත්තියො?
මහළු	-	ආම ආවුසො! පස්සාමි.
නවක	-	ආයතිං හන්තෙ! සංවරෙය්‍යාථ.

මහළු	-	සාදු සුට්ඨු අහං ආවුසො! සංවරිස්සාමි.
නවක	-	සාදු භන්තෙ! සාදු.

මෙසේ ඔවුනොවුන්ට ඇවැත් දෙසු කල්හි, පළමු ඇවැත් දෙසු භික්ෂුව කෙරෙහි සභාගාපත්ති දෙසීමෙන් වන දුකුලා ඇවත ඉතිරි වේ. සභාගාපත්ති බොහෝ වී නම්, ඒ ආපත්ති ගණනට ම දුකුලා ඇවැත් ඇති විය හැකි බැවින් මෙසේ දෙවෙනි වරටත් ඇවැත් දෙසිය යුතු ය.

නවක	-	අහං භන්තෙ! සම්බහුලා ආපත්තියො ආපජ්ජිං. තා තුම්හමුලෙ පටිදෙසෙමි.
මහළු	-	පස්සසි ආවුසො! තා ආපත්තියො?
නවක	-	ආම භන්තෙ! පස්සාමි.
මහළු	-	ආයතිං ආවුසො! සංවරෙය්‍යාසි.
නවක	-	සාදු සුට්ඨු භන්තෙ! සංවරිස්සාමි.
මහළු	-	සාදු සාදු.

ගරුකාපත්ති ආරෝවනය පළමුවර ඇවැත් දෙසීමේදී කළ බැවින් දෙවෙනි වර ඇවැත් දෙසීමේදී එය නැවත කිරීමෙන් ප්‍රයෝජනයක් නැත.

නිස දෙසීම.

අධිෂ්ඨානාදිය නො කිරීමෙන් නිසගි වූ පාත්‍රවිවරාදිය ඇතිනම් ඒවා නිස්සර්ජනය නො කොට ඇවැත් දෙසුව ද පාරිසද්ධිය නො

ලැබේ. එබැවින් ඒ ඇවැත් වලින් පිරිසිදු වනු පිණිස, නිසගි වූ දෙය නිස්සජ්ජනය කොට ඇවැත් දෙසා ගත යුතු ය. නිසගි වූ විවරාදිය නිස්සජ්ජනය නො කොට පරිභෝග කරන්නා වූ භික්ෂුවට පරිභෝග කරන වාරයක් පාසාම දුකුළා ඇවැත් වේ. නිස්සජ්ජනය දීමක් හෝ පූජාවක් නොව, විනය කර්මයක් බව සැලකිය යුතුය. නිස්සග්ගිය වස්තුව සඛිසයාට හෝ සණයාට හෝ පුද්ගලයකුට හෝ නිස්සජ්ජනය කොට ඇවැත් දෙසා ගත හැකි ය. පුද්ගලයකුට නිස්සජ්ජනය කිරීම පහසු බැවින් මෙහි පුද්ගලයකුට නිස්සජ්ජනය කරන ක්‍රමය පමණක් දක්වනු ලැබේ.

නො ඉටා, නො විකපා දසදින ඉක්මිමෙන් නිසගි වූ සිවුර එක් භික්ෂුවක් වෙත ගෙන ගොස්, උක්කුටිකව හිඳ, සිවුර අතින් ගෙන “ඉදං මෙ භන්තෙ! විවරං දසාහාතික්කන්තං නිස්සග්ගියං. ඉමාහං ආයස්මතො නිස්සජාමි” යන වාක්‍යය කියා සිවුරු දී ඇවැත් දෙසිය යුතු ය. ඇවැත් දෙසූ පසු පිළිගත් භික්ෂුව විසින් “ඉමං විවරං ආයස්මතො දම්මි” යි කියා පෙරළා දිය යුතු ය. සිවුරු බොහෝ නම් “ඉමානි මෙ භන්තෙ විවරානි දසාහාතික්කන්තානි. නිස්සග්ගියානි ඉමානාහං ආයස්මතො නිස්සජාමි” යි කිය යුතු ය. දීමෙහිදී “ඉමානි විවරානි ආයස්මතො දම්මි” යි කිය යුතු ය.

අත්පසින් බැහැර ඇති සිවුරු නිස්සජ්ජනයේදී “එතං මෙ ආවුසො! විවරං දසාහාතික්කන්තං නිස්සග්ගියං, එතාහං ආයස්මතො නිස්සජාමි” යි කිය යුතු ය. දෙන කල්හි “එතං විවරං ආයස්මතො දම්මි” යි කිය යුතු ය. සිවුරු එකකට වැඩිකල්හි “එතානි මෙ භන්තෙ! විවරානි දසාහාතික්කන්තානි නිස්සග්ගියානි” එතානාහං ආයස්මතො නිස්සජාමි” යි ද “එතානි විවරානි ආයස්මතො දම්මි” යි ද කිය යුතු.

රත්තිවිප්පචුත්ථ විමෙන් නිසගි වූ සිවුර “ඉදම්මෙ භන්තෙ! විවරං රත්ති විප්පචුත්ථං අඤ්ඤානු භික්ඛු සම්මුතියා නිස්සග්ගියං. ඉමාහං ආයස්මතො නිස්සජාමි” යි නිස්සජ්ජනය කළ යුතු ය.

දස දිනකට වඩා තබාගත් අතිරේක පාත්‍රය, “අයම්මෙ පත්තො දසාහාතික්කන්තො නිස්සග්ගියො. ඉමාහං ආයස්මතො නිස්සජාම්” යි නිස්සජ්ජනය කළ යුතු ය. අනිකුත් නිස්සග්ගිය වස්තූන් නිස්සජ්ජනය කරන සැටි විනය පොත්වලින් බලාගත යුතු ය. ඒවා කුදුසිකෙන් පහසුවෙන් බලාගත හැකි ය.

පොහෝ කිරීම

හේමන්තය, ගිම්හානය, වස්සානය' යි එක් වර්ෂයක සෘතු තුනක් ඇත්තේ ය. එක් එක් සෘතුවකට මාස සතර බැගින් ඇත්තේ ය. එක් මාසයකට දින තිසක් ඇත්තේ ය. ඇතැම් මාසයකට ඇත්තේ දින විසි නවයෙකි. පුරය අවය කියා මසකට පක්ෂ දෙක බැගින් ඇත්තේ ය. එක් එක් පක්ෂයකට දින පසළොස් බැගින් ඇත්තේ ය. දින තුළුස ඇති පක්ෂ ද ඇත්තේ ය. ඉල්මස ය, උඳුවප් මසය, දුරුතු මසය, නවම් මසය, මැදින් මසය, බක් මසය, වෙසක් මසය, පොසොන් මසය, ඇසළ මසය, නිකිණි මසය, බිනර මසය, වස් මසය යි වර්ෂයකට මාස දොළසක් ඇත්තේ ය. එක් එක් මසකට පෝය දෙක බැගින් ඇත්තේ ය. 'පෝය' යයි කියනුයේ පක්ෂයේ අවසාන දිනයට ය. මාස දොළොස් සෘතුවලට බෙදෙන සැටි මෙසේ ය.

“කන්තිකස්ස ච කාලම්භා
යාව එග්ගණපුණ්ණමා
හේමන්තකාලො විඤ්ඤෙය්‍යො
අට්ඨ හොන්ති උපොසථා.”

ඉල්මස අව පැළවිය පටන් මැදින්මස පුර පසළොස්වක දක්වා ඇති සාරමස හේමන්ත සෘතුව ය. එහි පොහෝ දින අටෙකි.

“එග්ගණස්ස ච කාලම්භා
යාව ආසල්හපුණ්ණමා
ගිම්හකාලොති විඤ්ඤෙය්‍යො
අට්ඨ හොන්ති උපොසථා”

මැදින් මස අව පැළවියෙහි පටන් ඇසළමස පසළොස්වක දක්වා ඇති කාලය ගිම්හාන සෘතුව ය, එහි පොහෝ දින අටෙකි.

“ආසල්හස්ස ච කාලම්භා

යාව කත්තිකපුණ්ණමා
වස්සකාලොති විඤ්ඤෙයො
අට්ඨ හොන්ති උපොසථා.”

ඇසළ මස අව පැළවියෙහි පටන් ඉල්මස පුර පසළොස්වක දක්වා ඇති සිවු මස වස්සාන සෘතුව ය. එහි පොහෝ දින අටෙකි.

“උතුනං පන තිණ්ණං
පක්ඛෙ තතිය සත්තමෙ
වාතුද්දසොති පාතිමොක්ඛං
උද්දිසන්ති නයඤ්ඤතො.”

තුන් සෘතුවෙහි ම තුන්වන සත්වන පෝයවල් වාතුද්දසිහුය. වර්ෂයකට ඇති පොහෝදින සුවිස්සෙන් සයක් වාතුද්දසිහු ය. අටළොසක් පණ්ණරසිහු ය.

‘පොහෝ කිරීමය’ යනු පොහෝ දිනයෙහි භික්ෂූන් විසින් කළ යුක්ත කිරීම ය. එනම්:- සතර නමක් හෝ සතරනමකට වැඩි ගණනක් හෝ භික්ෂූන් රැස්වුව හොත් පාමොක් උදෙසීමත්, තුන්නමක් හෝ දෙනමක් වුව හොත් පාරිශුද්ධිය ආරෝචනය කිරීමත්, එක් නමක් වුව හොත් “අද පොහෝ දිනය ය” යි ඉටා ගැනීමත් ය.

උපෝසථ නවය.

වාතුද්දසී උපෝසථයය, පණ්ණරසී උපෝසථයය, සාමග්ගි උපෝසථය යයි දිනයන්ගේ වශයෙන් උපෝසථ තුනෙකි.

සඬ්ඝ උපෝසථයය, ගණඋපෝසථයය, පුග්ගල උපෝසථයය යි කාරක පුද්ගලයන් ගේ වශයෙන් උපෝසථ තුනෙකි.

සුත්තුද්දේස උපෝසථය ය, පාරිසුද්ධි උපෝසථයය, අධිට්ඨාන උපෝසථය යයි කර්තව්‍යාකාරයෙන් උපෝසථ තුනෙකි. මෙසේ උපෝසථ නවයක් වේ.

නව වැදෑරුම් උපෝසථයන් අතුරෙන් “වාතුද්දසී උපෝසථය” යනු පක්ෂයේ තුදුස් වන දිනයේ කරන උපෝසථය ය. එය කරනුයේ (පසළොස් දිනයක් නැති) සෘතුවල තුන්වන, සත්වන, පක්ෂවල ය. ‘පණ්ණරසී උපෝසථය’ යනු පක්ෂයේ පසළොස් වන දිනයෙහි කරන උපෝසථය ය. ‘සාමග්ගි උපෝසථය’ යනු හේද වී සිටි සඛිසයා සමගි කළ දිනයෙහි ඒ සමගිය නිමිත්තෙන් කරන පොහොය ය. ‘සඛිසඋපෝසථය’ යනු සතරනමක් හෝ සතර නමකට වැඩි ගණනක් වූ හෝ භික්ෂූන් විසින් කරන පොහොය ය. ‘ගණ උපෝසථය’ යනු තුන්නමක් විසින් කරන පෝය ය. ‘පුග්ගල උපෝසථය’ යනු දෙනමක් හෝ එක් නමක් විසින් කරන පෝය ය. ‘සුත්තුද්දේස උපෝසථය’ යනු පාමොක් උදෙසීම වශයෙන් කරන පෝය ය. ‘පාරිසුද්ධි උපෝසථය’ යනු පාරිශුද්ධිය ආරෝවනය කිරීම් වශයෙන් කරන පෝය ය.

සඛිස උපෝසථය ගැන දතයුතු කරුණු

“න භික්ඛවෙ! සඛිසමජ්ඣෙ අනජ්ඣධිට්ඨෙන පාතිමොක්ඛං උද්දිසිතඛං. යො උද්දිසෙය්‍ය. ආපත්ති දුක්කට්ඨස්ස” යි වදාරා ඇති බැවින් සීමාවට සඛිසයා රැස්වූ පසු පාමොක් උදෙසීම සඳහා, සම්මුතිය ලත් භික්ෂුවක් විසින් සඛිසස්ථවිරයන් වහන්සේට හෝ අන්‍ය විනයධර තෙරනමකට හෝ ආරාධනය කළ යුතු ය. ආරාධනය ලැබූ තෙරුන් වහන්සේ විසින් පාමොක් උදෙසීමට කලින්, ආරාධනය කළ භික්ෂුවගෙන් විනය විවාල යුතු ය. එසේ කළ යුත්තේ ද සම්මුතිය ලබා ගෙන ය. ආරාධනා කළ භික්ෂූන් වහන්සේ විසින් විනය ප්‍රශ්න විසඳිය යුත්තේ ද සම්මුතිය ලබා ගෙන ය. ‘විනය පූව්ෂක සම්මුතිය හා විස්සජ්ජක සම්මුතිය’ තම තමා විසින් ම ද කර ගත හැකි ය. තමන් විසින් ම කර ගැනීම දැනට පවත්නා චාරිත්‍රය ය. ආරාධනාදිය කරන සැටි මතු දක්වනු ලැබේ. එහිදී තිස්ස, දත්ත යන නම් යොදා වාක්‍යවල් දක්වනු ලැබේ. පෝය කිරීමේදී ඒ තැන්වලට ඒ ඒ අයගේ නම් යොදා ගත යුතු ය.

සඞ්ඝ උපෝසථය කිරීමේ ක්‍රමය

ආරාධනය කිරීම.

“සුඤ්ඤානු මෙ භන්තෙ! සඞ්ඝො. යදි සඞ්ඝස්ස පත්තකල්ලං අභං ආයස්මන්තං (තිස්සං) පාතිමොක්ඛුද්දෙසං අජ්ඣෙධසෙය්‍යං.” මෙසේ සම්මුතිය ලබා ගෙන මතු දැක්වෙන වාක්‍යය තුන් වරක් කියා ආරාධනය කළ යුතු.

සඞ්ඝො භන්තෙ! ආයස්මන්තං (තිස්සං) පාතිමොක්ඛුද්දෙසං අජ්ඣෙධසති. උද්දිසතු ආයස්මා (තිස්සො) පාතිමොක්ඛං.

පිළිවදන් දීම

ආම උද්දිසිස්සාමහං ආවුසො.

විනය පුව්ඡක සම්මුතිය.

සුඤ්ඤානු මෙ භන්තෙ! සඞ්ඝො. යදි සඞ්ඝස්ස පත්තකල්ලං. අභං ආයස්මන්තං (දත්තං) විනයං පුව්ඡෙය්‍යං.

විස්සජ්ජක සම්මුතිය.

සුඤ්ඤානු මෙ භන්තෙ! සඞ්ඝො. යදි සඞ්ඝස්ස පත්තකල්ලං. අභං ආයස්මනා (තිස්සෙන) විනයං පුව්ච්ඤා විස්සජ්ජෙය්‍යං.

විනය විචාරීම

“සම්මජ්ජති පදිපො ච
උදකං ආසනෙන ච
උපොසථස්ස එතානි
පුබ්බකරණන්ති වුච්චති”

යනුවෙන් දැක්වෙන උපෝසථාගාරයට සඛිඝයා රැස්වීමට කලින් කළ යුතු වන උපෝසථාගාරය හැමදීමය, පහන් දැල්වීමය, පැන් තැබීමය, අසුන් පැනවීමය යන සතර කිස කොට නිමවීද?

පිළිතුර:- දැනට සුර්යාලෝකය ඇති බැවින් පහන් දැල්වීමෙන් ප්‍රයෝජන නැත. සෙසු වත් තුන කොට නිමවී ය.

“ඡන්දපාරිසුද්ධි උතුක්ඛානං
භික්ඛු ගණනා ච ඔවාදො
උපොසථස්ස එතානි
පුබ්බකිච්චන්ති වුච්චති”

යනුවෙන් දැක්වෙන පූර්වකාන්තයන් සම්පූර්ණ වනු පිණිස ගෙනෙන ලද ඡන්දපාරිසුද්ධීන් සඛිඝයාහට ආරෝචනය කොට නිමවී ද?

පිළිතුර:- සීමස්ථක සියලු භික්ෂූන් වහන්සේ ම මෙහි රැස්වී ඇති බැවින් ගෙනෙන ලද ඡන්දපාරිසුද්ධියක් නැත්තේ ය.

ප්‍රශ්නය:- සෘතුව වනාහි හේමන්තය, ගිම්හානය, වස්සානය යි තුන් වැදෑරුම් වේ. එයින් දැනට පැමිණ ඇති සෘතුව කවරේ ද?

පිළිතුරු දෙනු.

ප්‍රශ්නය:- එක් එක් සෘතුවක පක්ෂ අට බැගින් ඇත්තේ ය. පැමිණ ඇත්තා වූ මේ සෘතුවෙහි ඉක්ම ගිය පක්ෂ කෙතෙක් ද? ඉදිරියට ඇති පක්ෂ කෙතෙක් ද? මේ පැමිණ තිබෙන පක්ෂය කීවෙහි පක්ෂය ද?

පිළිතුරු දෙනු.

ප්‍රශ්නය:- දැනට මේ සීමාවෙහි රැස්ව ඉන්නා භික්ෂූන් වහන්සේලා කොතෙක් වන්නාහු ද?

ගණන කියනු.

ප්‍රශ්නය:- අවවාද ලබා ගැනීම සඳහා භික්ෂුණීන් විසින් කර ඇති ආයාචනය සඛිසයාහට සැල කොට නිමවී ද?

පිළිතුර:- මෙකල භික්ෂුණීන් නැති බැවින් එබඳු ආයාචනයක් නැත්තේ ය.

ප්‍රශ්නය:- මේ සතර, සඛිසයා සීමාවට රැස් වූ පසු පාමොක් උදෙසීමට පළමුවෙන් කළ යුතු බැවින් පූර්ව කෘත්‍යය ය යි කියනු ලැබේ.

“උපොසථො යාවතිකා ච භික්ඛු
කම්මප්පත්තා සභාගාපත්තියො ච
න විජ්ජන්ති වජ්ජනියා ච පුග්ගලා
තස්මිං න භොන්ති පත්තකල්ලන්ති වුවචති” යි

අර්ථකථාචාර්යයන් වහන්සේලා විසින් ප්‍රකාශිත පරිදි, උපෝසථකර්මයට සුදුසු කාලය චතුරභිගයකින් යුක්ත විය යුතු ය. උපෝසථය සාමාන්‍ය ලක්ෂණයෙන් එකක් වුවද වාතුද්දසි-පණ්ණරසි-සාමග්ගිය’ යි දින වශයෙන් තුනක් ද, සඛිස-ගණ-පුග්ගලය’යි කාරක පුද්ගලයන් ගේ වශයෙන් තුනක් ද, සුත්තුද්දේස පාරිසුද්ධි අධිට්ඨානය’යි කර්තව්‍යාකාර වශයෙන් තුනක් ද වේ. එයින් මේ කරනු ලබන උපෝසථය දින වශයෙන් කිනම් උපෝසථයක් ද?

පිළිතුරු දෙනු.

ප්‍රශ්නය:- කාරකපුද්ගලයන්ගේ වශයෙන් කිනම් උපෝසථයක් ද?

පිළිතුරු දෙනු.

ප්‍රශ්නය:- කර්තව්‍යාකාර වශයෙන් කිනම් උපෝසථයක් ද?

පිළිතුරු දෙනු.

ප්‍රශ්නය:- සුත්තුද්දේස උපෝසථය යි කියෙහි, එයට සතර නමකට නො අඩු භික්ෂු පිරිසක් එක් සීමාවෙක්හි අත්පස නොපිරිහෙලා වැඩසිටිය යුතු ය, එපමණ භික්ෂුහු මෙහි වැඩසිටින්නාහු ද?

“එසේය” යි පිළිතුරු දෙනු.

ප්‍රශ්නය:- පැමිණ සිටින භික්ෂුහු වස්තුසභාගාපත්ති වලින් මිදුණාහු ද?

පිළිතුරු දෙනු.

ප්‍රශ්නය:- ගෘහස්ථාදි එක්විසි වර්ජනීය පුද්ගලයන් සඛිසයාගේ අත්පසින් බැහැර කොට නිමවී ද?

“එසේය” යි පිළිතුරු දෙනු.

ඉක්බිති පාමොක් උදෙසන ස්ථවිරයන් විසින් මෙසේ කිය යුතු ය.

මේ චතුරභිගයෙන් යුක්ත කර්මයට ‘පත්තකල්ලය’ යි කියනු ලැබේ. පුබ්බකරණ පුබ්බකිච්චානි සමාපෙත්වා දෙසිතාපත්තිකස්ස සමග්ගස්ස භික්ඛුසඛිසස්ස අනුමතියා පාතිමොක්ඛං උද්දිසිතුං ආරාධනං කරොම.

මෙය කී කල්හි සඛිසයා විසින් සාධුකාර දිය යුතු ය. ඉක්බිති ඤාත්තිය කියා පාමොක් උදෙසිය යුතු ය.

විශේෂ කරුණක්

“පුබ්බකරණ පුබ්බකිච්චානි සමාපෙත්වා” - යනාදි පාඨය ප්‍රාතිමෝක්ෂයෙහි මිස, විනය පෙළෙහි හෝ අටුවාවෙහි දක්නට නැත. ප්‍රාතිමෝක්ෂය වර්ණනා කරන කඛිඛාවිතරණී අටුවාවෙහි ද ඒ පාඨය ගැන කිසිවක් සඳහන් කර නැත. එයින් සිතා ගන්නට

තිබෙන්නේ ඒ පාඨය ප්‍රාතිමෝක්ෂයට පසු කාලයේදී ඇතුළු කරන ලද්දක් කියා ය. එහි මුල් කොටස ඒ ඒ පිටපත්වල “පුබ්බකරණ පුබ්බකිව්වානි සමාපෙත්වා” යි ද “සමාදපෙත්වා” යි ද දක්නා ලැබේ.

“පාතිමොක්ඛං උද්දිසිතුං ආරාධනං කරොම” යන මෙහි අර්ථය බොහෝ දෙනා වරදවා තේරුම් ගනිති. එය පාමොක් උදෙසීමට ආරාධනා කරන භික්ෂුව විසින් කියන්නක් නොව, පාමොක් උදෙසන ස්ථවිරයන් විසින් කියන්නකි. එබැවින් “ආරාධනං කරොම” යන්නෙහි අර්ථය පාමොක් උදෙසීමට ‘උත්සාහ කරමි’ ය කියා ගතයුතුය. ‘පාමොක් උදෙසන ලෙස ඉල්ලමු’ ය යි නො ගත යුතු ය. විනයාලංකාර ටීකාවාර්යයෝ ඒ පාඨයට නො කැමැත්තක් දක්වති. “පුබ්බකරණ පුබ්බකිව්වානි සම්මා නිට්ඨාපෙත්වා පත්තකල්ලඛිගෙ සමානිතෙ සඛිසස්ස අනුමතියා පාතිමොක්ඛං උද්දිස්සාම” යි කිය යුතු බව විනයාලංකාර ටීකාවාර්යයෝ පවසති. මෙය කෙසේ කිව ද විනය කර්මයට හානියක් නො වන බව සැලකිය යුතු.

පාරිසුද්ධි උපෝසථය.

ඉහත කී සඛිස උපෝසථය හෙවත් සුත්තුද්දේස උපෝසථය කිරීමට සෑහෙන පමණ භික්ෂූන් සීමාවට රැස් නො වී, තෙතමක් හෝ දෙනමක් සීමාවට රැස්වූ අවස්ථාවලදී කරන උපෝසථය පාරිසුද්ධි උපෝසථය ය. සීමාවට තෙතමක් රැස්වූ හොත් පූර්වකරණ පූර්වකෘත්‍යයන් කොට, එක් භික්ෂුවක් විසින් “සුණන්තු මෙ ආයස්මන්තා අප්ප්පොසථො (පණ්ණරසො, වාතුද්දිසො) යදායස්මන්තානං පත්තකල්ලං මයං අඤ්ඤමඤ්ඤං පාරිසුද්ධි උපොසථං කරෙය්‍යාම” යි ඤාත්තිය තබා, පළමු කොට ස්ථවිර භික්ෂුව විසින් ඒකාංස කොට සිවුර පෙරවා උක්කුටිකව හිඳ වැඳ ගෙන “පරිසුද්ධො අහං ආවුසො පරිසුද්ධොති මං ධාරෙථ” යි තුන්වරක් කිව යුතු ය. ඉතිරි දෙනම විසින් ද එසේ ම- “පරිසුද්ධො අහං භන්නෙ පරිසුද්ධොති මං ධාරෙථ” යි තුන්වරක් කිය යුතු ය.

සීමාවට රැස් වූ භික්ෂූන් දෙනමක් වෙත් නම් පූර්ව කෘත්‍ය සියල්ල සම්පාදනය කොට ඤාත්තිය නො තබා, කියන ලද පරිදි පාරිසුද්ධිය ඔවුනොවුන්ට ආරෝවනය කළ යුතු ය.

තවද, මහාපචාරණ දිනයෙහි පෙර වස් විසූ භික්ෂූන් වහන්සේලා පචාරණය කරන කල්හි, පසු වස් විසූ භික්ෂූන් විසින් හා වස් නො වැසූ භික්ෂූන් විසින් ද, වස් බිඳුණු භික්ෂූන් විසින් ද කායසාමාග්‍රිය දීම් වශයෙන් පචාරණ කර්මයට සහභාගී වී, “පරිසුද්ධො අහං හන්තෙ පරිසුද්ධොති මං ධාරෙථ” යි කියා පාරිසුද්ධිය ආරෝවනය කළ යුතු ය. පසු වස් විසූ භික්ෂූන් පචාරණය කරන කල්හි පෙර වස් විසූවන් හා වස් නො විසූවන් විසින් ද වස් බිඳුනවුන් විසින් ද කියන ලද පරිදි පාරිසුද්ධිය ආරෝවනය කළ යුතුය. පාමොක් උදෙසා අවසන් වූ පසු ඒ භික්ෂූන් සීමාවෙන් බැහැර යන්නට පෙර පැමිණි භික්ෂූන් විසින් ද, සුත්තුද්දේස උපෝසථය කළ භික්ෂූන්ට පාරිසුද්ධිය ආරෝවනය කළ යුතු ය.

අධිට්ඨාන උපෝසථය.

පොහෝ දිනයෙහි එක් භික්ෂුවක් පමණක් වුව හොත් සීමාවට ගොස්, සියලු පූර්වකෘත්‍යයන් කොට පොහෝ කිරීමට තවත් භික්ෂූන් නො පැමිණෙන බව සලකා, එය තුදුස්වක දිනයක් නම්, “අජ්ජ මෙ වාතුද්දසො උපොසථොති අධිට්ඨාමී” යි ද පසළොස්වක දිනයක් වේ නම්, “අජ්ජ මෙ උපොසථො පණ්ණරසොති අධිට්ඨාමී” යි ද තුන්වරක් කිය යුතු ය. එය අධිට්ඨාන උපෝසථ නම් වේ.

වර්ජනීය පුද්ගලයෝ.

ගිහියාය, භික්ෂුණියය, ශික්ෂමානාවය, සාමණේරයාය, සාමණේරියය, ශික්ෂාව ප්‍රතික්ෂේප කළ තැනැත්තාය, පරිජි ඇවතට පැමිණි තැනැත්තාය, ඇවත නො දැකීමෙන් උක්ෂේපනීය කර්මය කළ තැනැත්තාය, ඇවතට පිළියම් නො කිරීමෙන් උක්ෂේපනීය කර්මය කළ තැනැත්තාය, පාපදෘෂ්ටිය නො හැරීම නිසා උක්ෂේපනීය කර්මය කළ තැනැත්තාය, පණ්ඩකයා ය,

ඵයාසංවාසකයාය, තිත්ථියපක්කන්තිකයාය, තිරච්ඡානගතයාය, මාතුසාතකයාය, පිතුසාතකයාය, අරහත්තසාතකයාය, භික්ෂුණී දූෂකයාය, සඞ්ඝභේදකයාය, ලෝභිතුප්පාදකයාය, උභතෝඛ්‍යඤ්ජනකයාය යන මේ විසිඑක්දෙන පොහෝ කිරීමේදී අත්පසින් බැහැර කළ යුත්තෝ ය.

‘අත්පසය’ යි කියනුයේ දෙරියන් හමාරය ය. පොහෝ කරන සඞ්ඝයාගේ අත්පසින් ඒ පුද්ගලයෝ බැහැර කළ යුත්තාහු ය. ඒ පුද්ගලයන් විසිඑක් දෙනාගෙන් උක්ඛිත්තකයන් තිදෙනා අත්පසෙහි සිටියදී පෝය කිරීමෙන් සියලුම භික්ෂූන්ට පවති ඇවැත් වේ. සෙස්සන් සිටියදී පෝය කිරීමෙන් දුකුළා ඇවැත් වේ.

වස් විසීම

පෙර වස් විසීමය, පසු වස් විසීමය යි වස් විසීම් දෙකකි. ගිම්හාන සෘතුවේ අටවන පෝය වූ ඇසළ මස පුර පසළොස්වක දිනයේ පෝය කොට, අව පැළවිය දිනයේ පෙරවස් ඵලභිය යුතු ය. වස්සාන සෘතුවේ දෙවන පෝයවූ නිකිණි මස පුරපසළොස්වක් දිනයෙහි පෝය කොට, අව-පැළවිය දිනයේදී පසු වස් ඵලභිය යුතු ය. ඒ දෙදිනෙන් එක් දිනක වස් විසීම නො කළ හික්ෂුවට “න හික්ඛවෙ! වස්සං න උපගන්තබ්බං, යො න උපගච්ඡෙය්‍ය ආපත්ති දුක්කට්ඨස්ස” යන බුද්ධ ප්‍රඥප්තියේ සැටියට දුකුළා ඇවැත් වේ.

වස් ඵලභෙන දිනයෙහි තමා වස් වසන විහාරය පිළිදැගුම් කරගෙන සවස් කාලයේදී මල්-පහන් පුදා රත්නත්‍රය වැඳ, පිරිත් කියා දෙවියන්ට පින් දී, “ඉමස්මිං විහාරෙ ඉමං තෙමාසං වස්සං උපෙම්” යි එක් වරක් හෝ දෙවරක් හෝ තුන් වරක් හෝ කියා වස් ඵලභිය යුතු ය.

“මෙහි වස් වසම් ය” යන අදහසින් යම්කිසි විහාරයක වෙසෙන හික්ෂුවකට දහම් දෙසීම් ආදී කටයුතුවල යෙදීම නිසා “ඉමස්මිං විහාරෙ ඉමං තෙමාසං වස්සං උපෙම්” යන වාක්‍යය කියා වස් ඉටා ගැනීමට අමතක වූයේ ද, වස් විසීමේ බලාපොරොත්තුව ඇති බැවින් වස් විසීම සිදු වේ. වස කඩා නොගෙන විසුව හොත් ඒ හික්ෂුවට පවාරණය කිරීමට බාධාවක් නැත්තේ ය.

“න හික්ඛවෙ! අසෙනාසනිකෙන වස්සං උප ගන්තබ්බං. යො උපගච්ඡෙය්‍ය ආපත්ති දුක්කට්ඨස්ස” යි වදාරන ලද බැවින් වහලක් ඇති, දොරක් ඇති, සෙනසුනක් සොයා ගෙන ම වස් ඵලභිය යුතු ය. ඉදින් වස් විසීමට සෙනසුනක් නැති නම්, කරවා දෙන දායකයකු ද නැති නම්, උපකාරකයන් සොයා ගෙන හෝ සෙනසුනක් කරවා ගත යුතු ය. උපකාරකයන් ද සොයා-ගත නො හැකි වේ නම්, තමා විසින් ම හෝ කර ගත යුතු ය. සෙනසුනක් නැතය කියා වස් නො වැස, ඇවතින් නො මිදිය හැකි ය.

සත්තාහකරණියයෙන් යාම.

සත්තාහකරණියයෙන් වස්වසන තැනින් බැහැර යන කල්හි, වස් විසූ සීමාව තුළදීම “සත්තාහකරණියයෙන් යා යුතු කාරණය සිතා, මේ කාරණයට මම බැහැර ගොස් සත්දින ඇතුළත ආපසු එමි”යි සිතා ගෙන යා යුතු ය. යාමට පළමු එසේ සිතා-ගෙන විසූ භික්ෂුවට යන කල්හි අමතක වී ගියේ ද වරදක් නැත. සර්වාකාරයෙන් එය නො සිතා යන්නහුට වස්සච්ඡේදය වේය යි ආචාර්යයෝ කියති. පිටත යාමට ආරාධනාදී කරුණක් නැතිව, “සතිය තුළ ආපසු එමි”යි සිතා, බැහැර යන්නහුට ‘ඇවැත්ක’ වේය, වස්සච්ඡේදය නොවේ ය’ යි ද ආචාර්යවරයෝ පවසති.

“අන්තො උපචාර සීමායං ධීතෙනෙව සත්තාහ කරණිය නිමිත්තං සල්ලක්ඛෙන්වා. ඉමිනා නිමිත්තෙන ගන්ත්වා අන්තො සත්තාහෙ ආගමිස්සාමිති ආභොගං කත්වා ගන්තුං වට්ටති. පුරිමක්ඛණෙ ආභොගං කත්වා ගමනක්ඛණෙ විස්සරිත්වා ගතෙපි දෙසො නත්ථී. සකරණියො පක්කමතීති චුත්තත්තා සබ්බථා පන ආභොගං අකත්වා ගතස්ස වස්සච්ඡෙදොති වදන්ති. යො පන සත්තාහකරණිය නිමිත්තාභාවෙපි සත්තාහබ්භන්තරෙ ආගමිස්සාමිති ආභොගං කත්වා ගන්ත්වා, සත්තාහබ්භන්තරෙ ආගච්ඡති තස්ස ආපත්තියෙව වස්සච්ඡෙදො නත්ථී. සත්තාහස්ස සන්නිවත්තත්තාති වදන්ති. වීමංසිත්වා ගහෙතබ්බං” යනු විමති විනෝදනී ටීකා පාඨයෙකි.

සත්තාහකරණියයෙන් බැහැර ගිය භික්ෂුව සත්දින නො ඉක්මවා සත්වන දින අරුණට පළමුව, වස් වැසූ තැනට පැමිණිය යුතුය. ඉදින් ඉරිදා වස් විසූ සීමාවෙන් පිට වී නම්, ඊට පසු ඉරිදාට එළිවන්නට පළමු සෙනසුරාදා ආපසු පැමිණිය යුතු ය. ඉරිදා වන තෙක් පිටත විසුවහොත් වස්සච්ඡේදය වේ. සත්තාහකරණියයෙන් පිටත ගිය භික්ෂුවට අවසර ඇත්තේ පිටත සත්දින ඉක්මවීමට නො ව, සත් දින ඇතුළත ආපසු පැමිණීමට ය. පචාරණ දිනය සත්වන දිනය වී තිබියදී, සත්තාහ කරණියයෙන් බැහැර ගිය භික්ෂුව යම්කිසි තැනකදී පචාරණය කොට, වස් විසූ තැනට ආපසු නායේ

ද වස්සවිජේදය නො වේ. එසේ ගිය හික්ෂුවට සත්වන දිනයෙන් ඔබ වස් කාලය නැති බැවිනි.

විශේෂ කරුණක්

පවාරණය ඒ දිනයෙහි කිරීමට නියමිත විනය කර්මයක් මිස, වස් අවසන් කිරීමක් නො වේ. පවාරණය කරන පොහෝ දිනය ද වස් කාලයට ම අයත් බැවින් ‘පවාරණයෙන් වස ඉවරවිය’ යි සිතා එදින වස් විසූ තැනින් නොයා යුතු ය. එදිනත් එහි ම විසිය යුතු ය. එදින වුව ද වස් විසූ තැන ගැන අපේක්ෂාව හැර ගියහොත් වස්සවිජේදය විය හැකි ය.

සත්තාහකරණියයෙන් යායුතු කරුණු.

විනෝද ගමන්, වන්දනා ගමන්, ඥාති දර්ශන, මිත්‍ර දර්ශනාදී ඕනෑම කරුණකට සත්තාහකරණියයෙන් යා යුතු බවක් විනයෙන් නො පෙනේ. “ධම්මසවනථාය අනිමන්තිතෙන ගන්තුං න වට්ටති උද්දෙස පරිපුච්ඡාදීනං අථායපි ගන්තුං න ලභති” යනුවෙන් විනය අටුවාවෙහි දහම් ඇසීම, උගෙනීම, පිළිවිසීම යන මේවාටත් ආරාධනයක් නැතුව නො යා යුතු බව දක්වා තිබේ. “ආචරියං පස්සිස්සාමීති ගන්තුං ලභති” යි ගුරුවරයා දක්නට යා හැකි බව කියා තිබේ.

අනුජානාමි හික්ඛවෙ! සත්තන්තං සත්තාහකරණියෙන අප්පහිතේපි ගන්තුං, පගෙව පහිතෙ. හික්ඛුස්ස හික්ඛුනියා සික්ඛමානාය සාමණේරස්ස සාමණේරියා මාතුයා ච පිතුස්ස ච. අනුජානාමි හික්ඛවෙ ඉමෙසං සත්තන්තං සත්තාහකරණියෙන අප්පහිතේපි ගන්තුං, පගෙව පහිතෙ. සත්තාහං සන්නිවත්තො කාතඛිබො.

යනුවෙන් හික්ඛුවය, හික්ෂුණියය, ශික්ෂමානාවය, සාමණේරයාය, සාමණේරියය, මවය, පියාය යන මේ සත් දෙනා උදෙසා ආරාධනාවක් නැත ද සත්තාහකරණියයෙන් යා යුතු බව තථාගතයන් වහන්සේ විසින් අනුදැන වදාරා තිබේ.

“අනුජානාමි භික්ඛවෙ! සඛ්ඝකරණියෙන ගන්තුං සත්තාහං සන්නිවත්තො කාතබ්බො” යි සඛ්ඝකරණියයෙන් ද නිමන්ත්රණයක් නැතිව වුව ද සතියක් නැවතීමට යා හැකි බව වදාරා තිබේ. සඛ්ඝකරණිය යනු විහාර-වෛත්ය-සඛ්ඝාවාසාදියේ ප්‍රතිසංස්කරණාදී වැඩ ය. ඒවාට කම්කරුවන් සෙවීම-ද්‍රව්‍ය සෙවීම ආදිය ය. සෑම භික්ෂුවක් ම සඛ්ඝයාට ඇතුළත් කෙනකු වන බැවින් භික්ෂූන්ගේ පෞද්ගලික සේනාසනවල කටයුතු සඳහා යාම ද සඛ්ඝකරණිය පිණිස යාමම ය. ඉහත කී පුද්ගලයන්ගෙන් අන්‍යයන්ගේ වැඩ සඳහා සතිකරණයෙන් යා යුත්තේ ආරාධනාවක් ඇතහොත් ය. අන්තරායයක් ඇති කල්හි වස් විසූ තැන හැර යාමෙන් වස්සව්‍යේදය වුව ද ඇවැත් නො වේ. ගුරුවරයා දක්නට ගිය අවස්ථාවකදී, ගුරුවරයාගේ කීම පරිදි, එහි නැවතීමෙන් වස් බිඳීමෙන් ද, ඇවැත් නො වේ.

පවාරණය

‘ප්‍රතික්ෂේප කිරීමය, ආරාධනා කිරීමය’ යි පවාරණය තෙවැන්න වේ. “යො පන භික්ඛු භුත්තාචි පවාරිතො අනතිරිත්තං බාදනියං වා භොජනියං වා බාදෙය්‍ය වා භුක්ඛෙය්‍ය වා පාවිත්තියං” යන මේ සිකපදයෙහි දැක්වෙන පවාරණය ප්‍රතික්ෂේපය ය. වස් අවසන් වන පෝයෙහි කරන්නට නියමිත වූ මේ පවාරණය උපාසකෝපාසිකාවන්ගේ සිල් පවාරණය බඳු ප්‍රතික්ෂේපයක් නොවේ. දැකීමය, අනුන් කියනු ඇසීමය, සැක ඇතිවීමය යන මේ කරුණු තුනෙන්ම වරද ගැන, තමාට අවවාද අනුශාසනා කරන ලෙස සභිසයාගෙන් හෝ ගණයාගෙන් හෝ පුද්ගලයාගෙන් හෝ ඉල්ලීම මෙහි අදහස් කරන පවාරණය ය. මෙය වස් අවසන් කිරීමය යි වරදවා නො ගත යුතු.

පවාරණය වනාහි දින වශයෙන් වාතුද්දසී පවාරණයය, පණ්ණරසී පවාරණය ය, සාමග්ගී පවාරණය යයි තෙවැන්න වේ.

සභිසපවාරණයය, ගණපවාරණයය, පුග්ගලපවාරණය යි කාරක පුද්ගලයන්ගේ වශයෙන් තෙවැන්න වේ.

තේවාචික පවාරණයය, ද්වේවාචික පවාරණයය, ඒකවාචික පවාරණය යයි කර්තෘත්වයාකාරයෙන් තෙවැන්න වේ. මෙසේ පවාරණය නව වැන්න වේ.

වස් අවසන් වන පෝය වස්සාන සෘතුවේ සවන පෝය බැවින් එය සැමකල්හි ම පණ්ණරසී දිනයක් වේ. බොහෝ සෙයින් පවාරණය කෙරෙන්නේ ඒ දිනයේ ය. වුවමනාවක් ඇති නම් සභිසයා හට ඒ දිනයෙහි පවාරණය නො කොට වස්සාන සෘතුවේ සත්වන පෝයට හෝ අටවන පෝයට තබා ගත හැකි ය. වාතුද්දසී පවාරණයක් වන්නේ වස්සාන සෘතුවේ සත්වන පෝයෙහි පවාරණය කරන හොත් ය. වස්සාන සෘතුවේ අටවන පෝයෙහි කරන පවාරණයක් පණ්ණරසී පවාරණය ම ය.

සාමග්ගී උපෝසථයට සුදුසු කරුණක් වජ්මස අව පැළවියෙහි පටන් ඉල්මස පුර පසළොස්වක දක්වා ඇති එකුත් තිස් දිනය තුළ සිදු වී නම්, සාමග්ගීපචාරණය කළ යුතු ය. අනික් කලෙක එය නො කරනු ලැබේ. සඛිස උපෝසථයට සේ සඛිසපචාරණයට සතර නමක්වූ භික්ෂුහු ප්‍රමාණ නො වෙති. සඛිසපචාරණය කළ හැකි වීමට යටත් පිරිසෙයින් භික්ෂුන් පස්නමක් එක්විය යුතු ය.

තේවාවික සඛිස පචාරණය

සීමාවට සඛිසයා රැස්වූ පසු එක් භික්ෂුවක් විසින් “සුණාතු මෙ භන්තෙ සඛිසො. යදි සඛිසස්ස පත්තකල්ලං. අහං ආයස්මන්තං (තිස්සං) පචාරණා ඤාත්තිධපනං අජ්ඣෙධසෙය්‍යං” යන වාක්‍යයෙන් අජ්ඣෙධසක සම්මුතිය ලබාගෙන “සඛිසො භන්තෙ ආයස්මන්තං (තිස්සං) පචාරණා ඤාත්තිධපනං අජ්ඣෙධසති. ධපෙතු භන්තෙ ආයස්මා (තිස්සො) පචාරණා ඤාත්තිං” යි තුන් වරක් කියා සඛිසස්ථවිරයන් වහන්සේට හෝ අන් වියත් තෙර නමකට හෝ පචාරණාඤාත්තිය තැබීමට ආරාධනා කළ යුතු ය.

ඉක්බිති ආරාධනා ලත් තෙරුන් වහන්සේ විසින් “ආම ධපෙම් ආවුසො” යි පිළිවදන් දී: “සුණාතු මෙ භන්තෙ සඛිසො. යදි සඛිසස්ස පත්තකල්ලං අහං ආයස්මන්තං (නාගං) විනයට පුච්ඡෙය්‍යං” යන වැකිය කියා විනය පුච්ඡක ඤාත්තිය තැබිය යුතුය.

ආරාධනා කළ භික්ෂුව විසින් “සුණාතු මෙ භන්තෙ සඛිසො. යදි සඛිසස්ස පත්තකල්ලං අහං ආයස්මතා (තිස්සෙන) විනයට පුට්ඨො විස්සජ්ජෙය්‍යං” යි විනය විස්සජ්ජක ඤාත්තිය තැබිය යුතු ය. ඉක්බිති මතු දැක්වෙන පරිදි විනය විචාරීම හා පිළිතුරු දීම කළ යුතුය.

ප්‍රශ්නය:-

“සම්මජ්ජති පදිපො ව - උදකං ආසනෙන ව

පවාරණය එතානි - පුබ්බකරණන්ති වුවචති” යි

අර්ථකථාවාර්යයන් වහන්සේලා විසින් ප්‍රකාශිත පරිදි, පවාරණයට සභිසයා රැස්වීමට පළමු කළයුතු වූ හැමදීම ය, පහන් දැල්වීම ය, බොන පැන් - පරිභෝග පැන් එළවීම ය, අසුන් පැනවීම ය යන මේ කෘත්‍ය සතර කොට නිමවී ද?

පිළිතුර:- දැනට සූර්යාලෝකය ඇති බැවින් පහන් දැල්වීම නුවුවමනා ය. සෙස්ස කොට නිමවී ය.

ප්‍ර: “ඡන්දපවාරණා උතුක්ඛානං - භික්ඛු ගණනා ච ඔවාදො

පවාරණය ය එතානි - පුබ්බකිච්චන්ති වුවචති” යි.

අර්ථකථාවාර්යයන් වහන්සේලා විසින් ප්‍රකාශිත පරිදි, ගෙනෙන ලද ඡන්දපවාරණයන් සභිසයා හට සැලකොට, නිමවී ද?

උ: සීමස්ථක සියලු භික්ෂූන් වහන්සේලා මෙහි රැස්ව අත්පස නො පිරිහෙලා කායසාමාග්‍රිය දී වැඩ සිටින බැවින් ඡන්දපාරිසුද්ධීන් ගෙන ඒමක් නැත්තේ ය.

ප්‍ර: සෘතුව වනාහි හේමන්තය-ගිම්හානය-වස්සානය යි තෙවැදෑරුම් වේ. ඒ සෘතූන් අතුරෙන් දැන් පැමිණ ඇති සෘතුව කිනම් සෘතුවක් ද?

උ: දැනට පැමිණ ඇති සෘතුව වස්සාන සෘතුව ය.

ප්‍ර: එක් එක් සෘතුවක පක්ෂ අට බැගින් ඇත්තේ ය. දැන් පැමිණ ඇත්තාවූ මේ වස්සාන සෘතුවෙන් කොතෙක් පක්ෂ ඉක්ම ගියේ ද? කොතෙක් පක්ෂ ශේෂව ඇත්තේ ද? මේ පැමිණ ඇති පක්ෂය කී වැනි පක්ෂය ද?

උ: මේ වස්සාන සෘතුවෙන් පක්ෂ පසක් ඉක්ම ගියේ ය. පක්ෂ දෙකක් ශේෂව ඇත්තේ ය. දැනට පැමිණ තිබෙන්නේ සවන පක්ෂය වේ.

ප්‍ර: දැන් මේ සීමාවට රැස්ව සිටින භික්ෂූන්ගේ සචර්යාව කොපමණ වන්නේ ද?

පිළිතුරු දෙනු.

ප්‍ර: අවවාද ලබාගැනීම සඳහා භික්ෂූණීන් විසින් කරන ලද ආයාචනය සම්පයාට සැලකොට නිමවී ද?

උ: මෙකල භික්ෂූණීන් නොමැති බැවින් ආයාචනයක් නැත්තේ ය.

ප්‍ර:

“පචාරණා යාවතිකා ච භික්ඛු
කම්මප්පත්තා සභාගාපත්තියො ච
න විජ්ජන්ති වජ්ජනියා ච පුග්ගලා
තස්මිං න භොන්ති පත්තකල්ලන්ති වුවචති” යි

අර්ථකථාවාර්ගයෙන් වහන්සේලා විසින් ප්‍රකාශිත පරිදි, පචාරණය සාමාන්‍යයෙන් එකක් වුව ද, විශේෂ ලක්ෂණ වශයෙන් ‘වාතුද්දසී-පණ්ණරසී-සාමග්ගී’ ය යි දින වශයෙන් තුනක් ද, ‘සඬිස-ගණ-පුග්ගල’ ය යි කාරක පුද්ගලයන්ගේ වශයෙන් තුනක් ද, ‘තේවාචික-ද්වේවාචික-ඒකවාචික’ ය යි කර්තව්‍යාකාරයෙන් තුනක් ද වන බැවින් නව වැදෑරුම් වේ. දැනට කරන්නට යන මේ පචාරණය දින වශයෙන් කිනම් පචාරණයක් ද?

උ:	පණ්ණරසී පවාරණය යි.
ප්‍ර:	කාරක පුද්ගලයන්ගේ වශයෙන් කිනම් පවාරණයක් ද?
උ:	සඛිසපවාරණය යි.
ප්‍ර:	කර්තව්‍යාකාර වශයෙන් කිනම් පවාරණයක් ද?
උ:	තේවාචික පවාරණය යි.
ප්‍ර:	තේවාචික පවාරණය යි කියෙහි, එයට යටත් පිරිසෙයින් පස්නමක් හෝ පස්නමකට අධිකවූ හෝ භික්ෂු පිරිසක් වුවමනාය. එපමණ භික්ෂුහු දැනට මෙහි රැස්ව ඉන්නාහු ද?
උ:	එසේ ය.
ප්‍ර:	සියලුම භික්ෂුහු සභාගාපත්තීන්ගෙන් මිදුණාහු ද?
උ:	භික්ෂුහු ඔවුනොවුන් ඇවැත් දෙසා ගැනීමෙන් පිරිසිදු වූහ.
ප්‍ර:	එක්විසි වර්ෂනිය පුද්ගලයන් සඛිසයාගේ අත්පසින් බැහැර කොට නිමවී ද?
උ:	එසේ ය.

ඉක්බිති විනය පුච්ඡක තෙරුන් වහන්සේ විසින් “පුබ්බකරණ පුබ්බකිව්වානි සමාපෙත්වා දෙසිතාපත්තිකස්ස සමග්ගස්ස භික්ඛුසඛිසස්ස අනුමතියා පවාරණා ඤාත්තිං ධ්වපෙතං ආරාධනා කරොම” යි කිය යුතු ය. රැස්ව සිටින භික්ෂුන් වහන්සේලා විසින් සාධුකාර දීමෙන් එයට පිළිවදන් දිය යුතු ය.

පවාරණා ඤාත්තිය

“සුභාතු මෙ භන්තෙ සඛිඝො. අජ්ජ පවාරණා පණ්ණරසී. යදි සඛිඝස්ස පත්තකල්ලං සඛිඝො තෙවාචිකං පවාරෙය්‍ය.”

මෙසේ ඤාත්තිය තැබූ පසු සඛිඝස්ථවිරයන් වහන්සේ විසින් ඒකාංසකොට සිවුර පෙරවා උක්කුටිකයෙන් හිඳ වැඳගෙන:-

“සඛිඝං අවුඝො පවාරෙමි. දිට්ඨෙන වා සුතෙන වා පරිසංකාය වා වදන්තු මං ආයස්මන්තො අනුකම්පං උපාදාය පස්සන්තො පටිකරිස්සාමි. දුතියම්පි ආවුඝො සඛිඝං පවාරෙමි -පෙ- තතියම්පි ආවුඝො සඛිඝං පවාරෙමි -පෙ- පස්සන්තො පටිකරිස්සාමි.”

මෙසේ පවාරණය කළ යුතු ය. සඛිඝස්ථවිරයන් වහන්සේ පවාරණය කරන කල්හි සෙස්සන් අසුන්වල නො හිඳ, උක්කුටිකයෙන් හිඳිය යුතුය. මහ තෙරුන් වහන්සේ පවාරණය කළ පසු වැඩිමහලු පිළිවෙලින් සෙසු භික්ෂූන් විසින් පවාරණය කළ යුතු ය. වැඩිමහල්ලන් පවාරණය කරන තුරු බාලයන් විසින් උක්කුටිකයෙන් ම හිඳිය යුතු ය. තමතමන් පවාරණය කළ පසු අස්තෙහි හිඳ ගැනීමට අවසර ඇත්තේ ය. නවකයන් විසින් මෙසේ පවාරණය කළ යුතු ය.

සඛිඝං භන්තෙ පවාරෙමි. දිට්ඨෙන වා සුතෙන වා පරිසංකාය වා වදන්තු මං ආයස්මන්තො අනුකම්පං උපාදාය පස්සන්තො පටිකරිස්සාමි. දුතියම්පි භන්තෙ සඛිඝං -පෙ- තතියම්පි භන්තෙ සඛිඝං -පෙ- පටිකරිස්සාමි.

පවාරණය කරන සඛිඝයා අතර, පසු වස් වැසූ හෝ වස් නො වැසූ හෝ වස් බිඳුනාවූ හෝ භික්ෂූහු වෙත් නම්, ඔවුන් විසින් පාරිසද්ධිය ආරෝචනය කළ යුතු ය. පසු වස් විසූ භික්ෂූන් පවාරණය කරන තැනක පෙර වස් විසූ භික්ෂූහු වෙත් නම්, ඔවුන් විසින් ද පාරිසුද්ධිය ආරෝචනය කළ යුතු ය.

මහාපචාරණ දිනයෙහි සීමාවකට රැස්වූ හික්ෂුන් අතර පසුවස් විසුවෝ බහුල වෙත් නම්, පචාරණාඤ්ඤානිය නො තබා පාමොක් උදෙසිය යුතු ය. ඉන් පසු ඤාත්තියක් නො තබා ම පෙරවස් විසුවන් විසින් ඒ හික්ෂුන් කෙරෙහි පචාරණය කළ යුතු ය. දෙ පිරිස සම වෙත් නම් පචාරණාඤ්ඤානිය තබා පෙරවස් විසුවන් පචාරණ කළ යුතු ය. පසුවස් විසුවන් ඒ හික්ෂුන් කෙරෙහි පාරිසුද්ධිය ආරෝචනය කළ යුතු ය. පසු වස් පචාරණ දිනයෙහි පිළිපැදිය යුත්තේ ද එසේ ම ය. මහා පචාරණය කරන දිනයෙහි පෙරවස් හා පසු වස් විසූ හික්ෂුන් දෙනමක් පමණක් එක් සීමාවකට එක් වූවාහු නම්, පෙරවස් විසූ හික්ෂුව අනිත් හික්ෂුවට පචාරණය කළ යුතු ය. පසු වස් විසූ හික්ෂුව පාරිසුද්ධිය ආරෝචනය කළ යුතු ය.

තේවාවික ගණ පචාරණය

පචාරණා දිනයෙහි සීමාවට රැස්වූ පිරිස සතර නමක් වේ නම්, එක් එක් නම ඉතිරි තෙනම කෙරෙහි පචාරණය කළ යුතු ය. එය ගණපචාරණය ය. එය ඤාත්තිය තබා කළ යුතු ය. ඤාත්තිය මෙසේ ය.

සුණන්තු මෙ ආයස්මන්තො අජ්ජ පචාරණා (පණ්ණරසී) යදායස්මන්තානං පත්තකල්ලං මයං අඤ්ඤමඤ්ඤං පචාරෙය්‍යාම.

මෙසේ ඤාත්තිය තබා වැඩි මහලු හික්ෂුව විසින් සිවුරු ඒකාංස කොට පෙරවා උක්කුටිකයෙන් හිඳ වැඳ ගෙන-

“අහං ආවුසො ආයස්මන්තෙ පචාරෙමි. දිට්ඨෙන වා සුතෙන වා පරිසඬ්ඛාය වා වදන්තු මං ආයස්මන්තො අනුකම්පං උපාදාය පස්සන්තො පටිකරිස්සාමි. දුතියම්පි අහං ආවුසො -පෙ- තතියම්පි අහං ආවුසො ආයස්මන්තෙ පචාරෙමි -පෙ- පස්සන්තො පටිකරිස්සාමි” යි

පචාරණය කළ යුතු ය. නවක හික්ෂුන් විසින් -

“අහං භන්තෙ ආයස්මන්තෙ පචාරෙමි. දිට්ඨොන වා සුතෙන වා පරිසඬ්ඛාය වා වදන්තු මං ආයස්මන්තො අනුකම්පං උපාදාය පස්සන්තො පටිකරිස්සාමි. දුතියම්පි -පෙ- තතියම්පි -පෙ- පටිකරිස්සාමි” මෙසේ පචාරණය කළ යුතු.

තේවාචික පුග්ගල පචාරණය

භික්ෂූන් තුන් නමක් හෝ දෙනමක් හෝ වූ කල්හි කරන පචාරණය පුද්ගල පචාරණය ය. සීමාවට රැස්වූ භික්ෂූහු තුන් නමක් නම් ව්‍යක්ත භික්ෂුවක් විසින්-

“සුණන්තු මෙ ආයස්මන්තා අජ්ජ පචාරණා පණ්ණරසි යදායස්මන්තානං පත්තකල්ලං මයං අඤ්ඤාමඤ්ඤං පචාරෙය්‍යාම.”

මෙසේ ඤාත්තිය තැබිය යුතු ය. ඉක්බිති ස්ථවිර භික්ෂුව විසින් උක්කුට්ඨයෙන් හිඳ ඇඳිලි බැඳ-

අහං ආවුසො ආයස්මන්තෙ පචාරෙමි. දිට්ඨොන වා සුතෙන වා පරිසඬ්ඛාය වා වදන්තු මං ආයස්මන්තා අනුකම්පං උපාදාය පස්සන්තො පටිකරිස්සාමි. දුතියම්පි -පෙ- තතියම්පි -පෙ- පටිකරිස්සාමි.

මෙසේ ඉතිරි භික්ෂූන් දෙදෙනා කෙරෙහි පචාරණය කළ යුතු ය. නවක භික්ෂූන් විසින් “අහං භන්තෙ” යනාදීන් කියා පචාරණය කළයුතු.

“ආයස්මන්තො-ආයස්මන්තා” යන මේ වචන දෙක ගැන විශේෂයෙන් මතක තබා ගත යුතු ය. ආයස්මන්තො යනු බහු වචනය යි. ආයස්මන්තා යනු ද්විවචනය යි. බුදුසස්තෙහි ද්විවචනයක් වශයෙන් ව්‍යවහාර වන්නේ “ආයස්මන්තා” යන වචනය පමණකි.

භික්ෂූන් දෙදෙනෙක් පමණක් වූවාහු නම් ඤාත්තිය තැබීමක් නොකොට ස්ථවිර භික්ෂුව විසින් සිවුර ඒකාංස කොට පොරවා

උක්කුටිකව හිඳ ඇඳිලි බැඳ “අහං ආවුසො ආයස්මන්තං පචාරෙමි. දිට්ඨෙත වා සුතෙන වා පරිසඛිකාය වා වදන්තු මං ආයස්මා අනුකම්පං උපාදාය. පස්සන්තො පටිකරිස්සාමි. දුතියම්පි -පෙ- තතියම්පි -පෙ- පටිකරිස්සාමි” යි අනික් හික්ෂුවට සැලකළ යුතු ය. නවක හික්ෂුව විසින් ඒ වාක්‍යය ම ‘හන්තෙ’ යනු යොදා ස්ථවිර හික්ෂුව කෙරෙහි පචාරණය කළ යුතු ය.

අධිට්ඨාන පචාරණය

ඉදින් පචාරණ දිනයෙහි එක් හික්ෂුවක් පමණක් වී නම්, ඒ හික්ෂුව විසින් සීමාවට ගොස්, හැමද, පැන් එළවා තබා, අසුන් පනවා, පහන් දල්වා, එහි හිඳිය. යුතු ය. එසේ හිඳිනා කල්හි තවත් හික්ෂුහු ආවාහු නම්, ඒ හික්ෂුන් සමග පචාරණය කළ යුතු ය. නො ආවාහු නම් “අජ්ජ මෙ පචාරණා (පණ්ණරසීති) අධිට්ඨාමි” යි තෙවරක් කිය යුතුය. එය අධිට්ඨාන පචාරණය ය.

ද්වේවාචිකාදි පචාරණා

පචාරණ වාක්‍යය එක් වරක් කීමෙන් කරන පචාරණය ‘ඒකවාචික පචාරණය’ ය. පචාරණ වාක්‍යය දෙවරක් කියා කරන පචාරණය ‘ද්වේවාචික පචාරණය’ ය. සමාන වස් ඇති හික්ෂුන් සමූහ වශයෙන් එක් වර පචාරණය කිරීම ‘සමාන වස්සික පචාරණය’ ය. ඒ ක්‍රමවලින් පචාරණය කරන්නට සිදු වන්නේ බොහෝ හික්ෂුන් ඇති කාලවල ය. මෙකල එපමණ හික්ෂුන් නැති බැවින් ඒ පචාරණා කරන්නට අවස්ථා නො පැමිණේ. එබැවින් ඒවා මෙහි නො දක්වනු ලැබේ. දැනු කැමතියන් මහාවග පචාරණක්ඛන්ධකයෙන් බලා ගත යුතු ය.

කඨිනාස්තරණ විනය කර්මය

සඛිඝාටි-උත්තරාසඛිග-අන්තරවාසක යන නම් වලින් තුන් සිවුරු ඉටා, පරිභෝග කරන්නා වූ භික්ෂූන් වහන්සේට එක් රාත්‍රියකුදු තුන් සිවුරෙන් වෙන්ව විසුව හොත් නිසඟි පවිති ඇවැත් වේ. එබැවින් එසේ තුන් සිවුරු පරිහරණය කරන භික්ෂූන් වහන්සේට යන යන තැනට තුන් සිවුරු ගෙන යාමට සිදුවේ.

එය භික්ෂූන් වහන්සේට තරමක කරදරයකි. කොසොල් රජතුමාගේ සොහොයුරු වූ තිස් නමක් වූ ‘භද්දවග්ගිය’ තෙරුන් වහන්සේලාට එයින් වූ කරදරය දුටු, මහාකාරුණික වූ තථාගතයන් වහන්සේ විසින් භික්ෂූන් වහන්සේට තරමක පහසුවක් ඇති කර දෙනු වස් ‘අනුජානාමි භික්ඛවෙ! වස්සං චුත්ථානං භික්ඛුනං කඨිනං අත්ථරිතුං’ යි භික්ෂූන් වහන්සේට පඤ්චානිසංසයක් ලැබෙන්නා වූ ‘කඨිනාස්තරණ විනය කර්මය’ අනුදැන වදාළ සේක.

එය සිදු කරන්නේ මෙසේ ය:-

ගිහිවූ හෝ පැවිදි වූ හෝ යම් කිසි සැදැහැවතකු විසින් කඨිනත්ථාරයට නියමිත කාලය තුළදී, පෙර වස් වැස පවාරණය කළ භික්ෂූන් විෂයෙහි “ඉමං කඨිනචීවරං සඛිසස්ස දෙම” යි චීවරයක් සගසතු කොට පිදූ කල්හි, මහා සඛිසයා වහන්සේ විසින් එය ගෙන සීමාවට රැස්ව, කඨිනාස්තරණ විනය කර්මය කරනු සඳහා, එය දීමට සුදුසු භික්ෂුවක් තෝරා, මතු දැක්වෙන කර්මවාක්‍යය කියා, කඨින වස්ත්‍රය ඒ භික්ෂුවට ප්‍රදානය කළ යුතු ය.

කර්ම වාක්‍යය

කර්මවාක්‍යය මෙසේ ය:-

සුභාතු මෙ හන්තෙ! සඞ්ඝො. ඉදං සඞ්ඝස්ස කඨිනදුස්සං උප්පන්නං. යදි සඞ්ඝස්ස පත්තකල්ලං. සඞ්ඝො ඉමං කඨිනදුස්සං (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො දදෙය්‍ය කඨිනං අත්ථරිතුං. එසා ඤාත්ති.

සුභාතු මෙ හන්තෙ! සඞ්ඝො. ඉදං සඞ්ඝස්ස කඨිනදුස්සං උප්පන්නං. සඞ්ඝො ඉමං කඨිනදුස්සං (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො දෙති කඨිනං අත්ථරිතුං. යස්සායස්මනො ඛමති ඉමස්ස කඨිනදුස්සස්ස (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො දානං කඨිනං අත්ථරිතුං. සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති සො භාසෙය්‍ය.

දින්නං ඉදං සඞ්ඝෙන කඨිනදුස්සං (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො කඨිනං අත්ථරිතුං ඛමති සඞ්ඝස්ස, තස්මා තුණ්හී. එවමෙතං ධාරයාමි.

මෙසේ සඞ්ඝයා විසින් එක් භික්ෂුවකට දෙන ලද ඒ කඨින වස්ත්‍රය, පූජාකළ පින්වතුන් විසින් ම කපා මසා-පඬුපොවා, අධිෂ්ඨානයට යෝග්‍ය වන පරිදි පිළියෙල කර තිබෙන වස්ත්‍රයක් හෙවත් සිවුරක් වේ නම්, වස් වැසූ සීමාව තුළ හිඳ, එහි කප් බිත්දු තබා, එය දෙපොට සිවුරක් නම්, තමාගේ පරණ සඞ්ඝාටිය පව්වුද්ධරණය කොට “ඉමං සඞ්ඝාටිං අධිට්ඨාමි” යි තුන් වරක් කියා, එය ඉටා ගත යුතු ය. තනි පොට සිවුරක් වී නම්, පරණ උත්තරාසඞ්ඝය පව්වුද්ධරණය කොට “ඉමං උත්තරාසඞ්ඝං අධිට්ඨාමි” යි තුන්වරක් කියා එය ඉටා ගත යුතු ය. අඳනයක් නම්, පරණ අන්තරවාසකය පව්වුද්ධරණය කොට, “ඉමං අන්තරවාසකං අධිට්ඨාමි” යි තුන්වරක් කියා එය ඉටා ගත යුතු ය.

ඉක්බිති ඒ විවරය අතට ගෙන එය සඞ්ඝාටිය නම්, “ඉමාය සඞ්ඝාටියා කඨිනං අත්ථරාමි” යි තුන් වරක් කිය යුතු ය. උත්තරාසඞ්ඝය නම්, “ඉමිනා උත්තරාසඞ්ඝෙන කඨිනං අත්ථරාමි” යි ද, අන්තරවාසකය නම් “ඉමිනා අන්තරවාසකෙන කඨිනං අත්ථරාමි” යි ද කිය යුතු ය. එසේ කීම කඨිනාස්තරණ විනය

කර්මය ය. එය කළ කල්හි ඒ භික්ෂූන් වහන්සේට බුද්ධාඥාව වූ පරිදි අනාමන්තචාරාදි පඤ්චානිසංසය ලැබෙන්නේ ය. ඉක්බිති ඒ භික්ෂුව විසින් කඨිනාස්තරණ කර්මය අනුමෝදන් කරවිය යුතු ය.

එය කරන්නේ මෙසේ ය:-

ඒ භික්ෂුව විසින් සිවුර ඒකාංස කොට පොරවා ඇඳිලි බැඳ, සඞ්ඝයාහට තමා සඞ්ඝස්ථවිර නම් “අත්ථතං ආවුසො සඞ්ඝස්ස කඨිනං ධම්මිකො කඨිනත්ථාරො අනුමොදං” යි තුන් වරක් කිය යුතු ය. තමාට වැඩිමහල්ලෝ එහි වෙත් නම් “අත්ථතං හන්තෙ සඞ්ඝස්ස කඨිනං ධම්මිකො කඨිනත්ථාරො අනුමොදං” යි කිය යුතු ය. අනුමෝදන් වන භික්ෂූන් විසින් “අත්ථතං හන්තෙ සඞ්ඝස්ස කඨිනං ධම්මිකො කඨිනත්ථාරො අනුමෝදාමි” යන වැකිය, ඒකාංස කොට පෙරවා උක්කුටිකයෙන් හිඳ ඇඳිලි බැඳගෙන කියා, කඨිනත්ථාරය අනුමෝදන් විය යුතු ය. ඉන්පසු අනුමෝදන් වූ භික්ෂූන්ට ද පඤ්චානිසංසය හිමි වේ. කඨින වස්ත්‍රය වැඩ නො නිම වූ වස්ත්‍රයක් වේ නම්-

“පුබ්බකරණං සත්තභි ධම්මෙහි සඞ්ගහිතං, ධොවනෙන විචාරණෙන ඡෙදනෙන බන්ධනෙන සිබ්බනෙන රජනෙන කප්පකරණෙන”

යනුවෙන් දැක්වෙන සේදීමය, නූල්ගසා කඩ වෙන් කිරීමය, කැපීමය, බොරුනූල් දැමීම ආදියෙන් කඩ එකතු කිරීමය, මැසීමය, පඬුපෙවීමය, කප් බිත්දු තැබීමය යන පූර්වකාර්‍ය සත එදින ම කොට නිමවා, එදින ම කඨිනත්ථාරය කළ යුතු ය.

“කඨිනං කෙන දින්නං වට්ටති? යෙන කෙනච්ච දෙවෙන වා මනුස්සෙන වා පඤ්චන්තං වා සහධම්මිකානං අඤ්ඤාතරෙන දින්නං වට්ටති” යනු අටුවා හෙයින් යම් කිසි මනුෂ්‍යයකු විසින් හෝ දෙවියකු විසින් හෝ භික්ෂුවක විසින් හෝ භික්ෂුණියක විසින් හෝ සාමණේරයකු විසින් හෝ සාමණේරියක විසින් හෝ

ශික්ෂමානාවක විසින් හෝ දෙන ලද වස්ත්‍රය කඩිනයට සුදුසු වන්නේ ය.

කඩිනය දිය යුතු සැටි නො දන්නා පින්වතකු විසින් එය කෙසේ දිය යුතුදැයි භික්ෂුන්ගෙන් විචාළ හොත්, තුන් සිවුරු අතුරෙන් එක්තරා සිවුරකට පොහොනා වස්ත්‍රයක් ඉර උදාවන වේලෙහි “කඩින දුස්සං දෙම” කියා දිය යුතු බවත්, එය කිරීමට ඉදිකටු-නූල් හා පඬුන්, එයට සහභාගී වන භික්ෂුන්ට දානයක් දිය යුතු බව, ඒ පින්වතාට කිය යුතු ය. ඒ බව විනය අටුවාවෙහි දක්වා තිබේ. කඩිනය සඳහා වස්ත්‍රයක්ම දිය යුතුය කියා හෝ කොට නිමවූ සිවුරක් දිය යුතුය කියා හෝ විනය පාළියෙහි කඩිනය දීම පිළිබඳ වචන මාත්‍රයකුදු සඳහන් කොට නැත. අටුවාවෙහි ‘තුන් සිවුරෙන් එකකට පොහොනා වස්ත්‍රයක් දිය යුතුය’ යි දක්වා තිබෙන්නේ වැඩ නිම කළ සිවුරක් නො දිය යුතු නිසා නොව ඒ කාලයේ පැවති සිරිත අනුව ය. අතීත කාලයේ සිවුරු මසා ගැනීම කරන ලද්දේ භික්ෂුන් විසිනි. දායකයෝ සිවුරු පිණිස වස්ත්‍ර ම පිදුහ.

“සඞ්ඝෙන පන කස්ස දාතබ්බං? යො ජණ්ණ චීවරො හොති. සචෙ බහු ඡන්තචීවරා. බුඩ්ධස්ස දාතබ්බං. බුඩ්ධස්සපී යො මහාපරිසො තදහෙව චීවරං කත්වා අත්ථරිතුං සක්කොති. තස්ස දාතබ්බං. සචෙ බුඩ්ධො න සක්කොති නවකතරො සක්කොති. තස්ස දාතබ්බං. ‘අපි ව සඞ්ඝෙන මහාථෙරස්ස සඞ්ගහං කාතුං වට්ටති. තස්මා තුම්හෙ හන්තෙ ගණ්හථ. මයං කත්වා දස්සාමි’ති වත්තබ්බං”

යනුවෙන් අටුවාවෙහි දැක්වෙන පරිදි, යම්කිසි දායකයකු විසින් කඩිනය පිණිස පුදන ලද වස්ත්‍රය සඞ්ඝයා විසින්, ඒ පිරිසෙහි ඒ භික්ෂුන් අතුරෙන් දිරාගිය සිවුරු ඇති භික්ෂුවට දිය යුතු ය. දිරාගිය සිවුරු ඇත්තෝ නැත්තාහු හෝ බොහෝ දෙනෙක් ඇත්තාහු හෝ වෙත් නම්, ඒ වස්ත්‍රය වෘද්ධයාට දිය යුතු ය. වෘද්ධයන් අතුරෙහුද එදින ම කපා-මසා-පඬුපොවා සිවුර කොට නිමවා, කඩිනය ඇතිරීමට සමත් මහපිරිස් ඇති තැනැත්තකුට දිය යුතු ය. ඉදින් වෘද්ධයා එසේ කිරීමට සමත් නො වී නවකයෙක් සමත් වේ නම් නවකයාට කඩින වස්ත්‍රය දිය යුතු ය. සඞ්ඝයා විසින් මහ තෙරුන්

වහන්සේට සභිග්‍රහ කිරීම වටනේ ය. එබැවින් “නුඹ වහන්සේ පිළිගනු මැනව, අපි එය නුඹ වහන්සේට කර දෙන්නෙමු” යි සභිසයා විසින් මහා ස්ථවිරයන් වහන්සේට කිය යුතු ය.

කඨින විවරය සමග පිරිනමන පරිඡ්ඡාර

කඨින විවරයක් පුදන කල්හි දායකයෝ ඒවා පරිවාර පරිඡ්ඡාර වශයෙන් තවත් විවරාදී බොහෝ වස්තූන් පුදති. ඒවා ‘කඨිනානිසංස පරික්ඛාර’ නම්. ඒවා ගැන පිළිපැදිය යුතු අන්දම විනය අටුවාවෙහි දැක්වෙන්නේ මෙසේ ය.

එවං අත්ථතෙ පන කඨිනෙ, සචෙ කඨින විවරෙන සද්ධිං ආහතං ආනිසංසං දායකා ‘යෙන අම්භාකං කඨිනං ගහිතං තස්සෙව දෙමා’ති දෙන්ති, භික්ඛුසඛිඝ්ඤා අනිස්සරො. අථ අවිචාරෙත්වා දත්වා ගච්ඡන්ති, භික්ඛුසඛිඝ්ඤා ඉස්සරො. තස්මා සචෙ කඨිනත්ථාරකස්ස සෙසවිවරානි’පි දුබ්බලානි භොන්ති. සඛිඝ්ඤා අපලොකෙත්වා තෙසම්’පි අත්ථාය වත්ථානි දාතබ්බානි, කම්මවාචා පන එකාව වට්ටති. අවසෙසෙ කඨිනානිසංසෙ බලවත්ථානි වස්සාවාසිකඨිතිකාය දාතබ්බානි. ධීතිකාය අභාවෙ ථෙරාසනතො පට්ඨාය දාතබ්බානි. ගරුභාණ්ඩං න භාජෙතබ්බං.

එහි තේරුම මෙසේ ය.:-

‘මෙසේ කඨිනය අතුළු කල්හි ඒ කඨින විවරය සමග ගෙන ආ ආනිසංස පරිඡ්ඡාරයන් දායකයෝ “අපගේ කඨිනය ගන්නා තෙරුන් වහන්සේට ම දෙමුය” කියා දෙත් නම්, ඒවා භික්ෂු සභිසයාට අයිති නැත. දායකයෝ ඒවා ගැන කිසිවක් නො කියා ගියාහු නම්, ඒ පිරිකර සභිසයාට අයිතිය. එබැවින් කඨිනය ලැබූ භික්ෂුවගේ අත් සිවුරුත් දුබලවී ඇත් නම්, සංඝයාට දන්වා ඒ සිවුරු පිණිස ද කඨිනත්ථාරකයාට වස්ත්‍ර දිය යුතු ය. කර්මවාක්‍යය කියයුත්තේ කඨින විවරය සඳහා පමණෙකි. ඉතිරි කඨිනානිසංසයන්ගෙන් බලවත් වස්ත්‍ර (ශක්තිමත් හොඳ වස්ත්‍ර) වස්සාවාසිකඨිතිකාවෙන් දිය යුතු ය. ධීතිකාවක් නැතහොත්,

මහතෙරුන් වහන්සේගේ පටන් පිළිවෙලින් දිය යුතු ය. ගරුභාණ්ඩ නො බෙදිය යුතුය.

බොහෝ භික්ෂූන් වහන්සේලා වාසය කරන තැන්වලට සාඛිසික වශයෙන් ලැබෙන සිවුරු වැඩිමහලු පිළිවෙලින් ලැබෙන ලැබෙන සැටියට බෙදා දෙනු ලැබේ. එය කරන්නේ මෙසේය:- අද සිවුරු පසක් ලද හොත් මහතෙරුන් වහන්සේගේ පටන් පිළිවෙලින් පස් නමකට ඒ සිවුරු දෙති. ඊට පස් ලැබෙන සිවුරු සවෙනි තෙරුන් වහන්සේගේ පටන් පිළිවෙලින් දෙනු ලැබේ. “ධීතිකාවය” යි කියනුයේ සිවුරු දීම නැවතුණු තැන ය. පිළිවෙලින් සිවුරු දිගන අවුත් නැවතුණු තැනක් ඇති නම්, කඨිනානිසංස වස්ත්‍ර ඒ ධීතිකාවේ පටන් බෙදනු ලැබේ.

කඨින විපත්ති

කඨිනය අතුළේ වී නමුත් කඨිනාස්තරණ විනය කර්මය සිද්ධියට නො පැමිණීමේ කරුණු සුවිස්සක් මහා වග්ගපාළියෙහි වදාරා තිබේ. ඒ සුවිස්ස සංග්‍රහ කොට ගත හොත් කරුණු කීපයෙකි.

අධිෂ්ඨානයට යෝග්‍ය සිවුරක් වන පරිදි සිවුර පිළිබඳව කළයුතු දෑ සම්පූර්ණ නො කළ සිවුරකින් කඨිනය අතුළේ ද එය සිද්ධියට නො පැමිණේ. මහා වග්ගයෙහි දේශිත සුවිසි විපත්තීන්ගෙන් බොහෝ ගණනක් කියන ලද කරුණෙහි සච්ඡුත වේ.

“න නිමිත්ත කතෙන අත්ථතං හොති කඨිනං. න පරිකථා කතෙන අත්ථතං හොති කඨිනං” (මහා වග්ගපාළි) මේ වස්ත්‍රය හොඳය, මෙය කඨින විවරයකට සුදුසු යනාදීන් නිමිති ඇති කිරීමෙන් ලබාගත් වස්ත්‍රයෙන් කඨිනය අතුළේ ද සිද්ධියට නො පැමිණේ. “කඨින දීම හොඳ පින්කමෙකි, වෙන අවුරුදුවල නම්, මේ කාලයේ කඨින දෙනවාය, මේ අවුරුද්දේ ඒ ගැන සූදානමක් නො පෙනේය” යනාදීන් වටින් පිටින් කථා කොට උපදවා ගත් වස්ත්‍රයෙන් කඨිනය අතුළේ ද සිද්ධියට නො පැමිණේ. මේ කරුණු

දෙක විශේෂයෙන් භික්ෂූන් විසින් මතක තබා ගත යුතු කථිත විපත්ති දෙකකි.

මෙය විස්තර කරන විනය අටුවාවෙහි “කඨිනං නාම අති උක්කට්ඨං වට්ටති. මාතරංපි විඤ්ඤාපෙනුං න වට්ටති. ආකාසතො ඔතිණ්ණ සදිසමෙව වට්ටති” යි කියා තිබේ. එහි තේරුම ‘කඨින ඉතා උත්කෘෂ්ඨ වූයේ ම වටනේ ය, මවටවත් කියා ලබා ගන්නට නො වටනේය, භික්ෂුවක ගේ කිසිම නිමිත්ත කරණයක් හෝ පරිකල්පයක් හෝ ඉල්ලීමක් හෝ නැතිව, අහසින් වැටුනාක් මෙන් ලද වස්ත්‍රයක් ම කඨිනය පිණිස වටනේය’ යනු යි.

මෙහි අහසින් වැටීමේ උපමාව දක්වා තිබෙන්නේ ඉහත දැක්වූ ඉල්ලීම, නිමිති පහළ කිරීම, වටින් පිටින් කලා කිරීමවලින් තොරව, දායකයකුගේ කැමැත්තෙන් ම පුදන ලද්දක් විය යුතු බව දැක්වීම පිණිස ය.

ඇතැම්හු “ආකාසතො ඔතිණ්ණ සදිසමෙව වට්ටති” යන අටුවා පාඨය වරදවා තේරුම් ගෙන කඨිනය කලින් භික්ෂූන්ට දැනුම් දීමක් නො කොට හදිසියෙන් දිය යුත්තකැ යි කියති. කඨිනයක් දෙන බව කලින් භික්ෂූන්ට දැන්වීමෙන් වන කඨින විපත්තියක් නැත. කඨිනය දීම සම්බන්ධයෙන් නො දන්නා දෙයක් භික්ෂූන්ගෙන් අසා ගැනීමෙන් හෝ එසේ අසන කෙනකුට ඒ කාරණය කියා දීමෙන් හෝ වන කඨින විපත්තියක් ද නැත. කඨිනයක් දෙනු කැමැති දායකයාගේ ඉල්ලීම පරිදි භික්ෂුවක් විසින් ඒ කටයුත්තට වුවමනා පමණ භික්ෂූන් වහන්සේලා පමුණුවා දීමෙන් වන කඨින විපත්තියක් ද නැත.

“න කුක්කුකතෙන අත්තං හොති කඨිනං” යනු වදාළ බැවින් තාවකාලික වශයෙන් දෙන වස්ත්‍රයකින් කඨිනය අතුළේ ද සිද්ධියට නො පැමිණේ.

“න සන්නිධිකතෙන අත්තං හොති කඨිනං” යි වදාළ බැවින් සන්නිධි කළ විවරයෙන් අතුළේ ද කඨිනාස්තරණය සිදු නො වේ.

‘කරුණසන්නිධිය, නිවයසන්නිධිය’ යි සන්නිධිය දෙ-වැදෑරුම් වේ. සඛිසයා විසින් භික්ෂුවකට කඬින වස්ත්‍රය දුන් පසු, එදිනම සිවුරක් නො කොට, එය තබා ගෙන සිට, පසුදිනකදී සිවුරක් කිරීම ‘කරුණසන්නිධි’ නම්. එබඳු සිවුරකින් කඬිනය අතුළේ ද කඬිනාස්තරණ විනය කර්මය සිද්ධ නො වේ. කඬිනය පිණිස ලද වස්ත්‍රය එදින ම යම්කිසි භික්ෂුවකට නොදී පසු දිනක දීම ‘නිවයසන්නිධි’ නම්. එබඳු සිවුරකින් කඬිනය අතුළේ ද සිද්ධියට නො පැමිණේ.

“න නිස්සග්ගියෙන අත්තං හොති කඬිනං” යි වදාළ බැවින් සිවුර කර ගෙන යන කල්හි නිමවන්නට කලින් අරුණ නැගීම වූ සිවුරෙන් කඬිනය අතුළේ ද නො අතුළේ වේ.

“න අඤ්ඤත්‍රසඛිසාටියා අත්තං හොති කඬිනං” යනාදිය වදාළ බැවින් සඛිසාටිය - උත්තරාසඛිගය - අන්තර වාසකය යන මේ තුන හැර අනිකකින් කඬිනය අතුළේ ද නො අතුළේ වේ.

කලින් කළ සිවුරෙන් කඬිනය ඇතිරීම

“න අඤ්ඤත්‍ර පඤ්චකෙන වා අතිරෙක පඤ්චකෙන වා තදහෙව සඤ්ජින්නෙන සමණ්ඩලිකතෙන අත්තං හොති කඬිනං” යනු වදාළ බැවින් කඬින වස්ත්‍රය ලැබූ ඒ දිනයෙහි ම පස්කඩක් කොට හෝ පස්කඩකට වැඩි කඩ ගණනකට හෝ කපා, මහාමණ්ඩල අර්ධ මණ්ඩල දක්වා නො කළා වූ, කඩ නො කැපූ හෝ කඩ දෙක තුනකට කපා කළා වූ හෝ සිවුරකින් කඬිනය අතුළේ ද නො අතුළේ වේ.

බොහෝ දෙනා ‘කලින් කර තිබෙන සිවුරකින් කඬිනය ඇතිරීම වරදය’ යි ගන්නේ ඉහත කී පාඨය වරදවා තේරුම් ගැනීමෙනි. ඒ පාඨයෙන් දක්වන ප්‍රධාන කාරණය කඩ නො කැපූ හෝ පසකට අඩු කඩ ඇත්තා වූ හෝ විවරය කඬිනාස්තරණයට නුසුදුසු බව ය. “තදහෙව” යන වචනය ඒ පාඨයට යොදා තිබෙන්නේ ඉහත දැක්වූ සන්නිධිය හා නිස්සග්ගිය සම්බන්ධයෙනි. කලින් කඬින වස්ත්‍රයෙහි

කර තුබූ දෙයක් සම්බන්ධයෙන් සන්නිධියක් නො වේ. එය වන්නේ සභිඝයා විසින් වස්ත්‍රය ලැබූ පසු එදින ම සියල්ල නිම කොට කඩිනය නො ඇතිරීමෙනි.

කඩින වස්ත්‍රය ලැබ එය සභිඝයා විසින් සුදුසු භික්ෂුවකට දුන් පසු කළ යුතු සත්වැදෑරුම් පූර්වකාන්තය කළ යුතු ය. කළ යුතු පූර්වකාන්තයන් අතුරෙන් යම් යම් කාන්තයක් ඒ වස්ත්‍රයෙහි කලින් කෙරී තිබේ නම්, ඒවා නැවත කරන්නට වුවමනාවක් නැත. පූර්වකාන්තයන් කළ යුතු වන්නේ ඒවා කෙරී නැතහොත් ය. මසා පඬුපොවා ඇති වස්ත්‍රයක් ලද හොත් එහි පූර්වකාන්ත වශයෙන් කරන්නට ඉතිරි වී ඇත්තේ කප්බිත්දු තැබීම පමණෙකි. එය කොට, ඉටා එයින් කඩිනය අතුළ කල්හි කඩිනාස්තරණ සිද්ධිය වේ.

“එවඤ්ච පන භික්ඛවෙ පබ්බාජෙනබ්බො, උපසම්පාදෙනබ්බො, පඨමං කෙසමස්සුං ඔහාරෙත්වා කාසායානි වත්ථානි අවිජාදෙන්වා එකංසං උත්තරාසඛිගං කාරාපෙත්වා භික්ඛුනං පාදෙ වන්දාපෙත්වා” යනාදීන් මහාවග්ගපාළියෙහි පැවිදි කරන සැටි වදාරා තිබේ. යම් කිසිවකු කලින් කෙස්-රැවුල් බා-ගෙන පැවිදි-වන්නට පැමිණියහොත් ඉහත කී දේශනය අකුරට ම පිළිපදින්නට, ඔහුගේ හිස නැවත කෙස් සිටවා කපන්නට හෝ කපා පැවිදි කර වීමට, නැවත කෙස්-රැවුල් වැටෙන තුරු බලා සිටින්නට හෝ වුවමනා නැත. කෙස්-රැවුල් පහ කිරීම සිදුවී තිබෙන බැවින් සිවුරු හඳවා, ඔහු පැවිදි කළ යුතු ය.

එමෙන් පූර්වකාන්තයන් සිදුවී තිබෙන කඩිනවස්ත්‍රයක් ලදහොත් එහි නැවත පූර්වකාන්තයන් කරන්නට වුවමනා නැත. ඇත්තේ නො නිමි පූර්වකාන්තයක් වේ නම්, එය කොට කඩිනය ඇතිරීමට ය. කලින් කෙස්-රැවුල් කපා ගෙන උත්තහුගේ පැවිද්ද සිදුවන්නාක් මෙන් කලින් පූර්වකාන්තය නිම වී ඇති සිවුරෙන් කරන කඩිනාස්තරණය ද සිදු වේ. කලින් කර තිබීමෙන් එයට වන බාධාවක් නැත. එබැවින් විනය අටුවාවෙහි-

“එවං දින්නෙ පන කඨිනෙ සචෙ තං කඨින දුස්සං නිට්ඨිතපරිකම්මමෙව හොති. ඉච්චෙතං කුසලං ච නො වෙ නිට්ඨිතපරිකම්මං අහං ථෙරොති වා බහුස්සුතොති වා එකෙනා පි අකාතුං න ලභති. සබ්බෙහෙව සන්නිපතිත්වා ධොවනසිබ්බනරජනාති නිට්ඨාපෙතබ්බාති”

මෙසේ කඨිනය දුන් කල්හි ඉදින් ඒ කඨින වස්ත්‍රය වැඩ ඉවරවූවක් වේ නම් එසේ ම හොඳ ය. ඉදින් වැඩ ඉවර වූවක් නොවේ නම් ‘මම ස්ථවිර වෙමි ය, මම බහුශ්‍රැත වෙමි ය’ යි එක් හික්ෂුචක් විසිනුදු නො කරන්නට නො ලබයි. හැමදෙනා ම රැස්ව, සේදීම-මැසීම-පඬුපෙවීම නිමකළ යුතුය’ යනු එහි තේරුම යි.

ත්‍රිපිටකධාරී ශාරිපුත්‍රස්ථවිරයන් වහන්සේ ගේ පාළි මුත්තක විනය විනිච්ඡයෙහි ද ඒ පාඨය එසේ ම සඳහන් වේ. ඒ පාඨය විනයාලංකාර ටීකාවෙහි වර්ණනා කර ඇත්තේ මෙසේ ය:-

“සචෙ තං කඨිනදුස්සං නිට්ඨිතපරිකම්මමෙව හොතිති ඉමිනා කඨිනදුස්සං නාම න කෙවලං පකති සාටකමෙව: අථ බො පරිනිට්ඨිතසත්තවිධපුබ්බනිවචං විවරමපි හොතිති දස්සෙති (තස්මා නිට්ඨිත විවරමපි හොතිති දස්සෙති.) තස්මා නිට්ඨිතවිවරස්මිං දින්නෙ සත්තවිධපුබ්බකිවචකරණෙන අත්ථො නත්ථී. කෙවලං පච්චුද්ධරණාදීනි යෙව කාතබ්බාති. සචෙ පන කිඤ්චි අපරිනිට්ඨිතා හොති. අන්තමසො කප්ප බිත්ථුමත්තමපි. තං නිට්ඨාපෙත්වා පච්චුද්ධරණාදීනි කාතබ්බාති.”

එහි තේරුම මෙසේ ය:- “සචෙ තං කඨිනදුස්සං නිට්ඨිත-පරිකම්මමෙව හොති” යන මේ පාඨයෙන් කඨින වස්ත්‍රය නම්, හුදෙක් ‘ප්‍රකෘති වස්ත්‍රයක්ම නොවේ ය. නිමියාවූ සත් වැදෑරුම් පූර්වකෘත්‍යය ඇති විවරයක් වේ ය’ යි දක්වයි. එ බැවින් වැඩ නිමවූ සිවුරක් (කඨිනය සඳහා දුන් කල්හි) සත් වැදෑරුම් පූර්වකෘත්‍යයෙන් වුවමනාවක් නැත. හුදෙක් පච්චුද්ධරණාදිය පමණක් කළ යුතු ය. ඉදින් කිසි පූර්වකෘත්‍යයක් නිම කොට නැත්තේ නම්, යටත්

පිරිසෙයින් කප්බින්දු තැබීම මාත්‍රය පමණක්වත් ඉතිරිව ඇත්තේ නම්, එය නිමකොට පවිච්ඡේදාරණය කළ යුතු ය.

දායකයා විසින් කලින් කපා, මසා, පඬුපොවා, දුන් සිවුරෙන් කඩිනය අතුළ යුතු බව වජ්‍රරාජයා විකාවෙහි මෙසේ දැක් වේ.

පරිනිට්ඨිකපුබ්බකරණමෙව චෙ දායකො සඛිසස්ස දෙනි. සම්පට්ඨිකත්වා කම්මවාචාය දාතබ්බං. තෙන ච තස්මිං යෙව සීමාමණ්ඩලෙ අධිට්ඨතිත්වා අත්ථරිත්වා සඛිසො අනුමොදාපෙතබ්බො. කතපුබ්බකරණස්ස පුන කත්තබ්බාභාවතො.

ඉදින් දායකයා කරන ලද පූර්වකරණ ඇති වස්ත්‍රයක් ම සඛිසයාට දේ නම්, සඛිසයා විසින් පිළිගෙන කර්ම වාක්‍යයෙන් කඩිනත්ථාරකයාට දිය යුතු ය. කඩිනත්ථාරකයා විසින් (සීමා මණ්ඩලය වස් වැසූ සීමාවට ද අයත් නම්) ඒ සීමා මණ්ඩලයේදී ම ඉටා කඩිනය අතුරා සඛිසයාට අනුමෝදන් කරවිය යුතු ය. එසේ කළ යුත්තේ කරන ලද පූර්වකාර්‍යය ඇති වස්ත්‍රයෙහි නැවත කළ යුත්තක් නැති නිසා ය, යනු එහි තේරුම ය.

තවද “තදහෙව සඤ්ජන්තෙනාති සඛිසෙන කඩිනත්ථාරකස්ස කම්මවාචං වත්වා දින්තෙනෙව තදහෙව සඤ්ජන්තෙන සමණ්ඩලිකතෙන භවිතබ්බං -පෙ- න දායකෙන දීයමානං” යි වජ්‍රරාජයා විකාවෙහි ම මහාවග්ග පාළියෙහි එන “තදහෙව සඤ්ජන්තෙන සමණ්ඩලිකතෙන” යනාදි පාඨය සඛිසයා විසින් කඩිනත්ථාරකයාට කර්මවාක්‍යය කියා දුන් කඩින වස්ත්‍රය පිළිබඳ වූවක් මිස, දායකයා අතේ තිබෙන වස්ත්‍රය පිළිබඳ වූවක් නො වන බව දක්වා තිබේ. දායකයා කොතෙක් කල් තබාගෙන මැසීම ආදිය කළත් එය දායකයාගේ සන්තිධියක් මිස, හික්ෂු සඛිසයාගේ සන්තිධියක් නොවන බැවින් කලින් මසා තිබූ සිවුර, කඩිනය ඇතිරීමට නො ගත යුත්තක් නො වේ. කඩිනය ගැන “මාතිකට්ඨ කථාවෙහි” දැක්වෙන්නේ මෙසේ ය:-

සචෙ පුරිමවස්සං චුත්ථානං ගහට්ඨපබ්බජ්ජෙනෙසු යො කොච්චි ධම්මෙන සමෙන චීවරං දෙනි, ඉමිනා කඨිනං අත්ථරථාති, තං ඛන්ධකෙ චුත්තාය ඤාත්තිදුතියකම්මවාචාය කඨිනත්ථාරාරහස්ස භික්ඛුනො දාතබ්බං. තෙන තදහෙව පඤ්ච වා අතිරෙකාති වා බණ්ඩාති ඡන්දිත්වා සඛ්ඝාටි වා උත්තරාසඛිගො වා අත්තරවාසකො වා කාතබ්බො. සෙසභික්ඛුහි තස්ස සභායෙහි භවිතබ්බං. සචෙ කතචීවරමෙව උප්පජ්ජති සුන්දරමෙව. අච්ඡන්තා සිබ්බිතං පන න වට්ටති.

එහි තේරුම මෙසේ ය:- ඉදින් පෙරවස් වැස නිමකළ භික්ෂූන්ට ගිහිපැවිද්දන් අතුරෙන් යම්කිසිවෙක් ‘මෙයින් කඨිනය අතුරත්වා’යි දැහැමින් සෙමින් සිවුරක් දේද, එය ඛන්ධකයෙහි කියන ලද ඤාත්තිදුතියකම්මවාචාවෙන් කඨිනාස්තරණයට සුදුසු භික්ෂුවකට දිය යුතු ය. ඒ භික්ෂුව විසින් එදින ම පසක් වූ හෝ අධික වූ හෝ කඩ කපා සඛ්ඝාටියක් හෝ උත්තරාසඛිගයක් හෝ අත්තර වාසයක් හෝ කළ යුතු ය. සෙසු භික්ෂූන් විසින් ඒ භික්ෂුවට සභාය විය යුතු ය. ඉදින් කළ සිවුරක් ම උපන්නේ නම් යහපත් ම ය. කඩ නො කැපූ නො මැසූ සිවුර වනාහි නො වටනේ ය.

මෙසේ අටුවා-ටීකා වල නොයෙක් තැන්වල දායකයන් විසින් කලින් කපා, මසා, පඬුපොවා, පුදන ලද චීවරය ද කඨිනයට සුදුසු බව දක්වා තිබෙන්නේ “න අඤ්ඤත්‍ර පඤ්චකෙන වා අතිරෙක පඤ්චකෙන වා තදහෙව සඤ්ඡින්නෙන සමණ්ඩලිකතෙන අත්ථනං භොති කඨිනං” යන බුද්ධවචනය තේරුම් ගන්නට නුපුළුවන් වීමෙන් හෝ වරදවා තේරුම් ගැනීමෙන් හෝ නොව, එහි අර්ථය බුදුන් වහන්සේගේ අදහසේ හැටියට හරියට ම තේරුම් ගැනීමෙනි.

මේ අටුවාටීකාවන් ලියා තිබෙන්නේ ද මෙකල මෙන් භික්ෂූන් විනයට එතරම් ගෞරවයක් නො දක්වන, විනය පොත-පත භාවිත නො කරන කාලයකදී නොව, ඉතා ආදරයෙන්-ගෞරවයෙන් විනය සිකපද අකුරට ම පිළිපදින, විනය උගෙනීම-උගැන්වීම ආදරයෙන් කරන භික්ෂූන් විස කාලයේදී ය. ඒ කාලයේ දී ද

කඩිනාස්තරණය සඳහා නිකම්ම වස්ත්‍රය පමණක් නොව, දායකයන් විසින් කලින් වැඩ නිම කොට පිදු විවරයන් ද ගත් බවට කිසිදු සැකයක් නැත. එබැවින් කලින් කරන ලද සිවුරුවලින් කඩිනම ඇතිරීම අද ඊයේ පටන් ගත් අලුත් දෙයක් නො වන බව ද දත යුතු ය.

“කඩිනම සඳහා කලින් මැසූ සිවුරු ගතයුතු බවක් බුද්ධදේශනාවේ නැත. එය අටුවා මතයකැ”යි ඇතැම් කෙනෙක් කියති. විනය පිළිබඳව අටුවා මතය ය - බුද්ධමතය ය කියා දෙකක් නැත්තේ ය. විනය අඩු-වැඩි කිරීමේ හෝ වෙනස් කිරීමේ බලයක් අටුවාචාරීන් වහන්සේලාට නැත. උන් වහන්සේලා බුද්ධ-මතයට විරුද්ධ දෙයක් නො පවසන්නාහ. අටුවාවෙන් කරන්නේ ඒ ඒ කරුණු පිළිබඳ ව බුද්ධ-මතය පැහැදිලි කිරීමය. එබැවින් කඩිනම පිණිස කලින් මැසූ සිවුර ගැනීමය, වස්ත්‍ර ගැනීමය යන දෙක ම බුද්ධමතය ම බව දත යුතු ය.

නවීන පොතක අදහස්

දායකයන් විසින් කපා, මසා, පඬුපොවා පුදන කඩිනම අවලංගු වන සැටියට අටුවාපාඨ තෝරන්නට මහෝත්සාහයක් ගෙන තිබෙන එක්තරා මහාස්ථවිර නමකගේ නවීන පොතක, දායකයාගෙන් ලද වස්ත්‍රය, සඬ්ඝයා විසින් ම සිවුරක් කොට කඩිනම අතුරන භික්ෂුවට දීම ය, ලද ප්‍රකාර වස්ත්‍රය දීමය. යි දෙයාකාර දීමක් ඇති බව කියා:

“එවං දින්නෙ පන කඩිනෙ සචෙ තං නිට්ඨිතපරිකම්මං හොති ඉච්චෙතං කුසලං. නො චෙ නිට්ඨිතපරිකම්මං හොති සබ්බභෙව සන්නිපතිත්වා ධොවනසිබ්බනරජනාති නිට්ඨාපෙතබ්බාති”

යන අටුවා පාඨයෙන් සඬ්ඝයා විසින් අත්ථාරක භික්ෂුවට පැවරූ කඩින වස්ත්‍රය නිම කළ පරිකර්ම ඇත්තේ නො වේ නම්, සියල්ලන් ම එකතුව සේදීම මැසීම පඬුරැඳීම නිම කළ යුතු යයි දක්වන බව කියා තිබේ. ඒ අටුවා පාඨයෙන් පෙනෙන්නේ ද

කඩින වස්ත්‍රය සඞ්ඝයා විසින් භික්ෂුවකට පැවරීමෙන් පසු සේදීම ආදියට සියලු භික්ෂුන් සහභාගී විය යුතු බව ය. එහෙත් අර නවීන පොතෙහි “පවරා සිවුරු කිරීම ද, සිවුරු කොට පැවරීම ද යන දෙක්හි ම සඞ්ඝයා එක්විය යුතු ම වේ. අහක් වී නම් දුකුළා ඇවැත් වේය” යි කියා තිබේ.

අටුවාවෙහි නො කී, පැවරීමට කලින් සිවුරු කිරීමට එක් නො වීමෙන් දුකුළා ඇවැත් වීම ඒ තෙරුන් වහන්සේ විසින් කොහින් සොයා ගත්තේ දැයි නො දනිමු. අටුවාචාරීන් වහන්සේගේ අදහස “එවං දින්නෙ පන කඨිනෙ” යනාදී පාඨයෙන් කඩින සිවුර නිමවීමට හැමදෙනා වහන්සේ ම එක්විය යුතු බව දැක්වීම නම්, ඒ සඳහා එපමණ දිග වගන්තියක් කීමට වුවමනා නැත. එසේ නම් කිය යුත්තේ “එවං දින්නෙ පන කඨිනෙ සබ්බෙහෙව සන්නිපතිත්වා ධොවන සිබ්බන රජනානි නිට්ඨාපෙතබ්බා” කියා ය. එසේ කී කල්හි වචන බොහෝ ගණනකුත් නැතිව, කිසි අවුලකුත් නැතිව, කවර අවස්ථාවකදී වුව ද කඩිනවිවරකරණයට එක්විය යුතු බව ප්‍රකාශ වේ.

විවරකරණයට එක්විය යුතු බව දක්වන්නට කියන වාක්‍යය මැදට, ඒ සඳහා ම නම්, “සචෙ තං නිට්ඨිතපරිකම්මං හොති ඉච්චෙතං කුසලං නො ච නිට්ඨිතපරිකම්මං හොති” යනු යෙදීම නිශ්ඵලය. එය යෙදූ කල්හි භික්ෂුවකට දීමට කලින් කඩින විවරය කරනවා නම්, එයට සඞ්ඝයා එක්විය යුතු බව ද නොකිය වේ. ග්‍රන්ථ කරණයෙන් අතිශයින් ව්‍යක්ත වූ තියුණු බුද්ධිය ඇත්තාවූ අටුවාචාරීන් වහන්සේ එබඳු අවුලක් කරගනිත් ද? අටුවාචාරීන් වහන්සේ “සචෙ තං නිට්ඨිතපරිකම්මං හොති” යි කියා තිබෙන්නේ සඞ්ඝයා විසින් කළ සිවුරක් ගැන නොව, දායකයා විසින් කොට පුදන ලද විවරයක් ගැනය. එසේ අර්ථය ගත් කල්හි කිසිදු අවුලක් නැත්තේ ය.

සඞ්ඝයා විසින් කඩින විවරය කොට පසුව කඩිනත්ථාරක භික්ෂුවට පැවරීමේ සිරිතක් ඇති බව නවීන පොතෙහි දැක්වෙන නමුත්, පාළියෙහි හෝ අටුවාටීකාවල හෝ කිසි තැනක භික්ෂුවකට කඩින

වස්ත්‍රය සඞ්ඝයා විසින් දීමට කලින්, පූර්වකරණය සිදු කිරීමේ සිරිතක් ඇති බව දක්වා නැත. එය ඒ තෙරුන් වහන්සේගේ හැඟීම් මාත්‍රයෙකි. කඨිනදුස්සයක් උපන් කල්හි සඞ්ඝයා විසින් පිළිපැදිය යුතු ආකාරය පරිවාර පාළියෙහි දැක්වෙන්නේ මෙසේ ය.

“සචෙ සඞ්ඝස්ස කඨිනදුස්සං උප්පන්නං හොති. සඞ්ඝෙන කථං පටිපජ්ජිතබ්බං? අත්ථාරකෙන කථං පටිපජ්ජිතබ්බං? අනුමොදකෙන කථං පටිපජ්ජිතබ්බං? සඞ්ඝෙන ඤාත්තිදුතියකම්මෙන කඨිනත්ථාරකස්ස භික්ඛුනො දාතබ්බං. තෙන කඨිනත්ථාරකෙන භික්ඛුනා තදහෙව ධොවිත්වා විමජ්ජිත්වා විචාරෙත්වා ජන්දිත්වා සිබ්බෙත්වා රජිත්වා කප්පං කත්වා කඨිනං අත්ථරිතබ්බං.”

‘ඉදින් සඞ්ඝයා හට කඨිනදුස්සයක් උපන හොත් සඞ්ඝයා විසින් කෙසේ පිළිපැදිය යුතු ද? අත්ථාරකයා කෙසේ පිළිපැදිය යුතු ද? අනුමොදකයා කෙසේ පිළිපැදිය යුතු ද? සඞ්ඝයා විසින් ඤාත්තිදුතියකර්මයෙන් අත්ථාරක භික්ෂුවට දිය යුතු ය. ඒ කඨිනත්ථාරක භික්ෂුව විසින් එදින ම සෝදා, මිරිකා, විචාරා, කඩ කපා මසා, පඬු රඳවා, කප් බිංදු තබා කඨිනය අතුළු යුතුය යනු එහි තේරුම ය.

නිකම්ම වස්ත්‍රය කඨිනත්ථාරක භික්ෂුවට සඞ්ඝයා විසින් පැවරීමක් මිස සිවුරක් කොට පැවරීමක් එහි නො කියැවේ. පූර්ව කාරණය සඞ්ඝයාට නොව කඨිනත්ථාරකයාට අයත් වැඩක් බව ද, කියන ලද පරිවාර පාඨයෙන් පෙනේ. කඨිනත්ථාරයට සුදුසු භික්ෂුවගේ අභිග දැක්වීමේදී “පුබ්බකරණං ජානාති” යි පූර්වකරණය දැනගැනීම පළමු වන අභිගය වශයෙන් දේශනය කර තිබෙන්නේ ද, පූර්ව කරණය කඨිනත්ථාරක භික්ෂුව අයත් කාර්යයක් වන නිසා ය. සඞ්ඝයාට අයත් කාර්යය නම්, කඨිනත්ථාරක භික්ෂුව හට පූර්ව කරණය සඳහා සහාය වීම ය.

භික්ෂුවකට පැවරීමට කලින් සඞ්ඝයා විසින් කඨින විවරය කිරීම “කඨිනස්ස පුබ්බකරණං ආදි කිරියා මජ්ඣෙ අත්ථාරො පරියොසානං.” යන පරිවාර පාඨයට ද විරුද්ධ ය. පූර්ව කරණය

කඩිනය පැවරීමට කලින් කරනවා නම්, විවරය පැවරීම කඩිනයාගේ මැදට යා යුතුය. පරිවාරයෙහි කඩිනයාගේ මැද වශයෙන් දැක්වෙන්නේ පව්වුද්ධාර - අධිට්ඨාන කිරියා දෙක ය. කරුණු මෙසේ හෙයින් සභිඝයා විසින් සිවුරක් කොට කඩිනත්ථාරකයාට දීමේ ක්‍රමය -

“එවං දින්නෙ පන කඩිනෙ” යනාදී අටුවා පාඨයේ අර්ථය අවුල් කරනු සඳහා, ඒ මහ තෙරුන් වහන්සේ විසින් මවා ගත් කඩිනය පැවරීමේ ක්‍රමයක් බව කිය යුතු ය. එසේ කිරීමේ චාරිත්‍රයක් විනයෙහි සඳහන් නො වතුදු එයින් කඩින විපත්තියක් වන බවක් නම් නො කිය හැකි ය.

“කරණවිපන්නං නාම තදහෙව ඡින්දිත්වා අකතං” යන අටුවා පාඨයත් ඒ පොතෙහි දායකයන් විසින් කර දෙන විවරය කඩිනයට නුසුදුසු බව දැක්වීමට ගෙන හැර දක්වා තිබේ. මෙය විනය නො දන්නවුන් මුළා කරනු පිණිස ගෙනහැර දැක්වීමට කදිම අටුවා පාඨයෙකි. කඩිනක්ඛන්ධකයෙහි කඩිනය පිළිබඳව කියා ඇති කරුණු නො දන්නා වූ ද, කඩින විපත් තුන ගැන ම නො දන්නාවූ ද, ඕනෑම කෙනකු ඒ පාඨය දක්වා මුළා කළ හැකි ය. “කරණ විපන්නං නාම තදහෙව ඡින්දිත්වා අකතං” යන අටුවාපාඨයේ අදහස නිවැරදිව තේරුම් ගත හැක්කේ කඩින විපත් තුන ම එක් තැන් කොට බැලීමෙනි.

“වත්ථුවිපන්නය, කාලවිපන්නය, කරණවිපන්නය” යි කඩිනත්ථාර විපත් තුනක් පරිවාර පාලියෙහි දැක්වේ. එයින් “වත්ථුවිපන්නය” යනු කඩින වස්ත්‍රය අකප්පිය වස්ත්‍රයක් වීම ය. කඩින වස්ත්‍රය විවරයකට නුසුදුසු අකප්පිය වස්ත්‍රයක් වී නම්, පූර්ව කරණාදිය කොට එයින් කඩිනය අතුළේ ද සිද්ධියට නො පැමිණේ.

“කාලවිපන්නං නාම අප්ප දායකෙහි දින්නං ස්වෙ සභිඝො කඩිනත්ථාරකස්ස දෙති” යි අටුවාවෙහි දැක්වෙන පරිදි, “අද ලද කඩිනදුස්සය සභිඝයා කඩිනත්ථාරකයාට අදම නො දී සෙට දේ

නම්” කඬින විවරය කාලවිපන්න වේ. කාලවිපන්න විවරයෙන් කරන කඬිනත්ථාරය ද සිද්ධියට නො පැමිණේ.

“කරණවිපන්නං නාම තදහෙව ඡන්දිත්වා අකතං” යි අටුවාවෙහි දැක්වෙන පරිදි සඛිඝයා විසින් කඬිනත්ථාරකයාට වස්ත්‍රය දුන් ඒ දිනයෙහි ම පූර්වකරණය නො කොට පසු දිනක පූර්වකරණය සම්පූර්ණ කළ විවරය කරණ විපන්න නම් වේ. එයින් කරන කඬිනත්ථාරය ද සිද්ධියට නො පැමිණේ.

කඬිනය පිළිබඳව ඇත්තාවූ සියළුම නීති-රීති ඇත්තේ සාප්පුවල හෝ දායකයන් ළඟ හෝ තිබෙන වස්ත්‍රය හෝ සිවුරු පිළිබඳව නො ව, සඛිඝයා හට පුදන ලද වස්ත්‍ර හෝ සිවුරු පිළිබඳව ය. කඬිනය පිණිස දායකයකු විසින් නිකම්ම වස්ත්‍රයක් මිස, සිවුරක් නො පිදිය යුතුය කියා හෝ සිවුරක් දුන හොත් එය නො පිළිගත යුතුය, එයින් කඬිනය නො අතුළ යුතුය කියා හෝ විනය නීතියක් නැත. ඉදින් දායකයකු විසින් වැඩ නිම කළ සිවුරක් ම කඬිනය පිණිස පූජාකරන ලද්දේ නම්, එය පිළි-ගෙන සඛිඝයා විසින් කඬිනත්ථාරක භික්ෂුවට දිය යුතු ය.

කැපීම් මැසීම් ආදී පූර්වකරණය එහි කෙරී තිබෙන බැවින් කඬිනත්ථාරක භික්ෂුව විසින් ‘පූර්ව කරණය සම්පූර්ණ කරන්නට ය’ කියා, එහි පඬු සෝදා හැර නැවත එය කපා මසා පඬුපොවා ගැනීමට වුවමනාවක් නැත. ඒවා ඒ සිවුරෙහි කෙරී ඇති බැවින් නැවත නො කළාට කරණවිපත්තියක් නැත. එය කරණ සම්පත්තියෙන් යුක්ත ය. කපා, මසා පඬුපොවා ඇති සිවුරක්, කරණසම්පත්තිය ඇති කර ගැනීමට ය කියා විනාශ කරනවා නම් එය මහ විහිළුවකි. එබඳු නිශ්ඵල වැඩ කරන්නට, බුදුන් වහන්සේ නියම නො කරන සේක. එබැවින් කලින් දායකයකු විසින් කරන ලද විවරයෙන් කඬිනය ඇතිරීමෙන්, කරණවිපන්න කඬිනයක් නො වන බවත්, අද ලැබුණු වස්ත්‍රයෙහි පූර්වකරණය පසු දිනක කිරීමෙන් ම විවරය කරණවිපන්න වන බවත් තේරුම් ගත යුතු ය.

කඨින විචාරණය

උපෝසථ, පචාරණ විනය කර්මයන්හි මෙන් ම කඨිනය පැවරීමේ දී කළ යුතු විනය විචාරණයක් ඇත්තේ ය. එය විනයාලඛිකාරයෙහි මෙසේ දැක්වේ.

“කඨිනදුස්සං ලභිත්වා සඛිඝ්ඤා සීමාය සන්තිපතිතෙ එකෙන භික්ඛුනා භන්තෙ! සඛිඝ්ඤා ඉදං කඨිනදුස්සං උප්පන්නං සඛිඝ්ඤා ඉදං කඨිනදුස්සං ඉත්ථං නාමස්ස භික්ඛුනො දදෙය්‍ය කඨිනං අත්ථරිතුන්ති වුත්තේ, අඤ්ඤාන යො ඡිණ්ණවිවරො තස්සාති වත්තබ්බං. පුන පුරිමෙන ඛු ඡිණ්ණවිවරාති වා නත්ථී ඉධ ඡිණ්ණවිවරොති වා වුත්තෙ, අපරෙන තෙනහි වුච්ඡස්සාති වත්තබ්බං. පුන පුරිමෙන කො එත්ථ වුච්ඡාති වුත්තෙ, ඉතරෙන ඉත්ථං නාමො භික්ඛුති වත්තබ්බො. පුන පුරිමෙන සො භික්ඛු තදහෙව විවරං කත්වා අත්ථරිතුං සක්කොතිති වුත්තෙ, අපරෙන සො සක්කොති වා සඛිඝ්ඤා මහාථෙරස්ස සඛිගහං කර්ස්සතිතිවා වත්තබ්බො. පුන පුරිමෙන සො මහාථෙරො අට්ඨති අඛිගෙහි සමන්තාගතොති වුත්තෙ ඉතරෙන ආම සමන්තාගතොති වත්තබ්බො. තතො සාධු සුට්ඨු තස්ස දාතබ්බන්ති වුත්තෙ ඛ්‍යත්තෙන භික්ඛුනා පට්ඨලෙන සඛිඝ්ඤා ඤාපෙතබ්බො.”

තේරුම මෙසේ ය:-

කඨිනදුස්සය ලැබ සඛිඝ්ඤා සීමාවට රැස්වූ කල්හි එක් භික්ෂුවක් විසින් ස්වාමීනී! සඛිඝ්ඤාහට මේ කඨින දුස්සය උපන්නේය, සංඝයා මේ කඨිනදුස්සය කඨිනය ඇතිරීම පිණිස මෙනම් භික්ෂුවට දෙන්නේයයි කී කල්හි අනික් භික්ෂුවක් විසින් ‘යමෙක් දිරා-ගිය සිවුරක් ඇත්තේ ද ඒ භික්ෂුවටය’ යි කිය යුතුය. නැවත පළමු භික්ෂුව විසින් ‘දිරු සිවුරු ඇත්තෝ බොහෝ ය කියා හෝ මෙහි දිරු සිවුරු ඇති භික්ෂුවක් නැත ය’යි හෝ කී කල්හි, අනික් භික්ෂුව විසින් ‘එසේ නම් වෘද්ධයාටය’යි කිය යුතුය. පළමු භික්ෂුව විසින් ‘මේ පිරිසෙහි වෘද්ධයා කවරේදැ’යි කී කල්හි, අනික් භික්ෂුව විසින් ‘මෙ නම් ඇති භික්ෂුව ය’යි කිය යුතු ය. නැවත පළමු

භික්ෂුව විසින් “ඒ වෘද්ධ භික්ෂුව අද ම සිවුරු කොට කඩිනය අතුරන්නට සමත් වේ දැ”යි කී කල්හි, අනික් භික්ෂුව විසින් ‘ඔහුට එසේ කළ හැක්කේය’ කියා හෝ ‘සංඝයා මහතෙරුන් වහන්සේට සංග්‍රහ කෙරේය’ කියා හෝ කිය යුතු ය. නැවත පළමු භික්ෂුව විසින් ‘ඒ මහා ස්ථවිර තෙමේ අෂ්ටාංගයෙන් යුක්තවේදැ’ යි කී කල්හි, අනික් භික්ෂුව විසින් ‘එසේ ය; අෂ්ටාංගයෙන් යුක්තය’ යි කිය යුතු ය. ඉන්පසු, ‘යහපති; ඒ භික්ෂුවට දිය යුතුය’ යි කී කල්හි, වාක්ත භික්ෂුවක් විසින් කර්මවාක්‍යය කියා ඒ භික්ෂුවට කඩිනදුස්සය පැවරිය යුතු ය.

කඩිනදුස්සය පැවරීමට සුදුසු පුද්ගලයා

කඩින දුස්සය පැවරීමට සියල්ලෝ ම සුදුසු නො වෙති. “අට්ඨභංගෙහි සමන්නාගතො පුග්ගලො භබ්බො කඩීනං අත්ථරිතුං. කතමෙහි අට්ඨභංගෙහි? පුබ්බකරණං ජානාති. පච්චුද්ධාරං ජානාති. අධිට්ඨානං ජානාති. අත්ථාරං ජානාති. මාතිකං ජානාති. පළිබ්බොධං ජානාති. උද්ධාරං ජානාති. ආනිසංසං ජානාති. ඉමෙහි අට්ඨභංගෙහි සමන්නාගතො පුග්ගලො භබ්බො කඩීනං අත්ථරිතුං”

යනුවෙන් පරිවාරපාළියෙහි පුබ්බකරණය දැනීමය, පච්චුද්ධාරය දැනීමය, අධිට්ඨානය දැනීමය, අත්ථාරය දැනීමය. මාතිකාව දැනීමය, පළිබ්බොධය දැනීමය, උද්ධාරය දැනීමය, ආනිසංසය දැනීමය යන අංග අටින් යුක්ත වන භික්ෂුව ම කඩිනත්ථාරයට සුදුසු වන බව වදාරා තිබේ. කඩිනයක් ගැනීමට සුදුසු පුද්ගලයකු වනු පිණිස කියන ලද කරුණු අට භික්ෂුන් වහන්සේලා විසින් උගත යුතු ය.

පුබ්බ කරණය

පුබ්බකරණය දැනීමයයි කියනුයේ පුබ්බකරණය ගැන විනය පොතේ එන වාක්‍ය දැන ගැනීම නො ව, සංඝාටි-උත්තරාසංග-අත්තරවාසක යන මේ සිවුරු තුන තුල් ගසා කපා-ගෙන මසා ගැනීමටත් සමත් වීම ය.

පච්චුද්ධාරය හා අධිට්ඨානය

මේ කරුණු දෙක ද කඨිනය අතුරන භික්ෂූන් වහන්සේලා විසින් විශේෂයෙන් දැනගත යුතු ය. මේ කඨින කථාවෙහි අදහස් කරන පච්චුද්ධාරය පරිවාරයෙහි දැක්වෙන්නේ ‘පච්චුද්ධාරො තිහි ධම්මෙහි සඞගහිතො. සඞ්ඝාටියා උත්තරාසඞ්ගෙන අත්තරවාසකෙන’ යි සඞ්ඝාටි-උත්තරාසඞ්ග-අත්තරවාසක යන තුන් සිවුර පිළිබඳ වූ පච්චුද්ධාරය ය කියා ය.

මෙකල තිව්වරාධිට්ඨානයෙන් සිවුරු ඉටාගෙන පරිහරණය කරන භික්ෂූහු අල්ප වෙති. බොහෝ භික්ෂූහු පහසුව සඳහා පරික්ඛාරවෝළ වශයෙන් සිවුරු ඉටාගෙන පරිභෝග කෙරෙති. එසේ පරිභෝග කරන භික්ෂුවට කඨින විවරය ඉටා ගැනීමට පෙර, පච්චුද්ධාරයක් කරන්නට සඞ්ඝාටියක් හෝ උත්තරාසඞ්ගයක් හෝ අත්තරවාසකයක් හෝ නැත. පරික්ඛාරවෝළ වශයෙන් ඉටා ගත් සිවුරු පච්චුද්ධාරණය කිරීම මේ කාරණයට ප්‍රමාණ නොවේ. එසේ ඇති කල්හි කඨිනය අතුළු හැකිවීමට භික්ෂුව විසින් කළ යුත්තේ කුමක් ද යන බව විනයාලඞ්ඝකාර ටීකාවේ දැක්වෙන්නේ මෙසේ ය:-

තිව්වරාධිට්ඨානස්ස දුප්පරිහාරියත්තා සබ්බදා ධාරෙතං අසක්කොත්තො හුත්වා පරික්ඛාරවොළවසෙන ධාරෙත්තො’පි තං පච්චුද්ධාරිත්වා ආසන්නෙ කාලෙ තිව්වරාධිට්ඨානෙන අධිට්ඨන්තො’ පි කඨිනං අත්ථරිතං ලභති යෙව.

‘සෑම කල්හි තිව්වරාධිට්ඨානයෙන් ඉටා සිවුරු පරිහරණය අපහසු බැවින් පරික්ඛාරවෝළ වශයෙන් ඉටා සිවුරු පරිභෝග කරන භික්ෂුව ද පරික්ඛාර වෝළ වශයෙන් ඉටාගෙන පරිහරණය කරන සිවුරු පච්චුද්ධාරණය කොට, කඨිනය ඇතිරීමට සමීපකාලයේදී තිව්වරාධිට්ඨාන විධියෙන් අධිෂ්ඨාන කරගත් කල්හි කඨිනය ඇතිරීමට සුදුසු වේය.’ යනු එහි අදහසයි.

එබැවින් පරික්කාරවෝළ අධිවිධානයෙන් සිවුරු, ඉටා පරිභෝග කරන භික්ෂුවකට කඩින විවරයක් ගන්නට සිදුවුවහොත්, ඒ භික්ෂුව විසින් තමා පරික්කාරවෝළ වශයෙන් පරිභෝග කරන සිවුරුවලින්, දෙපොට සිවුරක් හා තනිපොට සිවුරක් ද අඳනයක් ද ගෙන “ඉමානි විවරානි පරික්කාරවොළානි පච්චුද්ධාරාමි” යි කියා ඒවා පච්චුද්ධරණය කොට, නැවත ඒවා තිච්චරාධිවිධාන විධියෙන් එකින් එක ඉටාගෙන ඒ තුන් සිවුරෙන් එකක් පච්චුද්ධරණය කොට එය වෙනුවට කඩින විවරය ඉටා කඩිනය ඇතිරීම කළ යුතුය. පච්චුද්ධාර - අධිෂ්ඨාන කර්ම දෙක සම්පූර්ණ වන්නේ එසේ කළ කල්හිය.

මාතෘකා අට

කඩිනය ඇතිරීම එක් භික්ෂුවක් විසින් කරන්නක් වුව ද අනුමෝදන් වන්නා වූ භික්ෂූන්ට ද එය අයත් වේ. එබැවින් පරිවාර පාළියෙහි “ද්විත්තං පුග්ගලානං අත්ථං භොති කඩිනං, අත්ථාරකස්ස ච අනුමොදකස්ස ච” යනුවෙන් ‘අස්තාරකයා ය, අනුමෝදකයා ය යන දෙදෙනාට ම කඩිනය අතුරන ලද්දේ වේ’ ය යි වදාරන ලදි.

අත්ථාරක අනුමෝදක දෙපක්ෂයට ම අයත් වන්නාවූ ඒ කඩිනාස්තරණ කර්මය සන්සිඳි යන, එහි බලය නැති වී යන, කඩිනාස්තරණය අවලංගු වී යන කරුණු අටක් ඇත්තේ ය. කඩිනාස්තරණය අවලංගුවී යාමට ‘කඩිනුද්ධාරය’ යි ද ‘කඩිනුබ්භාරය’ යි ද කියනු ලැබේ. කඩිනුද්ධාරය වීමෙන් කඩිනාස්තරණයෙන් ලැබෙන පඤ්චානිසංසය ද නැති වන්නේ ය.

“අට්ඨිමා භික්ඛවෙ මාතිකා කඩිනස්ස උබ්භාරාය, පක්කමනන්තිකා, නිට්ඨානන්තිකා, සන්තිට්ඨානන්තිකා, නාසනන්තිකා, සවනන්තිකා, ආසාවච්ඡේදිකා, සීමාතික්කන්තිකා, සහුබ්භාරාති”

යනුවෙන් මහාවග්ගපාළියෙහි කඩිනක්ඛන්ධකයෙහි කඩිනෝද්ධාරය පිළිබඳවූ මාතෘකා අටක් වදාරා තිබේ.

කඩිනාස්තරණයට සුදුසු පුද්ගලයාගේ අභිගවල ‘මානිකං ජානාති’ යනුවෙන් දැක්වෙන්නේ ඒ මාතෘකා අට දැන ගැනීම ය. මාතෘකා මෙසේ දැන යුතු ය.

1. පක්කමනන්තිකා.

යම් භික්ෂුවක් වැඩ නිමවූ තමාගේ සිවුර ගෙන, වස් විසූ ස්ථානයට නැවත නො එන බලාපොරොත්තුවෙන් ඒ ස්ථානයෙන් බැහැර ගියේ නම්, ඒ භික්ෂුවට උපචාර සීමාව ඉක්මවනු සමග ම කඩිනුද්ධාරය වේ. ඉන් පසු ඒ භික්ෂුව කඩිනිය ඇතිරීම නිසා ලැබෙන පඤ්චානිසංසයට අහිමි වේ. මේ කඩිනෝද්ධාරය විහාරයෙන් පිටවී යාම අවසන් කොට ඇති බැවින් ‘පක්කමනන්තික’ නම් වේ.

2. නිට්ඨානන්තිකා.

වස්විසූ ස්ථානයේදී තමා ලත් වස්ත්‍ර ගෙන, අන් විහාරයකට ගිය භික්ෂුව වස්සාවාසික සීමාවෙන් බැහැරදී “මම නැවත වස් විසූ විහාරයට නොයමි” යි සිතා ගත හොත්, ඒ භික්ෂුවට කඩිනත්ථාරයේ බලය ඇත්තේ ගෙන ගිය වස්ත්‍රයෙන් සිවුර කොට නිමවන තුරු පමණි. සිවුරේ වැඩ නිමවෙනු සමග ඒ භික්ෂුවට කඩිනෝද්ධාරය වේ. මේ කඩිනෝද්ධාරය සිවුරේ වැඩ නිමවීම කෙළවර කොට ඇති බැවින් ‘නිට්ඨානන්තික’ නම් වේ.

3. සන්තිට්ඨානන්තිකා.

වස් විසූ තැනින් තමා ලත් වස්ත්‍රය ගෙන, විහාරයෙන් බැහැර ගිය පසු භික්ෂුව විසින් “මම වස් විසූ තැනට ද නැවත නොයමි ය. මේ චීවරය ද නොකරමිය” යි සිතා ගත හොත් එයින් ඒ භික්ෂුවට කඩිනෝද්ධාරය වේ. නිශ්චය කර ගැනීම කෙළවර කොට ඇති බැවින් ඒ කඩිනෝද්ධාරය ‘සන්තිට්ඨානන්තික’ නම් වේ.

4. නාසනන්තිකා.

වස් විසූ තැනදී ලත් සිවුරු පිළාගෙන, බැහැර ගිය භික්ෂුව එහි දී “මම මෙහි ම මේ විවරය කරමිය” නැවත වස්විසූ තැනට නොයමිය’ යි සිතා ගෙන ඒ සිවුර කරන කල්හි විවරය සොරු ගැනීමෙන් හෝ අන් ආකාරයකින් හෝ නැති වී නම්, එයින් ඒ භික්ෂුවට කඩිනෝද්ධාරය වේ. නැතිවීම කෙළවර කොට ඇති බැවින් ඒ කඩිනෝද්ධාරය ‘නාසනන්තික’ නම් වේ.

5. සවනන්තිකා.

අතුරන ලද කඩිනය ඇති භික්ෂුව තමා ලත් වස්ත්‍රය ගෙන, පසුව විහාරයට එන අදහසින් බැහැර යයි. එහිදී ඒ භික්ෂුවට ‘මෙහි ම මේ විවරය කරමි’ යි සිතෙයි. භික්ෂුව එහිදීම සිවුර කරයි. සිවුරේ වැඩ අවසන් කර ගෙන ඉන්නා වූ ඒ භික්ෂුවට ‘විහාරස්ථ සභිඝයා විසින් කඩිනය උදුරන ලදය’ යන ආරංචිය සැලවෙයි. එයින් ඒ භික්ෂුවට ද කඩිනෝද්ධාරය වේ. ඒ කඩිනෝද්ධාරය ආරංචිය ඇසීම කෙළවර කොට ඇති බැවින් ‘සවනන්තික’ නම් වේ.

6. ආසාවච්ඡේදිකා.

අතුරන ලද කඩිනය ඇත්තා වූ භික්ෂුව වස් විසූ තැනදී සිවුරු නො ලැබ, සිවුරු ගැන බලාපොරොත්තුවෙන් බැහැර යයි. ඒ භික්ෂුවට වස් විසූ විහාරයෙන් බැහැරදී “මම වස් විසූ තැනට නැවත නොයමිය, මෙහිම හිඳ සිවුරු බලාපොරොත්තු වෙමිය’ යි සිතෙයි. ඒ භික්ෂුව එහි වෙසෙමින් සිවුරු බලාපොරොත්තු වන තැනට එළඹෙයි. ඉදින් බලාපොරොත්තු තැනින් සිවුරු නො ලැබී ඒ භික්ෂුවගේ බලාපොරොත්තුව සුන්වී නම්, එයින් ඒ භික්ෂුවට කඩිනෝද්ධාරය වේ. ඒ කඩිනෝද්ධාරය ආශාව සිඳීමෙන් වන නිසා ‘ආසාවච්ඡේදික’ නම්.

7. සීමානික්කන්තිකා.

අතුරන ලද කඩිනය ඇති භික්ෂු තෙමේ වීචර වස්ත්‍රය ගෙන, විහාරයට ආපසු එන බලාපොරොත්තුවෙන් බැහැර යයි. හේ එහිදී සිටුර කරයි. ‘සිටුරේ වැඩ ඉවරවූ පසු ඒ භික්ෂුව විහාරයට එමිය’ යන අදහස ඇතුව එහිම කඩිනෝද්ධාර කාලය අවසන් වන තෙක් වෙසෙයි. ඒ භික්ෂුවට කාලය ඉක්මීමෙන් කඩිනෝද්ධාරය වේ. ඒ කඩිනෝද්ධාරය වීචර කාලයාගේ අන්තිම දිනයවූ සීමාව ඉක්මීමෙන් වන නිසා ‘සීමානික්කන්තික’ නම් වේ.

8. සහුබ්භාරා.

අතුරන ලද කඩිනය ඇත්තාවූ භික්ෂුව නැවත ඒ විහාරයට එන බලාපොරොත්තුවෙන් සිටුර ගෙන බැහැර යයි. හේ වීචරය කොට නිමවා නැවත එන බලාපොරොත්තුවෙන් එහිම කල් යවා, විහාරයේ භික්ෂුන් කඩිනය උදුරන අවස්ථාවෙහි නැවත විහාරයට පැමිණේ. ඒ භික්ෂුවට විහාරයේ භික්ෂුන්ට කඩිනෝද්ධාරය වනු සමගම කඩිනෝද්ධාරය වේ. ඒ කඩිනෝද්ධාරය විහාරයෙහි භික්ෂුන්ට වනු සමග ම වන බැවින් ‘සහුබ්භාර’ නම් වේ. කඩිනෝද්ධාරයන් පිළිබඳ විස්තරය කඩිනක්ඛන්ධයෙන් දත යුතු ය.

පළිබෝධ දෙක

“ආවාසපළිබෝධය, වීචරපළිබෝධය” යි කඩිනය සම්බන්ධයෙන් දතයුතු පළිබෝධ දෙකකි. කඩිනාස්තරණය කළ විහාරයෙහි ම වාසය කළ යුතු බව හා එයින් බැහැර ගියේ ද නැවත ඒමේ බලාපොරොත්තුව තබා ගත යුතු බව ආවාස පළිබෝධය ය. භික්ෂුවගේ වීචරය නොකළ බව හෝ නො නිම කරන ලද බව හෝ සිටුරක් ලබාගැනීමේ බලාපොරොත්තුව ඇති බව හෝ වීචර පළිබෝධය ය.

“කතමෙ ච භික්ඛවෙ! ද්වෙ කඩිනස්ස පළිබොධා? ආවාසපළිබොධො ච වීචරපළිබොධො ච කථංඤ්ව භික්ඛවෙ!

ආවාසපළිබෝධො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ! භික්ඛු වසති වා යස්මිං. ආවාසෙ සාපෙක්ඛා වා පක්කමති පච්චෙස්සති එවං. ඛො භික්ඛවෙ! ආවාසපළිබෝධො හොති. කථං ච භික්ඛවෙ! චීවරපළිබෝධො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ! භික්ඛුනො චීවරං අකතං වා හොති විප්පකතං වා චීවරාසා වා අනුපච්ඡන්තා එවං. ඛො භික්ඛවෙ! චීවරපළිබෝධො හොති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ! කඨිනස්ස ද්වෙ පළිබෝධා.”

යනුවෙන් කඨිනක්ඛන්ධකයෙහි පළිබෝධ දෙක වදාරා ඇත්තේ ය. කඨිනාස්තර්ය කළ විහාරයේ විසීම ගැන බලාපොරොත්තුව ඇති තාක් ආවාස පළිබෝධය පවතී. විහාරය ගැන අපේක්ෂාව හැර දැමීමෙන් ආවාස පළිබෝධය නැති වේ. සිවුරක් කර ගැනීමේ හෝ ලබාගැනීමේ ආශාව පවත්නා තුරු චීවරපළිබෝධය පවතී. සිවුර කර ගැනීමෙන් හෝ වස්ත්‍රය විනාශ වීමෙන් ද බලාපොරොත්තුවන සිවුර නො ලැබී බලාපොරොත්තු කඩවීමෙන් ද චීවර පළිබෝධය නැති වේ. අට වැදෑරුම් මාතෘකාවන්ගේ වශයෙන් ඉහත කී කඨිනෝද්ධාරයන් වන්නේ මේ පළිබෝධ දෙක සිඳී යාමෙනි. ආවාස පළිබෝධය සිඳි, විහාරයෙන් බැහැර වූ භික්ෂුවට චීවර පළිබෝධය සිදෙන තුරු කඨිනාස්තරණයේ බලය පවතී. චීවර පළිබෝධය සිඳුණු පසු ඒ බලය කෙළවර වේ. ඉන්පසු ඒ භික්ෂුවට පඤ්චානිසංඝය නැත. චීවර පළිබෝධය සිඳී ඇති භික්ෂුවට විහාරය ගැන අපේක්ෂාව හැර දැමීම සමගම කඨිනෝද්ධාරය වේ.

කඨිනෝද්ධාර විනය කර්මය

යම්කිසි විහාරයක කඨිනය අතුළු හොත් හේමන්ත සෘතුවේ අවසානය තෙක් ඒ විහාරයෙහි උපදනා සිවුරු සියල්ල කඨිනය අතුළු භික්ෂුන්ටම හිමි වේ. සෙස්සන්ට හිමි නොවේ. එබැවින් යම් කිසි සැදැහැවතකුට අන්‍ය භික්ෂුන්ට ද හිමිවන ලෙස බොහෝ සිවුරු සඛිසයාහට පුදන්නට වුවමනා වී කඨිනෝද්ධාරය කරන ලෙස සඛිසයාගෙන් ඉල්ලා සිටියහොත් සඛිසයා විසින්

කඩිනෝද්ධාරය කළ යුතු ය. ඉන්පසු ඒ විහාරයට ලැබෙන සිවුරු සියලු ම භික්ෂූන්ට සමසේ බෙදා දිය යුතු ය.

කඩිනෝද්ධාර කර්ම වාක්‍යය

කඩිනෝද්ධාර කර්මවාක්‍යය මෙසේ ය.

“සුඤ්ඤානු මෙ භන්තෙ! සඞ්ඝො. යදි සඞ්ඝස්ස පත්තකල්ලං සඞ්ඝො කඨිනං උද්ධරෙය්‍ය. එසා ඤැත්ති.

සුඤ්ඤානු මෙ භන්තෙ! සඞ්ඝො. සඞ්ඝො කඨිනං උද්ධරති. යස්සායස්මතො ඛමති කඨිනස්ස උඛ්භාරො. සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති සො භාසෙය්‍ය. උඛ්භතං සඞ්ඝෙන කඨිනං. ඛමති සඞ්ඝස්ස. තස්මා තුණ්හී. එවමෙතං ධාරයාමි.”

කඨිනත්ථාරමූලක ආනිසංසයට වඩා උද්ධාරමූලක ආනිසංසය මහත් වේ නම් කඩිනෝද්ධාරය කළ යුතු ය. උද්ධාරමූලක ආනිසංසය අල්ප වේ නම් නො කළ යුතුය. දායකයාගේ ශ්‍රද්ධාව රකිනු පිණිස ආනිසංසය සමවන කල්හි ද කඨිනය උදුළ යුතුය. ධාර්මික කඩිනෝද්ධාරයට විරුද්ධ වීමෙන් ඇවැත් වේ.

කඨිනානිසංසය

කඨිනය අතුළු භික්ෂූන්ට ඒ විනයකර්මය නිසා බුද්ධාඥාව පරිදි ලැබෙන අනුසස් පසක් ඇත්තේ ය. එයට ‘කඨිනානිසංසය’ යි කියනු ලැබේ. තවද කඨින විවරය නිසා ලැබෙන විවරාදි පරිෂ්කාරයන්ට ද කඨිනානිසංසය ය යි කියනු ලැබේ. කඨිනදායකයාට ඒ පිනෙන් ලැබෙන විපාකයට ද ඒ නම කියනු ලැබේ. කඨිනත්ථාරය කළ භික්ෂූන්ට බුද්ධාඥාව පරිදි ලැබෙන ආනිසංස පස, එ’ පිනෙන් ලැබෙන එලයක් නො වන බව දත යුතු ය. භික්ෂුවට ලැබෙන ආනිසංස පඤ්චකය කඨිනක්ඛන්ධකයෙහි මෙසේ වදාරා තිබේ.

අත්ථකකඨිනානං වො භික්ඛවෙ! පඤ්චකප්පිස්සන්ති
අනාමන්තවාරො, අසමාදානවාරො, ගණභෝජනං, යාවදත්ථවීවරං,
යො ච තත්ථ වීවරුප්පාදො සො නෙසං භවිස්සති.

මෙයින් කඨිනය අතුළු භික්ෂූන්ට ඒ භේතුවෙන් කරුණු පසක් කැප
වන බව ප්‍රකාශිතය. ඒවා මෙසේ ය.:-

1. අනාමන්තවාරො.

“යො පන භික්ඛු නිමන්තිතො ස භත්තො සමානො සන්තං භික්ඛුං
අනාපුච්ඡා පුරෙහත්තං වා පච්ඡාහත්තං වා කුලෙසු වාරිත්තං
ආපජ්ජෙය්‍ය අඤ්ඤානු සමයො පාවිත්තියං තත්‍රායං සමයො වීවරදාන
සමයො, වීවරකාරසමයො, අයං තත්ථ සමයො.”

මෙය ප්‍රාතිමෝක්ෂයේ අවේලක වග්ගයේ සවන ශික්ෂාපදය ය. මේ
සිකපදයේ සැටියට විහාරයෙහි වෙසෙන භික්ෂුවකගෙන් නො
විවාරා ගෙවල්වලට යාමෙන් වන ඇවත කඨිනය ඇතුළු භික්ෂූන්ට
නොවේ. කඨිනය ඇතිරීමෙන් පසු නො විවාරා කුලවල හැසිරීමට
නිදහස ලැබේ.

2. අසමාදානවාරො.

“නිට්ඨිතවීවරස්මිං පන භික්ඛුනා උබ්භතස්මිං කඨිනෙ. එකරත්තං’පි
වෙ භික්කු තිව්වරෙන විජ්ජවසෙය්‍ය අඤ්ඤානු භික්ඛු සම්මුතියා,
නිස්සග්ගියං පාවිත්තියං.”

මෙය ප්‍රාතිමෝක්ෂයේ නිසගි-පවිතිවල දෙවන සිකපදය ය. මේ
සිකපදයේ සැටියට අධිෂ්ඨාන කරගෙන සිටින තුන් සිවුරෙන්
වෙන්ව, රාත්‍රිය ඉක්මවීමෙන් වන ඇවත කඨිනය අතුළු භික්ෂූන්ට
නො වේ.

3. ගණභෝජනං.

“ගණභෝජනෙ අඤ්ඤත්‍ර සමයො පාවිත්තියං. තත්ථායං සමයො. ගිලානසමයො විවරදානසමයො විවරකාරසමයො අද්ධානගමනසමයො නාවාහිරුහනසමයො මහාසමයො සමණභක්තසමයො අයං තත්ථ සමයො.”

මේ ප්‍රාතිමෝක්ෂයේ භෝජන වග්ගයේ දෙවන සික-පදය ය. මේ සිකපදයේ සැටියට ගණභෝජනය වැළඳීමෙන් වන ඇවත කඩිනය අතුළු භික්ෂූන්ට නො වේ.

4. යාවදත්ත විවරං.

“නිට්ඨිකවිවරස්මිං පන භික්ඛුනා උබ්භතස්මිං කඨිනෙ දසාහපරමං අතිරෙකවිවරං ධාරෙතබ්බං: තං අතික්කාමයතො නිස්සග්ගියං පාවිත්තියං.”

මේ නිසගි-පවිතිවල පළමුවන සික පදය ය. මේ සිකපදයේ සැටියට දසදිනකට වඩා කල් අතිරේක විවර තබාගැනීමෙන් වන ඇවත කඩිනය අතුළු භික්ෂූන්ට නොවේ.

5. යො ච තත්ථ විවරුප්පාදො සො නෙසං භවිස්සති.

කඩිනය අතුළු සීමාව තුළ මතකවස්ත්‍ර වශයෙන් හෝ සැදැහැවතුන් විසින් සඟ සතු කොට පිදීමෙන් හෝ ඒ ඉඩමේ උපදනා දෙයින් හෝ අන් ආකාරයකින් හෝ සඟ සතු සිවුරු උපනහොත් කඩිනානිසංස කාලය තුළදී, ඒ සියල්ල කඩිනය අතුළු භික්ෂූන්ට හිමි වේ. සාංඝික වශයෙන් ලැබෙන සිවුරු හැර, අන් වස්තු කඩිනත්ථාරයේ බලයෙන් හිමි නොවේ. ඒවා සැමට ම හිමි ය. මේ ආනිසංස පස ලැබීම කඩිනත්ථාරයෙන් භික්ෂූන්ට වන විශේෂ ප්‍රයෝජනය ය.

කඨිනත්ථාර කාලය හා ආනිසංස කාලය

“කඨිනස්ස අත්ථාරමසො ජාතිතබ්බොති. වස්සානස්ස පච්ඡිමො මාසො ජාතිතබ්බො.” යනු පරිවාර පාළි හෙයින් වස්සාන සෘතුවේ අවසාන මාසය කඨිනත්ථාර කාලය සැටියට දත යුතුය. එනම්:- වස් මස අව-පැළවියෙහි පටන් ඉල්මස පුර-පසළොස්වක දක්වා ඇති එකුන්තිස් දිනය යි. කඨිනාස්තරණ විනය කර්මයේ බලය කඨිනය අතුළු දිනයේ පටන් හේමන්ත සෘතුවේ අවසාන දිනය වූ, මැදින් මස පුර පසළොස්වක් පොහෝ දිනය දක්වා පවත්නේ ය. එතෙක් කඨිනය අතුළු භික්ෂූන්ට කියන ලද පඤ්චානිසංසය ඇත්තේ ය.

අධිෂ්ඨානය හෝ විකප්පනය නො කළ අතිරේක සිවුරු ඇත්තේ නම්, ඒ දිනයෙහි ඒවායේ අධිෂ්ඨානාදිය කරගත යුතු ය. කඨිනය අතුළු නො අතුළු සියලු භික්ෂූන්ට වස්සාන සෘතුවේ අවසාන මාසය වූ එකුන් තිස් දිනය විවර කාලය ය. කඨිනය අතුළු භික්ෂූන්ට වස්මස අව-පැළවියෙහි පටන් මැදින් මස පුර-පසළොස්වක දිනය දක්වා ඇති පස් මස ම විවර කාලය වන්නේ ය. විවර කාලයේ අතිරේක විවරයන් තබා ගැනීමෙන් ඇවැත් නො වේ.

කඨිනත්ථාරය ලබන නො ලබන භික්ෂූහු

“කඨිනත්ථාරං කෙ ලභන්ති? කෙ න ලභන්ති? ගණනවසෙන තාව පච්ඡිමකොට්ඨො පඤ්චජනා ලභන්ති. උද්ධං සතසහස්සම්පි පඤ්චන්තං හෙට්ඨා න ලභන්ති. චූත්ථවස්සවසෙන පුරිමිකාය වස්සං උපගන්ත්වා පට්ඨපචාරණාය පචාරිතා ලභන්ති. ජින්නවස්සා වා පච්ඡිමිකාය උපගතා වා න ලභන්ති.”

යනුවෙන් විනය අටුවාවෙහි දැක්වෙන පරිදි කඨිනාස්තරණ විනය කර්මය සිදු කිරීමට යටත් පිරිසෙයින් භික්ෂූන් වහන්සේලා පස් නමක් සිටිය යුතු ය. කඨිනය අතුරන්නේ එක් භික්ෂුවක් විසිනි. එය කළ හැක්කේ සඛිසයා විසින් භික්ෂුවකට දෙන ලද සිවුරකිනි. ඒ

නිසා සිවුරු දීමට එය පිළිගන්නා භික්ෂුව හැර තවත් සතර නමක් සිටිය යුතු ය. කඨිනයක් ඇතිරිය හැකි වීමට යටත් පිරිසෙයින් භික්ෂූන් පස්නමක් සිටිය යුත්තේ එහෙයිනි. කඨිනය අතුළු හැක්කේ පෙර වස් වැස ප්‍රථම පවාරණයෙන් පවාරණය කළ භික්ෂුවට පමණෙකි. කඨින වස්ත්‍රය පැවරීමට කවර භික්ෂුවකට වුවද සහාය විය හැකි ය. කඨිනානිසංසය ලබන්නේ ද පෙරවස් වැස පවාරණය කළ භික්ෂූහුම ය. සෙස්සෝ නො ලබති. එක් විහාරයක අතුළු කඨිනයේ අනුසස් අන්‍ය විහාරයක වස් වැස පවාරණය කළ භික්ෂූහු ද නො ලබති. යම් කිසි තැනක පෙරවස් වැස පවාරණය කළ එක් භික්ෂුවකුදු වේ නම්, අන්‍ය භික්ෂූන්ගේ සහාය ලබා ඒ භික්ෂුවට එතැන කඨිනය අතුළු හැකි ය.

අපට්ච්ඡන්ත මානන

ගරුකාපත්තියකට පැමිණි භික්ෂුව විසින් ඵදින ම අන්‍ය භික්ෂුවකට ඒ බව ආරෝචනය කළ යුතු ය. රාත්‍රිකාලයේදී ඇවතට පැමිණියේ ද පසුදින අරුණු නැගීමට පෙර ඒ රාත්‍රියේදී ම අන්‍ය භික්ෂුවකට ආරෝචනය කළ යුතු ය. ආරෝචනය කිරීමට අන්තරායාදියක් නැතිව, ඵදින ම ආරෝචනය නො කෙළේ නම්, අතිරේක වශයෙන් දුකුළා ඇවතක් ද වේ. ආරෝචනය කරන භික්ෂුව විසින් එක් භික්ෂුවක් වෙත ගොස්, සිවුර ඒකාංස කොට පෙරවා, උක්කුටිකයෙන් හිඳ, ඇඳිලි බැඳ, “තුය්භං සන්තිකෙ එකං ආපත්තිං ආචිකරොමි” කියා හෝ “ආචික්ඛාමි” කියා හෝ “ආරොචෙමි” කියා හෝ “මම එකං ආපත්තිං ආපන්නභාවං ජානාහි” කියා හෝ ආරෝචනය කළ යුතුය. දැනට ඇවැත් දෙසීමේදී භාවිත කරන පරිදි “අභං භන්තෙ සබ්බාපත්තියො ආචිකරොමි” කියා හෝ ආරෝචනය කළ යුතු ය.

අරුණට පළමුව නැගිට තුනුරුවන් වැඳ දිනපතා ඇවැත් දෙසා ගන්නා භික්ෂූන්ට ආපත්ති පට්ච්ඡන්තයක් නො වේ. අපට්ච්ඡන්ත ගරුකාපත්තිවලින් නැගී සිටීමට සදිනක් මානත් පුරා, අබ්භාන කර්මය කර ගත යුතු ය. ඇවැත් කොතෙක් ඇතත් සියල්ලේම ශුද්ධිය පිණිස එකවර ම මානන පිරිය හැකි ය. එය කරන කල්හි සීමාවකට සඛිසයා රැස්කරවා මානන ලබා-ගෙන පිරිය යුතු ය. එය කළ යුත්තේ මෙසේ ය.

අප්පට්ච්ඡන්ත මානන ඉල්ලීමේ වාක්‍යය

අභං භන්තෙ! සම්බහුලා සඛිසාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජං. අප්පට්ච්ඡන්තායො. සො’භං භන්තෙ සඛිසං තාසං සම්බහුලානං ආපත්තිනං අප්පට්ච්ඡන්තානං ජාරත්තං මානත්තං යාවාමි.

සීමාවේදී සච්ඡයා ඉදිරියේ ඒකාංස කොට පෙරවා උක්කුටිකයෙන් හිඳ අඳිලි-බැඳ ඉහත කී වාක්‍යය තුන්වරක් කියා මානත ඉල්ලිය යුතු ය.

මානත දෙන කර්මවාක්‍යය.

“සුඤ්ඤාන මෙ භන්තෙ සච්ඡො. අයං (තිස්සො) භික්ඛු සම්බුද්ධා සච්ඡාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජි, අප්පට්ච්ඡන්තායො. සො සච්ඡං තාසං සම්බුද්ධානං ආපත්තීනං අප්පට්ච්ඡන්තානං ජාරත්තං මානත්තං යාවති. සච්ඡො (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො තාසං සම්බුද්ධානං ආපත්තීනං අප්පට්ච්ඡන්තානං ජාරත්තං මානත්තං දදෙය්‍ය. එසා ඤාත්ති.

සුඤ්ඤාන මෙ භන්තෙ! සච්ඡො. අයං (තිස්සො) භික්ඛු සම්බුද්ධා සච්ඡාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජි, අප්පට්ච්ඡන්තායො. සො සච්ඡං තාසං සම්බුද්ධානං ආපත්තීනං අප්පට්ච්ඡන්තානං ජාරත්තං මානත්තං යාවති. සච්ඡො (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො තාසං සම්බුද්ධානං ආපත්තීනං අප්පට්ච්ඡන්තානං ජාරත්තං මානත්තං දෙති. යස්සායස්මතො ඛමති, (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො තාසං සම්බුද්ධානං ආපත්තීනං අප්පට්ච්ඡන්තානං ජාරත්තං මානත්තස්ස දානං, සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති සො භාසෙය්‍ය.

දුතියම්පි එතමඤ්ඤං වදාමි. සුඤ්ඤාන මෙ භන්තෙ! -පෙ- සො භාසෙය්‍ය.

තතියම්පි එතමඤ්ඤං වදාමි. සුඤ්ඤාන මෙ භන්තෙ! -පෙ- සො භාසෙය්‍ය.

දින්න. සඞ්ඝෙන (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො තාසං සම්බහුලානං ආපත්තියං අප්පට්චින්නානං ජාරත්තං මානත්තං. ඛමති සඞ්ඝස්ස තස්මා තුණ්හි. එවමෙනං ධාරයාමි.”

නම යොදා කර්මවාක්‍යය කිය යුතු.

සඞ්ඝයාගෙන් මානන ලබා ගත් භික්ෂුව විසින් එතැනදී ම සඞ්ඝයා ඉදිරියේ දී මානන සමාදන් විය යුතු ය. මානත් සමාදන් වීමේ වාක්‍යය මෙසේ ය:-

“මානත්තං සමාදියාමි. වත්තං සමාදියාමි.”

සිවුර ඒකාංස කොට පෙරවා උක්කුටිකයෙන් හිඳ, සඞ්ඝයාට වැඳගෙන ඉහත කී වාක්‍යය තුන් වරක් කීමෙන් මානත්තසමාදානය සිදු වේ.

සමාදානයෙන් පසු සඞ්ඝයා හට මානන ආරෝචනය කළ යුතු ය. ආරෝචනය කිරීමේ වාක්‍යය මෙසේ ය:-

අහං භන්තෙ! සම්බහුලා සඞ්ඝාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජි’. අප්පට්චින්නායො. සො’හං භන්තෙ සඞ්ඝං තාසං සම්බහුලානං ආපත්තීනං අප්පට්චින්නානං ජාරත්තං මානත්තං යාචිං. තස්ස මෙ සඞ්ඝො තාසං සම්බහුලානං ආපත්තීනං අප්පට්චින්නානං ජාරත්තං මානත්තං අදාසි. සො’හං මානත්තං වරාමි. වෙදයාමහං භන්තෙ! වෙදයතීති මං සඞ්ඝො ධාරෙතු.

මෙසේ තෙවරක් මානන සඞ්ඝයා හට ආරෝචනය කළ යුතු. එසේ එක්වරක් සඞ්ඝයාගෙන් සීමාවකදී මානන ලබාගත් භික්ෂුවට කැමති විටෙක එය නික්මේප කළ හැකිය. නැවත සඞ්ඝයාගෙන් නො ගෙන සමාදන් විය හැකිය. මානන හෝ පිරිවෙස හෝ සමාදන් වී පුරන කාලයේදී හමුවන සියලු ම භික්ෂූන්ට එය ආරෝචනය කළ යුතු ය. නො කළ හොත් රත්තිවිජේදය හා වත්තභේදයෙන් දුකුළා ඇවැතක් ද වේ. රත්තිවිජේදය යනු ඒ දවස

නැතිවීම ය. මානන පුරන අතර දුර යන භික්ෂුවක් වුව ද දැක, ඒ භික්ෂුවට ආරෝවනය කර ගත නො හැකි වී නම්, ඒ දිනය අහෝසි වේ. ඒ දිනය වෙනුවට තවත් දිනයක් මානන පිරිය යුතු වේ. සැම තැනම සිට ගෙන වත්-මානත් පිරීම පහසු නො වන බැවින් සුදුසු තැනකට වී එය පුරන්නට පටන් ගන්නා තුරු මානන නික්ෂේප කළ යුතුය. මානනගත් සීමාවේදී ම සමාදන් වී සඛිඝයාට ආරෝවනය කොට-

“මානත්තං නික්ඛිපාමි. වත්තං නික්ඛිපාමි.”

යි තුන්වරක් කියා නික්ෂේප කරනු. ඉන්පසු නැවත සමාදන් වන තුරු ඒ භික්ෂුව ප්‍රකෘති භික්ෂුවකි. මානන පුරන භික්ෂුවක් විසින් පිරිය යුතු ප්‍රතිපත්ති පිරිය යුතු වන්නේ මානන සමාදන් වී ඉන්නා කාලයේදී ය.

මානන පිරූ පමණින් ශුද්ධිය නො ලැබේ. ශුද්ධිය ලැබීමට සදිනක් මානන පුරා නැවත අඛිභාන කර්මය කළ යුතු ය. අඛිභාන කර්මයක් කිරීමට විසි නමකට නො අඩු භික්ෂූන් පිරිසක් සීමාවකට රැස් කර ගත යුතු ය. එය වහා කර ගත හැකි කාර්යයක් නො වන බැවින් දින සම්පූර්ණවූ පසු මානන නික්ෂේප කොට වාසය කළ යුතුය. අඛිභාන කර්මයට සුදුසු වන්නේ මානන සමාදන් වී සිටින භික්ෂුව ය. එබැවින් සඛිඝයා රැස් කරගෙන අඛිභාන කර්මයට සැරසෙන කල්හි, ඒ සීමා මාලකයේදී නැවතත් මානන සමාදන් වී සඛිඝයාට ආරෝවනය කොට, ඊට පසු මතු දැක්වෙන වාක්‍යයෙන් අඛිභාන කර්මය කරන ලෙස සඛිඝයාගෙන් ඉල්ලිය යුතු ය.

අඛිභාන යාවන වාක්‍යය.

අහං භන්තෙ! සම්බහුලා සඛිඝාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජිං අප්පට්චින්නායො. සො'හං භන්තෙ සඛිඝං තාසං සම්බහුලානං ආපත්තීනං අප්පට්චින්නානං ජාරත්තං මානත්තං යාචිං. තස්ස මෙ සඛිඝො තාසං සම්බහුලානං ආපත්තීනං අප්පට්චින්නානං

ජාරත්තං මානත්තං අදාසි. සො'හං හන්තෙ විණ්ණමානත්තො සඞ්ඝං අබ්භානං යාවාමි.

මෙසේ තුන්වරක් කියනු.

අබ්භාන කර්ම වාක්‍යය.

“සුඤ්ඤානං මෙ හන්තෙ! සඞ්ඝො, අයං (තිස්සො) භික්ඛු සම්බුද්ධො සඞ්ඝාදිපෙසො ආපපත්ති යො ආපජ්ජි, අප්පට්ඨිෂන්තා යො. සො සඞ්ඝං තාසං සම්බුද්ධානං ආපත්තිනං අප්පට්ඨිෂන්තානං ජාරත්තං මානත්තං යාවි. සඞ්ඝො (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො තාසං සම්බුද්ධානං ආපත්තිනං අප්පට්ඨිෂන්තානං ජාරත්තං මානත්තං අදාසි. සො විණ්ණමානත්තො සඞ්ඝං අබ්භානං යාවති. යදි සඞ්ඝස්ස පත්තකල්ලං සඞ්ඝො (තිස්සං) භික්ඛුං අබ්භෙය්‍ය. එසා ඤැත්ති.

සුඤ්ඤානං මෙ හන්තෙ! සඞ්ඝො, අයං (තිස්සො) භික්ඛු සම්බුද්ධො සඞ්ඝාදිපෙසො ආපත්ති යො ආපජ්ජි අප්පට්ඨිෂන්තා යො. සො සඞ්ඝං තාසං සම්බුද්ධානං ආපත්තිනං අප්පට්ඨිෂන්තානං ජාරත්තං මානත්තං යාවි. සඞ්ඝො (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො තාසං සම්බුද්ධානං ආපත්තිනං අප්පට්ඨිෂන්තානං ජාරත්තං මානත්තං අදාසි. සො විණ්ණමානත්තො සඞ්ඝං අබ්භානං යාවති. සඞ්ඝො තිස්සං භික්ඛුං අබ්භෙති. යස්සායස්මතො ඛමති (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො අබ්භානං, සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති සො භාසෙය්‍ය.

දුතියමිපි එතමඤ්ඤං වදාමි. සුඤ්ඤානං මෙ -පෙ- භාසෙය්‍ය.

තතියමිපි එතමඤ්ඤං වදාමි. සුඤ්ඤානං මෙ -පෙ- භාසෙය්‍ය.

අබ්භිතො සඞ්ඝෙන (තිස්සො) භික්ඛු. ඛමති සඞ්ඝස්ස තස්මා තුණ්හි. එවමෙතං ධාරයාමි”

ආපත්ති පටිච්ඡාදනය

ගරුකාපත්තියට පැමිණි තැනැත්තා එදින ම ඒ බව අන්‍ය භික්ෂුවකට ආරෝචනය කළ යුතු ය. එසේ ආරෝචනය නොකොට යම් පමණ දින ගණනක් ඇවත සඟවා ගෙන විසුවේ වේ නම්, භික්ෂුව විසින් මානත් පිරිමට පෙරාතුව ඒ දින ගණනට පිරිවෙස් පිරිය යුතු ය. පිරිවෙස් නුපුරා මානත පමණක් පුරා අඛ්‍යානය කෙළේ ද පටිච්ඡන්තාපත්තීන් පිළිබඳ ශුද්ධිය නො වේ.

“ආපත්ති ව හොති ආපත්තිසඤ්ඤී ව. පකතත්තො ව හොති පකතත්තසඤ්ඤී ව, අන්තරායිකො ව හොති අන්තරායිකසඤ්ඤී ව, පහු ව හොති පහුසඤ්ඤී ව, ඡාදෙතුකාමො ව හොති ඡාදෙති ව”

යනුවෙන් දශාකාරයකින් ආපත්ති පටිච්ඡාදනය දක්වා තිබේ. ගරුකාපත්තියක් වී ගරුකාපත්තියක් විය යන හැඟීම ඇතුව එදින ම භික්ෂුව ආරෝචනය නො කිරීමෙන් ආපත්තිය පටිච්ඡාදනය කෙළේ වේ. ආපත්තියට පැමිණියේ ද ඒ බව නො දැන ආරෝචනය නො කිරීමෙන් පටිච්ඡාදනය කෙළේ නො වේ. ගරුකාපත්තිය ලහුකාපත්තියකැයි සිතා ආරෝචනය නො කළේ ද පටිච්ඡන්ත නො වේ. ගරුකාපත්තියකට පැමිණි තමා පැමිණි ඇවත ගරුකාපත්තියක් ද ලහුකාපත්තියක් දැයි නො දැන ඇවත සැඟවීමේ අදහසින් ආරෝචනය නො කෙළේ ද පටිච්ඡන්ත වේ.

සඛ්ඝයා විසින් උක්ෂේපනීය කර්මය කොට බැහැර නො කරන ලද ප්‍රකෘති භික්ෂුවක්ව, තමා ප්‍රකෘති භික්ෂුවක යන හැඟීම ඇතිව ඇවත ආරෝචනය නො කෙළේ නම් පටිච්ඡන්ත වේ. ‘මා හට සඛ්ඝයා විසින් උක්ෂේපනීය කර්මය කර ඇත. මම ප්‍රකෘති භික්ෂුවක් නො වෙමි ය’යි සිතා ආරෝචනය නො කිරීමෙන් ඇවත පටිච්ඡන්ත නො වේ. ප්‍රකෘති භික්ෂුවක් නො වී ප්‍රකෘති භික්ෂුවක් වෙමිය යන හැඟීම ඇතිව ආරෝචනය නො කෙළේ ද ඇවත පටිච්ඡන්ත නො වේ.

භික්ෂුවක් වෙත ගොස් ආපත්තිය ආරෝවනයට බාධා වන දශවැදෑරුම් අන්තරායන් අතුරෙන් එකකුදු නැතිව අන්තරායක් නැතය යන හැඟීම ද ඇතිව ආරෝවනය නො කිරීමෙන් ඇවත පටිච්ඡන්ත වේ. අන්තරාය දශය යනු රාජාන්තරායය, වෝරාන්තරායය, අග්‍යන්තරායය, උදකාන්තරායය, මනුස්සාන්තරායය, අමනුස්සාන්තරාය ය, වාළාන්තරායය, සිරිංසපාන්තරායය, ජීවිතාන්තරාය ය, බ්‍රහ්මචරියාන්තරායය යනු මොහු ය. තමා වෙසෙන තැන සිට ආරෝවනය කළ යුතු භික්ෂුව වෙසෙන තැනට යන අතරමග අන්තරායයන් ඇති කල්හි, ගොස් ආරෝවනය නො කළේ ද ආපත්තිය පටිච්ඡන්ත නො වේ.

නැවත ආරෝවනය කරනු සඳහා භික්ෂුවක් කරා යා හැකි ශක්තිය තිබියදී, ඒ බව දැන, ගොස් ආරෝවනය නො කිරීමෙන් ආපත්තිය සඟවන ලද්දේ වේ. යා හැකි ශක්තිය නැති කමින් ආරෝවනය නො කිරීමෙන් ඇවත පටිච්ඡන්ත නො වේ. යා හැකි ශක්තිය ඇත ද අල්පාබාධයක් නිසා යා නො හැකිය යන හැඟීමෙන් ආරෝවනය නො කෙළේ ද පටිච්ඡන්ත නො වේ.

ආපත්තිය සඟවන අදහස ඇතිව ආරෝවනය නො කෙළේ නම්, ආපත්තිය පටිච්ඡාදනය කෙළේ වේ. සඟවන අදහස කලින් ඇති වී පසුව එය වෙනස් වී ඇරුණට පළමු ආරෝවනය කරන ලද්දේ නම්, පටිච්ඡාදනය කෙළේ නො වේ. භික්ෂූන් නැති තැනකදී ඇවැතට පැමිණ ආරෝවනය කිරීමට භික්ෂුවකගේ පැමිණීම බලාපොරොත්තුවෙන් ඉන්නා තැනැත්තාට දින ගත වූයේ ද ඇවත පටිච්ඡන්ත නො වේ. ආරෝවනය කිරීම සඳහා සහාග භික්ෂුවක් වෙත යන්නහුට දින බොහෝ ගත වූයේ ද ඇවත පටිච්ඡන්ත නොවේ. ඇවත ආරෝවනය කිරීමට භික්ෂුවක් බලාපොරොත්තුවන තැනැත්තාට, පළමු හමුවන භික්ෂුව තමාගේ ආචාර්යවරයාය-උපාධ්‍යාචාර්යවරයාය යි ලජ්ජාවෙන් ආරෝවනය නො කළේ ද ආපත්ති පටිච්ඡාදනය කෙළේ වේ. ආරෝවනය කළ කල්හි තැන තැන කියා අවමන් කරන සතුරු පුද්ගලයන්ට ආරෝවනය නො කෙළේ ද, ආපත්ති පටිච්ඡාදනය කෙළේ නො වේ.

“ආපත්තිනුක්ඛිත්තමනන්තරාය
 පහුත්තතායො තථා සඤ්ඤිතා ච.
 ජාදෙතුකාමො අථ ජාදනාති
 ජන්නා දසඛිගෙහරුණුග්ගමමිහි.”

ගරුකාපත්තියක් වීමය, උක්ෂේපනිය කර්මය නො කරන ලද
 භික්ෂුවක් වීමය, අන්තරායක් නැති බවය, භික්ෂුවක් කරා යා හැකි
 ශක්තිය ඇති බවය, ඒ හැඟීම් සතර ඇති බවය, ඇවත සඟවනු
 කැමති බවය, සැඟවීමය යන අඩිග දශයෙන් පසුදින අරුණු
 නැගීමේදී ඇවත සඟවන ලද්දේ වේය යනු එහි තේරුම යි.

අග්‍රසංස්කෘත පරිවාසය

තෙළෙස් සඟවෙසෙස් ඇවැත් අතුරෙන් පළමුවන දෙවන ඇවැත් දෙක ලෙහෙසියෙන් පැමිණිය හැකි ඇවැත් දෙකකි. සමහර විට ඒ ඇවැත්වලට පැමිණත් ඒ බව නො දැන තිබිය හැකිය. ඒ නිසා පැරණි තෙරුන් වහන්සේලා වර්ෂයකට වරක් හෝ වර්ෂ දෙකකුනකට වරක් හෝ තමන්ගේ ශුද්ධිය පිණිස වත්-මානත් පුරා අබහාන කර ගත්හ. පෘථග්ජන භික්ෂුවකට ඇවතකට නො පැමිණ සැම කල්හිම විසීම පහසු කාර්යයක් නො වේ. එබැවින් එක් එක් භික්ෂුවකට බොහෝ සඟවෙසෙස් ඇවැත් විය හැකි ය. විනය හොඳින් නො දන්නා භික්ෂූන්ට වඩාන ඒ ඇවැත් සිදුවිය හැකිය.

එක් භික්ෂුවකට අප්පට්චන්ත ඇවැත් ද, බොහෝ තිබිය හැකි ය. එක් දිනක් වූ පට්චන්ත ඇවැත් ද බොහෝ තිබිය හැකිය. දෙ දින-තුන් දින-සතර දින-පස් දින-සිදින දින-සත් දින-අට දින-නව දින-දශ දින-එකොළොස් දින-දොළොස් දින-තෙළෙස් දින-තුදුස් දින පට්චන්ත ඇවැත් ද බොහෝ තිබිය හැකි ය. අරුණට පළමුව දිනපතා නැගිට තුණුරුවන් වැඳ, ඇවැත් දෙසා ගන්නා භික්ෂූන්ට පට්චන්ත ඇවැත් නො තිබිය හැකි ය. සවස තුණුරුවන් වැඳ දිනපතා ඇවැත් දෙසා ගන්නා භික්ෂූන්ට එක් දවසකට වඩා පට්චන්ත ඇවැත් නො තිබිය හැකි ය.

නො වරදවා පොහෝ කරන භික්ෂූන්ට තුදුස් දිනකට වඩා පට්චන්ත ඇවැත් නො තිබිය හැකි ය. ඒ එකකුත් නො කරන්නාවූ භික්ෂූන්ගේ ඇවැත් පට්චන්ත වී ඇති කාලය ප්‍රමාණ කිරීම ද පහසු නැත. පට්චන්තාපට්චන්ත ආපත්ති දෙවර්ගය ම ඇති භික්ෂුව විසින් ඒවායින් ශුද්ධ වීම පිණිස, පළමු කොට පට්චන්තාපත්තීන් සඳහා පිරිවෙස් පිරිය යුතු ය. ඊට පසු පට්චන්තාපට්චන්ත ආපත්ති දෙවර්ගය ම එක්කොට සියල්ල සඳහා සදිනක් මානත් පිරිය යුතු ය. එක් දින පට්චන්ත ඇවැත්ය, දෙ දින පට්චන්ත ඇවැත් ය යනාදි වශයෙන් බොහෝ ඇවැත් ඇත්තාවූ භික්ෂුව විසින්, ඉතා වැඩි ගණනක් දින සඟවන ලද

ඇවැත්වලට, එයට අඩු දින ගණන් සැඟවූ ඇවැත් එක් කොට, වැඩි ගණනක් දින පටිච්ඡන්තවූ ඇවැත්වල දින ගණනට පිරිවෙස් පිරිය යුතු ය. එසේ කළ කල්හි සියල්ලෙන් ම ශුද්ධිය ලැබේ. ඉතාම වැඩි දින ගණනක් පටිච්ඡන්ත වූ ඇවැත්වලට අඩු දිනගණන් පටිච්ඡන්ත ඇවැත් එක්කොට සමාදන් වන්නා වූ පිරිවෙස ‘අග්ගසමෝධාන පරිවාස’ නම් වේ.

එය පිරීමේ ක්‍රමය මෙසේ ය:- දස දිනක් පටිච්ඡන්ත වූ ඇවැත්වලට ඉතිරි ඇවැත් එක්කොට පිරිවෙස් පිරීම මෙහි දක්වනු ලැබේ. එය අනුව අඩු වැඩි දින ගණන් පටිච්ඡන්ත ඇවැත් මුල් කොට පිරිවෙස් පුරන සැටි තේරුම් ගත යුතු ය.

අග්ගසමෝධාන පරිවාසය ඉල්ලීමේ වාක්‍යය.

අහං භන්තෙ! සම්බහුලා සඛිඤ්ඤා ආපත්තියො ආපජ්ජං.
 සම්බහුලා ආපත්තියො එකාහපටිච්ඡන්තායො. සම්බහුලා
 ආපත්තියො ද්විහපටිච්ඡන්තායො. සම්බහුලා ආපත්තියො
 තිහපටිච්ඡන්තායො, සම්බහුලා ආපත්තියො චතුහපටිච්ඡන්තායො,
 සම්බහුලා ආපත්තියො පඤ්චාහ පටිච්ඡන්තායො, සම්බහුලා
 ආපත්තියො ඡාහපටිච්ඡන්තායො, සම්බහුලා ආපත්තියො
 සත්තාහපටිච්ඡන්තායො, සම්බහුලා ආපත්තියො
 අට්ඨාහපටිච්ඡන්තායො, සම්බහුලා ආපත්තියො
 නවාහපටිච්ඡන්තායො, සම්බහුලා ආපත්තියො
 දසාහපටිච්ඡන්තායො, සො’හං භන්තෙ! සඛිඤ්ඤා නාසං සම්බහුලානං
 ආපත්තිනං යා ආපත්තියො දසාහපටිච්ඡන්තායො. නාසං අග්ගෙන
 සමෝධානපරිවාසං යාමාමි.

සීමාවේදී සිවුර ඒකාංස කොට පොරවා උක්කුටිකයෙන් හිඳ, සඛිඤ්ඤාට වැඳගෙන, මේ වාක්‍යය තුන් වරක් කියා පිරිවෙස ඉල්ලනු.

අග්‍යසමෝධාන පරිවාසදාන කර්ම වාක්‍යය.

“සුඤ්ඤානං මෙ භන්තෙ! සඤ්ඤා, අයං (තිස්සො) භික්ඛු සම්බුද්ධා සඤ්ඤාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජි. සම්බුද්ධා ආපත්තියො එකාහපට්චින්නායො, සම්බුද්ධා ආපත්තියො ද්විහපට්චින්නායො, සම්බුද්ධා ආපත්තියො තිහපට්චින්නායො, සම්බුද්ධා ආපත්තියො චතුහපට්චින්නායො, සම්බුද්ධා ආපත්තියො පඤ්ඤාහ පට්චින්නායො, සම්බුද්ධා ආපත්තියො ඡාහපට්චින්නායො, සම්බුද්ධා ආපත්තියො සත්තාහ පට්චින්නායො, සම්බුද්ධා ආපත්තියො අට්ඨාහපට්චින්නායො, සම්බුද්ධා ආපත්තියො නවාහ පට්චින්නායො, සම්බුද්ධා ආපත්තියො දසාහපට්චින්නායො, සො සඤ්ඤා තාසං ආපත්තීනං යා ආපත්තියො දසාහපට්චින්නායො. තාසං අග්‍යෙහ සමෝධානපරිවාසං යාවති. යදි සඤ්ඤා පත්තකල්ලං සඤ්ඤා (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො තාසං ආපත්තීනං යා ආපත්තියො දසාහපට්චින්නායො. තාසං අග්‍යෙහ සමෝධානපරිවාසං දදෙය්‍ය. එසා ඤාති.

සුඤ්ඤානං මෙ භන්තෙ! සඤ්ඤා. අයං (තිස්සො) භික්ඛු සම්බුද්ධා සඤ්ඤාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජි. සම්බුද්ධා ආපත්තියො එකාහපට්චින්නායො, සම්බුද්ධා ආපත්තියො ද්විහපට්චින්නායො, සම්බුද්ධා ආපත්තියො තිහපට්චින්නායො, සම්බුද්ධා ආපත්තියො චතුහපට්චින්නායො, සම්බුද්ධා ආපත්තියො පඤ්ඤාහපට්චින්නායො, සම්බුද්ධා ආපත්තියො ඡාහපට්චින්නායො, සම්බුද්ධා ආපත්තියො සත්තාහපට්චින්නායො, සම්බුද්ධා ආපත්තියො අට්ඨාහ පට්චින්නායො, සම්බුද්ධා ආපත්තියො නවාහපට්චින්නායො, සම්බුද්ධා ආපත්තියො දසාහපට්චින්නායො, සො සඤ්ඤා තාසං ආපත්තීනං යා

ආපත්තියො දසාහ පටිච්ඡන්තායො, තාසං අග්ගේන සමොධාන පරිවාසං යාවති. සඞ්ඝො (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො තාසං ආපත්තීනං යා ආපත්තියො දසාහපටිච්ඡන්තායො තාසං අග්ගේන සමොධාන පරිවාසං දෙති. යස්සායස්මතො ඛමති, (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො තාසං ආපත්තීනං යා ආපත්තියො දසාහපටිච්ඡන්තායො, තාසං අග්ගේන සමොධාන පරිවාසස්ස දානං. සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

දුතියමිපි එතමඤ්ථං වදාමි. සුණාතු මෙ -පෙ- සො භාසෙය්‍ය.

තතියමිපි එතමඤ්ථං වදාමි. සුණාතු මෙ -පෙ- සො භාසෙය්‍ය.

දිත්තො සඞ්ඝෙන (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො තාසං ආපත්තීනං යා ආපත්තියො දසාහ පටිච්ඡන්තායො තාසං අග්ගේන සමොධාන පරිවාසො, ඛමති සඞ්ඝස්ස තස්මා තුණ්හි. එවමෙතං ධාරයාමි”

පිරිවෙස ගත් පසු එහිදී ම සමාදන්ව සඞ්ඝයාහට ආරෝචනය කළ යුතු.

සමාදන් වීමේ වාක්‍යය.

පරිවාසං සමාදියාමි. වත්තං සමාදියාමි.

තුන්වරක් කියනු.

පිරිවෙස ආරෝචනය කරන වාක්‍යය.

අහං හත්තෙ! සම්බහුලා සඞ්ඝාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජං. සම්බහුලා ආපත්තියො එකාහපටිච්ඡන්තායො, සම්බහුලා ආපත්තියො ද්වීහපටිච්ඡන්තායො, සම්බහුලා ආපත්තියො තීහපටිච්ඡන්තායො, සම්බහුලා ආපත්තියො චතුහපටිච්ඡන්තායො,

සම්බන්ධතා ආපත්තියෝ පඤ්චාන පටිච්ඡන්තායෝ, සම්බන්ධතා
 ආපත්තියෝ ජානපටිච්ඡන්තායෝ. සම්බන්ධතා ආපත්තියෝ
 සත්තානපටිච්ඡන්තායෝ, සම්බන්ධතා ආපත්තියෝ
 අට්ඨානපටිච්ඡන්තායෝ, සම්බන්ධතා ආපත්තියෝ
 නවානපටිච්ඡන්තායෝ, සම්බන්ධතා ආපත්තියෝ
 දසානපටිච්ඡන්තායෝ, සො'හං භන්තෙ! සඞ්ඝං තාසං ආපත්තීනං
 යා ආපත්තියෝ දසාන පටිච්ඡන්තායෝ තාසං අග්ගේන සමොධාන
 පරිවාසං යාචිං. තස්ස මෙ සඞ්ඝො තාසං ආපත්තීනං යා
 ආපත්තියෝ දසානපටිච්ඡන්තායෝ තාසං අග්ගේන
 සමොධානපරිවාසං අදාසි. සො'හං පරිවසාමි. වෙදයාමහං භන්තෙ!
 වෙදයතීති මං සඞ්ඝො ධාරෙතු.

මෙසේ තුන් වරක් ආරෝචනය කරනු. ඉක්බිති පිරිවෙස නික්මෙප
 කොට සුදුසු තැනකට ගොස් සමාදන් වෙමින් දින සම්පූර්ණ වන
 තෙක් පුරනු. නික්මෙප කිරීමේ වාක්‍යය “පරිවාසං නික්බිපාමි.
 වත්තං නික්බිපාමි” යනුයි. තුන් වරක් කියනු. වත් මානත් නික්මෙප
 කිරීම වනාහි එක් භික්ෂුවක් වෙත ද කළ හැකි ය. සීමාවේදී
 සඞ්ඝයා ඉදිරියේ වන හෝ මානන නික්මෙප කිරීම අමතක වී
 ගියහොත් එක් භික්ෂුවක් වෙත ගොස් නික්මෙප කළ යුතුය. ඉදින්
 ඒ භික්ෂුව කලින් ආරෝචනය නො කළ භික්ෂුවක් නම්
 ආරෝචනය කොට නික්මෙප කළ යුතු ය. සීමාවේ ආරෝචනය
 කරද්දී සිටි භික්ෂුවක් වේ නම්, ආරෝචනය නො කොට ම
 නික්මෙප කළ යුතු ය.

වන හෝ මානන ආරෝචනය කිරීමේදී එක් භික්ෂුවකට
 ආරෝචනය කරන කල්හි “වෙදයතීති මං ආයස්මා ධාරෙතු” යි ද,
 දෙනමකට ආරෝචනය කිරීමේදී “වෙදයාමහං ආයස්මන්තා
 ධාරෙත්තු” යි ද, තෙනමකට ආරෝචනය කිරීමේදී “වෙදයතීති මං
 ආයස්මන්තො ධාරෙත්තු” යි ද කිය යුතු.

වත්-මානත් ඉල්ලීමේදී හා කර්මවාක්‍ය කීමේදී ද ආරෝචනය
 කිරීමේදී ද, එකොළොස් දිනය පටන් තුදුස් දින දක්වා පටිච්ඡන්ත
 ඇවැත් ගැන “එකාදසානපටිච්ඡන්තායෝ ද්වාදසානපටිච්ඡන්තායෝ

තෙරසාහ පටිච්ඡන්තායො චුද්දසාහපටිච්ඡන්තායො” යි යොදා කියනු. පසළොස් දිනක් පටිච්ඡන්ත ආපත්ති ගැන “පක්ඛපටිච්ඡන්තායො” යි යොදනු. සොළොස් දින පටන් එකුත් තිස් දින දක්වා ඇති දින ගණන් පටිච්ඡන්ත ඇවැත් ගැන “අතිරෙකපක්ඛපටිච්ඡන්තායො” යි යොදනු. මසක් පටිච්ඡන්ත ඇවැත් ගැන “මාසපටිච්ඡන්තායො” යි යොදනු. ඉන් ඔබ්බට ද “අතිරෙකමාසපටිච්ඡන්තායො ද්වෙමාසපටිච්ඡන්තායො අතිරෙක ද්වෙමාසපටිච්ඡන්තායො” යනාදීන් යොදා කියනු. වර්ෂයක් පටිච්ඡන්ත ඒවා ගැන ‘එකසංවච්ඡර පටිච්ඡන්තායො’ යි යොදනු. ඉන් ඔබ්බට ‘අතිරෙක එකසංවච්ඡර ද්විසංවච්ඡර අතිරෙක ද්විසංවච්ඡර’ යනාදීන් යොදා ගත යුතු.

පිරිවෙස පුරා අවසන්වූ පසු පිරිවෙස් පිරු ඇවැත්වලට හා අප්පටිච්ඡන්ත ඇවැත්වලට ද මානත ගත යුතු ය. මානත ගැනීමේදී පිරිවෙස නික්මේප කොට විසුයේ නම් සීමාමාලකයේදී නැවත සමාදන්ව සඞ්ඝයා හට ආරෝචනය කළ යුතු ය. මානත ලැබීමට සුදුසු වන්නේ පිරිවෙස් සමාදන්ව ඉන්නා තැනැත්තා ය. පිරිවෙස නික්මේප කොට සිටින අතර මානත ගත්තේ ද එය ලැබුයේ නො වේ. එබැවින් එසේ ගෙන පුරන මානත නිශ්ඵල ය. පිරිවෙස් පිරු දිනවල් ද සමහර විට යම් යම් කරුණු වලින් රත්තිවිච්ඡේදය වීමෙන් නිශ්ඵල වී තිබිය හැකි ය. නියමිත දින ගණනින් එක් දිනයකදී පිරිවෙස් පිරීම අඩුවී තුබුණහොත් ඒ තැනැත්තා ද මානත ලැබීමට සුදුසු නො වේ. පිරිවෙස සම්පූර්ණ නො කොට මානත ගෙන පිරුයේ ද නිශ්ඵල ය. එබැවින් පිරිවෙස් පිරීම ද පරෙස්සමෙන් කළ යුතු ය. රත්තිවිච්ඡේදය වීම ගැන සැක ඇති දින වී නම්, ඒ දින වෙනුවට නැවත වත පුරා නිසැකවූ කල්හි ම මානත ගත යුතු ය.

අග්ගසමෝධාන මානත ඉල්ලීමේ වාක්‍යය.

අහං හන්තෙ! සම්බහුලා සඞ්ඝාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජං. සම්බහුලා ආපත්තියො එකාහපටිච්ඡන්තායො -පෙ- සම්බහුලා ආපත්තියො දසාහපටිච්ඡන්තායො. සො’හං හන්තෙ! සඞ්ඝං තාසං

ආපත්තීනං යා ආපත්තියො දසාහපට්චිෂන්තායො තාසං අග්ගේන සමොධාන පරිවාසං යාචිං. තස්ස මෙ සඞ්ඝො තාසං ආපත්තීනං යා ආපත්තියො දසාහපට්චිෂන්තායො තාසං අග්ගේන සමොධානපරිවාසං අදාසි. සො'හං හන්තෙ! පරිවුඤ්චං පරිවාසො. අහං හන්තෙ! සම්බහුලා සඞ්ඝාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජි අප්පට්චිෂන්තායො. සො'හං හන්තෙ! සඞ්ඝං තාසං සම්බහුලානං ආපත්තීනං පට්චිෂන්තානඤ්ච අප්පට්චිෂන්තානඤ්ච ජාරත්තං මානත්තං යාචාමි.

තුන් වරක් ඉල්ලනු.

මානත්ත දාන කර්මවාක්‍යය.

“සුඤ්ඤානං මෙ හන්තෙ! සඞ්ඝො. අයං (තිස්සො) භික්ඛු සම්බහුලා සඞ්ඝාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජි. සම්බහුලා ආපත්තියො එකාහපට්චිෂන්තායො -පෙ- සම්බහුලා ආපත්තියො දසාහපට්චිෂන්තායො. සො සඞ්ඝං තාසං ආපත්තීනං යා ආපත්තියො දසාහපට්චිෂන්තායො තාසං අග්ගේන සමොධානපරිවාසං යාචි. සඞ්ඝො (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො තාසං ආපත්තීනං යා ආපත්තියො දසාහපට්චිෂන්තායො තාසං අග්ගේන සමොධානපරිවාසං අදාසි. සො පරිවුඤ්චං පරිවාසො. අයං (තිස්සො) භික්ඛු සම්බහුලා සඞ්ඝාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජි අප්පට්චිෂන්තායො. සො සඞ්ඝං තාසං සම්බහුලානං ආපත්තීනං පට්චිෂන්තානඤ්ච අප්පට්චිෂන්තානඤ්ච ජාරත්තං මානත්තං යාචති. යදි සඞ්ඝස්ස පත්තකල්ලං. සඞ්ඝො (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො තාසං සම්බහුලානං ආපත්තීනං පට්චිෂන්තානඤ්ච අප්පට්චිෂන්තානඤ්ච ජාරත්තං මානත්තං දදෙය්‍ය. එසා ඤාත්ති.

සුඤ්ඤානං මෙ හන්තෙ! සඞ්ඝො, අයං (තිස්සො) භික්ඛු සම්බහුලා සඞ්ඝාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජි. සම්බහුලා

ආපත්තියෝ එකාහපටිච්ඡන්තායෝ. -පෙ- සම්බහුලා
 ආපත්තියෝ දසාහපටිච්ඡන්තායෝ. සො සඛිසං තාසං
 ආපත්තීනං යා ආපත්තියෝ දසාහපටිච්ඡන්තායෝ. තාසං
 අග්ගෙහන සමොධානපරිවාසං යාචි. සඛිසො (තිස්සස්ස)
 භික්ඛුනො තාසං ආපත්තීනං යා ආපත්තියෝ
 දසාහපටිච්ඡන්තායෝ. තාසං අග්ගෙහන සමොධානපරිවාසං
 අදාසි. සො පරිවුඤ්ච පරිවාසො. අයං (තිස්සො) භික්ඛු
 සම්බහුලා සඛිසාදිසෙසා ආපත්තියෝ ආපජ්ජි,
 අප්පටිච්ඡන්තායෝ. සො සඛිසං තාසං සම්බහුලානං
 ආපත්තීනං පටිච්ඡන්තානාඤ්ච අප්පටිච්ඡන්තානාඤ්ච
 ජාරත්තං මානත්තං යාචති. සඛිසො (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො
 තාසං සම්බහුලානං ආපත්තීනං පටිච්ඡන්තානාඤ්ච
 අප්පටිච්ඡන්තානාඤ්ච ජාරත්තං මානත්තං දෙති.
 යස්සායස්මතො ඛමති (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො තාසං
 සම්බහුලානං ආපත්තීනං පටිච්ඡන්තානාඤ්ච
 අප්පටිච්ඡන්තානාඤ්ච ජාරත්තං මානත්තස්ස දානං. සො
 තුණ්හස්ස, යස්ස නක්ඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

දුතියමිපි එතමඤ්ච වදාමි. සුඤ්ඤාතො මෙ -පෙ- සො භාසෙය්‍ය.

තතියමිපි එතමඤ්ච වදාමි. සුඤ්ඤාතො මෙ -පෙ- සො භාසෙය්‍ය.

දින්තං සඛිසෙන (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො තාසං සම්බහුලානං
 ආපත්තීනං පටිච්ඡන්තානාඤ්ච අප්පටිච්ඡන්තානාඤ්ච
 ජාරත්තං මානත්තං. ඛමති සඛිසස්ස, තස්මා තුණ්හී. එවමෙනං
 ධාරයාමි.”

මානත ලැබීමෙන් පළමු සමාදන් වී තුබූ පරිවාසය අභාවප්‍රාප්ත
 විය. දැන් සීමාවේදී ම ලැබූ මානත සමාදන් වී සඛිසයාට
 ආරෝචනය කළ යුතු ය.

සමාදන් වීමේ වාක්‍යය.

මානත්තං සමාදියාමි. චත්තං සමාදියාමි.

තුන් වරක් කියනු.

මානන ආරෝචනය කිරීමේ වාක්‍යය.

අහං භන්තෙ සම්බහුලා සඛිඤ්ඤා ආපත්තියො ආපජ්ජං.
සම්බහුලා ආපත්තියො එකාහපට්ච්ඡන්තායො. සම්බහුලා
ආපත්තියො ද්විහපට්ච්ඡන්තායො. සම්බහුලා ආපත්තියො
තිහපට්ච්ඡන්තායො. සම්බහුලා ආපත්තියො චතුහපට්ච්ඡන්තායො,
සම්බහුලා ආපත්තියො පඤ්චාහපට්ච්ඡන්තායො. සම්බහුලා
ආපත්තියො ඡාහපට්ච්ඡන්තායො. සම්බහුලා ආපත්තියො සත්තාහ
පට්ච්ඡන්තායො. සම්බහුලා ආපත්තියො අට්ඨාහ පට්ච්ඡන්තායො.
සම්බහුලා ආපත්තියො නවාහ පට්ච්ඡන්තායො. සම්බහුලා
ආපත්තියො දසාහ පට්ච්ඡන්තායො, සො'හං භන්තෙ! සඛිඤ්ඤා නාසං
ආපත්තීනං යා ආපත්තියො දසාහපට්ච්ඡන්තායො නාසං අග්ගේන
සමොධාන පරිවාසං යාචිං. තස්ස මෙ සඛිඤ්ඤා නාසං ආපත්තීනං
යා ආපත්තියො දසාහ පට්ච්ඡන්තායො නාසං අග්ගේන
සමොධානපරිවාසං අදාසි. සො'හං භන්තෙ! පරිවුත්ථ පරිවාසො.
අහං භන්තෙ! සම්බහුලා සඛිඤ්ඤා ආපත්තියො ආපජ්ජං.
අප්පට්ච්ඡන්තායො සො'හං භන්තෙ! සඛිඤ්ඤා නාසං සම්බහුලානං
ආපත්තීනං පට්ච්ඡන්තානඤ්ච අප්පට්ච්ඡන්තානඤ්ච ඡාරත්තං
මානත්තං යාචිං. තස්ස මෙ සඛිඤ්ඤා නාසං සම්බහුලානං
ආපත්තීනං පට්ච්ඡන්තානඤ්ච අප්පට්ච්ඡන්තානඤ්ච ඡාරත්තං
මානත්තං අදාසි. සො'හං මානත්තං චරාමි. චෙදයාම'හං භන්තෙ!
චෙදයතීති මං සඛිඤ්ඤා ධාරෙතු.

මෙසේ තුන්වරක් ආරෝචනය කරනු. ඉන්පසු නික්මේප කරනු.
කැමති නම්. “මානත්තං නික්ඛිපාමි. චත්තං නික්ඛිපාමි.” යි
තුන්වාරයක් කියා නික්මේප කරනු. පිරිවෙස එක් භික්ෂුවක්
වෙසෙන තැනදී ද පිරිය හැකිය. මානන පිරීමට යටත් පිරිසෙයින්
භික්ෂුන් සතර නමක් සිටිය යුතු ය. එබැවින් සඛිඤ්ඤා ඇති
තැනකට ගොස් දින සයක් සම්පූර්ණ වන තුරු මානන පිරිය යුතු

ය. දිනපතාම එය සච්ඡයාට ආරෝචනය කළ යුතුය. මානව සදිනක් පුරා අවසන් කළ පසු විසි නමකට නො අඩු භික්ෂුන් පිරිසක් සීමාවට රැස් කරවා අබ්භාන කර්මය කර ගත යුතු ය. එසේ කරන කල්හි මානව නික්ෂේප කොට සිටියේ නම්, සච්ඡයා ඉදිරියේදී නැවත සමාදන්ව ආරෝචනය ද කොට අබ්භානය ඉල්ලිය යුතු ය.

අබ්භාන යාවන වාක්‍යය.

අහං භන්තෙ! සම්බහුලා සච්ඡාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජිං. සම්බහුලා ආපත්තියො එකාහපට්ච්ඡන්තායො. -පෙ- සම්බහුලා ආපත්තියො දසාහපට්ච්ඡන්තායො. සො'හං භන්තෙ! සච්ඡං තාසං ආපත්තීනං යා ආපත්තියො දසාහපට්ච්ඡන්තායො. තාසං අග්ගේන සමොධානපරිවාසං යාචිං. තස්ස මෙ සච්ඡො තාසං ආපත්තීනං. යා ආපත්තියො දසාහපට්ච්ඡන්තායො තාසං අග්ගේන සමොධානපරිවාසං අදාසි. සො'හං භන්තෙ පරිවුත්ථ පරිවාසො. අහං භන්තෙ සම්බහුලා සච්ඡාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජිං. අප්පට්ච්ඡන්තායො. සො'හං භන්තෙ! සංඝං තාසං සම්බහුලානං ආපත්තීනං පට්ච්ඡන්තානඤ්ච අප්පට්ච්ඡන්තානඤ්ච ඡාරත්තං මානත්තං යාචිං. තස්ස මෙ සච්ඡො තාසං සම්බහුලානං ආපත්තීනං පට්ච්ඡන්තානඤ්ච අප්පට්ච්ඡන්තානඤ්ච ඡාරත්තං මානත්තං අදාසි. සො'හං භන්තෙ! විණ්ණමානත්තො සච්ඡං අබ්භානං යාචාමි.

මෙසේ තුන් වරක් ඉල්ලනු.

අබ්භාන කර්ම වාක්‍යය

“සුඤ්ඤාතා මෙ භන්තෙ! සච්ඡො. අයං (තිස්සො) භික්ඛු සම්බහුලා සච්ඡාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජි. සම්බහුලා ආපත්තියො එකාහපට්ච්ඡන්තායො. -පෙ- සම්බහුලා ආපත්තියො දසාහපට්ච්ඡන්තායො. සො සච්ඡං තාසං ආපත්තීනං යා ආපත්තියො දසාහපට්ච්ඡන්තායො තාසං

අග්ගේන සමොධානපරිවාසං යාවි. සඞ්ඝො (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො තාසං ආපත්තීනං යා ආපත්තියො දසාහපට්ඨිත්තායො තාසං අග්ගේන සමොධානපරිවාසං අදාසි. සො පරිවුඤ්ඤා පරිවාසො. අයං (තිස්සො) භික්ඛු සම්බහුලා සඞ්ඝාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජි, අප්පට්ඨිත්තායො, සො සඞ්ඝං තාසං සම්බහුලානං ආපත්තීනං පට්ඨිත්තානාඤ්ච අප්පට්ඨිත්තානාඤ්ච ඡාරත්තං මානත්තං යාවි. සඞ්ඝො (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො තාසං සම්බහුලානං ආපත්තීනං පට්ඨිත්තානාඤ්ච අප්පට්ඨිත්තානාඤ්ච ඡාරත්තං මානත්තං අදාසි. සො විශේෂමානත්තො සඞ්ඝං අබ්භානං යාවති. යදි සඞ්ඝස්ස පත්තකල්ලං, සඞ්ඝො (තිස්සං) භික්ඛුං අබ්භෙය්‍යා. එසා ඤාත්ති.

සුඤ්ඤා මෙ භන්තෙ! සඞ්ඝො. අයං (තිස්සො) භික්ඛු සම්බහුලා සඞ්ඝාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජි. සම්බහුලා ආපත්තියො එකාහපට්ඨිත්තායො, -පෙ- සම්බහුලා ආපත්තියො දසාහපට්ඨිත්තායො, සො සඞ්ඝං තාසං ආපත්තීනං යා ආපත්තියො දසාහපට්ඨිත්තායො, තාසං අග්ගේන සමොධාන පරිවාසං යාවි. සඞ්ඝො (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො තාසං ආපත්තීනං යා ආපත්තියො දසාහපට්ඨිත්තායො තාසං අග්ගේන සමොධානපරිවාසං අදාසි. සො පරිවුඤ්ඤා පරිවාසො, අයං (තිස්සො) භික්ඛු සම්බහුලා සඞ්ඝාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජි, අප්පට්ඨිත්තායො. සො සඞ්ඝං තාසං සම්බහුලානං ආපත්තීනං පට්ඨිත්තානාඤ්ච අප්පට්ඨිත්තානාඤ්ච ඡාරත්තං මානත්තං යාවි. සඞ්ඝො (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො තාසං සම්බහුලානං ආපත්තීනං පට්ඨිත්තානාඤ්ච අප්පට්ඨිත්තානාඤ්ච ඡාරත්තං මානත්තං අදාසි. සො විශේෂමානත්තො සඞ්ඝං අබ්භානං යාවති. සඞ්ඝො (තිස්සං)

හික්බිං අබ්භෙති. යස්සායස්මතො ඛමති (තිස්සස්ස) හික්බින්නො අබ්භානං. සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

දුතියමිපි එතමඤ්ථං වදාමි. සුණාතු මෙ -පෙ- සො භාසෙය්‍ය.

තතියමිපි එතමඤ්ථං වදාමි. සුණාතු මෙ -පෙ- සො භාසෙය්‍ය.

අබ්භිතො සඞ්ඝෙන (තිස්සො) හික්බිං. ඛමති සඞ්ඝස්ස තස්මා තුණ්හි. එවමෙනං ධාරයාමි.

සුද්ධන්තපරිවාසය

තමාට සිදුවූ ඇවැත්වල ප්‍රමාණයත්, සැඟවූ දින ප්‍රමාණයත් නො දන්නාවූ බොහෝ ඇවැත් ඇති හික්ෂුව, 'සුද්ධන්තපරිවාසය' ගෙන පිරිය යුතු ය. ඇවැත් ආරෝවනය නො කර විසූ කාලප්‍රමාණය සලකා, එපමණ දින ගණනක් ඒ පිරිවෙස පුරා මානන ගෙන සදිනක් පුරා අඛිභාන කර්මය කර ගත යුතු ය.

උපසම්පදාවෙන් පසු කවදාවත් ආපත්ති ආරෝවනයක් කර නැති නම්, ඇවැත් ද වී නම්. උපසම්පදා වී ගත වූ කාල ප්‍රමාණයට ම වත පිරිය යුතු ය.

සුද්ධන්තපරිවාස යාවන වාක්‍යය.

අහං භන්තෙ! සම්බහුලා සඛිඤ්ඤා ආපත්තියො ආපජ්ජිං. ආපත්තිපරියන්තං න ජානාමි. රත්තිපරියන්තං න ජානාමි. ආපත්තිපරියන්තං නස්සරාමි. රත්ති පරියන්තං නස්සරාමි. ආපත්තිපරියන්තෙ වෙමතිකො. රත්තිපරියන්තෙ වෙමතිකො. සො'හං භන්තෙ! සඛිඤ්ඤා නාසං ආපත්තිනං සුද්ධන්තපරිවාසං යාවාමි.

තුන් වරක් කියනු.

පරිවාසදාන කර්ම වාක්‍යය.

සුඤ්ඤා මෙ භන්තෙ! සඛිඤ්ඤා, අයං (තිස්සො) හික්ඛු සම්බහුලා සඛිඤ්ඤා ආපත්තියො ආපජ්ජිං. ආපත්තිපරියන්තං න ජානාමි, රත්ති පරියන්තං න ජානාමි. ආපත්ති පරියන්තං නස්සරාමි. රත්තිපරියන්තං නස්සරාමි, ආපත්තිපරියන්තෙ වෙමතිකො, රත්තිපරියන්තෙ වෙමතිකො. සො සඛිඤ්ඤා නාසං ආපත්තිනං සුද්ධන්තපරිවාසං යාවාමි. යදි

සච්ඡස්ස පත්තකල්ලං සච්ඡො (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො තාසං ආපත්තීනං සුද්ධන්තපරිවාසං දදෙය්‍ය. එසා ඤාත්ති.

සුඤ්ඤානං මෙ භන්තෙ! සච්ඡො අයං (තිස්සො) භික්ඛු සම්බුද්ධා සච්ඡාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජි. ආපත්තිපරියන්තං න ජානාති. රත්තිපරියන්තං න ජානාති. ආපත්තිපරියන්තං නස්සරති. රත්තිපරියන්තං නස්සරති. ආපත්තිපරියන්තෙ වෙමතිකො. රත්තිපරියන්තෙ වෙමතිකො. සො සච්ඡං තාසං ආපත්තීනං සුද්ධන්තපරිවාසං යාවති. සච්ඡො (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො තාසං ආපත්තීනං සුද්ධන්ත පරිවාසං දෙති. යස්සායස්මනො ඛමති (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො තාසං ආපත්තීනං සුද්ධන්තපරිවාසස්ස දානං. සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති. සො භාසෙය්‍ය.

දුතියමිපි එතමඤ්ඤං වදාමි. සුඤ්ඤානං මෙ -පෙ- සො භාසෙය්‍ය.

තතියමිපි එතමඤ්ඤං වදාමි. සුඤ්ඤානං මෙ -පෙ- සො භාසෙය්‍ය.

දින්නො සච්ඡෙන (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො තාසං ආපත්තීනං සුද්ධන්තපරිවාසො. ඛමති සච්ඡස්ස තස්මා තුණ්හී. එවමෙන ධාරයාමි.

පරිවාස සමාදාන වාක්‍යය

පරිවාසං සමාදියාමි. වත්තං සමාදියාමි.

තුන් වරක් කියා සමාදන් විය යුතු.

ආරෝචනය කරන වාක්‍යය.

අහං භන්තෙ! සම්බුද්ධා සච්ඡාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජි. ආපත්තිපරියන්තං න ජානාමි. රත්තිපරියන්තං නං ජානාමි. ආපත්තිපරියන්තං නස්සරාමි. රත්තිපරියන්තං නස්සරාමි. ආපත්ති

පරියන්තෙ වෙමතිකො. රත්තිපරියන්තෙ වෙමතිකො. සො'හං
හන්තෙ! සඛිසං තාසං ආපත්තිනං සුද්ධන්තපරිවාසං යාචිං. තස්ස
මෙ සඛිසො තාසං ආපත්තිනං සුද්ධන්තපරිවාසං අදාසි. සො'හං
පරිවසාමි වෙදයාමහං හන්තෙ වෙදයතීති මං සඛිසො ධාරෙතු.

මෙසේ තුන් වාරයක් ආරෝචනය කරනු. එක් නමට දෙනමට තුන්
නමට ආරෝචනයේදී සුදුසු පරිදි වාක්‍යය යොදාගත යුතු ය.
නික්ෂේප කිරීමේදී “පරිවාසං නික්ඛිපාමි. වත්තං නික්ඛිපාමි” යි
තුන්වරක් කියනු. ඒ දෙ පදයෙන් එක් පදයකින්ද නික්ෂේපය වේ.
“එකපදෙනා'පි වෙතථ නික්ඛිත්තො හොති පරිවාසො. ද්විහි පන
සුනික්ඛිත්තො යෙව” යනු අටුවා යි. මෙසේ ගන්නා ලද පිරිවෙස
විවේකස්ථානයකට ගොස්, තමාගේ අතීතය කල්පනා කොට
සැකයක් ඉතිරි නො වන පරිදි සැහෙන දින ගණනක් හොඳින්
පුරා මානත ගත යුතු ය. බොහෝ ඇවැත් ඇති තැනැත්තාට
අප්පට්ච්ඡන්ත ඇවැත් ද තිබිය හැකි බැවින් මානත ගැනීමේදී
පිරිවෙස් පිරු පටිච්ඡන්ත ආපත්තිවලට, අපට්ච්ඡන්ත ආපත්ති ද
එක්කොට, සියල්ලට ම මානත ගත යුතු ය. මානත ගැනීමේදී
පිරිවෙස නික්ෂේප කොට සිටියේ නම් සීමාවේදී පළමු කොට
පිරිවෙස සමාදන් වී ආරෝචනය කළ යුතු ය. මානත
සඛිසයාගෙන් ඉල්ලිය යුත්තේ ඊට පසුව ය.

මානත ඉල්ලීමේ වාක්‍යය.

අහං හන්තෙ! සම්බහුලා සඛිසාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජිං.
ආපත්තිපරියන්තං න ඡානාමි. රත්තිපරියන්තං න ඡානාමි.
ආපත්තිපරියන්තං නස්සරාමි. රත්තිපරියන්තං නස්සරාමි.
ආපත්තිපරියන්තෙ වෙමතිකො. රත්තිපරියන්තෙ වෙමතිකො.
සො'හං හන්තෙ! සඛිසං තාසං ආපත්තිනං සුද්ධන්තපරිවාසං යාචිං.
තස්ස මෙ සඛිසො තාසං ආපත්තිනං සුද්ධන්තපරිවාසං අදාසි.
සො'හං හන්තෙ! පරිවුත්ථ පරිවාසො. අහං හන්තෙ! සම්බහුලා
සඛිසාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජිං. අප්පට්ච්ඡන්තායො. සො'හං
හන්තෙ! සඛිසං තාසං සම්බහුලානං ආපත්තිනං පටිච්ඡන්තානාඤ්ච
අප්පට්ච්ඡන්තානාඤ්ච ඡාරත්තං මානත්තං යාචාමි.

තුන් වරක් කියනු.

මානන දෙන කර්ම වාක්‍යය.

සුඤ්ඤාන මෙ භන්තෙ! සඤ්ඤා, අයං (තිස්සො) භික්ඛු
සම්බුද්ධා සඤ්ඤාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජි.
ආපත්තිපරියන්තං න ජානාති. රත්තිපරියන්තං න ජානාති.
ආපත්තිපරියන්තං නස්සරති. රත්තිපරියන්තං නස්සරති.
ආපත්තිපරියන්තෙ වෙමතිකො. රත්තිපරියන්තෙ වෙමතිකො.
සො සඤ්ඤා නාසං ආපත්තීනං සුද්ධන්ත පරිවාසං යාචි.
සඤ්ඤා (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො නාසං ආපත්තීනං
සුද්ධන්තපරිවාසං අදාසි. සො පරිවුත්ථපරිවාසො. අයං
(තිස්සො) භික්ඛු සම්බුද්ධා සඤ්ඤාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජි
අප්පට්ඨිෂන්තායො. සො සඤ්ඤා නාසං සම්බුද්ධානං
ආපත්තීනං පටිච්ඡන්තානඤ්ච අප්පට්ඨිෂන්තානඤ්ච
ජාරත්තං මානත්තං යාචති. යදි සඤ්ඤාස්ස පත්තකල්ලං
සඤ්ඤා (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො නාසං සම්බුද්ධානං
ආපත්තීනං පටිච්ඡන්තානඤ්ච අප්පට්ඨිෂන්තානඤ්ච
ජාරත්තං මානත්තං දදෙය්‍ය. එසා ඤාත්ති.

සුඤ්ඤාන මෙ භන්තෙ! සඤ්ඤා, අයං (තිස්සො) භික්ඛු
සම්බුද්ධා සඤ්ඤාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජි.
ආපත්තිපරියන්තං න ජානාති. රත්තිපරියන්තං න ජානාති.
ආපත්තිපරියන්තං නස්සරති. රත්තිපරියන්තං නස්සරති.
ආපත්තිපරියන්තෙ වෙමතිකො. රත්තිපරියන්තෙ වෙමතිකො.
සො සඤ්ඤා නාසං ආපත්තීනං සුද්ධන්තපරිවාසං යාචි.
සඤ්ඤා (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො නාසං ආපත්තීනං
සුද්ධන්තපරිවාසං අදාසි. සො පරිවුත්ථපරිවාසො. අයං
(තිස්සො) භික්ඛු සම්බුද්ධා සඤ්ඤාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජි
අප්පට්ඨිෂන්තායො. සො සඤ්ඤා නාසං සම්බුද්ධානං
ආපත්තීනං පටිච්ඡන්තානඤ්ච අප්පට්ඨිෂන්තානඤ්ච

ජාරත්තං මානත්තං යාවති. සඞ්ඝො (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො
 තාසං සම්බහුලානං ආපත්තිනං පටිච්ඡන්තානාඤ්ච
 අප්පටිච්ඡන්තානාඤ්ච ජාරත්තං මානත්තං දෙති.
 යස්සායස්මතො ඛමති, (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො තාසං
 සම්බහුලානං ආපත්තිනං පටිච්ඡන්තානාඤ්ච
 අප්පටිච්ඡන්තානාඤ්ච ජාරත්තං මානත්තස්ස දානං. සො
 තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති සො භාසෙය්‍ය.

දුතියමිපි එතමඤ්ච වදාමි. සුඤ්ඤාතො මෙ -පෙ- සො භාසෙය්‍ය.

තතියමිපි එතමඤ්ච වදාමි. සුඤ්ඤාතො මෙ -පෙ- සො භාසෙය්‍ය.

දින්තං සඞ්ඝෙන (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො තාසං සම්බහුලානං
 ආපත්තිනං පටිච්ඡන්තානාඤ්ච අප්පටිච්ඡන්තානාඤ්ච
 ජාරත්තං මානත්තං. ඛමති සඞ්ඝස්ස තස්මා තුණ්හී. එවමෙන
 ධාරයාමි.

මානත ලැබීමෙන් පසු සීමාවෙහිදී ම සිවුර ඒකාංස කොට පොරවා
 උක්කුටිකව හිඳ සඞ්ඝයාට වැඳ-ගෙන “මානත්තං සමාදියාමි.
 චත්තං සමාදියාමි” යි තෙවරක් කියා මානත සමාදන්ව සඞ්ඝයාට
 ආරෝචනය කළයුතු.

මානත ආරෝචනය කිරීමේ වාක්‍යය.

අහං භන්තෙ! සම්බහුලා සඞ්ඝාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජිං.
 ආපත්තිපරියන්තං න ජානාමි. රත්තිපරියන්තං ජානාමි.
 ආපත්තිපරියන්තං නස්සරාමි. රත්තිපරියන්තං නස්සරාමි.
 ආපත්තිපරියන්තෙ වෙමතිකො. රත්ති පරියන්තෙ වෙමතිකො.
 සො’හං භන්තෙ! සඞ්ඝං තාසං ආපත්තිනං සුද්ධන්තපරිවාසං යාචිං.
 තස්ස මේ සඞ්ඝො තාසං ආපත්තිනං සුද්ධන්තපරිවාසං අදාසි.
 සො’හං භන්තෙ! පරිවුත්ථ පරිවාසො. අහං භන්තෙ සම්බහුලා
 සඞ්ඝාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජිං අප්පටිච්ඡන්තායො. සො’හං

හන්නෙ! සඞ්ඝං තාසං සම්බහුලානං ආපත්තීනං පටිච්ඡන්තානඤ්ච අප්පටිච්ඡන්තානඤ්ච ජාරත්තං මානත්තං යාචිං. තස්ස මෙ සඞ්ඝො තාසං සම්බහුලානං ආපත්තීනං පටිච්ඡන්තානඤ්ච අප්පටිච්ඡන්තානඤ්ච ජාරත්තං මානත්තං අදාසි. සො'හං මානත්තං චරාමි. වෙදයාම'හං හන්නෙ වෙදයතීති මං සඞ්ඝො ධාරෙතු.

මෙසේ තුන් වරක් ආරෝචනය කරනු. ඉක්බිති “මානත්තං නික්ඛිපාමි. චත්තං නික්ඛිපාමි” යි සඞ්ඝයාට වැඳ-ගෙන තුන්වරක් කියා මානන නික්ෂේප කොට ගොස්, සතර නමකට නො අඩු භික්ෂූන් ඇති විහාරයක වෙසෙමින් සදිනක් මානන පුරා, අබ්භාන කර්මය කර ගත යුතු ය. අබ්භාන කර්මය කරවා ගැනීමේදී, විසි නමකට නො අඩු භික්ෂු පිරිසක් සීමාවකට රැස්කරවා ගෙන තමා මානන නික්ෂේප කොට විසුයේ නම්, සීමාවේදී නැවත මානන සමාදන් වී සඞ්ඝයාහට ආරෝචනය කොට අබ්භානකර්මය කරවා ගත යුතු ය.

සුද්ධන්ත අබ්භාන යාවන වාක්‍යය.

අහං හන්නෙ! සම්බහුලා සඞ්ඝාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජිං. ආපත්තිපරියන්තං න ජානාමි. රත්තිපරියන්තං න ජානාමි. ආපත්තිපරියන්තං නස්සරාමි. රත්තිපරියන්තං නස්සරාමි. ආපත්තිපරියන්තෙ වෙමතිකො. රත්තිපරියන්තෙ වෙමතිකො. සො'හං හන්නෙ! සඞ්ඝං තාසං ආපත්තීනං සුද්ධන්තපරිවාසං යාචිං. තස්ස මෙ සඞ්ඝො තාසං ආපත්තීනං සුද්ධන්තපරිවාසං අදාසි. සො'හං හන්නෙ පරිවුත්ථපරිවාසො. අහං හන්නෙ! සම්බහුලා සඞ්ඝාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජි' අප්පටිච්ඡන්තායො. සො'හං හන්නෙ! සඞ්ඝං තාසං සම්බහුලානං ආපත්තීනං පටිච්ඡන්තානඤ්ච අප්පටිච්ඡන්තානඤ්ච ජාරත්තං මානත්තං යාචිං. තස්ස මෙ සඞ්ඝො තාසං සම්බහුලානං ආපත්තීනං පටිච්ඡන්තානඤ්ච අප්පටිච්ඡන්තානඤ්ච ජාරත්තං මානත්තං අදාසි. සො'හං හන්නෙ! විණ්ණමානත්තො සඞ්ඝං අබ්භානං යාවාමි.

සිවුර ඒකාංස කොට පෙරවා උක්කුටිකයෙන් හිඳ සඞ්ඝයාට වැඳ-
ගෙන මේ වාක්‍යය තුන් වරක් කියා අඛිභානය ඉල්ලනු.

සුද්ධන්ත අඛිභාන කර්ම වාක්‍යය.

සුඤ්ඤානං මෙ භන්තෙ! සඞ්ඝො, අයං (තිස්සො) භික්ඛු
සම්බුද්ධා සඞ්ඝාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජී.
ආපත්තිපරියන්තං න ජානාති. රත්තිපරියන්තං න ජානාති.
ආපත්තිපරියන්තං නස්සරති. රත්තිපරියන්තං නස්සරති.
ආපත්තිපරියන්තෙ වෙමතිකො. රත්තිපරියන්තෙ වෙමතිකො.
සො සඞ්ඝං තාසං ආපත්තීනං සුද්ධන්තපරිවාසං යාචි සඞ්ඝො
(තිස්සස්ස) භික්ඛුනො තාසං ආපත්තීනං සුද්ධන්තපරිවාසං
අදාසි. සො පරිවුත්ථපරිවාසො, අයං (තිස්සො) භික්ඛු
සම්බුද්ධා සඞ්ඝාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජී
අප්පට්චිෂන්තායො. සො සඞ්ඝං තාසං සම්බුද්ධානං
ආපත්තීනං පට්චිෂන්තානඤ්ච අප්පට්චිෂන්තානඤ්ච
ජාරත්තං මානත්තං යාචි. සඞ්ඝො (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො
තාසං සම්බුද්ධානං ආපත්තීනං පට්චිෂන්තානඤ්ච
අප්පට්චිෂන්තානඤ්ච ජාරත්තං මානත්තං අදාසි. සො
චිණ්ණමානත්තො සඞ්ඝං අඛිභානං යාචති. යදි සඞ්ඝස්ස
පත්තකල්ලං. සඞ්ඝො තිස්සං භික්ඛුං අඛිභෙය්‍ය. එසා ඤාත්ති.

සුඤ්ඤානං මෙ භන්තෙ! සඞ්ඝො, අයං (තිස්සො) භික්ඛු
සම්බුද්ධා සඞ්ඝාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජී.
ආපත්තිපරියන්තං න ජානාති. රත්තිපරියන්තං න ජානාති.
ආපත්තිපරියන්තං නස්සරති. රත්තිපරියන්තං නස්සරති.
ආපත්තිපරියන්තෙ වෙමතිකො. රත්තිපරියන්තෙ වෙමතිකො.
සො සඞ්ඝං තාසං ආපත්තීනං සුද්ධන්තපරිවාසං යාචි.
සඞ්ඝො (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො තාසං ආපත්තීනං
සුද්ධන්තපරිවාසං අදාසි. සො පරිවුත්ථපරිවාසො, අයං
(තිස්සො) භික්ඛු සම්බුද්ධා සඞ්ඝාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජී

අප්පට්ච්ඡන්නායො. සො සඛිසං තාසං සම්බහුලානං ආපත්තීනං පට්ච්ඡන්නානඤ්ච අප්පට්ච්ඡන්නානඤ්ච ඡාරත්තං මානත්තං යාවි. සඛිසො (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො තාසං සම්බහුලානං ආපත්තීනං පට්ච්ඡන්නානඤ්ච අප්පට්ච්ඡන්නානඤ්ච ඡාරත්තං මානත්තං අදාසි. සො විණ්ණමානත්තො සඛිසං අබ්භානං යාවති. සඛිසො (තිස්සං) භික්ඛුං අබ්බෙ භති. යස්සායස්මෙතා ඛමති (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො අබ්භානං. සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති. සො භාසෙය්‍ය.

දුතියමිපි එතමඤ්ථං වදාමි. සුණාතු මෙ -පෙ- සො භාසෙය්‍ය.

තතියමිපි එතමඤ්ථං වදාමි. සුණාතු මෙ -පෙ- සො භාසෙය්‍ය.

අබ්භිතො සඛිසෙන (තිස්සො) භික්ඛු. ඛමති සඛිසස්ස තස්මා තුණ්හි. එවමෙතං ධාරයාමි.

ගරුකාපත්තීන්ගෙන් ශුද්ධිය ලැබීමේ ක්‍රම රාශියක් විනයෙහි ඇත්තේ ය. මෙහි දක්වා ඇත්තේ ක්‍රම තුනයි. දැනට භික්ෂූන් අතර භාවිතා වන්නේ ද ඒ ක්‍රම තුනයි. ඒ ක්‍රම තුනෙන් සකල ගරුකාපත්තීන්ගෙන්ම ශුද්ධිය ලැබිය හැකි ය. මෙහි කර්මවාක්‍යයන් දක්වා ඇත්තේ ‘තිස්ස’ යන නාමය සමග ය. භික්ෂුවකට විනය කර්ම කිරීමේදී කර්මවාක්‍යයෙහි ‘තිස්ස’ යනු යෙදී ඇති තැන්වලට ඒ භික්ෂුවගේ නම යොදා කර්ම වාක්‍යය කිය යුතු ය. එසේ අපහසු කමක් ඇත්තේ නම් කර්මවාක්‍යය කියන භික්ෂුව විසින් කර්මාපේක්ෂකයාගේ නම තාවකාලික වශයෙන් ‘තිස්ස’ ය කියා සම්මත කොට, මෙහි ඇති සැටියට ම කර්මවාක්‍යය කිය යුතු ය. නාම සම්මුතිය කොට කර්මවාක්‍යය කියනු කැමති නම් කර්මාවාර්ගවරයා විසින් -

“ස්වාමීනි! මහා සඛිසයා වහන්ස! කර්මවාක්‍යය කීමේ පහසුව සඳහා කර්මාපේක්ෂ වූ..... භික්ෂුවගේ පුරාණ නාමය ඉවත්

කොට ඒ හික්ෂුවට ‘තිස්ස’ යන නාමය සම්මත කරමි. ඒ බව මහා සඞ්ඝයා වහන්සේ දැන වදාරන සේක්වා. කර්මාපේක්ෂකයා විසින් ද දැන ගනු ලැබේවා”

මෙසේ නාමය සම්මත කළ යුතු ය. නාම සම්මුතිය කළ හොත් පොතේ ඇති සැටියට ම කර්මවාක්‍යය කිය යුතු ය.

වත්මානත් පිරීම ගැන දතයුතු කරුණු.

ඉංග්‍රීසි ක්‍රමයේ සැටියට පැය සුවිස්සක් එක් දිනයෙකි. නක්ෂත්‍ර ක්‍රමයේ සැටියට සැට පැයක් එක් දිනයකි. ඉංග්‍රීසි ක්‍රමයේ සැටියට දිනයේ පටන් ගැනීම හා අවසානය වන්නේ මධ්‍යම රාත්‍රියෙනි. නක්ෂත්‍ර ක්‍රමයේ සැටියට සූර්යයාගේ උදාවෙන් දිනයේ පටන් ගැනීම සලකනු ලැබේ. විනය ක්‍රමයේ සැටියට අරුණෝදයෙන් දිනයේ පටන් ගැනීම සලකනු ලැබේ.

“සූරස්සොදයතො පුබ්බට්ඨිතරංසි සියාරුණො”

යනුවෙන් අභිධානප්පදීපකාවෙහි උදාවන සූර්යයාගේ පළමු නැගී එන රශ්මිය ‘අරුණය’ යි දක්වා තිබේ. අරුණ යනු මඳරත් පැහැයට ද නමකි. ඒ නම පළමුවෙන් උදාවන හිරු-රැසට තබා ඇත්තේ, ඒ හිරු-රැසත් මඳ රත් පැහැය ඇති බැවිනි. ඒ රශ්මිය සූර්යෝදයට පැය බාගයකට කලින් නැගෙනහිරදිග අහසෙහි දක්නා ලැබේ. ඒ ආලෝකය අහසෙහි දෘශ්‍යමානවීමෙන් විනය ක්‍රමයේ සැටියට අතීත දිනයේ ඉක්මිමත්, වර්තමාන දිනයේ පඉන් ගැනීමත් සලකනු ලැබේ.

වත්-මානත් පිරීමේදී දිනය ගණන් ගනුයේ, දිනයට අයත් සම්පූර්ණ පැය ගණන ම වන සමාදන්ව විසීමෙන් නොව, අරුණෝදයේදී සමාදන්ව විසීමෙනි. දවසේ පැය සුවිස්සෙන් කවර පැයකදී වන සමාදන් වුව ද අරුණෝදය තෙක් එය රැකියහොත් එක් දිනයක් ලැබුණු සැටියට සලකනු ලැබේ. උදයේ වන සමාදන්වූ හික්ෂුව අරුණෝදයට මොහොතකට වුව ද කලින් වන නික්ෂේප කළේ

නම්, ඒ භික්ෂුවට දිනය නො ලැබේ. මෙහි දින ගණන් ගැනීම කරනුයේ අරුණෝදයෙනි.

වත්-මානත් සමාදන්ව වෙසෙන කාලයේදී දුර යන භික්ෂුවක් වුවත් දුටහොත්, භික්ෂුවකගේ හඬක් හෝ ඇසුණ හොත්, ඒ භික්ෂුවට ආරෝචනය කළ යුතු ය. නො කළහොත් රත්තිවිජේදය වේ. වත්ත හේදයෙන් දුකුළා ඇවතකුදු වේ. රත්තිවිජේද විමය යන්නෙහි තේරුම ඒ දිනය ගණන් ගැනෙන දිනයක් නො වීම ය. ආරෝචනය කරන්නට උත්සාහ කොට නො කළ හැකි වී නම් ඇවැත් නො වේ. රත්තිවිජේදය වේ. එබැවින් බොහෝ භික්ෂූන් යන-එන තැන්වල හා දුර යන භික්ෂූන් පෙනෙන තැන්වල ද වත් පිරීම අපහසු ය. දුර යනෙකු භික්ෂූන් ඇති බැවින් හා පෙනෙන බැවින් ද දහවල් කාලයේ වත පිරීම ද අපහසු ය.

කොහෙත් ම භික්ෂූන් නැති තැන ද වත නො පිරිය හැකි ය. පිරිවෙස පිරිය හැකි විමට යටත් පිරිසෙයින් එක් භික්ෂුවක්වත් සිටිය යුතු ය. මානත පිරිය හැකි විමට සතර නමකට නොඅඩු භික්ෂු පිරිසක් සිටිය යුතු ය. එබැවින් තමා වෙසෙන විහාරයෙහි තවත් භික්ෂූන් නො මැති නම්, භික්ෂූන් ඇති විහාරයකට යා යුතුය. තමා වෙසෙන විහාරයට හෝ භික්ෂූන් පමුණුවා ගත යුතු ය. නිතර රථවාහන ගමන් කරන මහා මාර්ගාසන්නයේ පිහිටි විහාරවල ද වත් පිරීම අපහසු ය. වාහනවලින් යන-එන භික්ෂූන් දුටු විට, ඔවුනට ආරෝචනය කරන්නට නො ලැබෙන හෙයිනි. වත් පුරන භික්ෂුව තමා වෙසෙන විහාරය එයට සුදුසු තැනක් වේ නම්, එහි ම වත පිරිය යුතු ය. එසේ නො වේ නම්, සුදුසු විහාරයකට ගොස් වත පිරිය යුතු ය. දුර යන භික්ෂූන් දැක ආරෝචනය කර ගත නො හැකි නම්, රත්තිවිජේදය වන බැවින් රාත්‍රිකාලයේ වත සමාදන් වී අරුණෙන් පසු නික්මෙප කළ යුතු ය. දින ගණන පිරෙන තුරු එසේ කළ යුතු ය.

වත් පුරන භික්ෂූන්ගේ ප්‍රතිපත්ති ක්‍රමය.

පිරිවෙස් හා මානත් පුරන භික්ෂූන් විසින් පිළිපැදිය යුතු කරුණු රාශියකි. ඒවායින් සමහරක් කඩවීමෙන් රත්තිච්ඡේදය හා දුකුළා ඇවැත් වේ. සමහරක් කඩ කිරීමෙන් දුකුළා ඇවැත් පමණක් වේ. ඒවායින් වඩාත් සැලකිය යුත්තේ රත්තිච්ඡේදය වන කරුණු ය. වත් පිරුයේ ද නො දැන වුවද රත්තිච්ඡේදය වීමෙන් දින සම්පූර්ණ නො වී අඛණ්ඩ කරන ලද්දේ ද ශුද්ධියට නො පැමිණේ. එබැවින් රත්තිච්ඡේදය නො වීමට විශේෂයෙන් පරෙස්සම් විය යුතු ය.

“තයො ඛො උපාලි! පාරිවාසිකස්ස භික්ඛුනො රත්තිච්ඡේද සහවාසො. විජ්ජවාසො. අනාරොචනා ඉමෙ ඛො උපාලි! තයො පාරිවාසිකස්ස භික්ඛුනො රත්තිච්ඡේදා”

යනුවෙන් සහවාසයය, විජ්ජවාසයය, අනාරොචනය යි පාරිවාසික භික්ෂුවට රත්තිච්ඡේදය වන කරුණු තුනක් චූලවග්ගපාළියෙහි වදාරා තිබේ. ‘සහවාසය’ යනු ප්‍රකෘති භික්ෂුවක් සමග හෝ වත්මානත් පුරන භික්ෂුවක් සමග හෝ එක් ගෙයක එක් පියැස්සක් යට ශයනය කිරීම ය. ශයනය කිරීමය යනු නින්ද යාම ම නො වන බව ද සැලකිය යුතු ය. නින්ද ගියේ හෝ වේවා නො ගියේ හෝ වේවා නිදන ඉරියව්වෙන් විසීම ම මෙහි අදහස් කරන ශයනය ය. වාඩි වී කණුවකට හෝ බිත්තියකට හෝ හේත්තු වී සිටීමේදී නින්ද ගියේ ද ශයනය කෙළේ නො වේ. භික්ෂූන් දෙනමක් එක් ගෙයක වෙසෙන කල්හි එක නමක් ශයනය කරද්දී අනෙක් නම අන් ඉරියව්වකින් විසුවහොත් රත්තිච්ඡේදය නො වේ. දෙදෙනා ම එකවර ශයනය කළහොත් රත්තිච්ඡේදය වේ. දෙදෙනා ම පිරිවෙස් පුරන්නෝ වෙත් නම්, දෙදෙනාට ම රත්තිච්ඡේදය වේ. වත් සමාදන් වූ භික්ෂුවක් ශයනය කරන ගෙට ඒ නමගේ දැනුමක් නැතිව අන් භික්ෂුවක් රාත්‍රියේ වැද, ශයනය කෙළේ ද පාරිවාසිකයාට රත්තිච්ඡේදය වේ. නො දන්නා බැවින් ඇවැත් නො වේ.

‘විජ්ජවාසය’ යනු භික්ෂූන්ගෙන් වෙන්ව භික්ෂූන් නැති තැනක අරුණ ඉක්මවීමය. ‘අනාරෝචනය’ යනු භික්ෂුවක් දැක හෝ භික්ෂුවකගේ හඬ අසා හෝ ආරෝචනය නො කිරීම ය. ගඟකින් මෙතෙර සිටින පාරිවාසික භික්ෂුවක් විසින් ගඟින් එතෙර භික්ෂුවක් දුටු ද ආරෝචනය කර ගත නො හැකි වීම රත්තිවිජේදය වේ.

“වත්තාරො ඛො උපාලි! මානත්තචාරිකස්ස භික්ඛුනො රත්තිවිජේදා, සහවාසො, විජ්ජවාසො, අනාරොචනා, උභනෙ ගණෙ වරණං. ඉමෙ ඛො උපාලි! වත්තාරො මානත්තචාරී කස්ස භික්ඛුනො රත්තිවිජේදා”

යනුවෙන් සහවාසයය, විජ්ජවාසයය, අනාරෝචනය ය, අඩු පිරිසෙහි මානත පිරීමය යන කරුණු සතර මානත් පුරන භික්ෂුවගේ රත්තිවිජේද කාරණ වශයෙන් වදාරා තිබේ. අඩු පිරිසෙහි මානත පිරීමය යනු සතර නමකට අඩු පිරිසෙහි මානත පිරීම ය.

පාරිවාසිකයා විසින් ද, මානත් පුරන්නා විසින් ද වත්-මානත් සමාදන්ව සිටින කාලය තුළදී තමා උපාධ්‍යාය වී උපසම්පදා නො කළ යුතු ය. කර්මවාක්‍යය හෝ නො කිය යුතු ය. ඒවා කළ යුතු ම අවස්ථාවක් පැමිණියහොත් වත නික්මේප කොට කළ යුතුය. නිස නො දිය යුතු ය. තමාගෙන් නිස සමාදන් වී සිටින අන්තේවාසිකයෝ වෙත් නම්, “මම විනය කර්මයක් කරමිය. මා හට වත් නො කළ යුතු ය. ගම්වැදීම ආදිය සඳහා මගෙන් නො විවෘත යුතු ය” යි ඒ භික්ෂූන්ට කිය යුතු ය. සාමණේරයන්ට ද උපාධ්‍යාය නො විය යුතු ය. කලින් තමාගෙන් උපාධ්‍යාය ගත් සාමණේරයෝ වෙත් නම්, ඔවුන්ට ද එසේම කිය යුතු ය. එසේ කී පසුත් ගුරු ගෞරවයෙන් වත් කරත් නම්, පිළිගැනීමෙන් ඇවැත් නො වේ. යම් ආපත්තියකට වත සමාදන් වූයේ නම් ඒ ඇවතට හෝ එවැනි ඇවතකට හෝ නො පැමිණිය යුතු ය.

විහාරයේ ප්‍රධානයකු වශයෙන් ක්‍රියා නො කළ යුතු ය. පොහෝ දිනයක්හි පාමොක් උදෙසීම හෝ පාමොක් උදෙසීමට ආරාධනය හෝ නො කළ යුතු ය. හික්ෂුන්ට වෝදනා නො කළ යුතු ය. තමා මහලු වුව ද ප්‍රකෘති හික්ෂුන්ගේ ඉදිරියෙන් ගමන් නො කළ යුතු ය. ආසනයෙහි නො හිඳිය යුතු ය. දායකයන්ගේ ආරාධනා පිළිගෙන හික්ෂුන් කැඳවා ගෙන නො යා යුතු ය. සඛිඝයා සමග යන කල්හි දොළොස් රියනක් උපචාරය හැර එකලාව යා යුතු ය. දාන ශාලාදියෙහි හිඳින කල්හි ද අන්තිම කෙළවරේ අසුන ගත යුතුය. ප්‍රකෘති හික්ෂුන් බිම ඉන්නා කල්හි ආසනයෙහි නො හිඳිය යුතු ය. ප්‍රකෘති හික්ෂුන් නිවාසනයෙහි ඉන්නා කල්හි තමා උච්චාසනයෙහි නො හිඳිය යුතු ය. විහාරයෙහි වාසය පිණිස සියල්ලට ලාමක සෙනසුන ගත යුතු ය. පොහෝ කිරීමට පචාරණය කිරීමට සඛිඝයා රැස්වූ කල්හි ද වත ආරෝචනය කළ යුතු ය. ඒ කාලයේදී වත්මානත් පුරන ඇවතකට නැවත නො පැමිණිය යුතු ය. එවැනි අන් ඇවැතකට ද නො පැමිණිය යුතු ය. වත සමාදන්ව ඉන්නා අවස්ථාවේදී නැවත ගරුකාපත්තියකට පැමිණිය හොත් මූල පටන් නැවත වත්මානත් පුරන්නට සිදු වේ. ඒ ගැන විස්තර චූළවග්ග පාළියෙන් හා විනය අටුවාවෙන් දැන ගත යුතු ය.

පිරිවෙස නික්ෂේප නො කොට ම පුරනවා නම් ආරෝචනය කළ හික්ෂුන්ට නැවත ආරෝචනය නො කළාට වරදක් නැත. ආගන්තුකයකු මුණ ගැසුණහොත් ආරෝචනය කළ යුතු ය. දිනපතා නික්ෂේප කරමින් රාත්‍රි කාලයෙහි පමණක් සමාදන් වේ නම්, සමාදන් වන වාරයක් පාසා දිනපතා ම ආරෝචනය කළ යුතු ය. මානත වනාහි නික්ෂේප නො කෙළේ ද, දිනපතා සඛිඝයාට ආරෝචනය කළ යුතු ය.

වත්-මානත් දීමේදී සැලකිය යුත්තක්.

සමහර අවස්ථාවලදී හික්ෂුන් මඳවීම නිසා කලින් පිරිවෙස්-මානත් ගත් හික්ෂුන් ම ඒවා දීමටත් සහභාගී කරවා ගන්නට සිදු වේ. එබඳු අවස්ථාවලදී පිරිවෙස හෝ මානත නික්ෂේප කොට මිස, සමාදන් වී සිට ගෙන ම තවත් හික්ෂුවකට පිරිවෙස හෝ මානත දීමට

සහභාගී නො විය යුතු ය. පිරිවෙස්-මානත් සමාදන්ව වෙසෙන හික්ෂුව ද සච්ඡයාට ගණන් ගෙන, දෙන පිරිවෙස හෝ මානත සිද්ධියට නො පැමිණේ. එය අකර්මයක් වේ. අඛණ්ඩ කර්මය කිරීමේදී ද එය එසේ ම ය.

පාරිවාසික චතුරෝ වෙ හික්ඛවෙ! පරිවාසං දදෙය්‍ය. මූලාය පටිකස්සෙය්‍ය. මානත්තං දදෙය්‍ය. විසො අඛණ්ඩො. අකම්මං න ච කරණීයං. මූලාය පටිකස්සනාරහ චතුරෝ වෙ හික්ඛවෙ! පරිවාසං දදෙය්‍ය. මූලාය පටිකස්සෙය්‍ය, මානත්තං දදෙය්‍ය, විසො අඛණ්ඩො, අකම්මං න ච කරණීයං. මානත්තාරහ චතුරෝ වෙ හික්ඛවෙ! පරිවාසං දදෙය්‍ය, මූලාය පටිකස්සෙය්‍ය, මානත්තං දදෙය්‍ය, විසො අඛණ්ඩො, අකම්මං න ච කරණීයං. මානත්තවාරිකචතුරෝ වෙ හික්ඛවෙ! පරිවාසං දදෙය්‍ය, මූලාය පටිකස්සෙය්‍ය, මානත්තං දදෙය්‍ය. විසො අඛණ්ඩො, අකම්මං න ච කරණීයං, අඛණ්ඩාරහ චතුරෝ වෙ හික්ඛවෙ! පරිවාසං දදෙය්‍ය, මූලාය පටිකස්සෙය්‍ය, මානත්තං දදෙය්‍ය, විසො අඛණ්ඩො. අකම්මං න ච කරණීයං.

මෙය මහාවග්ග පාළියේ වම්පෙය්‍ය ඛන්ධකයේ එන දේශනයකි.

තිරික පරිවාසය

බුදුසස්නෙහි පැවිද්ද හා උපසම්පදාව ලැබීමට නග්න තීර්ථකයෙකු පැමිණියහොත් ඔහු පැවිදි කොට සාර මසක් පිරිවෙස් දිය යුතු ය. ඔහු උපසම්පදා කළ යුත්තේ සාරමස පිරිවෙස් පුරා සම්පූර්ණ කළ පසුව ය. අන්‍යතීර්ථක පූර්වකයා විසින් සඛිසයා වෙත එළඹ, සිවුර ඒකාංස කොට පොරවා හික්ෂුන්ගේ පා වැඳ, උක්කුටිකව හිඳ, වැඳ-ගෙන, මෙසේ පිරිවෙස් ඉල්ලිය යුතු ය.

අහං හන්තෙ! (තිස්සො) අඤ්ඤාතිත්ථියපුබ්බො ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙ ආකඛ්ඛාමී උපසම්පදං. සො'හං හන්තෙ! සඛිසං චත්තාරො මාසෙ පරිවාසං යාවාමි. දුතියම්පි අහං හන්තෙ -පෙ- තතියම්පි අහං හන්තෙ -පෙ- පරිවාසං යාවාමි.

පිරිවෙස දෙන කර්ම වාක්‍යය.

සුඤ්ඤාතු මෙ හන්තෙ! සඛිසො, අයං (තිස්සො) අඤ්ඤාතිත්ථියපුබ්බො ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙ ආකඛ්ඛාමී උපසම්පදං. සො සඛිසං චත්තාරො මාසෙ පරිවාසං යාවති. යදි සඛිසස්ස පත්තකල්ලං. සඛිසො (තිස්සස්ස) අඤ්ඤාතිත්ථියපුබ්බස්ස චත්තාරො මාසෙ පරිවාසං දදෙය්‍ය, එසා ඤාත්ති.

සුඤ්ඤාතු මෙ හන්තෙ! සඛිසො, අයං (තිස්සො) අඤ්ඤාතිත්ථිය පුබ්බො ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙ ආකඛ්ඛාමී උපසම්පදං, සො සඛිසං චත්තාරො මාසෙ පරිවාසං යාවති. සඛිසො (තිස්සස්ස) අඤ්ඤාතිත්ථිය පුබ්බස්ස චත්තාරො මාසෙ පරිවාසං දෙති. යස්සායස්මතො ධමනි (තිස්සස්ස) අඤ්ඤාතිත්ථිය පුබ්බස්ස චත්තාරො මාසෙ පරිවාසස්ස දානං, සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමනි සො භාසෙය්‍ය. දිත්තො සඛිසෙන (තිස්සස්ස)

අඤ්ඤාතිත්ථිය පුබ්බස්ස චත්තාරො මාසෙ පරිවාසො. ඛමති සඞ්ඝස්ස තස්මා තුණ්හි. එවමෙනං ධාරයාමි.

සාරමස පිරිවෙස් පුරා හික්ෂුන් සතුවූ කළ පසු අන්‍යාතිර්ථක පූර්වකයා උපසම්පදා කළ යුතු ය. විස්තර මහාඛන්ධකයෙන් දැන යුතු ය.

කුට්ටිස්තු දේශන කර්මය

කුට්ඨාරක භික්ෂුව විසින් කුටිය කරන බිම පිරිසිදු කොට සඞ්ඝයා වෙත එළඹ, සිවුර ඒකාංස කොට පෙරවා වැඩිමහලු භික්ෂුන්ගේ පා වැඳ, උක්කුටිකව හිඳ, ඇඳිලි බැඳ, මෙසේ තුන් වරක් සඞ්ඝයාගෙන් ඉල්ලුම් කළ යුතු ය.

“අහං භන්තෙ! සඤ්ඤාවිකාය කුටිං කත්තුකාමො අස්සාමිකං අත්තුද්දෙසං. සො’හං භන්තෙ! සඞ්ඝං කුට්ටිත්ථමලොකනං යාමාමි.”

මෙසේ කුට්ඨාරක භික්ෂුව විසින් අයැදි කල්හි සඞ්ඝයා වහන්සේ එහි ගොස්, ගෙබිම බලනු රිසි සේක් නම්, එසේ කිරීම යහපති. නො එසේ නම්, ගෙබිම පරීක්ෂා කිරීමට යැවීම සඳහා උපද්‍රව ඇති-නැති බව හා උපචාරය ඇති නැති බව තේරුම් ගැනීමට සමත් වාක්ත භික්ෂුන් වහන්සේ සඞ්ඝයා විසින් සම්මත කොට යැවිය යුත්තාහු ය.

සම්මත කිරීමේ කර්ම වාක්‍යය.

සුඤ්ඤාතු මෙ භන්තෙ! සඞ්ඝො, අයං (තිස්සො) භික්ඛු සඤ්ඤාවිකාය කුටිං කත්තුකාමො අස්සාමිකං අත්තුද්දෙසං. සො සඞ්ඝං කුට්ටිත්ථ මලොකනං යාමති. යදි සඞ්ඝස්ස පත්තකල්ලං, සඞ්ඝො (බුද්ධරක්ඛිතඤ්ච ධම්මරක්ඛිතඤ්ච) භික්ඛු සම්මන්තෙය්‍ය (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො කුට්ටිත්ථං මලොකෙතං: එසා ඤ්ඤති.

සුඤ්ඤාතු මෙ භන්තෙ! සඞ්ඝො, අයං (තිස්සො) භික්ඛු සඤ්ඤාවිකාය කුටිං කත්තුකාමො අස්සාමිකං අත්තුද්දෙසං. සො සඞ්ඝං කුට්ටිත්ථ මලොකනං යාමති. සඞ්ඝො (බුද්ධරක්ඛිතඤ්ච ධම්මරක්ඛිතඤ්ච) භික්ඛු සම්මන්තති

(තිස්සස්ස) භික්ඛුනො කුට්ඨස්සං ඔලොකෙතුං. යස්සායස්මතො ඛමති (බුද්ධරක්ඛිතස්ස ච ධම්මරක්ඛිතස්ස ච) භික්ඛුනං සම්මුති (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො කුට්ඨස්සං ඔලොකෙතුං, සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

සම්මතා සඞ්ඝෙන (බුද්ධරක්ඛිතො ච ධම්මරක්ඛිතො ච) භික්ඛු (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො කුට්ඨස්සං ඔලොකෙතුං, ඛමති සඞ්ඝස්ස, තස්මා තුණ්හී, එවමෙනං ධාරයාමි.

සම්මුතිය ලැබූ භික්ෂූන් විසින් කුටිය කරන ඉඩමට ගොස්, එය උපද්‍රව සහිත තැනක් ද, කුටිය වටා ගොනුන් දෙදෙනකු යෙදූ කරත්තයකට යාමට තරමට ඉඩ ඇති තැනක් ද යන බව විමසා, උපද්‍රව ඇති තැනක් හෝ උපචාරය නැති තැනක් හෝ වේ නම්, එහි කුටිය නො කළ යුතු බව කුටිකාරක භික්ෂුවට කිය යුතු ය. ඉදින් තැන යහපත් වේ නම්, කුටිය තැනීමට යෝග්‍ය වේ නම්, ඒ බව සඞ්ඝයාට දැන්විය යුතුය. ඉන්පසු කුටිකාරක භික්ෂුව විසින් සඞ්ඝයා වෙත එළඹ, වැඩිමහලු භික්ෂූන්ගේ පා වැඳ උක්කුටිකව හිඳ ඇඳිලි බැඳ කුට්ඨස්තු දේශනය කිරීමට අයැදිය යුතු ය.

කුට්ඨස්තු දේශනය ඉල්ලීමේ වාක්‍යය.

අහං භන්තෙ! සඤ්ඤාචිකාය කුටිං කත්තුකාමො අස්සාමිකං අත්තුද්දෙසං. සො'හං භන්තෙ! සඞ්ඝං කුට්ඨත්ථුදෙසනං යාචාමි. දුතියම්පි -පෙ- තතියම්පි -පෙ- යාචාමි."

කුට්ඨස්තු දේශනය කිරීමේ කර්ම වාක්‍යය.

සුඤ්ඤාතු මෙ භන්තෙ! සඞ්ඝො, අයං (තිස්සො) භික්ඛු සඤ්ඤාචිකාය කුටිං කත්තුකාමො අස්සාමිකං අත්තුද්දෙසං, සො සඞ්ඝං කුට්ඨත්ථුදෙසනං යාචති. යදි සඞ්ඝස්ස පත්තකල්ලං, සඞ්ඝො (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො කුට්ඨස්සං දෙසෙය්‍ය. එසා ඤාත්ති.

සුභාතු මෙ හන්තෙ! සඞ්ඝො, අයං (තිස්සො) භික්ඛු සඤ්ඤාචිකාය කුටිං කත්තුකාමො අස්සාමිකං අත්තුද්දෙසං. සො සඞ්ඝං කුට්ඨස්ස දෙසනං යාවති. සඞ්ඝො (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො කුට්ඨස්සං දෙසෙති. යස්සායස්මතො ඛමති (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො කුට්ඨස්ස දෙසනා, සො තුණ්හස්ස, යස්ස නක්ඛමති සො භාසෙය්‍ය.

දෙසිතං සඞ්ඝෙන (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො කුට්ඨස්ස. ඛමති සඞ්ඝස්ස. තස්මා තුණ්හී. එවමෙනං ධාරයාමි.

කුට්ඨස්ස දේශනය කරවා ගැනීමේ තේරුම, කුටියක් හෙවත් ආවාසයක් තනා ගැනීමට සඞ්ඝයාගේ අනුමතිය ලබා ගැනීම ය. එසේ නො කොට තමාගේ ප්‍රයෝජනය පිණිස දායකයන්ගෙන් ඉල්ලා ගත් දෙයින් කුටියක් තැනූ භික්ෂුවට සඟවෙසෙස් ඇවැත් වේ.

මහල්ලක විහාර වස්තු දේශනය.

දායකයකු ඇතිව මහා ආවාසයක් කරන-කරවන භික්ෂුව විසින් ද සඞ්ඝයා ලවා වස්තුදේශනය කරවා ගෙන ම එය කළ යුතු ය. එසේ නොකොට කුටිය කළ හොත් සඟවෙසෙස් ඇවැත් වේ.

ඉඬම බැලීමට ඉල්ලීමේ වාක්‍යය.

අහං හන්තෙ! මහල්ලකං විහාරං කත්තුකාමො සස්සාමිකං අත්තුද්දෙසං. සො'හං හන්තෙ! සඞ්ඝං විහාරවත්ථු ඔලොකනං යාවාමි. දුතියමිපි -පෙ- තතියමිපි -පෙ-

විහාර වස්තු ඔලෝකන සම්මුතිය දෙන කර්ම වාක්‍යය.

සුභාතු මෙ හන්තෙ! සඞ්ඝො, අයං (තිස්සො) භික්ඛු මහල්ලකං විහාරං කත්තුකාමො සස්සාමිකං අත්තුද්දෙසං. සො සඞ්ඝං විහාරවත්ථු ඔලොකනං යාවති. යදි සඞ්ඝස්ස

පත්තකල්ලං. සඞ්ඝො (බුද්ධරක්ඛිතඤ්ච ධම්මරක්ඛිතඤ්ච) භික්ඛු සම්මන්තෙය්‍ය (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො විහාරවත්ථං ඔලොකෙතුං. එසා ඤාතීති.

සුඤ්ඤානං මෙ භන්තෙ! සඞ්ඝො, අයං (තිස්සො) භික්ඛු මහල්ලකං විහාරං කත්තුකාමො සස්සාමිකං අත්තුද්දෙසං. සො සඞ්ඝං විහාරවත්ථං විලොකනං යාවති. සඞ්ඝො (බුද්ධරක්ඛිතඤ්ච ධම්මරක්ඛිතඤ්ච) භික්ඛු සම්මන්තී (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො විහාරවත්ථං ඔලොකෙතුං යස්සායස්මතො ඛමති (බුද්ධරක්ඛිතස්ස ච ධම්මරක්ඛිතස්ස ච) භික්ඛුනං සම්මුති (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො විහාරවත්ථං ඔලොකෙතුං සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති. සො භාසෙය්‍ය.

සම්මතා සඞ්ඝෙන (බුද්ධරක්ඛිතො ච ධම්මරක්ඛිතො ච) භික්ඛු (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො විහාරවත්ථං ඔලොකෙතුං. ඛමති සඞ්ඝස්ස, තස්මා තුණ්හී. එවමෙතං ධාරයාමි.

විහාරවත්ථං දේශනා ඉල්ලීමේ වාක්‍යය.

අහං භන්තෙ! මහල්ලකං විහාරං කත්තුකාමො සස්සාමිකං අත්තුද්දෙසං, සො'හං භන්තෙ! සඞ්ඝං විහාරවත්ථං දෙසනං යාවාමි. දුතියමිපි -පෙ- තතියමිපි -පෙ-.

විහාරවත්ථං දේශන කර්ම වාක්‍යය.

සුඤ්ඤානං මෙ භන්තෙ! සඞ්ඝො. අයං (තිස්සො) භික්ඛු මහල්ලකං විහාරං කත්තුකාමො සස්සාමිකං අත්තුද්දෙසං. සො සඞ්ඝං විහාරවත්ථං දෙසනං යාවති. යදි සඞ්ඝස්ස පත්තකල්ලං, සඞ්ඝො (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො විහාරවත්ථං දෙසෙය්‍ය. එසා ඤාතීති.

සුභාතූ මෙ හන්තෙ! සඞ්ඝො, අයං (තිස්සො) භික්ඛු
 මහල්ලකං විහාරං කත්තුකාමො සස්සාමිකං අත්තුද්දෙසං. සො
 සඞ්ඝං විහාරවත්ථු දෙසනං යාවති. සඞ්ඝො (තිස්සස්ස)
 භික්ඛුනො විහාරවත්ථුං දෙසෙති. යස්සායස්මතො ඛමති
 (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො විහාරවත්ථු දෙසනා, සො තුණ්හස්ස.
 යස්ස නක්ඛමති සො භාසෙය්‍ය.

දෙසිතං සඞ්ඝෙන (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො විහාරවත්ථු. ඛමති
 සඞ්ඝස්ස තස්මා තුණ්හි. එවමෙනං ධාරයාමි.

සමනුභාෂණ කර්මය

යම්කිසි භික්ෂුවක් සඛිසයා හේද කිරීමට තැත් කෙරේ නම්, හේදයට හේතු වන කරුණක් ඉදිරිපත් කර ගෙන ක්‍රියා කෙරේ නම්, සඛිසහේදයට තැත් කරන ඒ භික්ෂුව හමුවන භික්ෂූන් විසින් “ඇවැත්නි! සමගි සඛිසයා හේද කිරීමට උත්සාහ නො කරව, යි ඒ භික්ෂුවට අවවාද කළ යුතු ය. දෙවනුවත් තුන්වෙනුවත් අවවාද කළ යුතු ය. එබඳු භික්ෂුවක් ගැන ආරංචිය ඇසූ භික්ෂූන් විසින් ද සඛිසහේදයට තැත් කරන භික්ෂුව සොයා ගොස් අවවාද කළ යුතුය. අවවාදය අසාද එය නො හරනා භික්ෂුවට, දුකුලා ඇවැත් වේ. සඛිසහේදයට තැත් කරන භික්ෂුව ගැන අසා, අවවාද නො කරන්නා වූ භික්ෂූන්ට ද දුකුලා ඇවැත් වේ. සඛිසහේදයට තැත් කරන භික්ෂුව අවවාදය අසාත් එය අත් නො හරිනම්, අන්‍ය භික්ෂූන් විසින් ඒ භික්ෂුව බලහත්කාරයෙන් වුව ද සඟ මැදට ගෙන සමනුභාෂණ කර්මය කළ යුතු ය.

කර්ම වාක්‍යය.

සුඤ්ඤානං මෙ භන්තෙ! සඛිසො, අයං (තිස්සො) භික්ඛු සමග්ගස්ස සඛිසස්ස හෙදාය පරක්කමති. සො තං වත්ථං න පටිනිස්සප්පති. යදි සඛිසස්ස පත්තකල්ලං, සඛිසො (තිස්සං) භික්ඛුං සමනුභාසෙය්‍ය තස්ස වත්ථස්ස පටිනිස්සග්ගාය. එසා ඤාත්ති.

සුඤ්ඤානං මෙ භන්තෙ! සඛිසො, අයං (තිස්සො) භික්ඛු සමග්ගස්ස සඛිසස්ස හෙදාය පරක්කමති. සො තං වත්ථං න පටිනිස්සප්පති. සඛිසො (තිස්සං) භික්ඛුං සමනුභාසති තස්ස වත්ථස්ස පටිනිස්සග්ගාය. යස්සායස්මතො ඛමති (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො සමනුභාසනා තස්ස වත්ථස්ස පටිනිස්සග්ගාය, සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

දුතියමිපි එතමථං වදාමි. සුණාතු මෙ -පෙ- සො භාසෙය්‍ය.

තතියමිපි එතමථං වදාමි. සුණාතු මෙ භන්තෙ! සඞ්ඝො, අයං (තිස්සො) භික්ඛු සමග්ගස්ස සඞ්ඝස්ස භෙදාය පරක්කමති. සො තං වඤ්ඤං න පටිනිස්සජ්ජති. සඞ්ඝො (තිස්සං) භික්ඛුං සමනුභාසති තස්ස වඤ්ඤස්ස පටිනිස්සග්ගාය. යස්සායස්මතො ඛමති (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො සමනුභාසනා තස්ස වඤ්ඤස්ස පටිනිස්සග්ගාය. සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති. සො භාසෙය්‍ය

සමනුභට්ඨො සඞ්ඝෙන (තිස්සො) භික්ඛු තස්ස වඤ්ඤස්ස පටිනිස්සග්ගාය. ඛමති සඞ්ඝස්ස, තස්මා තුණ්හි. එවමෙනං ධාරයාමි.

මේ සමනුභාෂණ කර්මය කිරීමේදී සඞ්ඝභේදයට තැත් කරන භික්ෂුවට අදහස නො හළහොත් ඤාත්තිය අවසානයේදී දුකුළා ඇවැත් වේ. ප්‍රථම අනුශ්‍රාවණය අවසානයේදී ථූලසි ඇවැත් වේ. දෙවන අනුශ්‍රාවණය අවසානයෙහි ද ථූලසි ඇවැත් වේ. කර්මවාක්‍යාවසානයෙහි සඟවෙසෙත් ඇවැත් වේ.

සඞ්ඝභේදකයන්ට පක්ෂවන භික්ෂූන්ට කරන සමනුභාෂණ කර්මය.

සඞ්ඝභේදයට තැත් කරන භික්ෂුවට පක්ෂවන භික්ෂූන්ට ද, අන්‍ය භික්ෂූන් විසින් එසේ නො කරන ලෙස අවවාද කළ යුතු ය. දෙවනුවත්-තුන්වෙනුවත් අවවාද කළ යුතුය, නො පිළිගතහොත් දුකුළා ඇවැත් වේ. දැන ගෙන අවවාද නො කරන භික්ෂුවට ද දුකුළා ඇවැත් වේ. අවවාදය නො පිළිගතහොත් බලයෙන් ම වුව ද ඒ භික්ෂූන් සඟ මැදට පමුණුවා අවවාද කළ යුතුය. නො පිළිගත හොත් සමනුභාෂණ කර්මය කළ යුතු ය.

කර්ම වාක්‍යය.

සුභාතු මෙ හන්තෙ! සඞ්ඝො, (බුද්ධරක්ඛිතො ච ධම්මරක්ඛිතො ච) භික්ඛු (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො සඞ්ඝභෙදාය පරක්කමන්තස්ස අනුවත්තකා වග්ගවාදකා තෙ තං වඤ්චං න පටිනිස්සජ්ජන්ති. යදි සඞ්ඝස්ස පත්තකල්ලං, සඞ්ඝො (බුද්ධරක්ඛිතඤ්ච ධම්මරක්ඛිතඤ්ච) භික්ඛු සමනුභාසෙය්‍ය තස්ස වඤ්චස්ස පටිනිස්සග්ගාය. එසා ඤත්ති.

සුභාතු මෙ හන්තෙ! සඞ්ඝො, (බුද්ධරක්ඛිතො ච ධම්මරක්ඛිතො ච) භික්ඛු (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො සඞ්ඝභෙදාය පරක්කමන්තස්ස අනුවත්තකා වග්ගවාදකා. තෙ තං වඤ්චං න පටිනිස්සජ්ජන්ති. සඞ්ඝො (බුද්ධරක්ඛිතඤ්ච ධම්මරක්ඛිතඤ්ච) භික්ඛු සමනුභාසති තස්ස වඤ්චස්ස පටිනිස්සග්ගාය. යස්සායස්මතො ඛමති (බුද්ධරක්ඛිතස්ස ච ධම්මරක්ඛිතස්ස ච) භික්ඛුනං සමනුභාසනා තස්ස වඤ්චස්ස පටිනිස්සග්ගාය. සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

දුතියමිපි එතමඤ්චං වදාමි. සුභාතු මෙ -පෙ- සො භාසෙය්‍ය. තතියමිපි එතමඤ්චං වදාමි. සුභාතු මෙ -පෙ- සො භාසෙය්‍ය.

සමනුභට්ඨො සඞ්ඝෙන (බුද්ධරක්ඛිතො ච ධම්මරක්ඛිතො ච) භික්ඛු තස්ස වඤ්චස්ස පටිනිස්සග්ගාය. ඛමති සඞ්ඝස්ස, තස්මා තුණ්හි. එවමෙනං ධාරයාමි.

දුර්වච භික්ෂුන්ට කරන සමනුභාෂණ කර්මය.

“ඇවැත්ති; මෙය කළ යුතු ය, මෙය නො කළ යුතුය, ඔබ වහන්සේ මෙනම් ඇවතට පැමිණියාහුය” යනාදීන් භික්ෂුන් විසින් බුදුන් වහන්සේ විසින් පනවා වදාළ සික පද අනුව භික්ෂුවකට අවවාද කරන කල්හි, යම් භික්ෂුවක් එයට ඉඩ නො දේ නම්, “ඇවැත්ති! මාගේ හොඳ නරකින් ඔබ වහන්සේලාට කාරියක්

නැත, ඔබවහන්සේලා ඔබ වහන්සේලාට ඇති වැඩක් බලා ගන්නහුය. මම ද ඔබ වහන්සේලාට හොඳක් නරකක් නො කියමි. ඔබ වහන්සේලා ද මට කිසිවක් නො කියන්නහුය, යි කියා නම්, හික්ෂුන් විසින් ඒ හික්ෂුවට එසේ නො කරන ලෙස අවවාද කළ යුතු ය. දෙවනුව ද, තුන්වනුව ද එසේම අවවාද කළ යුතු ය. නො පිළිගනිතහොත් ඒ හික්ෂුවට දුකුලා ඇවැත් වේ.

දැනගෙන අවවාද නො කළ හොත් ඒ හික්ෂුන්ට ද දුකුලා ඇවැත් වේ. ඉදින් ඒ හික්ෂුව අවවාදය නො පිළිගත්තේ නම්, සඟමැදට පමුණුවා ද අවවාද කළ යුතුය. දෙවනුවත් තුන්වනුවත් අවවාද කළ යුතුය. නො පිළිගතහොත් සමනුභාෂණ කර්මය කළ යුතු ය.

කර්ම වාක්‍යය මෙසේය:-

සුඤ්ඤාන මෙ භන්තෙ! අයං (තිස්සො) හික්ඛු හික්ඛුහි සහධම්මිකං වුච්චමානො අත්තානං අවචනියං කරොති. සො තං වත්ථං න පටිනිස්සජ්ජති. යදි සඛ්ඝස්ස පත්තකල්ලං, සඛ්ඝො (තිස්සං) හික්ඛුං සමනුභාසෙය්‍ය තස්ස පටිනිස්සග්ගාය. එසා ඤාත්ති.

සුඤ්ඤාන මෙ භන්තෙ! සඛ්ඝො. අයං (තිස්සො) හික්ඛු හික්ඛුහි සහධම්මිකං වුච්චමානො අත්තානං අවචනියං කරොති. සො තං වත්ථං න පටිනිස්සජ්ජති. සඛ්ඝො (තිස්සං) හික්ඛුං සමනුභාසති තස්ස පටිනිස්සග්ගාය. යස්සායස්මතො ඛමති (තිස්සස්ස) හික්ඛුනො සමනුභාසනා තස්ස වත්ථස්ස පටිනිස්සග්ගාය. සො තුණ්හස්ස - යස්ස නක්ඛමති. සො භාසෙය්‍ය, දුතියම්පි එතමත්ථං වදාමි. -පෙ- තතියම්පි එතමත්ථං වදාමි -පෙ-

සමනුභට්ඨො සඛ්ඝෙන (තිස්සො) හික්ඛු තස්ස වත්ථස්ස පටිනිස්සග්ගාය. ඛමති සඛ්ඝස්ස, තස්මා තුණ්හී. එවමෙනං ධාරයාමි.

මේ කර්මවාක්‍යයාගේ අවසානයෙහි දුර්වල හික්මුණු සඟවෙසෙස්
ඇවැත් වේ.

පබ්බාජනීය කර්මය

“පබ්බාජනීය” කර්මය යනු වාසය කරන විහාරයෙන් හා ගමෙන් බැහැර කිරීම ය. එය කළ යුත්තේ කුල දූෂණය කරන භික්ෂූන්ට ය. ඒ කර්මය පළමුවරට කර තිබෙන්නේ කීටාගිරියෙහි විසූ අස්සජී පුනබ්බසුක යන භික්ෂූන්ට ය. ‘අස්සජී පුනබ්බසුක’ යන දෙදෙනා ඡටි වර්ගික භික්ෂූන්ට අයත් දෙනමකි. එය කරන කල්හි කුලදූෂණය කරන භික්ෂුව සඟ මැදට පමුණුවා, චෝදනා කොට, වරද සිහි කරවා ඇවත දක්වා කළ යුතු ය.

පබ්බාජනීය කර්ම වාක්‍යය.

සුඤ්ඤානං මෙ භන්තෙ! සඞ්ඝො, ඉමෙ (අස්සජී පුනබ්බසුකා) භික්ඛූ කුලදූසකා පාපසමාවාරා. ඉමෙසං පාපකා සමාවාරා දිස්සන්ති වෙව සුය්‍යන්ති ච. කුලානි ච ඉමෙහි දුට්ඨානි දිස්සන්ති වෙව සුය්‍යන්ති ච. යදි සඞ්ඝස්ස පත්තකල්ලං. සඞ්ඝො (අස්සජී පුනබ්බසුකානං) භික්ඛූනං (කීටාගිරිස්මා) පබ්බාජනීය කම්මං කරොය්‍ය. න (අස්සජී පුනබ්බසුකෙහි) (කීටාගිරිස්මිං) ව්‍යථබ්බන්ති. එසා ඤ්ඤාති.

සුඤ්ඤානං මෙ භන්තෙ! සඞ්ඝො, ඉමෙ (අස්සජී පුනබ්බසුකා) භික්ඛූ කුලදූසකා පාපසමාවාරා. ඉමෙසං පාපකා සමාවාරා දිස්සන්ති වෙව සුය්‍යන්ති ච. සඞ්ඝො (අස්සජී පුනබ්බසුකානං) භික්ඛූනං (කීටාගිරිස්මා) පබ්බාජනීය කම්මං කරොති න (අස්සජී පුනබ්බසුකෙහි) භික්ඛූහි. (කීටාගිරිස්මිං) ව්‍යථබ්බන්ති. යස්සායස්මතො ඛමති (අස්සජී පුනබ්බසුකානං) භික්ඛූනං (කීටාගිරිස්මා) පබ්බාජනීයකම්මස්සකරණං, න (අස්සජී පුනබ්බසුකෙහි) භික්ඛූහි (කීටාගිරිස්මිං) ව්‍යථබ්බන්ති. සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති, සො භාසෙය්‍ය. දුතියමිපි එතමඤ්ඤං වදාමි, -පෙ- තතියමිපි එතමඤ්ඤං වදාමි. -පෙ-

කතං සඛිසෙන (අස්සජ් ජුනබ්බසුකානං) භික්ඛුනං (කීටාගිරිස්මා) පබ්බාජනීය කම්මං, න (අස්සජ් ජුනබ්බසුකෙහි) භික්ඛු (කීටාගිරිස්මිං) වසුබ්බන්ති. ඛමති සඛිසස්ස තස්මා තුණහි එවමෙතං ධාරයාමි.

පබ්බාජනීය කර්මය කරන ලද භික්ෂුව විසින් පිරිය යුතු වත් අටළොසෙකි. සඛිසයාට කීකරුව ඒ වත් අටළොස පුරා භික්ෂී පබ්බාජනීය කර්මය අවලංගු කරන ලෙස සඛිසයාගෙන් ඉල්ලා සිටි කල්හි සඛිසයා විසින් එය අවලංගු කරනු ලැබේ. අස්සජ් ජුනබ්බසුකයෝ පබ්බාජනීය කර්මයෙන් නො භික්ෂී එය කළා වූ භික්ෂූන්ට ගර්භා කරන්නට පටන් ගත්හ.

කුලදූෂණය කිරීමෙන් පබ්බාජනීය කර්මය කරන ලද යම් කිසි භික්ෂුවක් විහාරයෙන් බැහැර නො වී “මේ භික්ෂූහු ඡන්දාදියෙන් අගතියට යන්නෝ ය. මෙබඳු ඇවැත් නිසා ඇතැමෙකුට පබ්බාජනීය කර්මය කරන්නාහ. ඇතැමෙකුට නො කරන්නාහ” යි කර්මය කළ භික්ෂූන්ට ගර්භා කෙරේ නම්, දක්නා වූ-අසන්නා වූ අන්‍ය භික්ෂූන් විසින් ඒ භික්ෂුවට විහාරයෙන් බැහැර වන ලෙසත්, සඛිසයාට ගර්භා නො කරන ලෙසත් තුන්වර දක්වා අවවාද කළ යුතුය. නොපිළිගනී නම්, සඟ මැදට ගෙන ඒ භික්ෂුවට අවවාද කළ යුතුය. සඟ මැදදී ද නො පිළිගනී නම්, ඒ භික්ෂුවට සමනුභාෂණ කර්මය කළ යුතුය.

සමනුභාෂණ කර්ම වාක්‍යය.

සුඤ්ඤා මෙ භන්තෙ! සඛිසො, අයං (නිස්සො) භික්ඛු සඛිසෙන පබ්බාජනීය කම්මකතො, භික්ඛු ඡන්දාගාමිකා දෙසගාමිකා මොහගාමිකා භයගාමිකා පාපෙති. සො තං වත්ථං න පටිනිස්සජ්ජති. යදි සඛිසස්ස පත්තකල්ලං. සඛිසො (නිස්සං) භික්ඛුං සමනුභාසෙය්‍ය තස්ස වත්ථස්ස පටිනිස්සග්ගාය. එසා ඤක්ති.

සුභාතු මෙ හන්තෙ! සඞ්ඝො, අයං (තිස්සො) භික්ඛු සඞ්ඝෙන පබ්බාජනීය කම්මකතො. භික්ඛු ඡන්දගාමිනා දොසගාමිනා මොහගාමිනා භයගාමිනා පාපෙති. සො වත්ථං න පටිනිස්සජ්ජති. සඞ්ඝො (තිස්සං) භික්ඛුං සමනුභාසති තස්ස පටිනිස්සග්ගාය. යස්සායස්මතො ඛමති (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො සමනුභාසනා තස්ස වත්ථස්ස පටිනිස්සග්ගාය. සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති, සො භාසෙය්‍ය. දුතියම්පි එතමඤ්ච වදාමි - පෙ- තතියම්පි එතමඤ්ච වදාමි -පෙ-.

සමනුභට්ඨො සඞ්ඝෙන (තිස්සො) භික්ඛු තස්ස වත්ථස්ස පටිනිස්සග්ගාය. ඛමති සඞ්ඝස්ස තස්මා තුණ්හී. එවමෙනං ධාරයාමි.

මේ කර්මවාක්‍යය කියා අවසාන කරනු සමග ම පබ්බාජනීය කර්මය කළ භික්ෂූන්හට ගර්භා කරන භික්ෂූහු සඟවෙසෙස් ඇවතට පැමිණෙති.

පබ්බාජනීය කර්මය සංසිද්ධිම.

පබ්බාජනීය කර්මය කරන ලද භික්ෂුව යම් විහාරයක වෙසෙමින් යම් ගමක කුලද්වෘණය කෙළේ නම්, ඒ විහාරයෙහි වෙසෙමින් කුලද්වෘණය කළ ගමෙහි පිඬු පිණිස නො හැසිරිය යුතුය. ඒ විහාරයෙහි වෙසෙමින් අන් ගමක පිඬු පිණිස නොහැසිරිය යුතු ය. අනික් විහාරයක වෙසෙමින් හෝ ඒ ගමෙහි පිඬු පිණිස නො හැසිරිය යුතුය. පබ්බාජනීය කර්මය කරන ලද භික්ෂුවට නියමිත අටොළොස් වත පිරිය යුතුය. වත් පිරීම පිළිබඳ කාල නියමයක් නැත. පස්දිනක් වුවද ප්‍රමාණය. වත් පුරා පබ්බාජනීය කර්මය සන්සිද්ධවන ලෙස ඒ භික්ෂුව විසින් සඞ්ඝයා වෙත එළඹ, සිවුර ඒකාංස කොට පෙරවා මහලු භික්ෂූන්ගේ පා වැඳ උක්කුටිකව හිඳ ඇඳිලි බැඳ යාඥා කළ යුතුය.

සන්සිද්ධිම ඉල්ලීමේ වාක්‍යය.

අහං හන්තෙ! සඞ්ඝෙන පබ්බාජනීය කම්මකතො. සම්මා වත්තාමි. ලොමං පාතෙමි. නෙඤ්ඤං වත්තාමි. පබ්බාජනීය කම්මස්ස පටිප්පස්සද්ධිං යාවාමි. දුතියමිපි -පෙ- යාවාමි. තතියමිපි -පෙ- යාවාමි.

කර්මය සන්සිඳුවීමේ කර්ම වාක්‍යය.

සුඤ්ඤානං මෙ හන්තෙ! සඞ්ඝො, අයං (තිස්සො) භික්ඛු සඞ්ඝෙන පබ්බාජනීය කම්මකතො. සම්මා වත්තති. ලොමං පාතෙති. නෙඤ්ඤං වත්තති. පබ්බාජනීය කම්මස්ස පටිප්පස්සද්ධිං යාවති. යදි සඞ්ඝස්ස පත්තකල්ලං, සඞ්ඝො (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො පබ්බාජනීය කම්මං පටිප්පස්සමිහෙය්‍ය. එසා ඤාතති.

සුඤ්ඤානං මෙ හන්තෙ! සඞ්ඝො, අයං (තිස්සො) භික්ඛු පබ්බාජනීය කම්මකතො. සම්මා වත්තති. ලොමං පාතෙති. නෙඤ්ඤං වත්තති. පබ්බාජනීය කම්මස්ස පටිප්පස්සද්ධිං යාවති. සඞ්ඝො (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො පබ්බාජනීයකම්මං පටිප්පස්සමිහෙති. යස්සායස්මතො ඛමති (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො පබ්බාජනීය කම්මස්ස පටිප්පස්සද්ධිං. සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති, සො භාසෙය්‍ය. දුතියමිපි එතමඤ්ඤං වදාමි. -පෙ- තතියමිපි එතමඤ්ඤං වදාමි.

සුඤ්ඤානං මෙ හන්තෙ! සඞ්ඝො. අයං (තිස්සො) භික්ඛු සඞ්ඝෙන පබ්බාජනීය කම්මකතො. සම්මා වත්තති. ලොමං පාතෙති. නෙඤ්ඤං වත්තති. පබ්බාජනීය කම්මස්ස පටිප්පස්සද්ධිං යාවති. සඞ්ඝො (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො පබ්බාජනීය කම්මං පටිප්පස්සමිහෙති. යස්සායස්මතො ඛමති. (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො පබ්බාජනීය කම්මස්ස පටිප්පස්සද්ධිං, සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

පටිප්පස්සද්ධං සඞ්ඝෙන (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො
පබ්බාජනියකම්මං. බමති සඞ්ඝස්ස, තස්මා තුණ්හි. එවමෙනං
ධාරයාමි.

පබ්බාජනිය කර්මය සන්සිඳුවීමෙන් පසු ඒ භික්ෂුවට ඒ විහාරයේ
වාසය කිරීමට ලැබේ. එහෙත් ඒ භික්ෂුව විසින් දූෂණය කළ
කුලවලින් සිවුපසය නො පිළිගත යුතු ය. ඒ භික්ෂුව පසු කාලයේදී
රහත් වුවද රහත් වීමෙන් පසු ද කුලවලින් ප්‍රත්‍යය නො පිළිගත
යුතු ය. දිවි හිමියෙන් ඒ භික්ෂුවට ඒ කුලවලින් ගන්නා ප්‍රත්‍යය
අකැපැ ය. ඒ කුලවල මිනිසුන් “නුඹ වහන්සේ අප දෙන ප්‍රත්‍යය
නො පිළිගන්නේ කුමක් හෙයින් දැ”යි අසා, “පෙර මා විසින් කුල
දූෂණය කර ඇති නිසා ය”යි කී කල්හි, ඒ මනුෂ්‍යයෝ ‘අපි නුඹ
වහන්සේට ඒ නිසා නො දෙමුය, දැන් නුඹ වහන්සේ ගේ සිල්වත්
බව සලකා ම දෙන්නෙමුය’යි කියන්නාහු නම්, ඉන් පසු ඔවුන්ගේ
ප්‍රත්‍යය පිළිගැනීමෙන් ඇවැත් නො වේ.

අන්‍යවාදකාරෝපන කර්මය

අන්‍යවාදකාරෝපන කර්මය නො මනා ක්‍රියා කොට ඇවැත්වලට පැමිණ ඒවා ගැන සඞ්ඝ මධ්‍යයේදී විමසන කල්හි, අනිකක් කියා වරද වසා ගන්නට තැත් කරන භික්ෂූන් සඳහා නියමිත කර්මයෙකි.

කර්මවාක්‍යය මෙසේය.

සුඤ්ඤානං මෙ භන්තෙ! සඞ්ඝො, අයං (ඡන්තො) භික්ඛු සඞ්ඝමජ්ඣෙධ ආපත්තියා අනුයුඤ්ජියමානො අඤ්ඤානඤ්ඤං පටිවරති. යදි සඞ්ඝස්ස පත්තකල්ලං, සඞ්ඝො (ඡන්තස්ස) භික්ඛුනො අඤ්ඤවාදකං රොපෙය්‍ය. එසා ඤත්ති.

සුඤ්ඤානං මෙ භන්තෙ! සඞ්ඝො, අයං (ඡන්තො) භික්ඛු සඞ්ඝමජ්ඣෙධ ආපත්තියාට අනුයුඤ්ජියමානො අඤ්ඤානඤ්ඤං පටිවරති. සඞ්ඝො (ඡන්තස්ස) භික්ඛුනො අඤ්ඤවාදකං රොපෙති. යස්සායස්මනො ඛමති (ඡන්තස්ස) භික්ඛුනො අඤ්ඤවාදකස්ස රොපනා. සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

රොපිතං සඞ්ඝෙන (ඡන්තස්ස) භික්ඛුනො අඤ්ඤවාදකං. ඛමති සඞ්ඝස්ස. තස්මා තුණ්හි. එවමෙනං ධාරයාමි.

මේ කර්මය කරන්නට පෙර සඟ මැද විවාරන කල අනිකක් කීමෙන් දුකුළා ඇවැත් වේ. අඤ්ඤවාදකාරෝපනයෙන් පසු අනිකක් කීමෙන් පවිති ඇවැත් වේ.

විභේසකාරෝපන කර්මය

විභේසකාරෝපන කර්මය, වරද කොට සඟ මැද විචාරන කල්හි තුෂ්ණිමභූතව හිඳ, සඬිසයා වෙහෙසන හික්ෂුන්ට කරන කර්මයෙකි.

කර්ම වාක්‍යය මෙසේය:-

සුඤ්ඤානං මෙ භන්තෙ! සඬිසො, අයං (ඡන්තො) හික්ඛු සඬිසමජ්ඣෙධ ආපත්තියා අනුයුඤ්ජියමානො තුණ්හිභූතො සඬිසං විභෙසෙති. යදි සඬිසස්ස පත්තකල්ලං, සඬිසො (ඡන්තස්ස) හික්ඛුනො විභෙසකං රොපෙය්‍ය. එසා ඤෙත්ති.

සුඤ්ඤානං මෙ භන්තෙ! සඬිසො, අයං (ඡන්තො) හික්ඛු සඬිසමජ්ඣෙධ ආපත්තියා අනුයුඤ්ජියමානො තුණ්හිභූතො සඬිසං විභෙසෙති. සඬිසො (ඡන්තස්ස) හික්ඛුනො විභෙසකං රොපෙති. යස්සායස්මතො ඛමති. (ඡන්තස්ස) හික්ඛුනො විභෙසකස්ස රොපනා. සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති සො භාසෙය්‍ය.

රොපිතං සඬිසෙන (ඡන්තස්ස) හික්ඛුනො විභෙසකං. ඛමති සඬිසස්ස, තස්මා තුණ්හි. එවමෙතං ධාරයාමි.

මේ කර්මය කිරීමෙන් පසු සඟ මැද ඇවිත් විචාරන කල්හි කථා නො කොට සඬිසයා වෙහෙසන හික්ෂුවට පවිති ඇවැත් වේ.

පාපදාෂ්ටි ගෙන සිටින හික්ෂුන්ට කරන සමනුභාෂණ කර්මය.

බුද්ධ කාලයේ අරිෂ්ඨ නැමැති හික්ෂුවක් “පස්කම් සැප විඳින්නා වූ මේ ගිහියෝ සෝවාන් වෙති, සකෘද්ගාමී වෙති. අනාගාමී වෙති. හික්ෂුහු ද මනාප රූප දර්ශනය කෙරෙමින්, ශබ්දයන් අසමින්, ගන්ධයන් ආඝ්‍රාණය කරමින්, රසයන් ආස්වාදනය කරමින්, මෘදු

වස්ත්‍රාදියේ පහසු විඳිමින් රහත් වෙති. එසේ තිබියදී ස්ත්‍රී ස්පර්ශය වූ එක් දෙයක් පමණක් අන්තරායික වන්නට කරුණක් නැතය” යන දෘෂ්ටිය ගත්තේ ය. ඒ කාරණය නිමිත්ත කොට එබඳු දෘෂ්ටි ගෙන එය නො හැර තදින් අල්ලා ගෙන ඉන්නා භික්ෂූන්ට සමනුභාෂණ කර්මයක් බුදුන් වහන්සේ නියම කළ සේක.

එය කරන්නේ මෙසේ ය. එබඳු පාප දෘෂ්ටියක් ගෙන සිටින්නා වූ භික්ෂුවට දක්නා වූ ද ඇසුවා වූ ද භික්ෂූන් විසින් ඒ දෘෂ්ටිය අත හරිනු පිණිස තුන්වර දක්වා අවවාද කළ යුතු ය. අවවාදය පිළිගෙන දෘෂ්ටිය නො හළේ නම්, දුකුළා ඇවැත් වේ. දැක ද අසා ද අවවාද නො කරන්නා වූ භික්ෂූන්ට ද දුකුළා ඇවැත් වේ. අවවාදය පිළිගෙන දෘෂ්ටිය නො හරිතහොත් ඒ භික්ෂුව සඟ මැදට පමුණුවා ද තුන්වර දක්වා අවවාද කළ යුතු ය. නො පිළිගතහොත් දුකුළා ඇවැත් නැවත ද වේ. එසේ ද නො පිළිගනී නම්, ඒ භික්ෂුවට සමනුභාෂණ කර්මය කළ යුතු ය.

කර්ම වාක්‍යය.

සුඤ්ඤානු මෙ භන්තෙ! සඬ්ඝො, (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං, තථා හං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි, යථා යෙ මෙ අන්තරායිකා ධම්මා චුත්තා භගවතා, තෙ පටිසෙවතො නාලං අන්තරායායාති. සො තං දිට්ඨිං න පටිනිස්සජ්ජති. යදි සඬ්ඝස්ස පත්තකල්ලං සඬ්ඝො (තිස්සං) භික්ඛුං සමනුභාසෙය්‍ය තස්සා දිට්ඨියා පටිනිස්සග්ගාය. එසා ඤාත්ති.

සුඤ්ඤානු මෙ භන්තෙ! සඬ්ඝො, (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං, “තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා යෙ මෙ අන්තරායිකා ධම්මා චුත්තා භගවතා තෙ පටිසෙවතො නාලං අන්තරායායාති.” සො තං දිට්ඨිං න පටිනිස්සජ්ජති. සඬ්ඝො (තිස්සං) භික්ඛුං සමනුභාසති තස්සා දිට්ඨියා පටිනිස්සග්ගාය. යස්සායස්මතො

බමනි (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො සමනුභාසනා තස්සා දිට්ඨියා පටිනිස්සග්ගාය. සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්බමති, සො භාසෙය්‍ය.

දුතියමිපි එතමඤ්ථං වදාමි. -පෙ- තතියමිපි එතමඤ්ථං වදාමි.

සුඤ්ඤාතු මෙ භන්තෙ! සඬ්ඝො, (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං, තථාහං භගවතො ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි. යථා යෙ මෙ අන්තරායිකා ධම්මා චුත්තා භගවතා තෙ පටිසෙවතො නාලං අන්තරායායාති. සො තං දිට්ඨිං න පටිනිස්සජ්ජති. සඬ්ඝො (තිස්සං) භික්ඛුං සමනුභාසති තස්සා දිට්ඨියා පටිනිස්සග්ගාය. යස්සායස්මතො බමනි (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො සමනුභාසනා තස්සා දිට්ඨියා පටිනිස්සග්ගාය. සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්බමති, සො භාසෙය්‍ය.

සමනුභට්ඨො සඬ්ඝෙන (තිස්සො) භික්ඛු තස්සා දිට්ඨියා පටිනිස්සග්ගාය. බමනි සඬ්ඝස්ස තස්මා තුණ්හි. එවමෙනං ධාරයාමි.

මේ කර්මය අවසන් වනු සමග ම දෘෂ්ටිය ගෙන සිටින භික්ෂුවට පවති ඇවැත් වේ.

මිසදිටු ගත් සාමණේරයන්ට කරන නිස්සාරණ කර්මය.

සාමණේරයෙක් බුදුන්ගේ හෝ දහම්හි හෝ සඟුන්ගේ හෝ අගුණ කියා නම්, අකප්පියය කැප යයි කියා නම්, මිසදිටු ගන්නේ නම්, ඔහුට තුන්වර දක්වා ඒ වරද හරනා පිණිස අවවාද කළ යුතු ය. ඉදින් සාමණේරයා ඒ ලබ්ධිය නො හරින්නේ නම් සඬ්ඝයා රැස් කොට සඟ මැදදී ඒ ලබ්ධිය හැර දමන ලෙස කිය යුතු ය. ඉදින් සාමණේරයා ලබ්ධිය හළේ නම් යහපති. නො හරණේ නම්, ඔහුට නිස්සාරණ කර්මය හළ යුතු ය, එය චතුර්විධ කර්මයන් අතුරෙන්

අපලෝකන කර්මයෙකි. එය කරන කල්හි ව්‍යක්ත භික්ෂුවක් විසින් මතු දැක්වෙන වාක්‍යයෙන් සාමණේරයා බැහැර කරන බව දැන්විය යුතු ය.

කර්ම වාක්‍යය.

සඬිසං භන්තෙ! පුච්ඡාමි, අයං (කණ්ඨකො) සාමණේරො බුද්ධස්ස ධම්මස්ස සඬිසස්ස අවණ්ණවාදි මිච්ඡාදිට්ඨිකො, යං අඤ්ඤා සාමණේරො ලභන්ති භික්ඛුහි සද්ධිං ද්විරත්තතිරත්තං සහසෙය්‍ය, තස්සා අලාභාය නිස්සාරණා රුච්චති සඬිසස්ස.

දුතියමිපි සඬිසං භන්තෙ පුච්ඡාමි. -පෙ- නිස්සාරණා රුච්චති සඬිසස්ස.

තතියමිපි සඬිසං භන්තෙ පුච්ඡාමි. -පෙ- නිස්සාරණා රුච්චති සඬිසස්ස.

මෙසේ සඬිසයාට දන්වා “නො භික්ෂුණු සාමණේරය! යව විනාශ වෙව” යි සාමණේරයාට කිය යුතු ය. මෙසේ නිස්සාරණය කළ සාමණේරයා සියලුම භික්ෂූන් විසින් වර්ජනය කළ යුතු ය. එසේ බැහැර කළ සාමණේරයාට සංග්‍රහ කරන්නා වූ ද, ඒ සාමණේරයාගේ උපස්ථානය පිළිගන්නා වූ ද, ඔහු හා ධර්මාමිෂ සම්භෝගය කරන්නා වූ ද, එක් ආවාසයක සයනය කරන්නා වූ ද භික්ෂුවට පවති ඇවැත් වේ.

මිසාරණය

නිස්සාරණය කරනු ලැබූ සාමණේරයා හික්මී දුර්ලබ්ධි හැර සඞ්ඝයාගෙන් ක්ෂමාව අයැද සිටියහොත්, ඔහු නිස්සරණ කර්මය ඉවත් කරන ලෙස තුන්වරක් යාඥා කරවා අපලෝකන කර්මයෙන් ම නිස්සාරණය කළ යුතු ය.

කර්ම වාක්‍යය.

සඞ්ඝං භන්තෙ! ආපුච්ඡාමි. අයං (කණ්ඨකො) සාමණේරො බුද්ධස්ස ධම්මස්ස සඞ්ඝස්ස අවණ්ණවාදී මිච්ඡාදිට්ඨිකො. යං අඤ්ඤෙ සාමණේරො ලභන්ති ද්විරත්ත තිරත්තං භික්ඛුහි සද්ධිං සහසෙය්‍යං, තස්සා අලාභාය නිස්සාරිතො. ස්වායං ඉදානි ඔරතො විරතො ලජ්ජධම්මං ඔක්කන්තො, හිරොත්තප්පෙ පතිට්ඨිතො, කතදණ්ඩ කම්මො, අච්චයං දෙසෙති. ඉමස්ස සාමණේරස්ස යථා පුරෙ කායසම්භොග සාමග්ගිදානං. රුච්චති සඞ්ඝස්ස.

දුතියමිපි -පෙ- තතියමිපි -පෙ-

බ්‍රහ්ම දණ්ඩය

සබ්‍රහ්මචාරීන්ගේ අවවාදානුශාසනා නො පිළිගනිමින් හික්ෂුන්ට ආක්‍රෝශ කරමින් හැසුරුණු ඡන්ත නම් වූ හික්ෂුචට තථාගතයන් වහන්සේ බ්‍රහ්ම දණ්ඩය නියම කළ සේක. “යො අඤ්ඤා’පි හික්ඛු මුඛරො හොති හික්ඛුං අරුත්තවචනෙහි සට්ඨෙත්තො බුංසෙත්තො වම්භෙත්තො විහරති තස්සා’පි දාතඛ්ඛො” යනුවෙන් හික්ෂුන්ට නො මනා වචනයෙන් බෙණෙමින් කරදර කරන අන්‍ය පරුෂ හික්ෂුන්ට ද ඒ දඬුවම දියයුතු බව විනය අටුවාවෙහි දක්වා ඇත්තේ ය. ඒ දඬුවම දියයුත්තේ ද අපලෝකන කර්මයෙනි.

කර්ම වාක්‍යය.

භන්තෙ (ඉථං නාමො) හික්ඛු මුඛරො, හික්ඛු දුරුත්තවචනෙහි සට්ඨෙත්තො විහරති. සො හික්ඛු යං ඉච්ඡෙය්‍ය තං වදෙය්‍ය. හික්ඛුහි (ඉථං නාමො) හික්ඛු නෙව වත්තඛ්ඛො, න ඔවදිතඛ්ඛො, න අනුසාසිතඛ්ඛො. සඛ්ඝං භන්තෙ පුච්ඡාමි (ඉථන්තාමස්ස) හික්ඛුනො බ්‍රහ්මදණ්ඩස්ස දානං. රුච්චති සඛ්ඝස්ස.

දුතියමිපි -පෙ- තතියමිපි -පෙ-

මේ කර්මය කළ පසු ඒ හික්ෂුච කුමක් කීවත් අන්‍ය හික්ෂුන් ඔහුට කිසිවක් නො කියනු ලැබේ. අවවාදානුශාසනා නො කරනු ලැබේ. ඒ හික්ෂුච පසුව හික්ඛි නපුරු ගති හැර සඛ්ඝයාගෙන් සමාව ඉල්ලුව හොත් එය සඛ්ඝයා විසින් නැවත ඉවත් කරනු ලැබේ.

ඉවත් කිරීමේ කර්ම වාක්‍යය.

භන්තෙ! හික්ඛුසඛ්ඝො (අසුකස්ස) හික්ඛුනො බ්‍රහ්මදණ්ඩං අදාසි. සො හික්ඛු සොරතො නිවාතවුත්ති ලජ්ජධම්මං.

ඔක්කන්තො, හිරොක්තප්පෙ පතිට්ඨිතො, පටිසඬ්ඛා ආයතිං
 සංචරෙ තිට්ඨති. සඬ්ඝං භන්තෙ! පුච්ඡාමි තස්ස භික්ඛුනො
 බ්‍රහ්මදණ්ඩස්ස පටිප්පස්සද්ධිං. රුච්චති සඬ්ඝස්ස.

දුතියම්පි -පෙ- තතියම්පි -පෙ-

මෝහාරෝපන කර්මය

ඇතැම් භික්ෂූහු පාමොක් උදෙසන කල්හි සැලකිල්ලෙන් නො අසා පසුව වරද කොට “මෙය වරදක් බව-මෙයට ඇවතත් ඇති බව-අපි කලින් දැන නො සිටියෙමුය, මෙබඳු සිකපදයක් ඇති බව අප දැන ගත්තේ දැන්ය’යි කියමින් කළ වරද නො දැනීමෙන් කළ එකක් බව සච්ඡයාට ඇඟවීමට උත්සාහ කරති. මෝහාරෝපන කර්මය එසේ කරන භික්ෂූන් හික්මවීම සඳහා නියමිත කර්මයෙකි.

සිකපද, නො දැනීම ඇවතින් මිදීමට කරුණක් නො වේ. එබැවින් කලින් දැන නො සිටීමෙන් වරද කළ බව කියන භික්ෂුව ලවා සිදු වූ ඇවැත දෙසවා, ඒ භික්ෂුව කලින් දෙනුත් වරක්වත් පාමොක් ඇසීමට පැමිණි බව භික්ෂූහු දනිත් නම්, වරද කළ භික්ෂුවට මෝහාරෝපන කර්මය කළ යුතුය.

එය කරන කර්ම වාක්‍යය මෙසේ ය.

සුඤ්ඤානං මෙ භන්තෙ! සච්ඡො, අයං (නිස්සො) භික්ඛු පාතිමොක්ඛෙ උද්දිස්සමානෙ න සාධුකං අට්ටිකත්වා මනසිකරොති. යදි සච්ඡස්ස පත්තකල්ලං. සච්ඡො (නිස්සස්ස) භික්ඛුනො මොහං ආරොපෙය්‍ය. එසා ඤාත්ති.

සුඤ්ඤානං මෙ භන්තෙ! සච්ඡො, අයං (නිස්සො) භික්ඛු පාතිමොක්ඛෙ උද්දිස්සමානෙ න සාධුකං අට්ටිකත්වා මනසිකරොති. සච්ඡො (නිස්සස්ස) භික්ඛුනො මොහං ආරොපෙති. යස්සායස්මතො ඛමති. (නිස්සස්ස) භික්ඛුනො මොහස්ස ආරොපනා. සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති සො භාසෙය්‍ය.

ආරොපිතො සච්ඡෙන (නිස්සස්ස) භික්ඛුනො මොහො. ඛමති සච්ඡස්ස. තස්මා තුණ්හි. එවමෙනං ධාරයාමි.

මේ කර්මය කළ පසුත් සිකපදය නො දත් බව කියන භික්ෂුවට
පව්වි ඇවැත් වේ.

තජ්ජනිය කර්මය

බුද්ධකාලයේදී භික්ෂූන් හා නිතර ධර්ම කර ගත්තාවූ, කෝලාහල කරගත්තා වූ, වාද ඇති කර ගත්තාවූ, සඛිඝයාට නිතර නඩු පැමිණිලි කළාවූ, එබඳු අන්‍ය භික්ෂූන්ටත් එසේ කිරීමට අනුශාසනය කළා වූ පණ්ඩුක ලෝහිතක යන භික්ෂූන් දෙදෙනා නිමිත්ත කොට, එබඳු භික්ෂූන් භික්ෂවනු පිණිස තථාගතයන් වහන්සේ මේ තජ්ජනිය කර්මය වදාළ සේක. එය කරන කල්හි කෝලාහල කරන භික්ෂූන් සඟ මැදට පමුණුවා, ඔවුන්ට චෝදනා කොට කළ වරද මතක් කරදී, සිදු වූ ඇවැත දක්වා කර්මය කළ යුතු ය.

කර්ම වාක්‍යය මෙසේය.

සුඤ්ඤාන මෙ භන්තෙ! සඛිඝො, ඉමෙ (පණ්ඩුක ලෝහිතකා) භික්ඛු අත්තනා භණ්ඩනකාරකා කලහකාරකා විවාදකාරකා භස්සකාරකා සඛිඝෙ අධිකරණකාරකා, යෙපි චඤ්ඤෙ භික්ඛු භණ්ඩනකාරකා කලහකාරකා විවාදකාරකා භස්සකාරකා සඛිඝෙ අධිකරණකාරකා. තෙ උපසඛිකම්භා එවං වදන්ති “මා ඛො තුම්හෙ ආයස්මන්තො එසො අපේසි, බලවා බලවං පටිමන්තෙථ, තුම්හෙ තෙන පණ්ඩිතතරා ච ඛයත්තතරා ච බහුස්සුතතරා ච අලමත්තතරා ච, මා චස්ස භායිතං. මයම්පි තුම්හාකං පක්ඛා භවිස්සාමා”ති. තෙන අනුප්පන්නාති චෙව භණ්ඩනාති උප්පජ්ජන්ති උප්පන්නාති ච භණ්ඩනාති භීයොභාවාය වෙපුල්ලාය සංවත්තන්ති. යදි සඛිඝස්ස පත්තකල්ලං, සඛිඝො (පණ්ඩුක ලෝහිතකානං) භික්ඛුනං තජ්ජනියකම්මං කරෙය්‍ය. එසා ඤත්ති.

සුඤ්ඤාන මෙ භන්තෙ! සඛිඝො, ඉමෙ (පණ්ඩුක ලෝහිතකා) භික්ඛු අත්තනා භණ්ඩන කාරකා -පෙ- සඛිඝො අධිකරණ කාරකා, යෙපි චඤ්ඤෙ භික්ඛු භණ්ඩනකාරකා -පෙ- සඛිඝ

අධිකරණකාරකා, තෙ උපසඞ්කම්භා එවං වදන්ති “මා බො තුම්හෙ ආයස්මත්තො එසො අපේසි, බලවා බලවං පටිමන්තෙථ තුම්හෙ තෙන පණ්ඩිතතරා ච බ්‍යත්තතරා ච බහුස්සුතතරා ච අලමත්තතරා ච මා චස්ස භායිත්ථ, මයම්පි තුම්හාකං පක්ඛා භවිස්සාමා” ති තෙන අනුප්පන්නාති ච භණ්ඩනාති උප්පජ්ජන්ති. උප්පන්නාති ච භණ්ඩනාති භීයොභාවාය වෙපුල්ලාය සංවත්තන්ති. සඞ්ඝො (පණ්ඩුක ලොහිතකානං) භික්ඛුනං තජ්ජනිය කම්මං කරොති. යස්සායස්මතො ඛමති (පණ්ඩුක ලොහිතකානං) භික්ඛුනං තජ්ජනිය කම්මස්ස කරණං. සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති. සො භාසෙය්‍ය.

දුතියම්පි එතමත්ථං වදාමි. සුඤ්ඤානං මෙ භන්තෙ! සඞ්ඝො, ඉමෙ (පණ්ඩුක ලොහිතකා) භික්ඛු අත්තනා භණ්ඩනකාරකා -පෙ- සඞ්ඝො අධිකරණකාරකා. යෙ’පි චඤ්ඤා භික්ඛු භණ්ඩනකාරකා -පෙ- සඞ්ඝො අධිකරණකාරකා, තෙ උපසඞ්කම්භා එවං වදන්ති බලවා බලවං පටිමන්තෙථ, තුම්හෙ තෙන පණ්ඩිතතරා ච බ්‍යත්තතරා ච බහුස්සුතතරා ච අලමත්තතරා ච, මා චස්ස භායිත්ථ, මයම්පි තුම්හාකං පක්ඛා භවිස්සාමා”ති. තෙන අනුප්පන්නාති චෙව භණ්ඩනාති උප්පජ්ජන්ති. උප්පන්නාති ච භණ්ඩනාති භීයොභාවාය වෙපුල්ලාය සංවත්තන්ති. සඞ්ඝො (පණ්ඩුක ලොහිතකානං) භික්ඛුනං තජ්ජනියකම්මං කරොති යස්සායස්මතො ඛමති (පණ්ඩුක ලොහිතකානං) භික්ඛුනං තජ්ජනිය කම්මස්ස කරණං. සො තුණ්හස්ස, යස්ස නක්ඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

තතියම්පි එතමත්ථං වදාමි. සුඤ්ඤානං මෙ භන්තෙ! සඞ්ඝො, ඉමෙ (පණ්ඩුක ලොහිතකා) භික්ඛු අත්තනා භණ්ඩනකාරකා -පෙ- සඞ්ඝො අධිකරණකාරකා, යෙ’පි චඤ්ඤා භික්ඛු භණ්ඩනකාරකා -පෙ- සඞ්ඝො අධිකරණකාරකා තෙ උපසඞ්කම්භා එවං වදන්ති “මා බො තුම්හෙ ආයස්මත්තො

එසො අපේසි, බලවා බලවං පටිමන්තෙට්තුම්හෙ තෙන පණ්ඩිතතරා ච බ්‍යත්තතරා ච බ්‍රහ්මස්සුතතරා ච අලමත්තතරා ච. මා චස්ස භාගියං, මයම්පි තුම්හාකං පක්ඛා භවිස්සාමා”ති තෙන අනුපපන්නාති චෙව භණ්ඩනාති උප්පජ්ජන්ති. උප්පන්නාති ච භණ්ඩනාති භීයොභාභාවාය චෙපුල්ලාය සංවත්තන්ති. සඞ්ඝො (පණ්ඩුක ලොහිතකානං) භික්ඛුනං තජ්ජනිය කම්මං කරොති. යස්සායස්මතො ඛමති. (පණ්ඩුක ලොහිතකානං) භික්ඛුං තජ්ජනියකම්මස්ස කරණං, සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති. සො භාසෙය්‍ය.

කතං සඞ්ඝෙන (පණ්ඩුක ලොහිතකානං) භික්ඛුනං තජ්ජනිය කම්මං. ඛමති සඞ්ඝස්ස. තස්මා තුණ්හී. එවමෙතං ධාරයාමි.

තජ්ජනිය කර්මය කරන ලද භික්ෂූන් විසින් පිළිපැදිය යුතු අටොළොස් වත

තජ්ජනිය කර්මය කරනු ලැබූ භික්ෂුව විසින් -

1. උපාධ්‍යාය වී හෝ කර්මාචාර්ය වී හෝ උපසම්පදා නො කළ යුතු ය.
2. උපාධ්‍යාය වී කුල දරුවන් පැවිදි නො කළ යුතු ය.
3. භික්ෂූන්ට නිස නො දිය යුතු ය.
4. භික්ඛුනෝවාද සම්මුතිය නො පිළිගත යුතු ය.
5. කලින් සම්මුතිය ලබා ඇත්තේ ද භික්ෂූණීන්ට අවවාද නො කළ යුතු ය.
6. යම් ඇවතක් නිසා තජ්ජනිය කර්මය කරන ලද්දේ නම්, ඒ ඇවතට නො පැමිණිය යුතු ය.
7. එවැනි අන් ඇවතකට ද නො පැමිණිය යුතු ය.
8. එයට පවිටු ඇවතට ද නො පැමිණිය යුතු ය.
9. තජ්ජනිය කර්මයට ගර්භා නො කළ යුතු ය.
10. ඒ කර්මය කළ භික්ෂූන්ට ද ගර්භා නො කළ යුතු ය.
11. ප්‍රකෘති භික්ෂුවකගේ උපෝසථය නො තැබිය යුතු ය.

12. ප්‍රකෘති භික්ෂුවකගේ පවාරණය නො තැබිය යුතු ය.
13. ප්‍රකෘති භික්ෂුවක් ඇසිය යුත්තකු නො කළ යුතු ය.
14. විහාරයෙහි දෙටුබව නො කළ යුතු ය.
15. වරදක් කීමට ප්‍රකෘති භික්ෂුවක් ලවා අවකාශ නො කරවා ගත යුතු ය.
16. ප්‍රකෘති භික්ෂුවකට චෝදනා නො කළ යුතු ය.
17. අනුන් ලවා ඔවුන් ගේ ඇවැත් සිහි නො කර විය යුතු ය.
18. භික්ෂූන් කෝලාහල කිරීමෙහි නො යෙදවිය යුතු ය.

තජ්ජනිය කර්මය ඉවත් කිරීම.

තජ්ජනිය කර්මය කරනු ලැබූ භික්ෂූන් විසින් ඉහත කී අටොළොස් වන පුරා භික්ෂී, සඛිසයාගෙන් කර්මය ඉවත් කරන ලෙස ඉල්ලා සිටියහොත්, සඛිසයා විසින් තජ්ජනිය කර්මය ඉවත් කළ යුතු ය. ඒ භික්ෂූන් විසින් සඛිසයා වෙත එළඹ, සිවුරු ඒකාංස කොට පෙරාවා, වැඩි මහලු භික්ෂූන්ගේ පා වැඳ, උක්කුටිකව හිඳ ඇඳිලි බැඳ, මතු දැක්වෙන වාක්‍යය තුන්වරක් කියා තජ්ජනිය කර්මය ඉවත් කරන ලෙස ඉල්ලිය යුතු ය.

මයං භන්තෙ සඛිසෙන තජ්ජනියකම්මකතා. සම්මා වත්තාම.
ලොමං පාතෙම. නෙත්ථාරං වත්තාම. තජ්ජනියකම්මස්ස
පටිප්පස්සද්ධිං යාවාම. දුතියම්පි -පෙ- තතියම්පි -පෙ-

ඉවත් කිරීමේ වාක්‍යය.

සුඤ්ඤානං මෙ භන්තෙ! සඛිසො. ඉමෙ (පණ්ඩුක ලොහිතකා)
භික්ඛු සඛිසෙන තජ්ජනියකම්මකතා. සම්මා වත්තන්ති.
ලොමං පාතෙන්නි. නෙත්ථාරං වත්තන්ති. තජ්ජනියකම්මස්ස
පටිප්පස්සද්ධිං යාවන්ති. යදි සඛිසස්ස පත්තකල්ලං, සඛිසො
(පණ්ඩුක ලොහිතකානං) භික්ඛුනං තජ්ජනියකම්මං
පටිප්පස්සම්භෙය්‍ය. එසා ඤාත්ති.

සුභාතූ මෙ හන්තෙ! සඞ්ඝො. ඉමෙ (පණ්ඩුක ලොහිතකා) භික්ඛු සඞ්ඝෙන තජ්ජනියකම්මකතා. සම්මා චත්තන්ති. ලොමං පාතෙන්ති. නෙඤ්ඤං චත්තන්ති. තජ්ජනියකම්මස්ස පටිප්පස්සද්ධිං යාවන්ති. සඞ්ඝො (පණ්ඩුක ලොහිතකානං) භික්ඛුනං තජ්ජනිය කම්මං පටිප්පස්සම්භෙති. යස්සායස්මතො ඛමති. (පණ්ඩුක ලොහිතකානං) භික්ඛුනං තජ්ජනිය කම්මස්ස පටිප්පස්සද්ධිං, සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

දුතියම්පි එතමඤ්ඤං චදාමි. සුභාතූ මෙ හන්තෙ! සඞ්ඝො. ඉමෙ (පණ්ඩුක ලොහිතකා) -පෙ- සඞ්ඝො (පණ්ඩුක ලොහිතකානං) භික්ඛුනං තජ්ජනියකම්මං පටිප්පස්සම්භෙති. යස්සායස්මතො ඛමති (පණ්ඩුක ලොහිතකානං) භික්ඛුනං තජ්ජනිය කම්මස්ස පටිප්පස්සම්භෙති, යස්සායස්මතො ඛමති (පණ්ඩුක ලොහිතකානං) භික්ඛුනං තජ්ජනියකම්මස්ස පටිප්පස්සද්ධිං. සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

තතියම්පි එතමඤ්ඤං චදාමි. සුභාතූ මෙ හන්තෙ! සඞ්ඝො. ඉමෙ (පණ්ඩුක ලොහිතකා) භික්ඛු -පෙ- තජ්ජනියකම්මස්ස පටිප්පස්සද්ධිං යාවන්ති. සඞ්ඝො (පණ්ඩුක ලොහිතකානං) භික්ඛුනං තජ්ජනියකම්මං පටිප්පස්සම්භෙති. යස්සායස්මතො ඛමති (පණ්ඩුක ලොහිතකානං) භික්ඛුනං තජ්ජනියකම්මස්ස පටිප්පස්සද්ධිං, සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

පටිප්පස්සද්ධිං සඞ්ඝෙණ (පණ්ඩුක ලොහිතකානං) භික්ඛුනං තජ්ජනියකම්මං ඛමති සඞ්ඝස්ස. තස්මා තුණ්හි. එවමෙනං ධාරයාමි.

නියස්ස කර්මය

නුසුදුසු පරිදි ගිහියන් හා ආශ්‍රය කළාවූ, බාලවූ අව්‍යක්තවූ, එහෙයින්ම නිතර ඇවැත්වලට පැමිණියා වූ, බොහෝ ඇවැත්වලට පැමිණියාවූ, පිරිවෙස් ගැනීම-මානත් ගැනීම-අඛිභාන කරවා ගැනීම ආදියෙන් නිතර සඛ්ඝයාට කරදර ඇති කළාවූ සෙයාසක භික්ෂුව නිමිත්ත කොට තථාගතයන් වහන්සේ විසින් නියස්ස කර්මය වදාරන ලද්දේ ය. නියස්ස කර්මයෙහි අදහස භික්ෂුවකට නිස සමාදන් වී ආචාර්යවරයකු යටතේ විසීමට නියම කිරීම ය. එය කරන කල්හි ආපත්ති බහුල අඥාන භික්ෂුව සඟ මැදට පමුණුවා, වෝදනා කොට වරද සිහි කරවා ඇවැත් දක්වා කළ යුතු ය.

කර්මවාක්‍යය මෙසේ ය:-

සුඤ්ඤාන මෙ භන්තෙ! සඛ්ඝො, අයං (සෙයාසකො) භික්ඛු බාලො අව්‍යක්තො ආපත්ති බහුලො අනපදානො ගිහී සංසට්ඨො විහරති අනනුලොමිකෙහි ගිහී සංසග්ගෙහි. අපිස්සු භික්ඛු පකතා පරිවාසං දෙන්තා මූලාය පටිකස්සන්තා මානත්තං දෙන්තා අඛිභෙන්තා. යදි සඛ්ඝස්ස පත්තකල්ලං, සඛ්ඝො (සෙයාසකස්ස) භික්ඛුනො නියස්ස කම්මං කරොයා නිස්සාය තෙ වඤ්චන්ති. එසා ඤාත්ති.

සුඤ්ඤාන මෙ භන්තෙ! සඛ්ඝො. අයං (සෙයාසකො) භික්ඛු බාලො අව්‍යක්තො ආපත්ති බහුලො අනපදානො ගිහී සංසට්ඨො විහරති අනනුලොමිකෙහි ගිහී සංසග්ගෙහි. අපිස්සු භික්ඛු පකතා පරිවාසං දෙන්තා මූලාය පටිකස්සන්තා මානත්තං දෙන්තා අඛිභෙන්තා. සඛ්ඝො (සෙයාසකස්ස) භික්ඛුනො නියස්ස කම්මං කරොති නිස්සාය තෙ වඤ්චන්ති. යස්සායස්මනො ඛමති (සෙයාසකස්ස) භික්ඛුනො නියස්ස කම්ම කරණං. සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති සො භාසෙයා.

දුතියමිපි එතමන් වදාමි. සුණාතු මෙ හන්තෙ! සඞ්ඝො, අයං (සෙය්‍යසකො) භික්ඛු බාලො අව්‍යත්තො ආපත්තිබ්‍රලො අනපදානො ගිහිසංසට්ඨො විහරති අනනුලොමිකෙහි ගිහිසංසග්ගෙහි. අපිස්සු භික්ඛු පකතා පරිවාසං දෙන්තා මූලාය පටිකස්සන්තා මානත්තං දෙන්තා අබ්භෙන්තා. සඞ්ඝො (සෙය්‍යසකස්ස) භික්ඛුනො නියස්ස කම්මං කරොති නිස්සාය තෙ වඤ්ඤන්ති. යස්සායස්මනො ඛමති (සෙය්‍යසකස්ස) භික්ඛුනො නියස්ස කම්මස්ස කරණං නිස්සාය තෙ වඤ්ඤන්ති, සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

තතියමිපි එතමන් වදාමි. සුණාතු මෙ හන්තෙ සඞ්ඝො. අයං (සෙය්‍යසකො) භික්ඛු බාලො අව්‍යත්තො ආපත්ති බ්‍රලො අනපදානො ගිහි සංසට්ඨො විහරති. අනනුලොමිකෙහි ගිහි සංසග්ගෙහි. අපිස්සු භික්ඛු පකතා පරිවාසං දෙන්තා මූලාය පටිකස්සන්තා මානත්තං දෙන්තා අබ්භෙන්තා. සඞ්ඝො (සෙය්‍යසකස්ස) භික්ඛුනො නියස්ස කම්මං කරොති නිස්සාය තෙ වඤ්ඤන්ති. යස්සායස්මනො ඛමති (සෙය්‍යසකස්ස) භික්ඛුනො නියස්ස කම්මස්ස කරණං. සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

කතං සඞ්ඝෙණ (සෙය්‍යසකස්ස) භික්ඛුනො නියස්ස කම්මං නිස්සාය තෙ වඤ්ඤන්ති. ඛමති සඞ්ඝස්ස. තස්මා තුණ්හි. එවමෙතං ධාරයාමි.

නියස්ස කර්මය ඉවත් කිරීම.

නියස්ස කර්මය කරනු ලැබූ භික්ෂුව විසින් පිළිපැදිය යුත්තේ ද තජ්ජනිය කර්මය කරන ලද භික්ෂුන් විසින් පිළිපැදිය යුතු පරිදීම ය. ගුරුවරයකු ඇසුරු කර වෙසෙමින් අටළොස් වන පුරා භික්ෂු, නියස්ස කර්මය ඉවත් කරන ලෙස සඞ්ඝයාට යාඥා කළ යුතු ය. එකල්හි සඞ්ඝයා විසින් නියස්ස කර්මය ඉවත් කරනු ලැබේ.

ඉවත් කිරීම ඉල්ලීමේ වාක්‍යය.

අහං හන්තෙ සඞ්ඝෙන නියස්ස කම්ම කතො සම්මා වත්තාමි.
ලොමං පාතෙමි, නෙඤ්ඤං වත්තාමි, නියස්ස කම්මස්ස
පටිප්පස්සද්ධිං යාවාමි. දුතියමිපි -පෙ- තතියමිපි -පෙ-

නියස්ස කර්මය ඉවත් කිරීමේ කර්ම වාක්‍යය.

සුඤ්ඤානං මෙ හන්තෙ! සඞ්ඝො, අයං (සෙය්‍යසකො) භික්ඛු
සඞ්ඝෙන නියස්ස කම්ම කතො සම්මා වත්තති. ලොමං
පාතෙති. නෙඤ්ඤං වත්තති. නියස්ස කම්මස්ස පටිප්පස්සද්ධිං
යාවති. යදි සඞ්ඝස්ස පත්තකල්ලං, සඞ්ඝො (සෙය්‍යකස්ස)
භික්ඛුනො නියස්ස කම්මං පටිප්පස්සමිහෙය්‍ය. එසා ඤාතති.

සුඤ්ඤානං මෙ හන්තෙ! සඞ්ඝො, අයං (සෙය්‍යසකො) භික්ඛු
සඞ්ඝෙන නියස්ස කම්ම කතො සම්මා වත්තති. ලොමං
පාතෙති. නෙඤ්ඤං වත්තති. නියස්ස කම්මස්ස පටිප්පස්සද්ධිං
යාවති. සඞ්ඝො (සෙය්‍යසකස්ස) භික්ඛුනො නියස්ස කම්මං
පටිප්පස්සමිහෙති. යස්සායස්මතො ඛමති (සෙය්‍යසකස්ස)
භික්ඛුනො නියස්ස කම්මස්ස පටිප්පස්සද්ධිං. සො තුණ්හස්ස,
යස්ස නක්ඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

දුතියමිපි එතමඤ්ඤං වදාමි. සුඤ්ඤානං මෙ හන්තෙ සඞ්ඝො, අයං
(සෙය්‍යසකො) භික්ඛු සඞ්ඝෙන නියස්ස කම්මකතො. සම්මා
වත්තති. ලොමං පාතෙති. නෙඤ්ඤං වත්තති. නියස්ස
කම්මස්ස පටිප්පස්සද්ධිං යාවති. සඞ්ඝො (සෙය්‍යසකස්ස)
භික්ඛුනො නියස්ස කම්මං පටිප්පස්සමිහෙති. යස්සායස්මතො
ඛමති (සෙය්‍යසකස්ස) භික්ඛුනො නියස්ස කම්මස්ස
පටිප්පස්සද්ධිං, සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති, සො
භාසෙය්‍ය.

තතියම්පි එතමථං වදාමි. සුණාතු මෙ භන්තෙ! සඞ්ඝො, අයං (සෙය්‍යසකො) භික්ඛු සඞ්ඝෙන නියස්ස කම්මකතො. සම්මා චත්තති. ලොමං පාතෙති. නෙථාරං චත්තති. නියස්ස කම්මස්ස පටිප්පස්සද්ධිං යාවති. සඞ්ඝො (සෙය්‍යසකස්ස) භික්ඛුනො නියස්ස කම්මං පටිප්පස්සම්භෙති. යස්සායස්මතො ඛමති (සෙය්‍යසකස්ස) භික්ඛුනො නියස්ස කම්මස්ස පටිප්පස්සද්ධිං. සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති. සො භාසෙය්‍ය.

පටිප්පස්සද්ධිං සඞ්ඝෙන (සෙය්‍යසකස්ස) භික්ඛුනො නියස්ස කම්මං. ඛමති සඞ්ඝස්ස තස්මා තුණ්හි. එවමෙතං ධාරයාමි.

පටිසාරණීය කර්මය

බුදු සස්තෙනි පැහැදී සිටින සඛිසයා හට උවටැන් කරන ‘චිත්ත’ නම් ගහපතියාට බැණ, ඔහුගේ ආවාසයද හැර ගිය, ‘සුධම්ම’ නම් භික්ෂුව නිමිත්ත කොට, තථාගතයන් වහන්සේ පටිසාරණීය කර්මය වදාළ සේක. එය කරනුයේ සඛිසයාට උපස්ථාන කරන, බුදු සස්තෙනි පැහැදී සිටින, ශාසනාලය ඇති ගිහියන්ට අපහාස කොට ඔවුන්ගේ සිත් රිදවන, ඔවුන් බුදු සස්තෙනි කලකිරවන භික්ෂූන්ට ය. එසේ කරන භික්ෂුව සහ මැදට ගෙන චෝදනා කොට වරද සිහි කරවා ඇවැන දක්වා ඒ කර්මය කළ යුතු ය.

කර්ම වාක්‍යය.

සුඤ්ඤාන මෙ භන්තෙ! සඛිසො, අයං (සුධම්මො) භික්ඛු (චිත්තං ගහපතිං) සද්ධං පසන්නං දායකං කාරකං සඛිඝ්ඤාපට්ඨාකං භීතෙන බුංසෙසි. භීතෙන වම්හෙසි. යදි සඛිසස්ස පත්තකල්ලං. සඛිසො (සුධම්මස්ස) භික්ඛුනො පටිසාරණීය කම්මං කරොය්‍ය, (චිත්තො තෙ ගහපති) ඛමාපෙතඛිබ්බොති. එසා ඤාත්ති.

සුඤ්ඤාන මෙ භන්තෙ! සඛිසො අයං (සුධම්මො) භික්ඛු (චිත්තං ගහපතිං) සද්ධං පසන්නං දායකං කාරකං සඛිඝ්ඤාපට්ඨානං භීතෙන බුංසෙසි. භීතෙන වම්හෙසි. සඛිසො (සුධම්මස්ස) භික්ඛුනො පටිසාරණීය කම්මං කරොති (චිත්තො තෙ ගහපති) ඛමාපෙතඛිබ්බොති. යස්සායස්මතො ඛමති (සුධම්මස්ස) භික්ඛුනො පටිසාරණීයස්ස කම්මස්සකරණං. සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

දුතියමිපි එතමත්ථං වදාමි. සුඤ්ඤාන -පෙ-

තතියම්පි එතමථං වදාමි. සුණාතු මෙ භන්තෙ! සඞ්ඝො, අයං (සුධම්මො) භික්ඛු (චිත්තං ගහපතිං) සද්ධං පසන්නං දායකං කාරකං සඞ්ඝපට්ඨාකං භීනෙන ඛුංසෙසි. භීනෙන වම්භෙසි. සඞ්ඝො (සුධම්මස්ස) භික්ඛුනො පටිසාරණිය කම්මං කරොති (චිත්තො තෙ ගහපති) ඛමාපෙතඛිබ්බොති. යස්සායස්මතො ඛමති (සුධම්මස්ස) භික්ඛුනො පටිසාරණිය කම්මස්ස කරණං (චිත්තො තෙ ගහපති) ඛමාපෙතඛිබ්බොති. සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

කතං සඞ්ඝෙණ (සුධම්මස්ස) භික්ඛුනො පටිසාරණිය කම්මං (චිත්තො තෙ ගහපති) ඛමාපෙතඛිබ්බොති. ඛමති සඞ්ඝස්ස, තස්මා තුණ්හී. එවමෙනං ධාරයාමි.

පටිසාරණිය කර්මය කරනු ලැබූ භික්ෂුව විසින් ද සඞ්ඝයා විසින් එය ඉවත් කරන තුරු තථ්‍යතා කර්මය කරනු ලැබූ භික්ෂුන් විසින් පිරිය යුතු අටළොස් වන අනුව පිළිපැදිය යුතු ය. සඞ්ඝයා විසින් කර්මය ඉවත් කරනු ලබන්නේ අපහාස කිරීමෙන් කලකිරවන ලද තැනැත්තා ක්ෂමා කරවා නැවත පැහැදවීමෙන් පසු ය. චිත්ත ගෘහපතියා කලකිරවූ සුධම්ම භික්ෂු තෙමේ පටිසාරණිය කර්මය කරනු ලැබීමෙන් පසු ක්ෂමා කරවා චිත්ත ගෘහපතියා නැවත පැහැදවීමට ‘මච්ඡිකා සන්ධියට’ ගියේය. එහෙත් දොම්නසට පැමිණ සිටි සුධම්ම භික්ෂුව චිත්ත ගෘහපති වෙත ගොස් කථා කිරීමට අසමත්ව සැවැත් නුවරට පෙරළා පැමිණියේ ය.

චිත්ත ගෘහපතියා ක්ෂමා කරවන ලද්දේදැයි භික්ෂුන් විසින් විචාළ කල්හි නො හැකි වූ බව සුධම්ම භික්ෂුව කීය. ඒ බව තථාගතයන් වහන්සේට සැලකළ කල්හි තථාගතයන් වහන්සේ සුධම්ම භික්ෂුවට චිත්ත ගෘහපතියා ක්ෂමා කරවන්නට භික්ෂුවක් දූතයකු කොට දීමට අනු දැන වදාළ සේක. දූතයකු දීමේදී දූත ක්‍රියාව කරන ලෙස භික්ෂුවකගෙන් ඉල්ලා කැමති කරවාගෙන සම්මත කොට දිය යුතු ය.

දූතයකු දීමේ කර්ම වාක්‍යය.

සුභාතූ මෙ හන්තෙ! සඞ්ඝො. යදි සඞ්ඝස්ස පත්තකල්ලං, සඞ්ඝො (තිස්සං) භික්ඛුං (සුධම්මස්ස) භික්ඛුනො අනුදූතං දදෙය්‍ය (චිත්තං ගහපතිං) ඛමාපෙතුං, එසා ඤාත්ති.

සුභාතූ මෙ හන්තෙ! සඞ්ඝො. සඞ්ඝො (තිස්සං) භික්ඛුං (සුධම්මස්ස) භික්ඛුනො අනුදූතං දෙති (චිත්තං ගහපතිං) ඛමාපෙතුං. යස්සායස්මනො ඛමති (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො (සුධම්මස්ස) භික්ඛුනො අනුදූතස්ස දානං (චිත්තං ගහපතිං) ඛමාපෙතුං. සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

දින්තො සඞ්ඝෙන (තිස්සො) භික්ඛු (සුධම්මස්ස) භික්ඛුනො අනුදූතො (චිත්තං ගහපතිං) ඛමාපෙතුං. ඛමති සඞ්ඝස්ස. තස්මා තුණ්හී. එවමෙනං ධාරයාමි.

පටිසාරණීය කර්මය කරන ලද භික්ෂුව විසින් අනුදූතයකු වශයෙන් සඞ්ඝයා විසින් දුන් භික්ෂුව සමග වරද කළ ගෘහපතියා වෙත ගොස්, ක්ෂමාව ඇයැදිය යුතු ය. ඉදින් එයින් ගිහියා ක්ෂමා වී සිත පහදා නො ගත්තේ නම්, අනුදූත භික්ෂුව විසින් “ගෘහපතිය! මේ භික්ෂුවට සමාවුව මැනව, මේ භික්ෂු තෙමේ ඔබගේ හොඳහිත බලාපොරොත්තු වන්නේය’ යි කිය යුතු ය.

එයින් ද ගෘහපතියා සමා නො වන්නේ නම්, “ගෘහපතිය මේ භික්ෂුවට සමා වන ලෙස මම ඔබෙන් ඉල්ලමි” යි කිය යුතුය. එයින් ගෘහපතියා සමා නුවුයේ නම්, “ගෘහපතිය සඞ්ඝයාගේ ඉල්ලීම පරිදි මේ භික්ෂුවට සමාවන්නය” යි කිය යුතු ය. එයින්ද සමා නුවුයේ නම් ගෘහපතියාට පෙනෙන ඇසෙන ලෙස වරද කළ භික්ෂුව ලවා සිවුරු ඒකාංස කොට පෙරවවා, උක්කුටිකයෙන් හිඳවා, ඇඳිලි බඳවා, ඇවැත දෙසවිය යුතුය.

පටිසාරණීය කර්මය ඉවත් කිරීම.

පටිසාරණීය කර්මය කරනු ලැබූ භික්ෂුව තමා විසින් අවමන් කොට කලකිරවන ලද දායකයාගෙන් ක්ෂමාව ගෙන සිත පහදවා භික්ෂූන්ගේද සිත පහදවා සච්ඡයා වෙත එළඹ, සිවුර ඒකාංස කොට පෙරවා, වැඩිමහලු භික්ෂූන්ගේ පා වැඳ උක්කුටිකව හිඳ ඇඳිලි බැඳ, මතු දැක්වෙන වාක්‍යය කියා පටිසාරණීය කර්මයාගේ සන්සිඳවීම ඉල්ලිය යුතු ය.

අහං භන්තෙ! සච්ඡෙන පටිසාරණීය කම්මකතො. සම්මා චත්තාමි. ලොමං පාතෙමි. නෙඤ්ඤං චත්තාමි. පටිසාරණීයස්ස කම්මස්ස පටිප්පස්සද්ධිං යාවාමි. දුතියම්පි -පෙ- තතියම්පි -පෙ-

පටිසාරණීය කර්මය ඉවත් කිරීමේ කර්ම වාක්‍යය.

සුඤ්ඤානු මෙ භන්තෙ! සච්ඡො, අයං (සුධම්මො) භික්ඛු සච්ඡෙන පටිසාරණීය කම්මකතො සම්මා චත්තති. ලොමං පාතෙති. නෙඤ්ඤං චත්තති. පටිසාරණීයස්ස කම්මස්ස පටිප්පස්සද්ධිං යාවති. යදි සච්ඡස්ස පත්තකල්ලං සච්ඡො (සුධම්මස්ස) භික්ඛුනො පටිසාරණීය කම්මං පටිප්පස්සමිහෙය්‍ය. එසා ඤාත්ති.

සුඤ්ඤානු මෙ භන්තෙ! සච්ඡො, අයං (සුධම්මො) භික්ඛු සච්ඡෙන පටිසාරණීය කම්මකතො සම්මා චත්තති. ලොමං පාතෙති. නෙඤ්ඤං චත්තති. පටිසාරණීයස්ස කම්මස්ස පටිප්පස්සද්ධිං යාවති. සච්ඡො (සුධම්මස්ස) භික්ඛුනො පටිසාරණීය කම්මං පටිප්පස්සමිහෙති. යස්සායස්මතො ධම්මති (සුධම්මස්ස) භික්ඛුනො පටිසාරණීයස්ස කම්මස්ස පටිප්පස්සද්ධිං. සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති. සො භාසෙය්‍ය.

දුතියම්පි එතමඤ්ඤං වදාමි. -පෙ-

තතියම්පි එතමථං වදාමි. සුණාතු මෙ භන්තෙ! සඞ්ඝො. අයං
 (සුධම්මො) භික්ඛු සඞ්ඝෙන පටිසාරණිය කම්මකතො සම්මා
 වත්තති. ලොමං පාතෙති. නෙඤ්ඤං වත්තති. පටිසාරණියස්ස
 කම්මස්ස පටිප්පස්සද්ධිං යාවති. සඞ්ඝො (සුධම්මස්ස)
 භික්ඛුනො පටිසාරණිය කම්මං පටිප්පස්සම්භෙති.
 යස්සායස්මතො ඛමති. (සුධම්මස්ස) භික්ඛුනො
 පටිසාරණියස්ස කම්මස්ස පටිප්පස්සද්ධිං. සො තුණ්හස්ස.
 යස්ස නක්ඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

පටිප්පස්සද්ධිං සඞ්ඝෙන (සුධම්මස්ස) භික්ඛුනො පටිසාරණිය
 කම්මං. ඛමති සඞ්ඝස්ස, තස්මා තුණ්හි. එවමෙතං ධාරයාමි.

පත්තනික්කුප්පන කර්මය.

පත්තනික්කුප්පන කර්මය යනු භික්ෂූන්ට වරද කළ ගිහියන්ට දඬුවම් පිණිස කරන කර්මයෙකි. එහි අදහස වරද කළ ගිහියා සංඝයා විසින් වර්ජනය කිරීම ය. පත්තනික්කුප්පනය කළ ගිහියා භික්ෂූන් විසින් හළ යුතුය. කිසිම භික්ෂුවක් විසින් ඔහු දෙන කිසිවක් නො පිළිගත යුතුය. පිඬු සිඟා යාමේදී ද ඔහුගේ ගෙය හැර යා යුතු ය. ඒ කර්මය දඬුවම්ලෙපුත්ත තෙරුන් වහන්සේට බොරු චෝදනාවක් ඇති කළ 'වඩිඪ' නම් ලිවිඡවී පුත්‍රයා නිමිත්ත කොට පනවන ලද්දකි.

අට්ඨහි භික්ඛවෙ! අභිගෙහි සමන්තාගතස්ස උපාසකස්ස පත්තො නිකුක්ප්පිතබ්බො. භික්ඛූනං අලාභාය පරිසක්කති. භික්ඛූනං අනථාය පරිසක්කති. භික්ඛූනං අවාසාය පරිසක්කති. භික්ඛූනං අක්කොසති පරිභාසති භික්ඛු භික්ඛුහි භෙදෙති. බුද්ධස්ස අවණ්ණං භාසති. ධම්මස්ස අවණ්ණං භාසති. සඛිසස්ස අවණ්ණං භාසති. අනුජානාමි භික්ඛවෙ! ඉමෙහි අට්ඨහභිගෙහි සමන්තාගතස්ස උපාසකස්ස පත්තං නික්කුප්පිතං.

තථාගතයන් වහන්සේ විසින් මෙසේ වදාළ පරිදි භික්ෂූන්ට අලාභ කරන්නා වූ ද, අනර්ථ කරන්නාවූ ද භික්ෂූන්ට වාසස්ථාන නැති කරන්නාවූ ද, ආක්‍රෝශ පරිභව කරන්නාවූ ද, භික්ෂූන් ඔවුනොවුන් බිඳවන්නාවූ ද, බුදුන්ට දොස් කියන්නාවූ ද, දහමට දොස් කියන්නාවූ ද, සඟන්ට දොස් කියන්නාවූ ද, උපාසකයන්ට පත්තනික්කුප්පන කර්මය කළ යුතු ය.

පත්තනික්කුප්පන කර්ම වාක්‍යය.

සුඤ්ඤා මෙ භන්තෙ! සඛිසො. (වඩිඪො ලිවිඡවී) ආයස්මත්තං (දඬුවම මල්ලපුත්තං) අමුලිකාය සීලවිපත්තියා අනුද්ධංසෙති. යදි සඛිසස්ස පත්තකල්ලං. සඛිසො (වඩිඪස්ස ලිවිඡවිස්ස)

පත්තං නික්කුජ්ජෙය්‍ය අසම්භොගං සඞ්ඝෙන කරෙය්‍ය. එසා ඤාත්ති.

සුඤ්ඤානං මෙ භන්තෙ! සඞ්ඝො. (වඩ්ඪිංසං ලිච්ඡවි) ආයස්මන්තං (දබ්බං මල්ලපුත්තං) අමුලිකාය සීලවිපත්තියා අනුද්ධංසෙති. සඞ්ඝො (වඩ්ඪිංසං ලිච්ඡවිස්ස) පත්තං නික්කුජ්ජති, සම්භොගං සඞ්ඝෙන කරොති. යස්සායස්මතො ඛමති (වඩ්ඪිංසං ලිච්ඡවිස්ස) පත්තස්ස නික්කුජ්ජනා අසම්භොගං සඞ්ඝෙන කරණං. සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

නික්කුජ්ජතො සඞ්ඝෙන (වඩ්ඪිංසං ලිච්ඡවිස්ස) පත්තො අසම්භොගො සඞ්ඝෙන, ඛමති සඞ්ඝස්ස, තස්මා තුණ්හි. එවමෙතං ධාරයාමි.

පත්ත නික්කුජ්ජනය ඉවත් කිරීම.

පත්තනික්කුජ්ජන කර්මය කරනු ලැබූ තැනැත්තා එය ඉවත් කරවා ගනු කැමති වේ නම්, වරද පිළිගෙන සඞ්ඝයාගෙන් සමාව ලබාගෙන, සඞ්ඝයා වෙත ඵලඹ, උතුරුසඵව ඒකාංස කොට පෙරවා, භික්ෂුන්ගේ පා වැඳ, උක්කුටිකව හිඳ වැඳගෙන, මේ වාක්‍යය කියා පත්තනික්කුජ්ජන කර්මය ඉවත් කරන ලෙස ඇයැදිය යුතු ය.

සඞ්ඝෙන මෙ භන්තෙ! පත්තො නික්කුජ්ජතො, අසම්භොගොම්හි සඞ්ඝෙන, සො'හං භන්තෙ සම්මා වත්තාමි. ලොමං පාතෙමි. නෙත්ථාරං වත්තාමි, සඞ්ඝං පත්තක්කුජ්ජනං යාවාමි. දුතියම්පි - පෙ- තතියම්පි -පෙ-

පත්තනික්කුජ්ජනය ඉවත් කිරීමේ කර්ම වාක්‍යය.

සුඤ්ඤානං මෙ භන්තෙ! සඞ්ඝො. සඞ්ඝෙන (වඩ්ඪිංසං ලිච්ඡවිස්ස) පත්තො නික්කුජ්ජතො අසම්භොගො සඞ්ඝෙන,

සො සම්මා වත්තති. ලොමං පාතෙති. නෙඤ්ඤාං වත්තති. සඤ්ඤාං පත්තකුප්පනං යාවති. යදි සඤ්ඤාං පත්තකුප්පනං. සඤ්ඤා (වච්ඡාස්ස ලිච්ඡාස්ස) පත්තං උක්කුප්පෙය්‍ය. සම්මොගං සඤ්ඤා කරෙය්‍ය. එසා ඤාති.

සුඤ්ඤා මෙ භත්තෙ! සඤ්ඤා. සඤ්ඤා (වච්ඡාස්ස ලිච්ඡාස්ස) පත්තො නික්කුප්පතො අසම්මොගො සඤ්ඤා, සො සම්මා වත්තති. ලොමං පාතෙති. නෙඤ්ඤාං වත්තති. සඤ්ඤාං පත්තකුප්පනං යාවති. සඤ්ඤා (වච්ඡාස්ස ලිච්ඡාස්ස) පත්තං උක්කුප්පති, සම්මොගං සඤ්ඤා කරෙති. යස්සායස්මතො ඛමති (වච්ඡාස්ස ලිච්ඡාස්ස) පත්තස්ස උක්කුප්පනා සම්මොගං සඤ්ඤා කරණං, සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

උක්කුප්පතො සඤ්ඤා (වච්ඡාස්ස ලිච්ඡාස්ස) පත්තො, සම්මොගො සඤ්ඤා, ඛමති සඤ්ඤා, තස්මා තුණ්හි. එවමෙතං ධාරයාමි.

උක්බේපනිය කර්ම

ඇවැත් නො පිළිගන්නා භික්ෂූන්ට කරන උක්බේපනිය කර්මය.

බුදුරජාණන් වහන්සේ කොසඹූ නුවර සෝසිකාරාමයෙහි වැඩ වෙසෙන කල්හි, ඡන්ත ස්ථවිරයෝ වරද කොට ඇවතට පැමිණ, භික්ෂූන් විසින් ඇවතට පැමිණි බව කී කල්හි, ඇවතට පැමිණි බව පිළිගැනීමට නො කැමැති වූහ. භික්ෂූන් විසින් ඒ බව තථාගතයන් වහන්සේට සැල කළ කල්හි ඡන්ත ස්ථවිරයන්ට ‘උක්බේපනිය කර්මය’ නියම කළ සේක. උක්බේපනිය කර්මයේ අදහස වරද කරන භික්ෂුව සඛිසයා විසින් සම්භෝගයට නො ගන්නකු කොට බැහැර කිරීම ය. එය කරන කල්හි ඇවත නො පිළිගන්නා භික්ෂුවට චෝදනා කොට කළ වරද සිහි කරවා ඇවත දක්වා කළ යුතු ය.

කර්ම වාක්‍යය.

සුඤ්ඤානං මෙ භන්තෙ! සඛිසො, අයං (ඡන්තො) භික්ඛු ආපත්තිං ආපජ්ජිත්වා න ඉව්ඡති ආපත්තිං පස්සිතුං, යදි සඛිසස්ස පත්තකල්ලං, සඛිසො (ඡන්තස්ස) භික්ඛුනො ආපත්තියා අදස්සනෙ උක්බේපනියකම්මං. කරොයා අසම්භොගං සඛිසෙන, එසා ඤාති.

සුඤ්ඤානං මෙ භන්තෙ! සඛිසො, අයං (ඡන්තො) භික්ඛු ආපත්තිං ආපජ්ජිත්වා න ඉව්ඡති ආපත්තිං පස්සිතුං. සඛිසො (ඡන්තස්ස) භික්ඛුනො ආපත්තියා අදස්සනෙ උක්බේපනියකම්මං. කරොති අසම්භොගං සඛිසෙන. යස්සායස්මනො ඛමති (ඡන්තස්ස) භික්ඛුනො ආපත්තියා අදස්සනෙ උක්බේපනියස්ස කම්මස්ස කරණං. අසම්භොගං සඛිසෙන, සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

දුතියමිපි එතමන්ට වදාමි. සුණාතු මෙ -පෙ-

තතියමිපි එතමන්ට වදාමි. සුණාතු මෙ හන්තෙ! සඞ්ඝො. අයං (ඡන්තො) භික්ඛු ආපත්තිං ආපජ්ජිතො න ඉච්ඡති ආපත්තිං පස්සිතුං. සඞ්ඝො (ඡන්තස්ස) භික්ඛුනො ආපත්තියා අදස්සනෙ උක්ඛෙපනියකම්මං කරොති අසම්භොගං සඞ්ඝෙන. යස්සායස්මනො ඛමති (ඡන්තස්ස) භික්ඛුනො ආපත්තියා අදස්සනෙ උක්ඛෙපනියස්ස කම්මස්ස කරණං. අසම්භොගං සඞ්ඝෙන සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති. සො භාසෙය්‍ය.

කතං සඞ්ඝෙන (ඡන්තස්ස) භික්ඛුනො ආපත්තියා අදස්සනෙ උක්ඛෙපනියකම්මං අසම්භොගං සඞ්ඝෙන ඛමති සඞ්ඝස්ස. තස්මා තුණ්හි. එවමෙනං ධාරයාමි.

උක්ඛෙපනිය කර්මය කරන ලද භික්ෂුව විසින් පිළිපැදිය යුතු නීති.

1. උපාධ්‍යාචාර්ය හෝ කර්මාචාර්ය වී උපසම්පදා නො කළ යුතු ය.
2. නිස නො දිය යුතු ය.
3. උපාධ්‍යාය වී අලුත් සාමණේරයන් නො ගත යුතු ය.
4. භික්ඛුනෝවාද සම්මුතිය නො පිළිගත යුතු ය.
5. සම්මුතිය ලබා සිටියේ ද භික්ෂුණීන්ට අවවාද නො කළ යුතු ය.
6. යම් ඇවතක් නො පිළිගැනීමෙන් උක්ඛෙපනිය කර්මය කරන ලද ද, ඒ ඇවතට නැවත නො පැමිණිය යුතු ය.
7. එබඳු අනික් ඇවැතකට ද නො පැමිණිය යුතු ය.
8. එයට පවිටු ඇවතකට ද නො පැමිණිය යුතු ය.
9. විනය කර්මයට ගර්භා නො කළ යුතු ය.
10. ඒ කර්මය කළ භික්ෂුන්ට ගර්භා නො කළ යුතු ය.

11-21. ප්‍රකෘති භික්ෂුවකගේ වැඳීම, දුටුවිට ආසනයෙන් නැගී සිටීම, ඇඳිලි බැඳ වැඳීම, පවත් සැලීම ආදී සුදුසු වැඩ කිරීම, අසුන් පැනවීම, යහන් පැනවීම, පා-දෝනා පැන් තැබීම, පා පුටු තැබීම, සේදීමේදී පය උලන දේ තැබීම, පාසිවුරු පිළිගැනීම, නැමෙහිදී පිට ඇතිල්ලීම යන මේවා නො පිළිගත යුතු ය.

1. ප්‍රකෘති භික්ෂුවකට ශීල විපත්තියෙන් චෝදනා නො කළ යුතු ය.
2. ආචාර විපත්තියෙන් චෝදනා නො කළ යුතු ය.
3. දිට්ඨි විපත්තියෙන් චෝදනා නො කළ යුතු ය.
4. ආජීව විපත්තියෙන් චෝදනා නො කළ යුතු ය.
5. භික්ෂුවක් භික්ෂූන් හා නො බිඳ විය යුතු ය.
6. ශ්වේත වස්ත්‍රාදිය නො දැරිය යුතු ය.
7. කුසවීරාදි තීර්ථක විවර නො දැරිය යුතු ය.
8. භික්ෂූන් සේවනය කළ යුතු ය.
9. භික්ෂු ශික්ෂාවෙහි භික්ෂිය යුතු ය.
10. ප්‍රකෘති භික්ෂුවක් හා එක් වහලක් ඇති ආවාසයක නො විසිය යුතු ය.
11. එක් වහලක් ඇති අනාවාසයකද නො විසිය යුතු ය.
12. එක් වහලක් ඇති ආවාසයක හෝ අනාවාසයක නො විසිය යුතු ය.
13. ප්‍රකෘති භික්ෂුව දැක අස්නෙන් නැගී සිටිය යුතු ය.
14. විහාරයෙහි දී හෝ පිටතදී හෝ ප්‍රකෘති භික්ෂුවකට අප්‍රසාදය නො දැක්විය යුතු ය.
15. ප්‍රකෘති භික්ෂුවකට උපෝසථය නො තැබිය යුතු ය.
16. පචාරණය නො තැබිය යුතු ය.
17. ප්‍රකෘති භික්ෂුව සවවනියකු නො කළ යුතු ය.
18. විහාරයෙහි ප්‍රධානත්වය නො කළ යුතු ය.
19. චෝදනාවට අවසර නො ගත යුතු ය.
20. චෝදනා නො කළ යුතු ය.
21. ඇවැත් සිහි නො කරවිය යුතු ය.
22. භික්ෂූන් භික්ෂූන් හා කලහයට නො යෙදවිය යුතු ය.

ඇවැත් නො පිළිගැනීමේ උක්ඛෙපනිය කර්මය ඉවත් කිරීම.

උක්ඛෙපනිය කර්මය කරන ලද භික්ෂුව වත් පුරා සඛිසයා සතුටු කොට සඛිසයා වෙත ඵලඹ, සිවුරු ඒකාංස කොට පොරවා, මහලු භික්ෂුන්ගේ පා වැඳ, උක්කුටිකව හිඳ, කර්මය ඉවත් කරන ලෙස මතු දැක්වෙන වාක්‍යය කියා ඉල්ලිය යුතු ය.

අහං භන්තෙ! සඛිසෙන ආපත්තියා අදස්සෙන උක්ඛෙපනිය කම්මකතො සම්මා වත්තාමි. ලොමං පාතෙමි. නෙඝාරං වත්තාමි. ආපත්තියා අදස්සෙන උක්ඛෙපනියස්ස කම්මස්ස පටිප්පස්සද්ධිං යාවාමි. දුතියම්පි -පෙ- තතියම්පි -පෙ-

කර්ම වාක්‍යය.

සුඤ්ඤානු මෙ භන්තෙ! සඛිසො, අයං (ඡන්තො) භික්ඛු සඛිසෙන ආපත්තියා අදස්සෙන උක්ඛෙපනියකම්මකතො සම්මා වත්තති. ලොමං පාතෙති. නෙඝාරං වත්තති. ආපත්තියා අදස්සෙන උක්ඛෙපනියස්ස කම්මස්ස පටිප්පස්සද්ධිං යාවති. යදි සඛිසස්ස පත්තකල්ලං, සඛිසො (ඡන්තස්ස) භික්ඛුනො ආපත්තියා අදස්සෙන උක්ඛෙපනියකම්මං පටිප්පස්සම්භෙය්‍ය. එසා ඤාත්ති.

සුඤ්ඤානු මෙ භන්තෙ! සඛිසො. අයං (ඡන්තො) භික්ඛු සඛිසෙන ආපත්තියා අදස්සෙන උක්ඛෙපනියකම්මකතො සම්මා වත්තති. ලොමං පාතෙති. නෙඝාරං වත්තති. ආපත්තියා අදස්සෙන උක්ඛෙපනිය කම්මස්ස පටිප්පස්සද්ධිං යාවති. සඛිසො (ඡන්තස්ස) භික්ඛුනො ආපත්තියා අදස්සෙන උක්ඛෙපනියකම්මං පටිප්පස්සම්භෙති. යස්සායසමතො ඛමති (ඡන්තස්ස) භික්ඛුනො ආපත්තියා අදස්සෙන උක්ඛෙපනිය කම්මස්ස පටිප්පස්සද්ධි, සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

දුතියමිපි එතමඳුං වදාමි. සුණාතු -පෙ-

තතියමිපි එතමඳුං වදාමි. සුණාතු මෙ භන්තෙ! සඬිඝො, අයං
(ඡන්තො) භික්ඛු ආපත්තියා අදස්සනෙ
උක්ඛෙපතියකම්මකතො සම්මා වත්තති. ලොමං පාතෙති.
නෙඤ්ඤං වත්තති. ආපත්තියා අදස්සනෙ
උක්ඛෙපතියකම්මස්ස පටිප්පස්සද්ධිං යාවති. සඬිඝො
(ඡන්තස්ස) භික්ඛුනො ආපත්තියා අදස්සනෙ
උක්ඛෙපතියකම්මං පටිප්පස්සම්භෙති. යස්සායස්මතො ඛමති
(ඡන්තස්ස) භික්ඛුනො ආපත්තියා අදස්සනෙ
උක්ඛෙපතියස්සකම්මස්ස පටිප්පස්සද්ධිං. සො තුණ්හස්ස.
යස්ස නක්ඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

පටිප්පස්සද්ධං සඬිඝෙන (ඡන්තස්ස) භික්ඛුනො ආපත්තියා
අදස්සනෙ උක්ඛෙපතියකම්මං. ඛමති සඬිඝස්ස. තස්මා
තුණ්හි. එවමෙනං ධාරයාමි.

**ඇවතට පිළියම් නො කරනු කැමති භික්ෂුවට කරන
උක්ඛෙපතිය කර්මය.**

බුදුරජාණන් වහන්සේ කොසඹූ නුවර ඝෝෂිකාරාමයෙහි වැඩ
වෙසෙන සමයෙහි, ඡන්ත ස්ථවිරයෝ ඇවැතට පැමිණ එයට
ප්‍රතිකාර කරන්නට නො කැමති වූහ. එය නිමිත්ත කොට
තථාගතයන් වහන්සේ ඇවතට පිළියම් නො කරනු කැමැත්ත නිසා
ද, ඡන්ත ස්ථවිරයන්හට සඬිඝයාගේ සම්භෝගයෙන් බැහැර කිරීම
ඇති උක්ඛෙපතිය කර්මය කරන ලෙස නියම කළ සේක. එය ද
ඇවතට පිළියම් නො කරන භික්ෂුව සඟ මැදට පමුණුවා චෝදනා
කොට වරද සිහි කරවා ඇවැත දක්වා කළ යුතු ය.

කර්ම වාක්‍යය.

සුභාතු මෙ හන්තෙ! සඞ්ඝො, අයං (ජන්තො) භික්ඛු ආපත්තිං ආපජ්ජ්ඤා න ඉච්ඡති ආපත්තිං පටිකාතුං. යදි සඞ්ඝස්ස පත්තකල්ලං, සඞ්ඝො (ජන්තස්ස) භික්ඛුනො ආපත්තියා අප්පට්ඨමිමෙ උක්ඛෙපනිය කම්මං කරෙය්‍ය අසම්භොගං සඞ්ඝෙන. එසා ඤන්ති.

සුභාතු මෙ හන්තෙ! සඞ්ඝො, අයං (ජන්තො) භික්ඛු ආපත්තිං ආපජ්ජ්ඤා න ඉච්ඡති ආපත්තිං පටිකාතුං. සඞ්ඝො (ජන්තස්ස) භික්ඛුනො ආපත්තියා අප්පට්ඨමිමෙ උක්ඛෙපනිය කම්මං කරොති. අසම්භොගං සඞ්ඝෙන. යස්සායස්මතො ඛමති. (ජන්තස්ස) භික්ඛුනො ආපත්තියා අප්පට්ඨමිමෙ උක්ඛෙපනියස්ස කම්මස්ස කරණං අසම්භොගං සඞ්ඝෙන, සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

දුතියමිපි එතමඤ්ථං වදාමි. සුභාතු -පෙ-

තතියමිපි එතමඤ්ථං වදාමි. සුභාතු මෙ හන්තෙ! සඞ්ඝො, අයං (ජන්තො) භික්ඛු ආපත්තිං ආපජ්ජ්ඤා න ඉච්ඡති ආපත්තිං පටිකාතුං. සඞ්ඝො (ජන්තස්ස) භික්ඛුනො ආපත්තියා අප්පට්ඨමිමෙ උක්ඛෙපනියකම්මං කරොති. අසම්භොගං සඞ්ඝෙන යස්සායස්මතො ඛමති (ජන්තස්ස) භික්ඛුනො ආපත්තියා අප්පට්ඨමිමෙ උක්ඛෙපනියස්ස කම්මස්ස කරණං අසම්භොගං සඞ්ඝෙන, සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

කතං සඞ්ඝෙන (ජන්තස්ස) භික්ඛුනො ආපත්තියා අප්පට්ඨමිමෙ උක්ඛෙපනියකම්මං අසම්භොගං සඞ්ඝෙන. ඛමති සඞ්ඝස්ස. තස්මා තුණ්හි, එවමෙතං ධාරයාමි.

උක්බේපනිය කර්මය ඉවත් කිරීම.

ඇවතට පිළියම් නො කිරීමේ වරදින් උක්බේපනිය කර්මය කරන ලද කල්හි ද භික්ෂුව විසින් නීති තෙසාළිස අනුව පිළිපැද සඛිසයා සතුටු කරවා සඛිසයා වෙත එළඹ, වැඩි මහලු භික්ෂුන්ගේ පා වැඳ, උක්කුටිකව හිඳ, ඇඳිලි බැඳ මතු දක්වන වාක්‍යයෙන් කර්මය ඉවත් කරන ලෙස ඉල්ලිය යුතු ය. එසේ කළ කල්හි සඛිසයා විසින් කර්මය ඉවත් කරනු ඇත.

අහං භන්තෙ! සඛිසෙන ආපත්තියා අප්පටිකම්මෙ උක්බේපනියකම්මකතො සම්මා වත්තාමි. ලොමං පාතෙමි. නෙත්ථාරං වත්තාමි. ආපත්තියා අප්පටිකම්මෙ උක්බේපනියස්ස කම්මස්ස පටිප්පස්සද්ධිං යාවාමි. දුතියම්පි -පෙ- තතියම්පි -පෙ-

ඉවත් කිරීමේ කර්ම වාක්‍යය.

සුඤ්ඤානං මෙ භන්තෙ! සඛිසො, අයං (ඡන්තො) භික්ඛු සඛිසෙන ආපත්තියා අප්පටිකම්මෙ උක්බේපනියකම්මකතො සම්මා වත්තති. ලොමං පාතෙති. නෙත්ථාරං වත්තති. ආපත්තියා අප්පටිකම්මෙ උක්බේපනියස්ස කම්මස්ස පටිප්පස්සද්ධිං යාවති. යදි සඛිසස්ස පත්තකල්ලං, සඛිසො (ඡන්තස්ස) භික්ඛුනො ආපත්තියා අප්පටිකම්මෙ උක්බේපනිය කම්මං පටිප්පස්සම්භෙය්‍ය. එසා ඤුත්ති.

සුඤ්ඤානං මෙ භන්තෙ! සඛිසො, අයං (ඡන්තො) භික්ඛු සඛිසෙන ආපත්තියා අප්පටිකම්මෙ උක්බේපනියකම්මකතො සම්මා වත්තති. ලොමං පාතෙති. නෙත්ථාරං වත්තති. ආපත්තියා අප්පටිකම්මෙ උක්බේපනියස්ස කම්මස්ස පටිප්පස්සද්ධිං යාවති. සඛිසො (ඡන්තස්ස) භික්ඛුනො ආපත්තියා අප්පටිකම්මෙ උක්බේපනියකම්මං පටිප්පස්සම්භෙති. යස්සායස්මතො ඛමති (ඡන්තස්ස) භික්ඛුනො ආපත්තියා අප්පටිකම්මෙ උක්බේපනියස්ස

කම්මස්ස පටිප්පස්සද්ධි, සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති.
සො භාසෙය්‍ය.

දුතියමිපි එතමත්ථං වදාමි. සුණාතු මෙ -පෙ-

තතියමිපි එතමත්ථං වදාමි. සුණාතු මෙ භන්තෙ! සඞ්ඝො, අය
(ඡන්තො) භික්ඛු සඞ්ඝෙන ආපත්තියා අප්පට්ඨකම්මෙ
උක්ඛෙපනීයකම්මකතො සම්මා වත්තති. ලොමං පාතෙති.
නෙත්ථාරං වත්තති. ආපත්තියා අප්පට්ඨකම්මෙ උක්ඛෙපනීයස්ස
කම්මස්ස පටිප්පස්සද්ධිං යාවති. සඞ්ඝො (ඡන්තස්ස)
භික්ඛුනො ආපත්තියා අප්පට්ඨකම්මෙ උක්ඛෙපනීයකම්මං
පටිප්පස්සම්භෙති. යස්සායස්මතො ඛමති (ඡන්තස්ස)
භික්ඛුනො ආපත්තියා අප්පට්ඨකම්මෙ උක්ඛෙපනීයස්ස
කම්මස්ස පටිප්පස්සද්ධි. සො තුණ්හස්ස, යස්ස නක්ඛමති.
සො භාසෙය්‍ය.

පටිප්පස්සද්ධං සඞ්ඝෙන (ඡන්තස්ස) භික්ඛුනො ආපත්තියා
අප්පට්ඨකම්මෙ උක්ඛෙපනීයකම්මං. ඛමති සඞ්ඝස්ස, තස්මා
තුණ්හි. එවමෙනං ධාරයාමි.

**පාපදෘෂ්ටිය නො හරනා භික්ෂුවට කරන
උක්ඛෙපනීය කර්මය.**

බුදුරජාණන් වහන්සේ සැවැත් නුවර ජේතවනාරාමයෙහි වැඩ
වසන සමයෙහි, ‘අරිට්ඨ’ නම් භික්ෂුවක් “මාදු වූ කොට්ට-මෙට්ට-
ඇතිරිලි ආදියේ ස්පර්ශය කැප නම්, ස්ත්‍රී ස්පර්ශයත් කැප විය යුතු
ය. එය අන්තරායික නො වේය” යන දෘෂ්ටිය ඇති කර ගත්තේ ය.
ඒ බව ඇසූ භික්ෂූහු ඒ දෘෂ්ටිය දුරු කරනු පිණිස අරිට්ඨ නමැති
භික්ෂුවට නොයෙක් ආකාරයෙන් අනුශාසනා කළහ. එහෙත්
අරිට්ඨ භික්ෂුව නො පිළිගත්තේ ය. භික්ෂූහු ඒ බව තථාගතයන්
වහන්සේට සැල කළෝ ය. බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් ද අවවාද
කොට, නො පිළි ගත්තා වූ ඒ භික්ෂුවට උක්ඛෙපනීය කර්මය කර,

සම්භෝගයෙන් බැහැර කරන ලෙස තථාගතයන් වහන්සේ වදාළ සේක. දෘෂ්ටිය නො හරනා භික්ෂුවට උක්ඛේපනීය කර්මය කරන කල්හි, ඒ භික්ෂුව සඟ මැදට පමුණුවා, චෝදනා කොට වරද සිහි කරවා ඇවත දක්වා කර්මය කළ යුතු ය.

කර්ම වාක්‍යය.

සුඤ්ඤානු මෙ භන්තෙ! සඞ්ඝො. (අරිට්ඨස්ස භික්ඛුනො ගද්ධාබාධිපුබ්බස්ස) එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං. “තථා’හං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි. යථා යෙ මෙ අන්තරායිකා ධම්මා චුත්තා භගවතා තෙ පටිසෙවතො නාලං අන්තරායායාති.” සො තං දිට්ඨිං නප්පට්ඨිස්සජ්ජති. යදි සඞ්ඝස්ස පත්තකල්ලං. සඞ්ඝො (අරිට්ඨස්ස භික්ඛුනො ගද්ධාබාධිපුබ්බස්ස) පාපිකාය දිට්ඨියා අප්පට්ඨිස්සග්ගෙ උක්ඛේපනීය කම්මං කරොය්‍ය අසම්භොගං සඞ්ඝෙන. එසා ඤුත්ති.

සුඤ්ඤානු මෙ භන්තෙ! සඞ්ඝො, (අරිට්ඨස්ස භික්ඛුනො ගද්ධාබාධිපුබ්බස්ස) එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං “තථා’හං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා යෙ මෙ අන්තරායිකා ධම්මා චුත්තා භගවතා තෙ පටිසෙවතො නාලං අන්තරායායාති.” සො තං දිට්ඨිං නප්පට්ඨිස්සජ්ජති. සඞ්ඝො (අරිට්ඨස්ස භික්ඛුනො ගද්ධාබාධිපුබ්බස්ස) පාපිකාය දිට්ඨියා අප්පට්ඨිස්සග්ගෙ උක්ඛේපනීයකම්මං කරොති අසම්භොගං සඞ්ඝෙන. යස්සායස්මතො ඛමති (අරිට්ඨස්ස භික්ඛුනො ගද්ධාබාධිපුබ්බස්ස) පාපිකාය දිට්ඨියා අප්පට්ඨිස්සග්ගෙ උක්ඛේපනීයස්ස කම්මස්ස කරණං අසම්භොගං සඞ්ඝෙන, සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛංගිති. සො භාසෙය්‍ය.

දුතියමිපි එතමඤ්ඤං වදාමි. සුඤ්ඤානු මෙ -පෙ-

තතියම්පි එතමඝං වදාමි. සුඤ්ඤානු මෙ භන්තෙ! සඞ්ඝො (අරිට්ඨස්ස භික්ඛුනො ගද්ධාබාධිපුඛ්ඛස්ස) එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං “තථා’හං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා යෙ මෙ අන්තරායිකා ධම්මා චුත්තා භගවතා තෙ පටිසෙවතො නාලං අන්තරායායාති. සො තං දිට්ඨිං නප්පට්ඨිතිස්සජ්ජති. සඞ්ඝො (අරිට්ඨස්ස භික්ඛුනො ගද්ධාබාධිපුඛ්ඛස්ස) පාපිකාය දිට්ඨියා අප්පට්ඨිතිස්සග්ගෙ උක්ඛෙපනියකම්මං කරොති අසම්භොගං සඞ්ඝෙන. යස්සායස්මතො ඛමති (අරිට්ඨස්ස භික්ඛුනො ගද්ධාබාධිපුඛ්ඛස්ස) පාපිකාය දිට්ඨියා අප්පට්ඨිතිස්සග්ගෙ උක්ඛෙපනියස්ස කම්මස්ස කරණං අසම්භොගං සඞ්ඝෙන, සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති සො භාසෙය්‍ය.

කතං සඞ්ඝෙන (අරිට්ඨස්ස භික්ඛුනො ගද්ධාබාධිපුඛ්ඛස්ස) පාපිකාය දිට්ඨියා අප්පට්ඨිතිස්සගෙ උක්ඛෙපනියකම්මං අසම්භොගං සඞ්ඝෙන. ඛමති සඞ්ඝස්ස, තස්මා තුණ්හි. එවමෙතං ධාරයාමි.

පාප දෘෂ්ටිය නො හැරීම නිසා උක්ඛෙපනිය කර්මය කරන ලද භික්ෂූන් විසින් පිළිපැදිය යුතු වත් හෙවත් නීති අටොළොසෙකි. ඒ මෙසේ ය.

1. උපසම්පදා නො කළ යුතු ය.
2. නිස නො දිය යුතු ය.
3. සාමණේරයන් නො ගත යුතු ය.
4. භික්ඛුනෝවාදක සම්මුතිය නො පිළිගත යුතුය.
5. කලින් සම්මුතිය ලබා ඇත්තේ ද භික්ෂුණින්ට අවවාද නො කළ යුතු ය.
6. උක්ඛෙපනිය කර්මයට හේතු වූ ඇවතට නැවත නො පැමිණිය යුතු ය.
7. එවැනි අනික් ඇවතකට ද නො පැමිණිය යුතු ය.
8. එයට ලාමක ඇවතකට ද නො පැමිණිය යුතු ය.

9. උක්බේපනිය කර්මයට ගර්භා නො කළ යුතු ය.
10. කර්මය කළ භික්ෂූන්ට ගර්භා නො කළ යුතු ය.
11. ප්‍රකෘති භික්ෂුවගේ උපෝසථය නො තැබිය යුතු ය.
12. පවාරණය නො තැබිය යුතු ය.
13. කිය යුත්තකු නො කළ යුතු ය.
14. විහාරයේ ප්‍රධානත්වය නො කළ යුතු ය.
15. චෝදනාවට අවසර නො ඉල්ලිය යුතු ය.
16. චෝදනා නො කළ යුතු ය.
17. වරද සිහි කරවීම නො කළ යුතු ය.
18. භික්ෂූන් භික්ෂූන් සමග කලහයට නො යෙදවිය යුතු ය.

උක්බේපනිය කර්මය ඉවත් කිරීම ඉල්ලීමේ වාක්‍යය.

අහං භන්තෙ! සඛිඝ්ඤා පාපිකාය දිට්ඨියා අප්පට්ඨිස්සග්ගෙ උක්බේපනියකම්මකතො සම්මා වත්තාමි. ලොමං පාතෙමි. නෙත්ථාරං වත්තාමි. පාපිකාය දිට්ඨියා අප්පට්ඨිස්සග්ගෙ උක්බේපනියස්ස කම්මස්ස පට්ඨපස්සද්ධිං යාමාමි. දුතියම්පි -පෙ- තතියම්පි -පෙ-

කර්ම වාක්‍යය.

සුඤ්ඤා මෙ භන්තෙ! සඛිඝ්ඤා. අයං (තිස්සො) භික්ඛු සඛිඝ්ඤා පාපිකාය දිට්ඨියා අප්පට්ඨිස්සග්ගෙ උක්බේපනියකම්මකතො සම්මා වත්තති. ලොමං පාතෙති. නෙත්ථාරං වත්තති. පාපිකාය දිට්ඨියා අප්පට්ඨිස්සග්ගෙ උක්බේපනියස්ස කම්මස්ස පට්ඨපස්සද්ධිං යාමති. යදි සඛිඝ්ඤා පත්තකල්ලං. සඛිඝ්ඤා (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො පාපිකාය දිට්ඨියා අප්පට්ඨිස්සග්ගෙ උක්බේපනියකම්මං පට්ඨපස්සම්භෙය්‍ය. එසා ඤාත්ති.

සුඤ්ඤා මෙ භන්තෙ! සඛිඝ්ඤා, අයං (තිස්සො) භික්ඛු සඛිඝ්ඤා පාපිකාය දිට්ඨියා අප්පට්ඨිස්සග්ගෙ උක්බේපනියකම්මකතො සම්මා වත්තති. ලොමං පාතෙති. නෙත්ථාරං වත්තති. පාපිකාය

දිට්ඨියා අප්පට්ඨිනිස්සග්ගෙ උක්ඛෙපනියස්ස කම්මස්ස පටිප්පස්සද්ධිං යාවති. සඞ්ඝො (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො පාපිකාය දිට්ඨියා අප්පට්ඨිනිස්සග්ගෙ උක්ඛෙපනිය කම්මං පටිප්පස්සම්භෙති. යස්සායස්මතො ඛමති (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො පාපිකාය දිට්ඨියා අප්පට්ඨිනිස්සග්ගෙ උක්ඛෙපනියස්ස කම්මස්ස පටිප්පස්සද්ධිං. සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති. සො භාසෙය්‍ය.

දුතියමිපි එතමඤ්ඤං වදාමි. සුණාතු මෙ -පෙ-

තතියමිපි එතමඤ්ඤං වදාමි. සුණාතු මෙ භන්තෙ! සඞ්ඝො, අයං (තිස්සො) භික්ඛු සඞ්ඝෙන පාපිකාය දිට්ඨියා අප්පට්ඨිනිස්සග්ගෙ උක්ඛෙපනියකම්මකතො සම්මා වත්තති. ලොමං පාතෙති. නෙඤ්ඤං වත්තති. පාපිකාය දිට්ඨියා අප්පට්ඨිනිස්සග්ගෙ උක්ඛෙපනියස්ස කම්මස්ස පටිප්පස්සද්ධිං යාවති. සඞ්ඝො (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො පාපිකාය දිට්ඨියා උක්ඛෙපනියකම්මං පටිප්පස්සම්භෙති. යස්සායස්මතො ඛමති (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො පාපිකාය දිට්ඨියා අප්පට්ඨිනිස්සග්ගෙ උක්ඛෙපනියස්ස කම්මස්ස පටිප්පස්සද්ධිං, සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති. සො භාසෙය්‍ය.

පටිප්පස්සද්ධිං සඞ්ඝෙන (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො පාපිකාය දිට්ඨියා අප්පට්ඨිනිස්සග්ගෙ උක්ඛෙපනියකම්මං. ඛමති සඞ්ඝස්ස. තස්මා තුණ්හී. එවමෙතං ධාරයාමි.

සම්මුති

කප්පිය භූමි සම්මුතිය

න භික්ඛවෝ! අන්තො චුඨං අන්තො පක්කං සාමං පක්කං පරිභුඤ්ජිතබ්බං. යො පරිභුඤ්ජෙය්‍ය ආපත්ති දුක්කට්ඨස්ස. මේ මහාවග්ගපාලියේ භේසජ්ජක්ඛන්ධකයේ එන විනය නීතියෙකි. එහි “අන්තො චුඨං” යනු භික්ෂූන්ට අයත් වූ සාඛිසික වූ හෝ පෞද්ගලික වූ හෝ සහසෙය්‍යාපත්තිය සිදුවීමට ප්‍රමාණ වන, ගෙයක් තුළ රාත්‍රියක් තැබූ භික්ෂූන්ට ම අයත් වන, සහල් ආදී ආහාරෝපකරණයෝ ය. ඒවා වැළඳීමෙන් භික්ෂුවට දුකුළා ඇවැත් වේ. “අන්තොපකක” යනු භික්ෂූන් අයත් ගෙයක පිසන ලද ආහාරය ය. එය වැළඳීමෙන් ද භික්ෂුවට දුකුළා ඇවැත් වේ. ඒ විනය නීතිය ඇත ද විහාරයෙහි සහල් ආදිය තබා ගැනීමෙන් වැළකීමෙන් හා විහාරයෙහි ආහාර පිසවා ගැනීමෙන් වැළකීමෙන් ද, භික්ෂූන් වහන්සේට කරදර ඇති වන අවස්ථා ද ඇත්තේ ය. එබඳු අවස්ථාවක් පැමිණියහොත් ඇවැත් මිදී, විහාරයෙහි ආහාර ද්‍රව්‍ය තබා ගැනීමත්, පිස ගැනීමත්, කරගත හැකිවනු පිණිස තථාගතයන් වහන්සේ විසින් කප්පිය භූමි සම්මුතිය අනුදැන වදාරන ලදී.

කප්පිය භූමිය සම්මත කරන කර්ම වාක්‍යය.

සුඤ්ඤානු මෙ භන්තෙ! සඛිඝ්ඤා. යදි සඛිඝස්ස පත්තකල්ලං, සඛිඝ්ඤා (ඉඤ්ඤානාමං) විහාරං කප්පියභූමිං සම්මන්තෙය්‍ය. එසා ඤාත්ති.

සුඤ්ඤානු මෙ භන්තෙ! සඛිඝ්ඤා, සඛිඝ්ඤා (ඉඤ්ඤානාමං) විහාරං කප්පියභූමිං සම්මන්තති. යස්සායස්මතො ඛමති (ඉඤ්ඤානාමස්ස) විහාරස්ස කප්පිය භූමියා සම්මුති. සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

සම්මතො සඛිසෙන (ඉස්සන්තාමො) විහාරො කප්පියභූමි.
ඛමති සඛිසස්ස, තස්මා තුණ්හි. එවමෙතං ධාරයාමි.

සඛිසාරාමයක ඇති ආවාසවලින් කවරක් වුව ද මෙසේ කප්පිය කුටිය සැටියට සම්මත කර ගත හැකිය. ඉන්පසු එහි තබාගන්නා ලද ආහාරද්‍රව්‍ය වැළඳීමෙන් ඇවැත් නො වේ. එහි පිසූ ආහාර වැළඳීමෙන් ද ඇවැත් නො වේ.

“අනුජානාමි භික්ඛවෙ චතස්සො කප්පියභූමියො උස්සාවනන්තිකං, ගොතිසාදිකං, ගහපතිං, සම්මුතිං” යනුවෙන් උස්සාවනන්තික කුටියය, ගෝතිසාදික කුටියය, ගහපති කුටියය, සම්මුති කුටියය යි කප්පිය කුටි සතරක් තථාගතයන් වහන්සේ අනුදැන වදාරා තිබේ.

එයින් ‘උස්සාවනන්තික කප්පිය කුටිය’ ගෙය තැනීමේදී ම භික්ෂූන් එකතුව කප්පිය කුටියක් වශයෙන් කරන ලද ගෙය ය. ‘උස්සාවනන්තික කුටිය’ කිරීම ද එක්තරා විනය කර්මයෙකි. එය කරන්නේ මෙසේ ය:- කුටිය කණු සිටුවා කරන්නක් නම්, පළමුවන කණුව සිටවීමේදී භික්ෂූන් එකතුව “කප්පියකුටිං කරොම, කප්පියකුටිං කරොම” යි කියමින් කණුව සිටවිය යුතු ය. මිනිසුන් ලවා ඔසවා කණුව සිටවන්නේ නම් භික්ෂූන් ද එයට අත ගසා “කප්පිය කුටිං කරොම, කප්පිය කුටිං කරොම” යි කිය යුතු ය. කණුව සිටුවා ඉවර වීමත් “කප්පිය කුටිං කරොම” යනු කියා ඉවර වීමත් එකවර සිදුවිය යුතු ය. පෙර පසු වුව හොත් කුටිය කප්පිය කුටියක් නොවේ. භික්ෂූන් බොහෝ දෙනෙකුත් එක්ව එය කළ යුත්තේ කවරකුගේ හෝ කීම කණුව සිටුවා අවසන්වීම හා එකවර අවසන් වීමෙන් කප්පිය කුටි කරණය සිදුවීම පිණිස ය. ගලින් හෝ මැටියෙන් හෝ බිත්ති තනා කරන කුටියක් නම්, පොළොවෙන් මතු වී සිටින පළමුවන ගල හෝ පළමු වන මැටි පිඩ “කප්පිය කුටිං කරොම, කප්පිය කුටිං කරොම” යි කියමින් තැබිය යුතු ය.

“ගෝතිසාදිකා කප්පිය භූමිය” යනු ගවයන්ට ඇතුළු විය නො හෙන පරිදි වැට ආදියක් නැති ආරාම භූමිය ය. එවැනි භූමියක

පිහිටි පරික්ෂේපයක් ඇත්තා වූ ගෙවල් ද ගෝනිසාදික කප්පිය කුට්ඨ ම වෙති.

‘ගහපති කප්පිය කුටිය’ යනු අනුපසම්පන්නයන් විසින් කප්පිය කුටියක් වශයෙන් දෙන ලද්දා වූ හෝ අනුපසම්පන්නයන් අයත් වූ හෝ ගෙය ය.

‘සම්මුති කප්පිය කුටිය’ යනු ඉහත කී පරිදි ඤාත්තිද්වතිය කම්මවාචාවෙන් සඛිසයා විසින් සම්මත කරන ලද ගෙය ය. මේ කුටි සතරෙන් කවර වුව ද තබන ලද්දා වූ ද, පිසින ලද්දා වූ ද, දෙය වැළඳීමෙන් ඇවැත් නො වේ.

සේඛ සම්මුතිය.

සැවැත් නුවර එක් ගෙයක අඹු සැම දෙදෙන ම භික්ෂූන් වහන්සේ කෙරෙහි ඉතා ප්‍රසන්න වූහ. ඔවුහු ක්‍රමයෙන් ධනයෙන් පිරිහෙන්නට වූහ. එහෙත් ඔවුහු දීම අඩු නො කළෝ ය. ඇතැම් දිනවල ඒ පවුලෙහි පෙරබත් කල ඔවුන්ගේ නිවෙසෙහි පිළියෙල වන සියල්ලම භික්ෂූන්ට දී, තුමු නිරාහාරව ද වෙසෙති. එය දත් මනුෂ්‍යයෝ, “මේ භික්ෂූහු පමණ නො සලකා අනුන්ගේ දේ පිළිගනිති” යි භික්ෂූන්ට නින්දා කළහ. භික්ෂූන්ට එය ඇසී ඔවුහු තථාගතයන් වහන්සේට ඒ බව දැන්වූහ. එකල්හි තථාගතයන් වහන්සේ ශ්‍රද්ධාවෙන් වැඩෙන, ධනයෙන් පිරිහෙන, පවුල්වලට ‘සේඛ සම්මුතිය’ දීමට අනු-දැන වදාළ සේක.

සේඛ සම්මුති කර්ම වාක්‍යය.

සුඤ්ඤාන මෙ භන්තෙ! සඛිසො. (ඉත්තන්තාමං) කුලං සද්ධාය වඩ්ඪති. භොගෙන භායති. යදි සඛිසස්ස පත්තකල්ලං, සඛිසො (ඉත්තන්තාමස්ස) කුලස්ස සෙඛසම්මුතිං දදෙය්‍ය. එසා ඤාත්ති.

සුඤ්ඤාන මෙ භන්තෙ! සඞ්ඝො, (ඉත්තන්තාමං) කුලං සද්ධාය වඩ්ඪති. භොගෙන භායති. සඞ්ඝො (ඉත්තන්තාමස්ස) කුලස්ස සෙධසම්මුතිං දෙති. යස්සායස්මතො ඛමති (ඉත්තන්තාමස්ස) කුලස්ස සෙධසම්මුතියා දානං, සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති. සො භාසෙය්‍ය.

දින්නා සඞ්ඝෙන (ඉත්තන්තාමස්ස) කුලස්ස සෙධසම්මුති. ඛමති සඞ්ඝස්ස, තස්මා තුණ්හී. එවමෙනං ධාරයාමි.

නො ගිලන් භික්ෂුවක් විසින් සේධ සම්මුතිය ලත් කුලයට ආරාධනාවක් නැතුව ගොස්, ඔවුන් දෙන ආහාරයක් සියතින් පිළිගෙන වැළඳුයේ නම්, පාට්දේසනීය නම් ඇවතක් වේ. ඔවුන් විසින් ගෙයින් පිටතට ගෙනැවිත් දෙන දෙයක් පිටතදී පිළිගෙන වැළඳීමෙන් ඇවැත් නො වේ.

වීචර පටිග්ගාහක සම්මුතිය.

බුද්ධ කාලයේදී මිනිස්සු සඞ්ඝයා හට පිදීම පිණිස සිවුරු ගෙන විහාරයට එති. ඒවා දෙන්නට කෙනකු සොයා ගත නො හැකිව, මනුෂ්‍යයෝ ගෙන ආ සිවුරු ආපසු ගෙන යති. එයින් සඞ්ඝයාට සිවුරු ලැබීම අඩු විය. භික්ෂූහු ඒ බව තථාගතයන් වහන්සේට සැල කළහ. එකල්හි තථාගතයන් වහන්සේ අගතියට නො යන, යහපත් වචනයෙන් අනුමෝදනාව කොට මිනිසුන් පැහැදවීමට සමත් භික්ෂුවක් වීචර ප්‍රතිග්‍රාහකයකු වශයෙන් සම්මත කිරීමට අනු-දැන වදාළ සේක.

වීචර ප්‍රතිග්‍රාහක සම්මුති කර්ම වාක්‍යය.

සුඤ්ඤාන මෙ භන්තෙ! සඞ්ඝො, යදි සඞ්ඝස්ස පත්තකල්ලං, සඞ්ඝො (තිස්සං) භික්ඛුං වීචරපටිග්ගාහකං සම්මත්තෙය්‍ය. එසා ඤාත්ති.

සුභාතු මෙ හන්තෙ! සඞ්ඝො, සඞ්ඝො (තිස්සං) භික්ඛුං
වීරපට්ඨගාහකං සම්මන්තති. යස්සායස්මතො ඛමති
(තිස්සස්ස) භික්ඛුනො වීරපට්ඨගාහකස්ස සම්මුති. සො
තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

සම්මතො සඞ්ඝෙන (තිස්සො) භික්ඛු වීරපට්ඨගාහකො.
ඛමති සඞ්ඝස්ස. තස්මා තුණ්හී. එවමෙනං ධාරයාමි.

වීර නිදහක සම්මුතිය.

එකල්හි සිවුරු පිළිගැනීමේ සම්මුතිය ලත් භික්ෂූහු සිවුරු පිළිගෙන,
ඒවා ඒ ඒ තැන්වල ම තිබෙන්නට හැර යති. එයින් සඞ්ඝයාට
ලැබෙන සිවුරු නැති වන්නට විය. ඒ බව භික්ෂූන් බුදුන්
වහන්සේට සැල කළ කල්හි, පඤ්චාඞ්ගයකින් යුක්ත භික්ෂුවක්
සිවුරු පරෙස්සම් කරන්නකු වශයෙන් සම්මත කරන්නට අනුදැන
වදාළ සේක.

කර්ම වාක්‍යය.

සුභාතු මෙ හන්තෙ! සඞ්ඝො, යදි සඞ්ඝස්ස පත්තකල්ලං,
සඞ්ඝො (තිස්සං) භික්ඛුං වීරනිදහකං සම්මන්තෙය්‍ය. එසා
ඤ්ඤති.

සුභාතු මෙ හන්තෙ! සඞ්ඝො, සඞ්ඝො (තිස්සං) භික්ඛුං
වීරනිදහකං සම්මන්තති. යස්සායස්මතො ඛමති (තිස්සස්ස)
භික්ඛුනො වීරනිදහකස්ස සම්මුති. සො තුණ්හස්ස. යස්ස
නක්ඛමති, සො භාසෙය්‍ය,

සම්මතො සඞ්ඝෙන (තිස්සො) භික්ඛු වීරනිදහකො, ඛමති
සඞ්ඝස්ස, තස්මා තුණ්හී. එවමෙනං ධාරයාමි.

භාණ්ඩාගාර සම්මුතිය.

එකල්හි සිවුරු පරෙස්සම් කරන්නා වූ භික්ෂූන්ට ඒවා තැබීමට සුදුසු නියමිත තැනක් නො තිබුණෙන් නොයෙක් තැන්වල සිවුරු තැබූහ. ඒ සිවුරු මීයෝ ද කෑහ. වේයෝ ද කෑහ. ඒ බව තරාගතයන් වහන්සේට සැල කළ කල්හි භාණ්ඩාගාරයක් සම්මත කිරීමට අනුදැන වදාළ සේක.

කර්ම වාක්‍යය.

සුඤ්ඤාන මෙ භන්තෙ! සඞ්ඝො, යදි සඞ්ඝස්ස පත්තකල්ලං, සඞ්ඝො (ඉත්ථන්නාමං) විහාරං භාණ්ඩාගාරං සම්මන්තෙය්‍ය. එසා ඤාත්ති.

සුඤ්ඤාන මෙ භන්තෙ! සඞ්ඝො, සඞ්ඝො (ඉත්ථන්නාමං) විහාරං භාණ්ඩාගාරං සම්මන්තති. යස්සායස්මතො ඛමති. (ඉත්ථන්නාමස්ස) විහාරස්ස භාණ්ඩාගාරස්ස සම්මුති, සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

සම්මතො සඞ්ඝෙන (ඉත්ථන්නාමො) විහාරො භාණ්ඩාගාරං, ඛමති සඞ්ඝස්ස, තස්මා තුණ්හී. එවමෙතං ධාරයාමි.

භාණ්ඩාගාරික සම්මුතිය.

එකල්හි පරෙස්සම් කරන්නකු නුවුයෙන් සඞ්ඝයාගේ භාණ්ඩාගාරයේ ද සිවුරු පරෙස්සම් නො වී ය. ඒ බව බුදුරජාණන් වහන්සේට සැල කළ කල්හි පඤ්චාභිගයකින් යුක්ත භික්ෂුවක් භාණ්ඩාගාරිකයකු කොට සම්මත කරන්නට අනුදැන වදාළ සේක.

කර්ම වාක්‍යය.

සුභාතු මෙ හන්තෙ! සඞ්ඝො, යදි සඞ්ඝස්ස පත්තකල්ලං, සඞ්ඝො (තිස්සං) භික්ඛුං භාණ්ඩාගාරිකං සම්මන්ත්තෙය්‍ය. එසා ඤැත්ති.

සුභාතු මෙ හන්තෙ! සඞ්ඝො, සඞ්ඝො (තිස්සං) භික්ඛුං භාණ්ඩාගාරිකං සම්මන්ත්තති. යස්සායස්මතො ඛමති (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො භාණ්ඩාගාරිකස්ස සම්මුති, සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

සම්මතො සඞ්ඝෙන (තිස්සො) භික්ඛු භාණ්ඩාගාරිකො; ඛමති සඞ්ඝස්ස. තස්මා තුණ්හී. එවමෙතං ධාරයාමි.

විවර භාෂක සම්මුතිය.

සඞ්ඝයාට ලැබෙන සිවුරු භාණ්ඩාගාරයෙහි එකතු කර තබන්නේ, බෙදා දීමට සැහෙන තරමට රැස්වූ කල්හි, සඞ්ඝයාට බෙදා දීමට ය. භාණ්ඩාගාරයෙහි සිවුරු බොහෝ වූ බව භික්ෂූහු තථාගතයන් වහන්සේට සැලකළහ. එකල්හි තථාගතයන් වහන්සේ “අනුජානාමි භික්ඛවෙ! සම්මුඛිභූතෙන සඞ්ඝෙන භාෂෙතුං” යනුවෙන් උපචාරසීමාවට රැස්වූ සඞ්ඝයා විසින් බෙදා ගන්නට අනුදැන වදාළ සේක. ඒවා බෙදීමේදී, අපගේ උපාධ්‍යායයන්ට දෙන්නය, ආචාර්යයන්ට දෙන්නය, යනාදීන් බොහෝ ශබ්ද නගන්නට වූහ. ඒ බව භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැලකළ කළ කල්හි, සිවුරු බෙදන්නට පඤ්චාඞ්ගයෙන් යුක්ත භික්ෂුවක් සම්මත කර ගන්නට අනුදැන වදාළ සේක. විවර භාෂකයාගේ පඤ්චාඞ්ගය නම්: ඡන්දයෙන් අගතියට නො යන බව ය, ද්වේෂයෙන් අගතියට නො යන බවය, මෝහයෙන් අගතියට නොයන බවය, හයින් අගතියට නො යන බවය, බෙදූ නො බෙදූ දෑ දැන ගැනීමෙහි සමත් බවය යන මේ කරුණු පස ය.

සම්මත කරන කර්ම වාක්‍යය.

සුභාතු මෙ හන්තෙ! සඞ්ඝො, යදි සඞ්ඝස්ස පත්තකල්ලං, සඞ්ඝො (තිස්සං) භික්ඛුං චීවරභාජකං සම්මන්තෙය්‍ය. එසා ඤැත්ති.

සුභාතු මෙ හන්තෙ! සඞ්ඝො, සඞ්ඝො (තිස්සං) භික්ඛුං චීවරභාජකං සම්මන්තති. යස්සායස්මතො ඛමති (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො චීවරභාජකස්ස සම්මුති. සො තුණ්හස්ස. යස්ස නික්ඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

සම්මතො සඞ්ඝෙන (තිස්සො) භික්ඛු චීවරභාජකො. ඛමති සඞ්ඝස්ස, තස්මා තුණ්හී. එවමෙතං ධාරයාමි.

චීවරභාජක භික්ෂුන්ට “සිවුරු බෙදිය යුත්තේ කෙසේ ද?” යන අදහස ඇති විය. ඒ බව තථාගතයන් වහන්සේට සැල කළ කල්හි, “අනුජානාමි භික්ඛවෙ! පඨමං උච්චිතිත්වා තුලයිත්වා වණ්ණාවණ්ණං කත්වා භික්ඛු ගණෙත්වා වග්ගං බන්ධිත්වා චීවරපට්ඨිංසං යපෙතුං” යනුවෙන් “මහණෙනි! පළමු කොට සිවුරු තෝරා වටිනාකම බලා, වටිනාකම අඩු ඒවාට තවත් දේ එක් කිරීමෙන් වටිනාකම සම කොට, භික්ෂුන් ගැන, වර්ග කොට, සිවුරු කොටස් තබන්නට අනු දනිමි” යි වදාළ සේක. බොහෝ දෙනා විසින් වෙන වෙන ම ගෙනැවිත් පිදූ සිවුරු අතර හොඳ-නරක වටිනාකම අඩු-වැඩි ඒවා ඇත්තේ ය. එබැවින් සිවුරු පරීක්ෂා කර, වටිනාකම අඩු සිවුරුවලට තවත් සිවුරු එක් කොට සිවුරු කොටස් වෙන් කළ යුතු ය. සිවුරු බෙදීමට භික්ෂුන් වර්ග කළ යුත්තේ, වෙන වෙන ම බෙදා දීමට අපහසු වන තරමට භික්ෂුන් වැඩි වුව හොත් ය. භික්ෂුන් බොහෝ වෙත් නම්, දස නම බැගින් හෝ සතර නම පස් නම බැගින් හෝ භික්ෂුන් වර්ග කොට වර්ග ගණනට සිවුරු කොටස් වෙන් කොට කුසපාතනය කොට ඒවා බෙදා දිය යුතු ය. ඒ ඒ වර්ගවල භික්ෂුන් විසින් නැවත ඒවා කොටස්වලට බෙදා

කුසපාතනය කොට බෙදා ගත යුතු ය. මේ සිවුරු බෙදාගන්නා ක්‍රමය ය.

මතක විවරදාන කර්මය.

භික්ෂුවක් කලුරිය කළහොත් ඒ භික්ෂුව අයත් සියල්ල සගසතු වෙයි. “කලුරිය කළ භික්ෂුන් අයත් වස්තු ගෝලයන්ට අයිති ය” යනු මෙකල ගිහියන්ගේ දේපල අයිති වීමේ ක්‍රමය අනුව සාදාගෙන තිබෙන විනය විරෝධී නීතියකි.

“භික්ඛුස්ස භික්ඛවෙ! කාලකතෙ සඞ්ඝො සාමී පත්තව්වරෙ. අපි ච ගිලානුපට්ඨාකා බහුකාරා. අනුජානාමී භික්ඛවෙ! සඞ්ඝෙන තිච්චරඤ්ච පත්තඤ්ච ගිලානුපට්ඨාකානං දාතුං. යං තත්ථ ලහුභණ්ඩං ලහුපරික්ඛාරං තං සම්මුඛිභුතෙන සඞ්ඝෙන භාජෙතුං, යං තත්ථ ගරුභණ්ඩං ගරුපරික්ඛාරං තං ආගතානාගතස්ස වාතුද්දිසස්ස සඞ්ඝස්ස අවිස්සජ්ජිකං අවෙහඞ්ගිකං.” මේ මහාවග්ගපාළියේ විවරක්ඛන්ධකයේ දැක්වෙන මෘත භික්ෂුන්ගේ පරිෂ්කාර පිළිබඳ විනය නීතිය ය.

උපස්ථායක භික්ෂුව විසින් කාලක්‍රියා කළ භික්ෂුවගේ පා සිවුරු සඞ්ඝයා වෙත ගෙන ගොස්, “ඉත්ථන්නාමො භන්තෙ! භික්ඛු කාලකතො, ඉදං තස්ස තිච්චරඤ්ච පත්තො ච” යි සඞ්ඝයාට සැල කළ යුතු ය. ඒවා සඞ්ඝයාට අයත් වුව ද ගිලානෝපස්ථායක භික්ෂුවට සඞ්ඝයා විසින් දිය යුතු ය.

කර්ම වාක්‍යය.

සුඤ්ඤානු මෙ භන්තෙ! සඞ්ඝො. (ඉත්ථන්නාමො) භික්ඛු කාලකතො. ඉදං තස්ස තිච්චරඤ්ච පත්තො ච. යදි සඞ්ඝස්ස පත්තකල්ලං, සඞ්ඝො ඉමං තිච්චරඤ්ච පත්තඤ්ච ගිලානුපට්ඨාකානං දදෙය්‍ය. එසා ඤත්ති.

සුභාතූ මෙ හන්තෙ! සඞ්ඝො. (ඉඤ්ඤාමො) භික්ඛු කාලකතො, ඉදං තස්ස තිච්චරඤ්ච පත්තො ච, සඞ්ඝො ඉමං තිච්චරඤ්ච පත්තඤ්ච ගිලානුපට්ඨාකානං දෙති. යස්සායස්මතො ඛමති ඉමස්ස තිච්චරස්ස ච පත්තස්ස ච ගිලානුපට්ඨාකානං ආනං, සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

දින්නං සඞ්ඝෙන තිච්චරඤ්ච පත්තො ච ගිලානුපට්ඨාකානං. ඛමති සඞ්ඝස්ස, තස්මා තුණ්හී. එවමෙනං ධාරයාමි.

මෘත සාමණේර චීවර ආන කර්මය

කර්ම වාක්‍යය.

සුභාතූ මෙ හන්තෙ! සඞ්ඝො. (ඉඤ්ඤාමො) සාමණේරො කාලකතො, ඉදං තස්ස චීවරඤ්ච පත්තො ච. යදි සඞ්ඝස්ස පත්තකල්ලං, සඞ්ඝො ඉමං චීවරඤ්ච පත්තඤ්ච ගිලානුපට්ඨාකානං දදෙය්‍ය. එසා ඤ්ඤති.

සුභාතූ මෙ හන්තෙ! සඞ්ඝො. (ඉඤ්ඤාමො) සාමණේරො කාලකතො. ඉදං තස්ස චීවරඤ්ච පත්තො ච, සඞ්ඝො ඉමං චීවරඤ්ච පත්තඤ්ච ගිලානුපට්ඨාකානං දෙති. යස්සායස්මතො ඛමති ඉමස්ස චීවරස්ස ච පත්තස්ස ච ගිලානුපට්ඨාකානං ආනං, සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

දින්නං ඉදං සඞ්ඝෙන චීවරඤ්ච පත්තො ච ගිලානුපට්ඨාකානං. ඛමති සඞ්ඝස්ස, තස්මා තුණ්හී. එවමෙනං ධාරයාමි.

නිව්වරා විජ්ජවාස සම්මුතිය.

කඨිනානිසංසය කෙළවර වීමෙන් පසු එක් රැයකුදු තුන් සිවුරෙන් වෙන් ව විසුවහොත් නිසඟි පවිති වේ. ඒ නිසා භික්ෂුව විසින් අධිෂ්ඨාන කර ගත් තුන් සිවුරු ඇත්තේ නම්, ඒවා යන යන තැනට ගෙන යා යුතු ය. යම් කිසි දුබල බවක් නිසා තුන් සිවුරු නො ගෙන යා හැකි භික්ෂුව විසින් 'නිව්වරෙන අවිජ්ජවාස සම්මුතිය' ලබා ගත යුතු යි. එය ලැබූ භික්ෂුවට තුන් සිවුරෙන් වෙන් ව විසීමෙන් ඇවැත් නො වේ.

ගිලන් භික්ෂුව විසින් සඛිඝයා වෙත එළඹ, සිවුරු ඒකාංස කොට පෙරවා වැඩි මහලු භික්ෂුන්ගේ පා වැඳ උක්කුටිකව හිඳ සඛිඝයාට වැඳ-ගෙන මේ වාක්‍යය කිය යුතු ය.

අහං භන්තෙ! ගිලානො, න සක්කොම් නිව්වරං ආදාය පක්කම්තුං.
සො'හං භන්තෙ සඛිඝං නිව්වරෙන අවිජ්ජවාසසම්මුතිං යාවාමි.
දුතියම්පි -පෙ- තතියම්පි -පෙ-

කර්ම වාක්‍යය.

සුඤ්ඤානු මෙ භන්තෙ! සඛිඝො, අයං (නිස්සො) භික්ඛු ගිලානො, න සක්කොති නිව්වරං ආදාය පක්කම්තුං. සො සඛිඝං නිව්වරෙන අවිජ්ජවාසසම්මුතිං යාවාමි. යදි සඛිඝස්ස පත්තකල්ලං, සඛිඝො (නිස්සස්ස) භික්ඛුනො නිව්වරෙන අවිජ්ජවාසසම්මුතිං දදෙය්‍ය. එසා ඤාත්ති.

සුඤ්ඤානු මෙ භන්තෙ! සඛිඝො, අයං (නිස්සො) භික්ඛු ගිලානො, න සක්කොති නිව්වරං ආදාය පක්කම්තුං. සො සඛිඝං නිව්වරෙන අවිජ්ජවාසසම්මුතිං යාවාමි. සඛිඝො (නිස්සස්ස) භික්ඛුනො නිව්වරෙන අවිජ්ජවාසසම්මුතිං දෙති. යස්සායස්මතො ඛමති (නිස්සස්ස) භික්ඛුනො නිව්වරෙන

අවිජ්ජාසංඝාතො ආනං, සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති,
සො භාසෙය්‍ය.

දින්නා සඞ්ඝෙන (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො තිච්චරෙන
අවිජ්ජාසංඝාතො. ඛමති සඞ්ඝස්ස, තස්මා තුණ්හී, එවමෙතං
ධාරයාමි.

නවකම්ම සම්මුතිය.

යම්කිසි සැදැහැවතකු විසින් විහාරයක් හෙවත් ආවාසයක් කරන-
කරවන කල්හි දායකයාට පහසුවීම සඳහා භික්ෂූන් විසින් එයට
උපදෙස් දිය යුතු ය. එයට උපදෙස් දීම සැමට ම නො කළ හැකි
බැවින් සඞ්ඝයා විසින් ඒ ක්‍රියාවට සුදුසු භික්ෂුවක් තෝරා ඒ
භික්ෂුවට ‘නවකම්ම සම්මුතිය’ දිය යුතු ය. සම්මුතිය ලත් භික්ෂුව
විසින් විහාර කර්මාන්තය ඉක්මනින් අවසන් වන සැටියටත්, සුදුසු
පරිදි එහි වැඩ කෙරෙන සැටියටත්, දායකයාටත්, කම්කරුවන්ටත්
උපදෙස් දිය යුතු ය.

විශාඛා මහා උපාසිකාවන් පූර්වාරාම මහා විහාරය කරවීමේදී
මුගලන් මහතෙරුන් වහන්සේ නම කර්ම සංවිධානය කළ සේක.
එයින් අවුරුදු ගණනකින් මිස නිම කළ නොහෙන පූර්වාරාම
විහාර කර්මාන්තය නව මසකින් නිමාවට පැමිණියේ ය. (මෙකල
විනය නො දත් ඇතැම් අතිපණ්ඩිතයෝ විහාර සෑදීම පන්සල්
සෑදීම භික්ෂූන්ට අයත් වැඩ නො වේ යයි බොරු බණ කියමින්
මහජනයා මුලා කෙරෙති.)

නව කර්ම සම්මුතිය දෙන කර්ම වාක්‍යය.

සුඤ්ඤානං මෙ භන්තෙ! සඞ්ඝො. යදි සඞ්ඝස්ස පත්තකල්ලං
සඞ්ඝො (ඉත්ථන්තාමස්ස) ගහපතිනො විහාරං
(ඉත්ථන්තාමස්ස) භික්ඛුනො නවකම්මං දදෙය්‍ය. එසා ඤාත්ති.

සුඤ්ඤාන මෙ භන්තෙ! සඤ්ඤා, (ඉස්සන්දාමස්ස) ගහපතිනො විහාරං. (ඉස්සන්දාමස්ස) භික්ඛුනො නවකම්මං දෙති. යස්සායස්මනො ඛමති (ඉස්සන්දාමස්ස) ගහපතිනො විහාරං. (ඉස්සන්දාමස්ස) භික්ඛුනො නවකම්මස්ස දානං. සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

දින්නො සඤ්ඤන (ඉස්සන්දාමස්ස) ගහපතිනො විහාරො. (ඉස්සන්දාමස්ස) භික්ඛුනො නවකම්මං. ඛමති සඤ්ඤස්ස. තස්මා තුණ්හී. එවමෙතං ධාරයාමි.

සේනාසන ගාභාපක සම්මුතිය.

බොහෝ භික්ෂූන් පැමිණෙන, බොහෝ භික්ෂූන් වෙසෙන සභාසභා විහාරවලට පැමිණෙන භික්ෂූන්ට සෙනසුන් ගැන්වීම හෙවත් සෙනසුන් නියම කර දීමට භික්ෂුවක් සඤ්ඤා විසින් පත්කළ යුතු ය. ඒ භික්ෂුව විසින් භික්ෂූන් ගණන් කොට සෙනසුන් ගණන් කොට සුදුසු පරිදි ඒ ඒ සෙනසුන් වලට භික්ෂූන් පත් කළ යුතු ය.

සේනාසන ගාභාපක සම්මුතිය දෙන කර්ම වාක්‍යය.

සුඤ්ඤාන මෙ භන්තෙ! සඤ්ඤා, යදි සඤ්ඤස්ස පත්තකල්ලං, සඤ්ඤා (තිස්සං) භික්ඛුං සෙනාසනගාභාපකං සම්මන්තෙය්‍ය, එසා ඤාත්ති.

සුඤ්ඤාන මෙ භන්තෙ! සඤ්ඤා, සඤ්ඤා (තිස්සං) භික්ඛුං සෙනාසනගාභාපකං සම්මන්තති. යස්සායස්මනො. ඛමති (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො සෙනාසනගාභාපකස්ස සම්මුති. සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති, සො භාසෙය්‍ය. සම්මනො සඤ්ඤන (තිස්සො) භික්ඛුං සෙනාසනගාභාපකො. ඛමති සඤ්ඤස්ස, තස්මා තුණ්හී. එවමෙතං ධාරයාමි.

සේනාසන පඤ්ඤාපක සම්මුතිය.

නිතර බොහෝ භික්ෂූන් පැමිණෙන සඛ්ඝාරාමවලට සෙනසුන් පැනවීම කරන භික්ෂුවක් ද සඛ්ඝයා විසින් පත් කළ යුතු ය. සම්මුතිය ලැබූ භික්ෂුව විසින් විහාරයට පැමිණෙන භික්ෂූන්ට සුදුසු පරිදි සෙනසුන් පනවා දිය යුතු ය.

සේනාසන පඤ්ඤාපක සම්මුතිය කරන කර්ම වාක්‍යය.

සුඤ්ඤානු මෙ භන්තෙ! සඛ්ඝො, යදි සඛ්ඝස්ස පත්තකල්ලං, සඛ්ඝො (නිස්සං) භික්ඛුං සෙනාසනපඤ්ඤාපකං සම්මන්තෙය්‍ය. එසා ඤන්ති.

සුඤ්ඤානු මෙ භන්තෙ! සඛ්ඝො, සඛ්ඝො (නිස්සං) භික්ඛුං සෙනාසනපඤ්ඤාපකං සම්මන්තති. යස්සායස්මතො ඛමති (නිස්සස්ස) භික්ඛුනො සෙනාසනපඤ්ඤාපකස්ස සම්මුති, සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

සම්මතො සඛ්ඝෙන (නිස්සො) භික්ඛු සෙනාසනපඤ්ඤාපකො, ඛමති සඛ්ඝස්ස, තස්මා තුණ්හී. එවමෙනං ධාරයාමී.

මල්ලරාජ පුත්‍ර වූ දඬ්බ රහතන් වහන්සේ සේනාසන පඤ්ඤාපක සම්මුතිය හා භත්තුදේසක සම්මුතිය ද ලැබ විසූහ.

භත්තුදේසක සම්මුතිය.

බොහෝ භික්ෂූන් වෙසෙන සඛ්ඝාරාමවලට පැමිණ, දන් දෙනු කැමැත්තෝ පස්නම-දසනම යනාදි වශයෙන් භික්ෂූන්ට තම තමන්ගේ නිවෙස්වලට ආරාධනා කෙරෙති. සඛ්ඝයාහට කරන ආරාධනා පිළිගෙන ඒවාට භික්ෂූන් නියම කර යැවීමට භික්ෂුවක් සඛ්ඝයා විසින් සම්මත කර ගත යුතු ය. සම්මුතිය ලත් භික්ෂුව

විසින් ආරාධනා පිළිගෙන, ඉරටුවල හෝ පතුරුවල පත්වල හෝ දානයට යා යුතු තැන් සටහන් කොට, ඒ සියල්ල කලවම් කොට, ධීවිකාවේ පටන් හෝ ධීවිකාවක් නැති කල්හි මහ තෙරුන් වහන්සේගේ පටන් පිළිවෙලින් සලාක දිය යුතු ය. සලාක ලැබූ හික්ෂුන් විසින් තම තමන් ලැබූ සලාකවල සඳහන් වී ඇති තැන්වලට යා යුතු ය. මේ බන් උදෙසීමේ ක්‍රමය ය.

සම්මුතිය කරන කර්ම වාක්‍යය.

සුඤ්ඤාන මෙ භන්තෙ! සඛ්ඤා, යදි සඛ්ඤාස්ස පත්තකල්ලං, සඛ්ඤා (තිස්සං) භික්ඛුං භත්තුද්දෙසකං සම්මන්තෙය්‍ය. එසා ඤැත්ති.

සුඤ්ඤාන මෙ භන්තෙ! සඛ්ඤා, සඛ්ඤා (තිස්සං) භික්ඛුං භත්තුද්දෙසකං සම්මන්තෙය්‍ය. යස්සායස්මතො ඛමති (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො භත්තුද්දෙසකස්ස සම්මුති සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

සම්මතො සඛ්ඤෙන (තිස්සො) භික්ඛු භත්තුද්දෙසකො, ඛමති සඛ්ඤස්ස, තස්මා තුණ්හි. එවමෙනං ධාරයාමි.

යාගු භාජක සම්මුතිය කරන කර්ම වාක්‍යය.

සුඤ්ඤාන මෙ භන්තෙ! සඛ්ඤා, යදි සඛ්ඤාස්ස පත්තකල්ලං, සඛ්ඤා (තිස්සං) භික්ඛුං යාගුභාජකං සම්මන්තෙය්‍ය. එසා ඤැත්ති.

සුඤ්ඤාන මෙ භන්තෙ! සඛ්ඤා, සඛ්ඤා (තිස්සං) භික්ඛුං යාගුභාජකං සම්මන්තෙය්‍ය. යස්සායස්මතො ඛමති (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො යාගුභාජකස්ස සම්මුති. සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

සම්මතො සච්ඡෙන (තිස්සො) භික්ඛු යාගුභාජකො, ඛමති සච්ඡස්ස, තස්මා තුණ්හි. එවමෙනං ධාරයාමි.

ඵල භාජක සම්මුතිය දෙන කර්ම වාක්‍යය.

සුඤ්ඤානං මෙ භන්තෙ! සච්ඡො, යදි සච්ඡස්ස පත්තකල්ලං, සච්ඡො (තිස්සං) භික්ඛුං ඵලභාජකං සම්මන්තෙය්‍යා. එසා ඤාත්ති.

සුඤ්ඤානං මෙ භන්තෙ! සච්ඡො, සච්ඡො (තිස්සං) භික්ඛුං ඵලභාජකං සම්මන්තති. යස්සායස්මතො ඛමති (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො ඵලභාජකස්ස සම්මුති, සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති, සො භාසෙය්‍යා.

සම්මතො සච්ඡෙන (තිස්සො) භික්ඛු ඵලභාජකො, ඛමති සච්ඡස්ස, තස්මා තුණ්හි. එවමෙනං ධාරයාමි.

ඛජ්ජභාජක සම්මුතිය දෙන කර්ම වාක්‍යය.

සුඤ්ඤානං මෙ භන්තෙ! සච්ඡො, යදි සච්ඡස්ස පත්තකල්ලං, සච්ඡො (තිස්සං) භික්ඛුං ඛජ්ජභාජකං සම්මන්තෙය්‍යා. එසා ඤාත්ති.

සුඤ්ඤානං මෙ භන්තෙ! සච්ඡො, සච්ඡො (තිස්සං) භික්ඛුං ඛජ්ජභාජකං සම්මන්තති. යස්සායස්මතො ඛමති (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො ඛජ්ජභාජකස්ස සම්මුති, සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති, සො භාසෙය්‍යා.

සම්මතො සච්ඡෙන (තිස්සො) භික්ඛු ඛජ්ජභාජකො, ඛමති සච්ඡස්ස, තස්මා තුණ්හි. එවමෙනං ධාරයාමි.

අප්පමත්තක විස්සජ්ජක සම්මුතිය.

සියලු භික්ෂූන්ට බෙදා දිය හැකි තරමට සඛිසයාගේ භාණ්ඩාගාරයට ප්‍රත්‍යය නො ලැබෙන කාලවලදී, ඒ ඒ භික්ෂූන්ට වුවමනා සුළු සුළු දේවල් දීමට භික්ෂුවක්හට 'අප්පමත්තක විස්සජ්ජක සම්මුතිය' දීමට තථාගතයන් වහන්සේ අනුදැන වදාළ සේක. සම්මුතිය ලත් භික්ෂුවට සඛිසයාගෙන් නො විමසා භාණ්ඩාගාරයෙන් සුළු සුළු දේවල් දීමට බලය තිබේ. ඒ භික්ෂුව විසින් සිවුරු මසා ගැනීමට ඉදිකටු ඉල්ලන භික්ෂුවකට ඉදිකටුවක් දිය යුතු ය. පිහියක් ඉල්ලන්නකුට කුඩා පිහියක් දිය යුතු ය. දුර ගමනක් යන භික්ෂුවකට සෙරෙප්පු පෝච්චුවක් දිය යුතු ය. ඉණ බඳනා පටියක් ඉල්ලන භික්ෂුවකට එය දිය යුතු ය. අංසයෙහි එල්ලන පටියක් වුවමනා වූ භික්ෂුවකට එය දිය යුතු ය. පෙරහන වුවමනා භික්ෂුවකට එය දිය යුතු ය. ඩබරාවක් වුවමනා භික්ෂුවකට එය දිය යුතු ය. දික් ගැබ පිණිස ද, සරස් ගැබ පිණිස ද, මඬුලු අඩමඬුලු පිණිස ද, නුවාව පිණිස ද රෙදි ඉල්ලන්නා වූ භික්ෂූන්ට එය දිය යුතු ය. ගිතෙල්-මී පැණි ආදිය එක් වරකට වැළඳීමට සෑහෙන පමණ දිය යුතු ය.

කර්ම වාක්‍යය.

සුඤ්ඤානං මෙ භන්තෙ! සඛිසො, යදි සඛිසස්ස පත්තකල්ලං, සඛිසො (තිස්සං) භික්ඛුං අප්පමත්තකවිස්සජ්ජකං සම්මත්තෙය්‍ය. එසා ඤාත්ති.

සුඤ්ඤානං මෙ භන්තෙ! සඛිසො, සඛිසො (තිස්සං) භික්ඛුං අප්පමත්තකවිස්සජ්ජකං සම්මත්තති. යස්සායස්මතො ඛමති (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො අප්පමත්තකවිස්සජ්ජකස්ස සම්මුති. සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

සම්මතො සච්ඡෙන (තිස්සො) භික්ඛු
අප්පමත්තකවිස්සජ්ජකො, ඛමති සච්ඡස්ස, තස්මා තුණ්හි.
එවමෙතං ධාරයාමි.

පත්තගාභාපක සම්මුතිය.

පත්තගාභාපක සම්මුති දෙකකි. ඉන් එකක් සච්ඡයාට ලැබී ඇති පාත්‍ර බෙදා දීම සඳහා කරන සම්මුතියකි. එය චූලවග්ගපාළියේ සේනාසනක්ඛන්ධකයෙහි දැක්වේ. අනික “යො පන භික්ඛු උග්ගපඤ්චබන්ධනෙන පත්තෙන අඤ්ඤං නවං පත්තං චෙතාපෙය්‍ය නිස්සග්ගියං පාවිත්තියං” යන සිකපදයේ හැටියට පස් තැනක් පිළියම් නො කළ පාත්‍රයක් ඇතිව සිට අනුන්ගෙන් අලුත් පාත්‍රයක් ඉල්ලා ගැනීමෙන් ඇවැතට පැමිණි භික්ෂුව විසින් සච්ඡයා හට නිසදන ලද පාත්‍රය භික්ෂුන්ට ගැන්වීමට හෙවත් දීමට කරන සම්මුතියකි. එය පාරාජිකා පාළියේ වදාරා තිබේ. දෙක්හිම කර්ම වාක්‍යවල වෙනසක් නැත්තේ ය.

කර්මවාක්‍ය මෙසේ ය:-

සුඤ්ඤානු මෙ භන්තෙ! සච්ඡො, යදි සච්ඡස්ස පත්තකල්ලං, සච්ඡො (තිස්සො) භික්ඛුං පත්තගාභාපකං සම්මන්තෙය්‍ය. එසා ඤාත්ති.

සුඤ්ඤානු මෙ භන්තෙ! සච්ඡො, සච්ඡො (තිස්සං) භික්ඛුං පත්තගාභාපකං සම්මන්තති. යස්සායස්මතො ඛමති (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො පත්තගාභාපකස්ස සම්මුති. සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

සම්මතො සච්ඡෙන (තිස්සො) භික්ඛු පත්තගාභාපකො, ඛමති සච්ඡස්ස. තස්මා තුණ්හි. එවමෙතං ධාරයාමි.

පස් තැනක් පිළියම් නො කළ පාත්‍රයක් ඇතිව සිට අලුත් පාත්‍රය ඉල්ලා ගත් භික්ෂුව විසින් සඛිඝයා වෙත එළඹ, සිවුර ඒකාංස කොට පෙරවා, වැඩි මහලු භික්ෂුන්ගේ පා වැඳ, උක්කුටිකව හිඳ, ඇඳිලි බැඳ:

“අයං මෙ භන්තෙ! පත්තො උභන පඤ්චබන්ධනෙන පත්තෙන වෙතාපිතො නිස්සග්ගියො. ඉමා’හං සඛිඝස්ස නිස්සජාමි” යි පාත්‍රය සඛිඝයාට නිස්සර්ජනය කොට ඇවැත දෙසා ගත යුතු ය. මේ කර්මයට සඛිඝයා රැස්විය යුත්තේ පාත්‍රය ද ඇතිව ය. නිස්සර්ජනය කළ පාත්‍රය භික්ෂුන්ට ගැන්වීමට ඉහත කී කර්ම වාක්‍යයෙන් භික්ෂුවක් සම්මත කළ යුතු ය. සම්මුතිය ලැබූ භික්ෂුව ඒ පාත්‍රය ගෙන එහි ඇති ගුණ කියා සඛිඝස්ථවිරයන් වහන්සේට එය පිළිගැන්විය යුතු ය. ඒ පාත්‍රය තමන්ගේ පාත්‍රයට වඩා හොඳ නම්, සඛිඝස්ථවිරයන් වහන්සේ ඒ පාත්‍රය පිළිගෙන උන්වහන්සේගේ පාත්‍රය සම්මුතිය ලත් භික්ෂුවට දිය යුතු ය. පාත්‍රයේ පළමු අයිතිකාර භික්ෂුව කෙරෙහි අනුකම්පාවෙන් එය නො පිළිගතහොත් සඛිඝ ස්ථවිරයන්ට දුකුළා ඇවැත් වේ. පාත්‍රය නරක නිසා නො පිළිගත්තාට ඇවැත් නො වේ. සඛිඝස්ථවිරයන් ඒ පාත්‍රය පිළිගතහොත් සඛිඝස්ථවිරයන්ගේ ඒ පාත්‍රය දෙවන තෙරුන් වහන්සේට පිළිගැන්විය යුතු ය. මෙසේ සියලු ම භික්ෂුන්ට පාත්‍රය දී අන්තිමට ඉතිරිවන සියල්ලටම ලාමක පාත්‍රය, පාත්‍ර විඥාපනය කළ භික්ෂුවට දියයුතුය.

රූපියජඩ්ඵක සම්මුතිය.

සුභාතු මෙ භන්තෙ! සඛිඝො, යදි සඛිඝස්ස පත්තකල්ලං, සඛිඝො (නිස්සං) භික්ඛුං රූපියජඩ්ඵකං සම්මන්තෙය්‍ය. එසා ඤැත්ති.

සුභාතු මෙ භන්තෙ! සඛිඝො, සඛිඝො (නිස්සං) භික්ඛුං රූපියජඩ්ඵකං සම්මන්තති. යස්සායස්මතො ඛමති (නිස්සස්ස)

හික්බුනො රූපියජඩ්ඵකස්ස සම්මුති, සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

සම්මතො සඛ්ඝෙන (තිස්සො) හික්බු රූපියජඩ්ඵකො. ඛමති සඛ්ඝස්ස. තස්මා තුණ්හි. එවමෙනං ධාරයාමි.

සාරිය ගාභාපක සම්මුතිය.

සඛ්ඝයාට ලැබෙන වැසි සඵ සුදුසු පරිදි බෙදා දීම ද කළ යුතු බැවින් තථාගතයන් වහන්සේ සාරිය ගාභාපක සම්මුතිය අනුදාන වදාළ සේක.

කර්ම වාක්‍යය මෙසේය:

සුඤ්ඤානු මෙ හන්තෙ! සඛ්ඝො, යදි සඛ්ඝස්ස පත්තකල්ලං, සඛ්ඝො (තිස්සං) හික්බුං සාරියගාභාපකං සම්මන්තෙය්‍ය. එසා ඤුත්ති.

සුඤ්ඤානු මෙ හන්තෙ! සඛ්ඝො, සඛ්ඝො (තිස්සං) හික්බුං සාරියගාභාපකං සම්මන්තති. යස්සායස්මතො ඛමති (තිස්සස්ස) හික්බුනො සාරියගාභාපකස්ස සම්මුති, සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

සම්මතො සඛ්ඝෙන (තිස්සො) හික්බු සාරියගාභාපකො. ඛමති සඛ්ඝස්ස, තස්මා තුණ්හි. එවමෙනං ධාරයාමි.

ආරාමික ජේසක සම්මුතිය.

ආරාමිකයෝ නම් හික්ඡුන්ට උපකාරය පිණිස සඛ්ඝාරාමයේ වෙසෙන ගිහියෝ ය. ඔවුන් ඒ ඒ කටයුතුවල යොදවන්නකු නැති කල්හි ඔවුහු කටයුතු නො කරති. කරන්නාහු සුදුසු පරිදි නො කරති. එබැවින් ආරාමික ජේසකයකු සම්මත කිරීමට තථාගතයන්

වහන්සේ අනුදැන වදාළ සේක. ආරාමික ජේසකයාය යනු ආරාමිකයන් ඒ ඒ වැඩවලට යොදවන තැනැත්තා ය. ආරාමික ජේසක සම්මුතිය ලත් භික්ෂුව විසින් ආරාමිකයන් ඒ ඒ වැඩවල යෙදවිය යුතු ය.

කර්ම වාක්‍යය.

සුභාතූ මෙ භන්තෙ! සඞ්ඝො, යදි සඞ්ඝස්ස පත්තකල්ලං, සඞ්ඝො (තිස්සං) භික්ඛුං ආරාමිකපෙසකං සම්මන්තෙය්‍ය. එසා ඤාත්ති.

සුභාතූ මෙ භන්තෙ! සඞ්ඝො, සඞ්ඝො (තිස්සං) භික්ඛුං ආරාමිකපෙසකං සම්මන්තති. යස්සායස්මතො ඛමති (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො ආරාමිකපෙසකස්ස සම්මුති. සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති සො භාසෙය්‍ය.

සම්මතො සඞ්ඝෙන (තිස්සො) භික්ඛු ආරාමිකපෙසකො. ඛමති සඞ්ඝස්ස, තස්මා තුණ්හී. එවමෙනං ධාරයාමි.

සාමණේර ජේසක සම්මුතිය.

සුභාතූ මෙ භන්තෙ! සඞ්ඝො, යදි සඞ්ඝස්ස පත්තකල්ලං, සඞ්ඝො (තිස්සං) භික්ඛුං සාමණේරපෙසකං සම්මන්තෙය්‍ය, එසා ඤාත්ති.

සුභාතූ මෙ භන්තෙ! සඞ්ඝො, සඞ්ඝො (තිස්සං) භික්ඛුං සාමණේරපෙසකං සම්මන්තති. යස්සායස්මතො ඛමති (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො සාමණේරපෙසකස්ස සම්මුති, සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

සම්මතො සඞ්ඝෙන (තිස්සො) භික්ඛු සාමණේරපෙසකො. ඛමති සඞ්ඝස්ස, තස්මා තුණ්හී. එවමෙනං ධාරයාමි.

දණ්ඩ සම්මුතිය.

සැරයටියක් නො මැතිව ඇවිදින්නට නුපුළුවන් හික්මුන් විසින් සැරයටිය පාවිච්චි කිරීමට දණ්ඩ සම්මුතිය ලබා ගත යුතු ය. එය ලබනු කැමති හික්මුව සඞ්ඝයා වෙත ඵලඹ, සිවුර ඒකාංස කොට පෙරවා, වැඩි මහලු හික්මුන්ගේ පා වැඳ, උක්කුටිකයෙන් හිඳ, ඇඳිලි බැඳ:

අහං භන්තෙ! ගිලානො, න සක්කොමි විනා දණ්ඩෙන ආභිණ්ඩිතුං. සො'හං භන්තෙ සඞ්ඝං දණ්ඩසම්මුතිං යාවාමි. දුතියම්පි -පෙ- තතියම්පි -පෙ-

යන වාක්‍යය කියා සඞ්ඝයාගෙන් දණ්ඩ සම්මුතිය අයැදිය යුතු ය.

දණ්ඩ සම්මුතිය දෙන කර්ම වාක්‍යය.

සුඤ්ඤානු මෙ භන්තෙ! සඞ්ඝො, අයං (තිස්සො) හික්ඛු ගිලානො න සක්කොති විනා දණ්ඩෙන ආභිණ්ඩිතුං, සො සඞ්ඝං දණ්ඩසම්මුතිං යාවති. යදි සඞ්ඝස්ස පත්තකල්ලං, සඞ්ඝො (තිස්සස්ස) හික්ඛුනො දණ්ඩසම්මුතිං දදෙය්‍ය. එසා ඤැත්ති.

සුඤ්ඤානු මෙ භන්තෙ! සඞ්ඝො, අයං (තිස්සො) හික්ඛු ගිලානො, න සක්කොති විනා දණ්ඩෙන ආභිණ්ඩිතුං, සො සඞ්ඝං දණ්ඩසම්මුතිං යාවති. සඞ්ඝො (තිස්සස්ස) හික්ඛුනො දණ්ඩසම්මුතිං දෙති. යස්සායස්මනො ඛමති (තිස්සස්ස) හික්ඛුනො දණ්ඩසම්මුතියා දානං. සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

දින්නා සඞ්ඝෙන (තිස්සස්ස) හික්ඛුනො දණ්ඩ සම්මුති. ඛමති සඞ්ඝස්ස, තස්මා තුණ්හි. ඵවමෙතං ධාරයාමි.

සික්කා සම්මුතිය.

සහල්ලක ලා එල්ලා ගෙන මිස පාත්‍රය ගෙන යාම අපහසු දුබල ගිලන් මහණුන්ට සික්කා සම්මුතිය දෙනු ලැබේ. එය ලබනු කැමති භික්ෂුව සඛිඝයා වෙත එළඹ, සිවුර ඒකාංස කොට පෙරවා වැඩිමහලු භික්ෂුන්ගේ පා වැඳ උක්කුටිකව හිඳ මේ වාක්‍යයෙන් සික්කා සම්මුතිය සඛිඝයාගෙන් ඉල්ලිය යුතු ය.

අහං භන්තෙ ගිලානො. න සක්කොමි විනා සික්කාය පත්තං පරිහරිතුං, සො'හං භන්තෙ සඛිඝං සික්කා සම්මුතිං යාවාමි. දුතියම්පි -පෙ- තතියම්පි -පෙ-

කර්ම වාක්‍යය.

සුඤ්ඤානං මෙ භන්තෙ! සඛිඝො, අයං (තිස්සො) භික්ඛු ගිලානො, න සක්කොති විනා සික්කාය පත්තං පරිහරිතුං, සො සඛිඝං සික්කාසම්මුතිං යාවාමි. යදි සඛිඝස්ස පත්තකල්ලං, සඛිඝො (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො සික්කාසම්මුතිං දදෙය්‍ය. එසා ඤැත්ති.

සුඤ්ඤානං මෙ භන්තෙ! සඛිඝො, අයං (තිස්සො) භික්ඛු ගිලානො, න සක්කොති විනා සික්කාය පත්තං පරිහරිතුං, සො සඛිඝං සික්කාසම්මුතිං යාවාමි. සඛිඝො (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො සික්කාසම්මුතිං දෙති. යස්සායස්මතො ඛමති (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො සික්කාසම්මුතියා දානං. සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

දින්නා සඛිඝෙන (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො සික්කාසම්මුති. ඛමති සඛිඝස්ස. තස්මා තුණ්හී. එවමෙතං ධාරයාමි.

දණ්ඩසික්කා සම්මුතිය

ඉල්ලීමේ වාක්‍යය.

අහං භන්තෙ ගිලානො. න සක්කොම් විනා දණ්ඩෙන ආභිණ්ඩිතුං.
න සක්කොම් විනා සික්කාය පත්තං පරිහරිතුං. සො'හං භන්තෙ
සඛිසං දණ්ඩසික්කාසම්මුතිං යාවාමි. දුතියම්පි -පෙ- තතියම්පි -පෙ-

කර්ම වාක්‍යය.

සුඤ්ඤානං මෙ භන්තෙ! සඛිසො, අයං (තිස්සො) භික්ඛු
ගිලානො, න සක්කොති විනා දණ්ඩෙන ආභිණ්ඩිතුං, න
සක්කොති විනා සික්කාය පත්තං පරිහරිතුං, සො සඛිසං
දණ්ඩසික්කා සම්මුතිං යාවති. යදි සඛිසස්ස පත්තකල්ලං,
සඛිසො (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො දණ්ඩසික්කාසම්මුතිං දදෙය්‍ය.
එසා ඤාතීති.

සුඤ්ඤානං මෙ භන්තෙ! සඛිසො, අයං (තිස්සො) භික්ඛු
ගිලානො, න සක්කොති විනා දණ්ඩෙන ආභිණ්ඩිතුං, න
සක්කොති විනා සික්කාය පත්තං පරිහරිතුං. සො සඛිසං
දණ්ඩසික්කාසම්මුතිං යාවති. සඛිසො (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො
දණ්ඩසික්කාසම්මුතිං දෙති. යස්සායස්මතො ඛමති (තිස්සස්ස)
භික්ඛුනො දණ්ඩසික්කාසම්මුතියා දානං, සො තුණ්හස්ස.
යස්ස නක්ඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

දින්නා සඛිසෙන (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො දණ්ඩසික්කාසම්මුති.
ඛමති සඛිසස්ස, තස්මා තුණ්හී. එවමෙතං ධාරයාමි.

උම්මත්තක සම්මුතිය.

සඛිස කර්මයක් කළ හැකි වීමට සීමාව තුළ වෙසෙන සියලු
භික්ෂූන් එතැනට පැමිණිය යුතු ය. නො පැමිණිය හැකි

භික්ෂූන්ගේ ඡන්දය ගත යුතු ය. බුද්ධකාලයෙහි උමතු ව විසූ ගඟේ නම් භික්ෂුව සඞ්ඝ කර්මයට පැමිණෙන්නට සිතූනහොත් පැමිණෙයි. නො සිතූනහොත් නො පැමිණෙයි. එය සඞ්ඝයාට කරදරයක් විය. උමතු භික්ෂූන් නිසා සඞ්ඝයාට වන කරදරය නැති වීම පිණිස තථාගතයන් වහන්සේ උමතු භික්ෂූන්ට “උම්මත්තක සම්මුතිදානය” අනුදැන වදාළ සේක.

කර්ම වාක්‍යය.

සුඤ්ඤානු මෙ භන්තෙ! සඞ්ඝො, (ගඟ්ගො) භික්ඛු උම්මත්තකො, සරති'පි උපොසථං න'පි සරති, සරති'පි සඞ්ඝකම්මං න'පි සරති ආගච්ඡති'පි උපොසථං න'පි ආගච්ඡති, ආගච්ඡති'පි සඞ්ඝකම්මං න'පි ආගච්ඡති. යදි සඞ්ඝස්ස පත්තකල්ලං, සඞ්ඝො (ගඟ්ගස්ස) භික්ඛුනො උම්මත්තකස්ස උම්මත්තකසම්මුතිං දදෙය්‍ය. සරෙය්‍ය වා (ගඟ්ගො) භික්ඛු උපොසථං න වා සරෙය්‍ය. සරෙය්‍ය වා සඞ්ඝකම්මං න වා සරෙය්‍ය, ආගච්ඡෙය්‍ය වා උපොසථං න වා ආගච්ඡෙය්‍ය, ආගච්ඡෙය්‍ය වා සඞ්ඝකම්මං න වා ආගච්ඡෙය්‍ය, සඞ්ඝො සහ වා (ගඟ්ගෙන) විනා වා (ගඟ්ගෙන) උපොසථං කරෙය්‍ය. සඞ්ඝකම්මං කරෙය්‍ය. එසා ඤාත්ති.

සුඤ්ඤානු මෙ භන්තෙ! සඞ්ඝො, (ගඟ්ගො) භික්ඛු උම්මත්තකො සරති'පි උපොසථං න'පි සරති සරති'පි සඞ්ඝකම්මං න'පි සරති, ආගච්ඡති'පි උපොසථං න'පි. ආගච්ඡති. ආගච්ඡති'පි සඞ්ඝකම්මං න'පි ආගච්ඡති, සඞ්ඝො (ගඟ්ගස්ස) භික්ඛුනො උම්මත්තකස්ස උම්මත්තක සම්මුතිං දෙති. සරෙය්‍ය වා (ගඟ්ගො) භික්ඛු උපොසථං න වා සරෙය්‍ය, සරෙය්‍ය වා සඞ්ඝකම්මං න වා ආගච්ඡෙය්‍ය, සඞ්ඝො සහ වා (ගඟ්ගෙන) විනා වා (ගඟ්ගෙන) උපොසථං කරිස්සති, සඞ්ඝකම්මං කරිස්සති, යස්සායස්මතො ඛමති (ගඟ්ගස්ස) භික්ඛුනො උම්මත්තකස්ස උම්මත්තකසම්මුතියා දානං. සරෙය්‍ය වා

(ගල්ගො) හික්බු උපොසථං න වා සරෙය්‍ය, සරෙය්‍ය වා සඞ්ඝකම්මං න වා සරෙය්‍ය, ආගච්ඡෙය්‍ය වා උපොසථං න වා ආගච්ඡෙය්‍ය, ආගච්ඡෙය්‍ය වා සඞ්ඝකම්මං න වා ආගච්ඡෙය්‍ය, සඞ්ඝො සහ වා (ගල්ගෙන) විනා වා (ගල්ගෙන) උපොසථං කර්ස්සති, සඞ්ඝකම්මං කර්ස්සති, සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

දින්නා සඞ්ඝෙන (ගල්ගස්ස) හික්බුනො උම්මත්තකස්ස උම්මත්තක සම්මුති, සරෙය්‍ය වා (ගල්ගො) හික්බු උපොසථං න වා සරෙය්‍ය, සරෙය්‍ය වා සඞ්ඝකම්මං න වා සරෙය්‍ය, ආගච්ඡෙය්‍ය වා උපොසථං න වා ආගච්ඡෙය්‍ය, ආගච්ඡෙය්‍ය වා සඞ්ඝකම්මං න වා ආගච්ඡෙය්‍ය, සඞ්ඝො සහ වා (ගල්ගෙන) විනා වා (ගල්ගෙන) උපොසථං කර්ස්සති. සඞ්ඝකම්මං කර්ස්සති, ඛමති සඞ්ඝස්ස, තස්මා තුණ්හි. එවමෙනං ධාරයාමි.

මෙසේ උම්මත්තක හික්ඡුච උම්මත්තක සම්මුතිය දුන් පසු ඒ හික්ඡුච සඟ මැද සිටියත් සඞ්ඝයාගෙන් බැහැර සීමාවේ සිටියත් එයින් කරන විනය කර්මයට හානියක් නො වේ.

සීමා බන්ධන විනය කර්මය

සීමා බන්ධනය විනයානුකූලව නො කරුනහොත් එහි කරුන විනයකර්ම එකකුදු නො හරියන බැවින් සීමා බන්ධනය ඉතා පරෙස්සමෙන්, ඉතා සැලකිල්ලෙන්, ඉතා පිරිසිදු ලෙස කළ යුතු විනය කර්මයෙකි. එය පිරිසිදු ලෙස කළ හැකි වීම පිණිස සීමා විපත්ති එකොළොස හා ත්‍රිවිධ සීමා සම්පත්තිය ද දත යුතු ය.

“අති බුද්දකා, අති මහති, බණ්ඩනිමිත්තා, ඡායානිමිත්තා, අනිමිත්තා, බහි සිමෙ ධීතසම්මතා, නදියා සම්මතා, සමුද්දෙ සම්මතා, ඡාතස්සරෙ සම්මතා, සීමාය සිමං සම්භින්දන්තෙන සම්මතා, සීමාය සිමං අජ්ඣෙධාත්ථරන්තෙන සම්මතාහි ඉමෙහි එකාදසහි ආකාරෙති සිමතො කම්මානි විපජ්ජන්ති”

මෙසේ වදාරා ඇති බැවින් ඉතා කුඩා සීමාවය, ඉතා මහත් සීමාවය, කඩවූ නිමිති ඇති සීමාවය, ඡායානිමිත්තෙන් සම්මත සීමාවය, නිමිති නො කියා සම්මත සීමාව ය, සීමාවෙන් පිටත සිට සම්මත කළ සීමාවය, නදියෙහි සම්මත සීමාවය, සමුද්දෙහි සම්මත සීමාව ය, විලෙහි සම්මත සීමාවය, පුරාණ සීමාවක් හා මිශ්‍රකොට සම්මත සීමාවය, පුරාණ සීමාවක් යට කොට සම්මත සීමාවය, යන සීමා එකොළොස විපත්ති සීමාවෝය. ඒ සීමාවන්හි කරන විනය කර්මයෝ සිද්ධියට නො පැමිණෙති.

(1) ඉතා කුඩා සීමාව නම්, හික්ෂුන් විසිඑක් නමකට හිඳ විනයකර්මයක් කිරීමට ඉඩ නැත්තා වූ සීමාව ය.

(2) ඉතා මහත් සීමාව නම්, දිගින් පුළුලින් තුන් යොදුනකට වඩා මඳකුදු මහත් වන සීමාව ය.

(3) බණ්ඩනිමිත්ත සීමාව නම්, නිමිත්තෙන් නිමිත්ත ගටා නිමිත්ත කීර්තනය නො කොට සම්මත කළ සීමාව ය. නිමිති නම් සීමාවක මායිම් සලකුණු ය. සීමාවක් සම්මත කරන කල්හි විනයධරයා

විසින් එක් තැනකින් පටන් ගෙන “පුරත්විමාය දිසාය කිං නිමිත්තං?” යනාදීන් නිමිති විචාරමින් එයට පිළිතුරු ලද කල්හි “එසො පාසාණො නිමිත්තං” යනාදීන් පිළිවෙලින් නිමිති කිය යුතු ය. එසේ කීමේදී අවසාන නිමිත්ත කියා නැවත එය පළමු කී නිමිත්ත හා සම්බන්ධ වනු පිණිස පළමු කීර්තනය කළ නිමිත්ත නැවත ද කීර්තනය කළ යුතු ය. එසේ නො කොට අවසාන නිමිත්ත කීර්තනයෙන් නවත්වා සම්මත කළ සීමාව, කඩවූ නිමිති ඇති සීමාවක් වේ. එය අසීමාවෙකි. තවද නිමිත්තට නුසුදුසු දෙයක් නිමිත්ත වශයෙන් ගෙන සම්මත කළ සීමාව ද බණ්ඩ නිමිත්ත සීමා නම් වේ.

(4) ඡායානිමිත්ත සීමාවය යනු වෘක්ෂ පර්වතාදි යම් කිසිවක ඡායා නිමිති වශයෙන් ගෙන සම්මත කළ සීමාව ය.

(5) අනිමිත්ත සීමාවය යනු නිමිති තබන ලද්දේ වී නමුත් නිමිත්ත කීර්තනය නො කොට සම්මත කළ සීමාව ය.

(6) සීමාවෙන් පිටත සිට සම්මත කළ සීමාවය යනු නිමිත්ත කීර්තනය කොට නිමිතිවලින් පිට සිට ගෙන සම්මත කළ සීමාව ය.

(7,8,9) “සබ්බා භික්ඛවෙ නදි අසීමා, සබ්බො සමුද්දො අසීමො, සබ්බො ජාතස්සරො අසීමො” යි වදාරා ඇති බැවින් ගඬගාවෙහි හෝ මුහුදෙහි හෝ විලෙහි හෝ සම්මත කරන සීමාවෝ සීමා නො වෙති.

(10) කලින් සම්මත කළ සීමාවකින් සුළු කොටසක් හසුකොට සම්මත කළ සීමාව ද අසීමාවෙකි.

(11) කලින් සම්මත කළ සීමාවක් සම්පූර්ණයෙන් හෝ සීමාවකින් සතර නමකට වාඩිවිය හැකි තරමේ කොටසක් හෝ අසුකොට සම්මත කළ සීමාව පුරාණ සීමාවක් යට කොට සම්මත කළ සීමාව ය. එද අසීමාවෙකි.

ත්‍රිවිධ සම්පත්තිය යනු, ‘නිමිත්ත සම්පත්තියය. පරිස සම්පත්තියය, කම්මවාදා සම්පත්තියය’ යන මේ තුනයි.

නිමිත්ත යනු සම්මත කරන භූමියේ මායිම් සලකුණු ය. “පට්ඨං නිමිත්තා කිත්තෙතඛ්ඛා, පඛ්ඛනනිමිත්තං, පාසාණනිමිත්තං, වනනිමිත්තං රුක්ඛනිමිත්තං මග්ග නිමිත්තං වම්මිකනිමිත්තං නදිනිමිත්තං උදකනිමිත්තං” යි වදාළ බැවින් සීමාවකට නිමිති වශයෙන් ගතයුතු වස්තු අටෙකි. එනම් පර්වතයය, ගලය, වනයය, වෘක්ෂයය, මාර්ගයය, තුඹසය, ගඟය, ජලයය යන මේ අටය.

පඛ්ඛන නිමිත්ත

පස් කන්දය, ගල් කන්දය, පස් ගල් කලවම් කන්දය යි පර්වත තුන් වර්ගයෙකි. උස්ව පිහිටියේ ඇතකුගේ ප්‍රමාණයට කුඩා නම්, එය පර්වත සඬ්ඛ්‍යාවට නො ගැනේ. වැලි කඳු ද පර්වත සඬ්ඛ්‍යාවට නො ගැනේ. එබැවින් ඇතකු පමණට උස් නො වන කඳු හා වැලි කඳු සීමා නිමිති වශයෙන් නො ගනු ලැබේ. සතර පැත්තේ පර්වත සතරක් ඇති තැන ඒවා නිමිත්ත වශයෙන් කියා සීමා සම්මුතිය කළ හැකි ය. පර්වත තුනක් ඇති කල්හි නිමිති තුනෙන් ද සීමා බන්ධනය කළ හැකි ය. නිමිති එකකින් හෝ දෙකකින් සීමා බන්ධනය නො කළ හැකි ය. පර්වතයේ කොටසක් සීමා භූමියට ඇතුළු කොට බන්ධනය කරනහොත් පර්වතය සීමා නිමිත්ත වශයෙන් කීර්තනය නොකොට එහි පිහිටි ගසක් හෝ ගලක් හෝ තුඹසක් හෝ සීමා නිමිත්ත කර ගත යුතු ය. නිමිත්ත සෑම කල්හි ම සීමා භූමියෙන් පිටත තිබිය යුතු ය. ඒකාබද්ධ පර්වත දෙකක් එක් නිමිත්තක් වශයෙන් මිස නිමිති දෙකක් වශයෙන් නො ගත යුතු ය. වක්‍රපර්වතයක් සීමා භූමියෙන් දෙතුන් පැත්තක පිහිටියේ ද එය එක් දිසාවකට පමණක් නිමිත්ත වශයෙන් ගත යුතු ය. පර්වතය ඇතත් අනික් පැතිවලට අනික් දෙයක් නිමිත්ත කර ගත යුතු ය. සම්පූර්ණ පර්වතය සීමා භූමියට ඇතුළු කොට සීමා බන්ධනය කරනහොත් ඉන් පිටත පිහිටි ගස් ගල් ආදිය නිමිති කර ගත යුතු ය.

පාෂාණ නිමිත්ත.

කවර ජාතියකට වුවුද අයත් ගලක් සීමා නිමිත්තට යෝග්‍යය. යබොර ද පාෂාණ සම්බන්ධයට යේ. එබැවින් එය සීමා නිමිත්තට යෝග්‍යය. ඇතකු පමණකට හෝ එයට වඩා හෝ මහත් ගල පර්වත නිමිත්ත වශයෙන් මිස පාෂාණ නිමිත්ත වශයෙන් කීර්තනය නොකළ යුතු ය. පාෂාණ නිමිත්ත වශයෙන් කීර්තනය කළ යුත්තේ ඇතකුට කුඩා ගල් ය. කුඩා ගල් කැට රාශියක් හෝ ගඩොල් කැටයක් හෝ පාෂාණ නිමිත්ත වශයෙන් නොගත යුතු ය. “බන්තිංස පල ගුණපිණ්ඩ පරිමාණො වට්ටති න තතො බුද්දකතරො” යනුවෙන් දෙතිස් පලමක් බර සකුරු පිඩක් පමණ ඇති ගලට කුඩා ගලක් සීමා නිමිත්ත වශයෙන් නොගත යුතු බව විනය අටුවාවේ දක්වා තිබේ.

මේ රටේ වෛද්‍යව්‍යවහාරයේ සැටියට මදටිය විස්සක් කලඳෙකි. කලං දොළොසක් පලමෙකි. ඒ මිම්මේ සැටියට පලම් දෙතිස් රාත්තල් පසකුත් තුන් කාලක් පමණ වේ. මගධ දේශයේ භාවිත කරන මිම්ම ලෝකව්‍යවහාර මිම්මෙන් දෙගුණයක් ඇති බව ද දෙතිස් පලම මගධ මිම්මෙන් ගත යුතු බව ද කියති. නා නා මිනුම් ක්‍රම ඇති බැවින් අටුවාවෙහි දැක්වෙන පලම අවිනිශ්චය. එහෙත් එතරම් විශාල සකුරු පිඩු ඇතිවිය නොහෙන බැවින් අඩි දෙකතුන පමණ ඇති තැනට සීමා නිමිති වශයෙන් ගන්නා ගල් කණු සීමා නිමිත්තට ප්‍රමාණ නොවෙතැයි නොකිය හැකි ය.

බුරුමයේ විනය ගරුක තෙරුන් වහන්සේලා නිමිති වශයෙන් ගල් කණු සිටවා සීමා බන්ධනය නොකෙරෙති. වළවල් සාරා ජලය පුරවා උදක නිමිත්තයෙන් සීමා බන්ධනය කෙරෙති. තැන් දැන ගැනීම සඳහා ගල් කණු පසුව ඒ තැන්වල පිහිටවති. ගල්තලාව කොපමණ මහත් වුව ද පාෂාණ නිමිත්ත ලෙස ගත හැකි ය. ඉදින් මහ ගල්තලාවකින් කොටසක් සීමා භූමියට ඇතුළු කරනු කැමැත්තේ නම් ගල්තලාව සීමා නිමිත්තක් වශයෙන් නොගෙන එය මතුයෙහි ඇති අනිකක් සීමා නිමිත්ත කර ගත යුතු ය. එකම ගල්තලාවක් සීමා භූමියෙන් දෙතුන් පැත්තක පිහිටියේ නම් එය

එක් පැත්තක නිමිත්ත වශයෙන් පමණක් ගත යුතු ය. එකම ගල්තලාව නිමිති දෙක තුනක් වශයෙන් කීර්තනය නො කළ යුතු ය. අනික් පැති වලට නිමිති වශයෙන් අනික් දෙයක් ගත යුතු ය.

වන නිමිත්ත.

ඇතුළත හරය නැති තල් පොල් කිතුල් ආදී ගස් වලින් සැදුණු වනය සීමා නිමිත්ත වශයෙන් ගැනීමට නුසුදුසු ය. සීමා නිමිත්ත වශයෙන් ගත යුත්තේ ඇතුළත හරය ඇති ගස් වලින්ම සැදුණා වූ හෝ ඇතුළත හරය ඇති ගසින් මිශ්‍ර වූ හෝ වනය ය. වනයක් වීමට යටත් පිරිසෙයින් ගස් සතරක් පහක්වත් තිබිය යුතු ය. ගස් දෙක තුනක්, වන නිමිත්තක් වශයෙන් නො ගත යුතු ය. නිමිත්ත වශයෙන් ගන්නා වනය කොතෙක් මහත් වුව ද මහත් වීමෙන් දෝෂයක් නැත්තේ ය. වන මැද සීමා බන්ධනයක් කරන හොත් වනය නිමිත්තක් වශයෙන් නො ගත යුතු ය. වනයෙන් කොටසක් ඇතුළු කොට සීමා බන්ධනය කිරීමේදී ද වනය නිමිත්තක් වශයෙන් නො සැලකිය යුතු ය. සීමා භූමිය තුළ වනයක් නැතිව ඒ භූමිය වටා වනය පිහිටා ඇති තැනක සීමා බන්ධනය කිරීමේදී වටා පිහිටි වනය එක් දිශාවකට නිමිත්ත වශයෙන් කීර්තනය කළ හැකි ය.

රුක්ඛ නිමිත්ත.

වෘක්ෂ නිමිත්ත වශයෙන් ගන්නා ගස ද ඇතුළත හරය ඇති ගස් වර්ගයකට අයත් ගසක් විය යුතු ය. හුණ-බට-පොල්-පුවක් ආදී හරය පිට පිහිටි ගස් සීමා නිමිත්ත වශයෙන් ගැනීමට සුදුසු නො වේ. ඇතුළත හරය ඇති ගස් වර්ගයකට අයත් නම්, උසින් අටගුලක් පමණ වූ ද, මහතින් පන්හිඳක් පමණ වූ ද, ජීවමාන ගස සීමා නිමිත්තට සුදුසු ය. මහත් වූයේ ද මළ ගස නුසුදුසු ය. බිම පිහිටි ගස මිස භාජනයක පිහිටි ගස සීමා නිමිත්තට නුසුදුසු ය. භාජනයක රෝපිත ගසක් සීමා නිමිත්ත කරනු කැමැත්තේ නම්, එය බිම පිහිටවා ගත යුතු ය. එකෙණෙහි ම රෝපනය කළ ජීවත්වීම ගැන විශ්වාසය නොතැබිය හැකි ගස ද සීමා නිමිත්ත

වශයෙන් නො ගත යුතු ය. අතුවලින් මුල් බැස විශාල ප්‍රදේශයක පැතිර පවත්නා නුග ගස් ඇත්තේ ය. එබඳු ගස එක් තැනකට මිස දෙතුන් පලකට නිමිත්ත වශයෙන් කීර්තනය නො කළ යුතු ය. නොයෙක් තැන්වලට මුල් බැස ඇතත් ගස එකක් ම වන බැවිනි.

මග්ග නිමිත්ත.

වතු කුඹුරු වැව් පොකුණු ආදියට යන කෙටි පාරවල් සීමා නිමිත්තට නුසුදුසු ය. සීමා නිමිති වශයෙන් ගත යුත්තේ යටත් පිරිසෙයින් ගම් දෙක තුනක්වත් විනිවිද යන දීර්ඝ මාර්ගය ය. යම් කිසි පිය මඟක් රිය මගින් පටන් ගෙන නැවත ඒ රිය මඟට ම වැටී කෙළවර වේ නම්, ඒ මඟ ද සීමා නිමිත්තක් වශයෙන් නො ගත යුතු ය. දීර්ඝ මාර්ගයක් වුව ද මගින් විසින් හැර දමන ලද්දක් වේ නම්, එද සීමා නිමිත්තකට නුසුදුසු ය. සීමා නිමිත්ත වශයෙන් කීර්තනයට සුදුසු වන්නේ මගින්ගේ ගමන් කිරීම ද ඇති යටත් පිරිසෙයින් ගම් දෙක තුනක්වත් විනිවිද යන මාර්ගය ය. වෙන් වශයෙන් පටන් ගැනීම ඇති දෙමඟක් යම් කිසි තැනක දී එක් වී ඇති නම්, ඉන් එකක් මිස දෙක ම සීමා නිමිති නො කළ යුතු ය. සීමා නිමිති එකිනෙක වෙන්ව තිබිය යුතු ය.

වම්මික නිමිත්ත.

එදින ම බඳිනා ලද අටඟුලක් උස ඇති ගව අඟක් පමණ මහත් වූ තුඹස ද සීමා නිමිත්ත වශයෙන් ගැනීම සුදුසු ය. එයට ද කුඩා තුඹසක් සීමා නිමිත්තක් වශයෙන් ගැනීමට සුදුසු නො වේ. කන්දක් පමණ මහත් වූයේ ද තුඹස සීමා නිමිත්තට සුදුසු වේ. සීමා භූමිය වටා ඒකාබද්ධව පිහිටි තුඹසක් වේ නම්, එය එක් දිශාවකට නිමිත්ත වශයෙන් ම කීර්තනය කළ යුතු ය.

නදි නිමිත්ත.

වස්සාන සෘතුවෙහි දස දිනකට පසළොස් දිනකට වර බැගින් වර්ෂාව පවත්නා කල්හි, යමක වර්ෂාව නැවතුණු කෙණෙහි ම

වතුර ගලා යාමද නවතින්නේ නම්, එය නදී සම්බන්ධයට නො පැමිණේ. යමක කියන ලද පරිදි වර්ෂාව පවත්නා කාලයේ වස්සාන සතුටෙහි නො නැවතී ජලය ගලා යාම සිදු වේ නම්, විනයෙහි නියමිත පරිදි තුන් මඬුලු වසා හැඳි හික්ෂුණය තොටින් හෝ නො තොටින් හෝ ගඟට බැස එතර වන කල්හි ඇගේ අඳනය තෙමෙන පමණට ජලය ඇත්තේ නම්, ඒ නදිය සීමා නිමිත්තට හා අනිකුත් විනය කර්මවලට ද සුදුසු නදිය වේ. නියං කාලවලදී වතුර ගලා යාම නැවතී ඇත්තේ ද නදිය අනදියක් නො වේ. එකල්හි ද එය නදී නිමිත්ත වශයෙන් ගැනීමට සුදුසු ය.

මිනිසුන් විසින් අමුණු බැඳීමෙන් කුඩා නදියක වතුර ගලායාම නැවතී ගියේ නම්, ඉන් පසු එය නදී නිමිත්ත වශයෙන් ගැනුමට සුදුසු නො වේ. ආවරණය ඉක්මවා වතුර ගලා යේ නම් නදී නිමිත්තට සුදුසු ය. නදී නිමිත්ත වශයෙන් කීර්තනයට සුදුසු වන්නේ ගලා යන ජලය ය. නැවතී ඇති ජලය සීමා නිමිත්ත වශයෙන් කීර්තනය කරනහොත් කළ යුත්තේ උදක නිමිත්ත වශයෙනි. සීමාභූමිය වටා ගලායන ගඟ එක් දිශාවකට මිස දිශා දෙක තුනකට නිමිත්ත වශයෙන් නො ගත යුතු ය. සීමා භූමිය වටා පිහිටි එකිනෙකට සම්බන්ධයක් නැති ගඬ්ගා ඇත්තේ නම් ඒවා ඒ ඒ දිශාවේ නිමිති වශයෙන් ගත හැකි ය. මහා ගඬ්ගාවකින් වතුර ගැනීම පිණිස කැපූ ඇල නිතර වතුර ගලා යන්නක් වුව ද සීමා නිමිත්තට සුදුසු නො වේ. මිනිසුන් කැණූ ඒ ජලමගෙහි පසුව බොහෝ ගඟදිය ගලා යාමෙන් මහත් වී ඔරුපාරු යන කිඹුලුන් වෙසෙන ගඟක් වී නම්, එකල්හි එය ද නදීනිමිත්ත වශයෙන් ගැනීමට සුදුසු වේ. නිමිත්ත වශයෙන් ගැනීමට සුදුසු නදියේ දිග පුළුල් ප්‍රමාණයක් දක්වා නැත.

උදක නිමිත්ත.

පොළොවෙහි කොතැනක හෝ රැස්ව ඇති ගලා නො යන ජලය උදක නිමිත්තට සුදුසු ය. එහි ප්‍රමාණ නියමයක් නැත. ඌරන් බල්ලන් කැණූ වළක හෝ ක්‍රීඩා පිණිස ළමයින් කැණූ වළක හෝ රැස්වී ඇති ජලය උදක නිමිත්ත වශයෙන් ගැනීමට සුදුසු වේ.

එකෙණෙහි ම වළ කැණ පුරවන ලද ජලය වුවද කර්ම වාක්‍යය කියා අවසන් වන තුරු පවත්නේ නම් එය ද සීමා නිමිත්ත වශයෙන් ගැනුමට සුදුසුය. එබඳු සුළු ජලයක් නිමිත්ත කොට සීමා බන්ධනය කළ කල්හි පසු කාලයේදී සීමා භූමිය හැඳින ගත හැකිවීමට නිමිත්ත කරගත් ජලය පිහිටි තැන්වල ගල්-ටැම් පිහිටවිය යුතු ය. අන්‍ය ස්ථිර සලකුණක් හෝ පිහිට විය යුතු ය.

සීමා සම්මුතිය සම්පූර්ණ කර්ම කිරීම සඳහා ය. ඉඩම්වල අයිතිය පිළිබඳ කරුණක් නො වන බැවින් ඒ තැන්වල ගල් කණු පිහිටවීමෙන් භික්ෂූන්ට ද වරදක් නො වේ. සීමා සම්මුතියේදී ඉඩම් අයිතිය පිළිබඳ ප්‍රශ්නයක් නැත. කවුරුත් අයත් බිමක වුව ද සීමා බන්ධනය කළ හැකි ය. සීමා බන්ධනය නිසා ඒ භූමිය සඟසතු වන්නේ නොවේ.

සීමාබන්ධන විනයකර්මය කළ හැකිවීමට සතර නමකට නො අඩු භික්ෂු පිරිසක් එක්රැස් විය යුතු ය. සීමා බන්ධනය කරන්නේ ද ග්‍රාම සීමාව තුළය. එබැවින් සීමා බන්ධනයක් කරන කල්හි ඒ ගම තුළ බද්ධසීමාවලට නො පිවිස ඉන්නා සියලු භික්ෂූන් ඒ ස්ථානයට පමුණුවා ගත යුතු ය. පමුණුවා ගත නොහෙන භික්ෂූන්ගේ ඡන්දය ගත යුතු ය. එසේ කිරීමෙන් සීමාබන්ධනය පරිස සම්පත්තියෙන් යුක්ත වේ. සීමා බන්ධනය කරන ගම තුළ ඡන්දය නො දී, එතැනට නො පැමිණ, එක භික්ෂුවකුදු වූයේ නම්, පරිසවිපත්තිය නිසා සීමාබන්ධනය සිදු නො වේ.

සමහර ගම්වල විනයෙහි අවිසාරදයන් විසින් නුසුදුසු පරිදි බන්ධනය කළ විපත්ති සීමා ද තිබිය හැකි ය. එබඳු සීමා අසීමා බැවින් සීමා බන්ධනය කරන ගම තුළ එබඳු අසීමාවක ඡන්දය නුදුසු භික්ෂුවක් වී නම් එයින් නව සීමාව ද අසීමාවක් වේ. කලින් තිබෙන සීමාවල තත්ත්වය නො දත හැකි බැවින් යම් කිසි ගමක සීමාවක් බඳින කල්හි එගම වෙසෙන සියලුම භික්ෂූන් එතැනට පමුණුවාගෙන සැක සහිත භික්ෂූන් ගමින් බැහැර කර, සීමා බන්ධනය කිරීම වඩා හොඳ නිසැක ක්‍රමය ය. බුදුන් වහන්සේ විසින් සීමා බන්ධනය සඳහා වදාළ කර්මවාක්‍යය නො වරදවා

කියා බන්ධනය කිරීමෙන් සීමා බන්ධන කර්මය, කර්මවාක්‍යය සම්පත්තියෙන් යුක්ත වේ.

නව සීමා බන්ධනය

සීමා බන්ධනය විනාඩි ගණනකදී සිදු කළ හැකි කර්මයකි. එයට ඇති දුෂ්කර දෙය සීමා භූමිය ශුද්ධ කර ගැනීම ය. සඬ්ඝයා විසින් ත්‍රිවිධ සම්පත්තියෙන් යුක්ත කොට සීමාවක් සම්මත කළ කල්හි, එහි මායිම් සලකුණු සියල්ල නැති වී ගියේ ද, සීමාව දන්නා භික්ෂූන් නැති වී ගියේ ද, සඬ්ඝයා විසින් කර්මවාක්‍යයෙන් සමුහනනය නො කරන ලද්දේ නම්, සියලු විනය කර්ම කිරීමට සුදුසු සීමාවක් වශයෙන් එය ශාසනාන්තර්ධානය දක්වා ම පවත්නේ ය. පොළොවේ පස ඉවත් කර සීමා භූමියක් ජලාසයක් කෙළේ ද ඒ බිම සීමාව ම ය. වරක් සම්මත කළ සීමාවක් නැවත අසීමාවක් වීමට සඬ්ඝයා විසින් කර්ම වාක්‍යයෙන් සමුහනනය කළ යුතු ය. සමුහනනයෙන් පසු ගල් කණු ආදී නිමිති ඇත ද ඒ බිම අසීමාවෙකි.

මේ දිවයිනෙහි බුදුසස්න පිහිටා දැනට වර්ෂ දෙදහසකට අධික කාලයක් ඉක්ම ඇත්තේ ය. ඒ දීර්ඝකාලය තුළ රටේ තැනින් තැන ඇති වී ලකුණකුදු ඉතිරි නොවී අභාවයට ගිය විහාරස්ථාන බොහෝ ය. ඒවායේ විනය කර්ම කිරීමට සීමා බැඳ තුබුණු බවට ද සැකයක් නැත. ඒවායේ සලකුණු ද අද දක්නට නැත. සලකුණු නැත ද අදත් ඒ බිම විනය කර්ම කිරීමට සුදුසු සීමා ය. මේ රටේ ඒ නො දත හැකි පුරාණ සීමා අසවල් තැන නැතය කියා නො කිය හැකි ය. සීමා බන්ධනයකට බිමක් මේ රටෙන් තෝරා ගත් කල්හි එය සමහර විට එයට වඩා මහත් වූ පුරාණ සීමාවක් ඇතුළේ ම විය හැකි ය. සමහර විට පුරාණ කුඩා සීමාවක් සම්පූර්ණයෙන්ම එයට අසු වී තිබිය හැකි ය. සමහර විට පුරාණ සීමාවකින් කොටසක් එයට අසු වී තිබිය හැකි ය. සමහර විට ඒ බිම පුරාණ සීමාවක් හා ගැටී තිබිය හැකි ය.

ඉදින් සීමා සම්මුතියට තෝරාගත් බිම පුරාණ සීමාවක් ඇතුළේ ම වුවක් නම්, සීමාවක් තුළ තවත් සීමාවක් සම්මත කළ නො හෙන බැවින්, එය පුරාණ සීමාව ම මිස නව සීමාවක් නො වේ. එසේ සම්මත කර ගත් සීමාව තුළ කර්ම කරන අවස්ථාවේ දී පුරාණ සීමාවට අයත් ප්‍රදේශයෙහි අන් භික්ෂුවක් වී නම් ඒ කර්ම, වර්ග කර්ම කිරීමෙන් සිද්ධියට නො පැමිණේ. ඉදින් එහි විනය කර්මයක් කරන අවස්ථාවෙහි පුරාණ සීමා භූමිය තුළ අන් භික්ෂුවක් නො වී නම්, ඒ කර්මය සිද්ධියට පැමිණේ.

“න භික්ඛවෙ! සීමාව සීමා අජ්ඣෙය්‍යාත්ථරිතබ්බා. යො අජ්ඣෙය්‍යාත්ථරෙය්‍ය ආපත්ති දුක්ඛටස්ස” යි විනයෙහි වදාරා ඇති බැවින් සම්පූර්ණ පුරාණ සීමාවක් හෝ පුරාණ සීමාවකින් කොටසක් හෝ හසු කොට නව සීමාවක් සම්මත නො කළ යුතු ය. එසේ කළහොත් “යෙසං භික්ඛවෙ! සීමා පච්ඡා සම්මතා, තෙසං තං කම්මං අධම්මිකං කුප්පං අට්ඨානාරහං” යන බුද්ධාඥාව පරිදි ඒ සීමාව සීමාවක් නො වේ.

“න භික්ඛවෙ! සීමාය සීමා සම්භින්දිතබ්බො, යො සම්භින්දෙය්‍ය ආපත්ති දුක්ඛටස්ස” යනු වදාළ බැවින් පුරාණ සීමා භූමියක් හා මිශ්‍ර කොට පුරාණ සීමා භූමියක් හා ගටා නව සීමාවක් සම්මත නො කළ යුතු ය. එසේ සම්මත කළහොත් එයද අසීමාවෙකි.

පුරාණ සීමා භූමි අසුවීමෙන් අලුතෙන් බඳනා සීමා අසීමා විය හැකි බැවින් නව සීමා බන්ධනය කිරීමේදී විනයධරයෝ පළමු කොට භූමිය ශුද්ධ කෙරෙති. භූමි ශුද්ධිය කළ යුත්තේ කර්ම වාක්‍යයෙන් සීමා සමූහනය කිරීමෙනි. මායිම් සලකුණු ඇති, මායිම් දන්නා සීමාවක් සමූහනය කිරීම අපහසු කාර්යයක් නො වේ. සතර නමකට නො අඩු භික්ෂු පිරිසක් ඒ සීමා භූමියට පිවිස සමූහනය කර්ම වාක්‍යය කී කල්හි සීමා සමූහනය සිදු වේ. මේ කාලයේ නව සීමාවක් බන්ධනය කිරීමේදී කරන්නට සිදුවන්නේ මායිම් ලකුණු නැති, නො දන්නා සීමාවක් සමූහනය කිරීමකි. එය පහසු කාර්යයක් නොවේ. එබැවින් නව සීමා බන්ධනයක්

සඳහා නිසැක ලෙස බිමක් සුද්ධ කර ගැනීමට කාලය බොහෝ ගත වේ.

දිග පුළුලින් තුන් යොදුන දක්වා මහත් වූ සීමා ද ඇත්තේ ය. කුඩා සීමා ද ඇත්තේ ය. ගම් බොහෝ ගණනක් අසු වී ඇති මායිම් නො දන්නා මහා සීමාවක් සමූහනය අති දුෂ්කරය. එක් තැනක භික්ෂූන් රැස්ව සීමා සමූහනය කරන කල්හි ඒ මහා සීමාව තුළ අන් තැන්වල භික්ෂූන් සිටිය හැකි බැවිනි. සීමාවක් සමූහනය කරන කල්හි අන් පසට නො පැමිණ ඒ සීමාව තුළ කොතැනක හෝ භික්ෂුවක් වුවහොත් ඒ සමූහනය කර්මය වර්ග කර්මයක් වීමෙන් සීමා සමූහනය සිදු නො වේ. එබැවින් දැනට සීමා බන්ධනය කරන තැන්වලට පුරාණ මහා සීමා අසුවුවහොත් ඒ සීමා සියල්ලම අසීමා වේ. මෙයට සැනසිල්ලට ඇත්තාවූ එකම කාරණය නම්, මහා සීමා සුලභ නො වීම ය. බොහෝ සෙයින් රටේ දක්නා ලැබෙන සීමා දිගු පුළුලින් රියන් සියයටත් අඩු ඒවා ය.

අනුරාධපුරයේ මහා සීමාව හැර මේ රටේ අන් තැනක මහා සීමාවක් බඳුනා ලද බව අසන්නට ද නැත. භික්ෂූන් විසින් බොහෝ සෙයින් අතීතයේ බැඳ තිබෙන්නේ ද මෙකල බඳින්නේ ද කුඩා සීමා ය. ඒ නිසා රටේ ඒ ඒ තැන්වල තිබිය යුත්තේ ද කුඩා කුඩා සීමා භූමි ය. බඹ විස්සක තිහක මානයේ ඉන්නා භික්ෂූන් එක් වී සමූහනය කළ කල්හි ඒ සීමා සමූහනය සිදු විය හැකි ය. මේ පොළොවෙහි පුරාණ සීමා භූමිවලට අසුවන තැන්වලට වඩා ඇත්තේ සීමාවලට නො හසු වන තැන් ය. එබැවින් නව සීමාවක් බන්ධනය කරන භූමියක් පුරාණ සීමා භූමියකට හසුවීම සිදුවන්නේ ද කලාතුරකිනි. එබැවින් විශාල ප්‍රදේශයක් භික්ෂූන්ගෙන් සිස් නො කොට සමූහනය කර්මය කොට, බිම ශුද්ධ කරගෙන දැනට බන්ධනය කරන සීමා ගැන, සැක කළ යුත්තක් ද නැත.

සීමා භූමි ශුද්ධිය.

නව සීමාවක් බන්ධනය කරන කල්හි භූමිය ශුද්ධ කරන්නේ මෙසේ ය:- සීමා බන්ධනයට ගන්නා භූමි භාගය හා එයට පිටින් සතර දිශාවෙන් ම බඹ දෙකක් පමණ භූමියක් සම කොට පිරිසිදු කොට මඤ්චප්‍රමාණ කොටුවලට වෙන් කළ යුතු ය. එය කරන කල්හි කුඤ්ඤ ගසා ලණු ඇඳ ඉරි ඇඳීමෙන් හෝ සුණු ආදී ද්‍රව්‍යයකින් ඉරි ගැසීමෙන් හෝ සියලුම කොටුවල සතර කොණට කුඤ්ඤ ගසා තැබීමෙන් හෝ පිරිසිදු ලෙස කළ යුතු ය. ඉක්බිති සතර නමක් වූ හෝ පස් නමක් ස-නමක් වූ හෝ භික්ෂු පිරිසක් විසින් සියලුම කොටුවල සිට පිළිවෙලින් සීමා සමූහනන කර්මය කළ යුතු ය. එය කරන කල්හි ඒ කර්මයට සහභාගි නො වන සියලුම භික්ෂූන් ගමෙන් ම බැහැර කොට ග්‍රාම ශුද්ධියක් කර ගෙන ම කරනහොත් වඩා හොඳ ය. ගම ශුද්ධ කළ නො හෙනහොත් ඒ සමීපයෙහි බඹ විස්සක් විසිපහක් තරම ප්‍රමාණයෙන් අන්‍ය භික්ෂූන් බැහැර කර සමූහනන කර්මය කළ යුතු ය.

කර්මයට සහභාගි වන භික්ෂූන්ගේ කර්මයට යෝග්‍යායෝග්‍ය භාවය තේරුම් ගැනීම ද දූෂිත බැවින් වෙනස් වෙනස් වූ භික්ෂු සමූහ ලවා සමූහනන කර්මය දෙතුන් වරක් කරවීම ශුද්ධිය පිණිසත් සීමාව පිළිබඳ සැක දුරුවීමටත් හොඳ ය. මේ කර්මය කරන කල්හි විනය නො දත් ඇතැම් භික්ෂූන්ට කර්මය කරනු බලා සිටින්නට ඒ සමීපයට එන්නට සිත් වනු ඇත. භික්ෂූන් සමීපයට එතොත් වැළැක්විය යුතු ය. මඤ්චප්‍රමාණය යනු දිගින් පස් රියනක් හා පුළුලින් දෙරියන් හමාරක්වූ ප්‍රමාණය ය. යම්කිසි භූමියක එසේ වෙන් කළ ගැබ් සියල්ලෙහිම සඛිසයා සිට සමූහනන කර්මය කළ කල්හි පුරාණ සීමාවකින් කෙබඳු කොටසක් හෝ ඒ භූමියට හසු වී තිබුණා නම්, ඒ සීමා සමූහනනය වී භූමිය ශුද්ධ වන්නේ ය.

නව සීමා භූමියක් ශුද්ධ කර ගැනීමට මෙසේ සමූහනනය කරන්නේ කොතැනක ඇත ද යන බව නො දන්නා සීමාවෙකි. සීමා සමූහනනයක් සිදුවන්නේ ද ඒ කර්මය කරන භික්ෂූන් සමූහනනය කරන සීමාව තුළ ම සිට සමූහනනය කළහොත් ය.

සමූහනන කර්මය කරන භික්ෂූන් සතර නමගෙන් එක නමක්වත් සීමා භූමියෙන් පිටත සිටියේ නම් සමූහනනය සිදු නො වේ. ගැබ් වෙන් කොට සැම තැනම සිට සීමා සමූහනනය කළ යුත්තේ කොතැනක සීමාවක් තුළුණත් සමූහනනය වීම පිණිස ය.

නව සීමාව බන්ධනය කරන භූමි භාගයට සමහර විට භික්ෂූන් සතර නමකට ඉන්නට ප්‍රමාණ නො වන තරමේ කුඩා කොටසක් පුරාණ සීමාවකින් හසු වී තිබිය හැකි ය. නව සීමාව බන්ධනය කරන භූමි භාගයෙහි පමණක් සමූහනන කර්මය කිරීමෙන් ඒ කුඩා කොටස හසු වී ඇති සීමාව සමූහනනය නො වේ. එය තුළ සභිසයා සිට සමූහනනය නො කරැණ බැවිනි. යටත් පිරිසෙයින් බඹ දෙකක මානයේවත් නව සීමාවෙන් පිටත භූමියෙහි සමූහනන කර්මය කළ යුත්තේ එහෙයිනි. සමූහනන කර්මය කරන සමීපයට තවත් භික්ෂූන්ට පැමිණෙන්නට නො දිය යුත්තේ සමූහනනය කරන පුරාණ සීමාවට, ඒ කර්මය කරද්දී තවත් භික්ෂූන් ඇතුළු වී සිටියහොත් සමූහනනය සිදු නො වන බැවිනි.

“සීමා භික්ඛවෙ! සමූහනන්තෙන පඨමං තිච්චරෙන අවිජ්ජවාසො සමූහන්තබ්බො. පච්ඡා සමාන සංවාසා සීමා සමූහන් තබ්බා” යන විනය නීතිය පරිදි සීමා සමූහනනය කරන කල්හි පළමු කොට අවිප්‍රවාස සීමා සමූහනන කර්ම වාක්‍යයෙන් අවිප්‍රවාස සීමා සමූහනනය කළ යුතු ය. ඉක්බිති සමාන සංවාස සීමා සමූහනන කර්ම වාක්‍යයෙන් සමානසංවාස සීමා සමූහනනය කළ යුතු ය. සමානසංවාස සීමා හා අවිජ්ජවාස සීමා එකම භූමියෙහි ම ඇති බැවින් දෙයාකාරයෙන්ම සමූහනනය නො කළහොත් භූමි ශුද්ධිය නො වේ.

කියන ලද පරිදි ක්‍රමානුකූලව සමූහනන කර්මය කළ පසු ඒ භූමි භාගයට හසු වූ පුරාණ සීමා වී නම්, ඒ සියල්ල ම නැති වී ඒ බිම ශුද්ධ ග්‍රාම සීමාව වන්නේ ය. ග්‍රාම සීමාවෙහි ද සියලු විනය කර්ම කළ හැකි ය. සීමා බන්ධනය කරන්නේ ද ග්‍රාම සීමාව තුළම ය. ගම ම සියලු විනය කර්මවලට සුදුසු සීමාව වී තිබියදී එහි තවත් සීමා බන්ධනය කරන්නේ විනය කර්ම කිරීම පහසු වීමට ය. ග්‍රාම

සීමාවෙහි විනය කර්මයක් කරනහොත් ගම තුළ ඉන්නා සියලු භික්ෂූන් එතැනට රැස් කර ගත යුතු ය. නො පැමිණිය හැකි භික්ෂූන්ගේ ඡන්දය ගෙන්වා ගත යුතු ය. එසේ කොට විනය කර්මයක් කරන කල්හි හදිසියෙන් ඒ ගමේ කොතැනකට හෝ භික්ෂුවක් පැමිණියේ නම්, එයින් කර්ම විපත්තිය වේ. කරුණු මෙසේ හෙයින් ග්‍රාම සීමාවල නිතර විනය කර්ම කිරීම පහසු නැත. කුඩා සීමාවක් බැඳ ගත් කල්හි විනය කර්මයකට එක් රැස්කර ගත යුත්තේ ඒ සීමාව තුළ ඉන්නා භික්ෂූන් පමණ ය. සීමාවෙන් පිටත පෙනි පෙනී වුවද කොතෙක් භික්ෂූන් සිටියේ ද එයින් සීමාව තුළ කරන කර්මවලට හානියක් නැත. කුඩා සීමා බන්ධනය කරන්නේ ඒ ප්‍රයෝජනය සඳහා ය.

ක්‍රමානුකූලව සීමා සමූහනය කොට භූමිය ශුද්ධකර ගත් පසු පාෂාණනිමිත්තයෙන් සීමා බන්ධනය කරන්නේ නම්, සතර දිශාවෙහි හෝ අට දිශාවෙහි හෝ ප්‍රමාණවත් ගල්ටැම් පිහිටවිය යුතු ය. උදක නිමිත්තයෙන් සීමා බන්ධනය කරන්නේ නම් සතර දිශාවෙහි හෝ අට දිශාවෙහි ම හෝ වළවල් සාරවා ජලය පිරවිය යුතු ය. භූමි ශුද්ධිය කරන්නට කලින් ගල්කණු සිටවා තැබීම ද වරද නැත. පිළියෙල කළ නිමිති ඇතුළත සීමා බන්ධනය කරන කාලයෙහි ඒ ඒ ගමෙහි වෙසෙන සභාග භික්ෂූන් සැමදෙනා ම ඒ ඒ සීමා භූමියට පමුණුවා ගත යුතු ය. එතැනට නො පැමිණ ඒ ගම තුළ වෙසෙන තවත් භික්ෂූහු වෙත් නම්, ඒ භික්ෂූන්ගෙන් ඡන්දය ගෙන්වා ගත යුතු ය. කර්මය කරන වෙලාවට එතනට නො පැමිණෙන භික්ෂූන්ට ඒ ගමෙන් පිටතට වී ඉන්නට හෝ සැලැස්සිය යුතු ය.

හදිස්සියෙන් ගමට ඇතුළුවන ආගන්තුක භික්ෂූන් නැවැත්වීම පිණිස මාර්ගවල ආරක්ෂකයන් තැබිය යුතු ය. සීමා බන්ධන කර්මය කරන අතර ගමින් වැටී ඇති මාර්ගයක රථයක වුව ද භික්ෂුවක් ගමන් කළේ නම්, සීමා බන්ධනය ව්‍යර්ථ වේ. ගම ආරක්ෂා කොට සීමා බන්ධන ස්ථානයට සඞ්ඝයා රැස්වූ පසු ප්‍රථමයෙන් බන්ධනය කරන සීමාවේ නිමිති සඞ්ඝයාට ඇසෙන සේ කිය යුතු ය. එය කළ යුත්තේ කර්ම වාක්‍යය කියන භික්ෂූන්

වහන්සේ විසිනි. කර්ම වාක්‍යය කියන භික්ෂුව නැගිට සීමා භූමියේ නැගෙනහිර දිග සිට “පුරත්ථිමාය දිසාය කිං නිමිත්තං?” යි නැගෙනහිර දිශාවේ නිමිත්ත කුමක්දැයි විචාළ යුතු ය. නිමිත්ත ගල්කණුවක් නම්, අනිකකු විසින් “පාසාණො භන්තෙ” යි එයට පිළිතුරු දිය යුතු ය. පිළිතුරු දී ම අනුපසම්පන්නයකු විසින් කළ ද වරද නැත. ඉක්බිති විනයධරයා විසින් සඛිසයාට ඇසෙන සේ “එසො පාසාණො නිමිත්තං” යි නිමිත්ත කිය යුතු ය.

ඉක්බිති ගිනිකොණට ගොස් “පුරත්ථිමාය අනුදිසාය කිං නිමිත්තං?” යි විචාළ යුතු ය. එහි නිමිත්ත ගල්ටැඹක් නම් “පාසාණො භන්තෙ” යි පිළිතුරු දිය යුතු ය. ඉක්බිති විනයධරයා විසින් “එසො පාසාණො නිමිත්තං” යි නිමිත්ත කිය යුතු ය. මෙසේ පිළිවෙලින් අට දිගම නිමිති විචාරා කියා අවසන් කළ පසු නිමිත්තෙන් නිමිත්ත සම්බන්ධවනු පිණිස නැවත ද නැගෙනහිරට ගොස් පළමු කී පරිදි ම නිමිත්ත විචාරා කිය යුතු ය. මෙසේ එක් වරක් නිමිත්ත කීර්තනය ද ප්‍රමාණ වේ. එහෙත් තුන් වරක් ම එසේ කළහොත් වඩා හොඳ ය.

නිමිත්ත කීර්තනය කරන කල්හි එක් දිශාවක නිමිති බොහෝ ගණනක් ඇති නම්, “පුරත්ථිමාය දිසාය කිං නිමිත්තං?” යි පළමුවන නිමිත්ත විචාරා එතැන් පටන් ඇති නිමිත් “පුරත්ථිමාය දිසාය අපරං කිං නිමිත්තං” යි නිමිති ඇතිතාක් විචාරමින් කීර්තනය කළ යුතු ය. ඉතිරි දිශාවලදී ද එසේම පිළිපැදිය යුතු ය. නිමිත්ත කීර්තනයෙන් පසු “සීමං භික්ඛවෙ සම්මන්ත්තන්තෙත පඨමං සමානසංවාසා සීමා සම්මන්තිකඛ්ඛා පච්ඡා තිච්චරෙන අවිජ්ජවාසො සම්මන්තිකඛ්ඛො” යි වදාළ පරිදි සීමා සම්මුතිය කිරීමේදී ප්‍රථමයෙන් සමානසංවාස සීමා සම්මුතිය කළ යුතු ය. පසුව සුදුසු පරිදි ඒ බිම ම තිච්චරෙන අවිජ්ජවාස සම්මුතිය කළ යුතු ය. බුද්ධාඥාව පරිදි නො වරදවා “සුණාතු මෙ භන්තෙ සඛිසො” යනාදි සීමා බන්ධන කර්ම වාක්‍යය කියා අවසන් කරනු සමග ම කීර්තනය කළ නිමිති ඇතුළත වූ භූමි භාගය, පෘථිවි සන්ධාරක ජලය තෙක් ම සඛිසයාගේ විනය කර්මයන්ට සුදුසු සීමා භූමිය වන්නේ ය.

මෙසේ වරක් සීමා බන්ධනය කළ භූමි භාගය සඞ්ඝයා විසින් නැවත සමූහනය නො කළහොත් සර්වඥශාසනය පවත්නාතාක් සීමාවක් වශයෙන් ම පවත්නේය. නැවත ඒ බිම අසීමාවක් කළ හැක්කේ සඞ්ඝයා විසින් පමණෙකි. පසු කලෙක පස් පුරවා සීමා භූමිය උස් කළේ ද ඒ බිම සීමාවම ය. සීමා භූමිය යට කොට ගෙක් ගලා ගියේ ද එහි කණු සිටවා මැසි බැඳ විනය කර්මය කළ හැකි ය.

මහා සීමා බණ්ඩ සීමා වශයෙන් සීමා දෙකක් බන්ධනය කරනහොත් ඒ සීමා දෙකට අතර හිස් භූමියක් ඉතිරි කළ යුතු ය. බණ්ඩ සීමාවේ නිමිතිවලට පිටින් සීමාන්තරිකය වෙන්ව පෙනෙන පරිදි ගල් කණු ද පිහිට විය යුතු ය. මෙකල මහා සීමා බන්ධනයක් නො කෙරෙන බැවින් බණ්ඩසීමා මහාසීමා වශයෙන් සීමා බන්ධනය කිරීමේ ක්‍රමය මේ පොතට ඇතුළු නො කරන ලදි.

සීමා සමූහනය, සීමා සම්මුති පිළිබඳ කර්ම වාක්‍යය.

නිව්වරෙන අවිජ්ජවාස සීමා සමූහනයය.

සුඤ්ඤාන මෙ භන්තෙ! සඛිඤ්ඤා, යො සො සඛිඤ්ඤා නිව්වරෙන අවිජ්ජවාසො සම්මතො, යදි සඛිඤ්ඤා පත්තකල්ලං සඛිඤ්ඤා තං නිව්වරෙන අවිජ්ජවාසං සමූහනයය. එසා ඤාත්ති.

සුඤ්ඤාන මෙ භන්තෙ! සඛිඤ්ඤා, යො සො සඛිඤ්ඤා නිව්වරෙන අවිජ්ජවාසො සම්මතො. සඛිඤ්ඤා තං නිව්වරෙන අවිජ්ජවාසං සමූහන්ති. යස්සායස්මතො ඛමති එතස්ස නිව්වරෙන අවිජ්ජවාසස්ස සමුග්ගාතො, සො තුණ්හස්ස, යස්ස නක්ඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

සමූහතො සො සඛිඤ්ඤා නිව්වරෙන අවිජ්ජවාසො, ඛමති සඛිඤ්ඤා, තස්මා තුණ්හී. එවමෙනං ධාරයාමි.

සමාන සංවාස සීමා සමූහනයය.

සුඤ්ඤාන මෙ භන්තෙ! සඛිඤ්ඤා, යා සා සඛිඤ්ඤා සීමා සම්මතා සමානසංවා එකුපොසථා, යදි සඛිඤ්ඤා පත්තකල්ලං, සඛිඤ්ඤා තං සීමං සමූහනයය සමානසංවාසං එකුපොසථං. එසා ඤාත්ති.

සුඤ්ඤාන මෙ භන්තෙ! සඛිඤ්ඤා. යා සා සඛිඤ්ඤා සීමා සම්මතා සමාන සංවාසා එකුපොසථා. සඛිඤ්ඤා තං සීමං සමූහන්ති සමානසංවාසං එකුපොසථං. යස්සායස්මතො ඛමති, එතිස්සා සීමාය සමානසංවාසාය එකුපොසථාය සමුග්ගාතො. සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති. සො භාසෙය්‍ය.

සමූහතා සා සීමා සච්ඡෙන සමාන සංවාසා එකුපොසථා,
බමති සච්ඡස්ස, තස්මා තුණ්හි. එවමෙනං ධාරයාමි.

සීමා සම්මුතියේදී නිමිත්ත කීර්තනය

පුරුෂීමාය දිසාය කිං නිමිත්තං?

පාසාණො හන්තෙ.

එසො පාසාණො නිමිත්තං.

පුරුෂීමාය අනුදිසාය කිං නිමිත්තං?

පාසාණො හන්තෙ.

එසො පාසාණො නිමිත්තං.

දක්ඛිණාය දිසාය කිං නිමිත්තං?

පාසාණො හන්තෙ.

එසො පාසාණො නිමිත්තං.

දක්ඛිණාය අනුදිසාය කිං නිමිත්තං?

පාසාණො හන්තෙ.

එසො පාසාණො නිමිත්තං.

පච්ඡිමාය දිසාය කිං නිමිත්තං?

පාසාණො හන්තෙ.

එසො පාසාණො නිමිත්තං.

පවිෂ්ඨාය අනුදිසාය කිං නිමිත්තං?

පාසාණො භන්තෙ.

එසො පාසාණො නිමිත්තං.

උත්තරාය දිසාය කිං නිමිත්තං?

පාසාණො භන්තෙ.

එසො පාසාණො නිමිත්තං.

උත්තරාය අනුදිසාය කිං නිමිත්තං?

පාසාණො භන්තෙ.

එසො පාසාණො නිමිත්තං.

පුරතරාය දිසාය කිං නිමිත්තං?

පාසාණො භන්තෙ.

එසො පාසාණො නිමිත්තං.

සමාන සංවාස සීමා සම්මුතිය

සුඤ්ඤානං මෙ භන්තෙ! සඛිඤ්ඤා යාවතා සමන්තා නිමිත්තා කිත්තිතා, යදි සඛිඤ්ඤා පත්තකල්ලං, සඛිඤ්ඤා එතෙහි නිමිත්තෙහි සීමං සම්මන්තෙය්‍ය, සමානසංවාසං එකුපොසථං. එසා ඤාත්ති.

සුඤ්ඤානං මෙ භන්තෙ! සඛිඤ්ඤා, යාවතා සමන්තා නිමිත්තා කිත්තිතා, සඛිඤ්ඤා එතෙහි නිමිත්තෙහි සීමං සම්මන්තති සමානසංවාසං එකුපොසථං. යස්සායස්මතො ඛමති එතෙහි

නිමිත්තෙහි සීමාස සම්මුති සමානසංවාසාය එකුපොසථාය. සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

සම්මතා සා සීමා සඛිසෙන එතෙහි නිමිත්තෙහි සමානසංවාසා එකුපොසථා. ඛමති සඛිසස්ස, තස්මා තුණ්හි. එවමෙනං ධාරයාමි.

අවිජ්ජවාස සීමා සම්මුතිය.

සුඤ්ඤානං මෙ භන්තෙ! සඛිසො, යා සා සඛිසෙන සීමා සම්මතා සමානසංවාසා එකුපොසථා, යදි සඛිසස්ස පත්තකල්ලං, සඛිසො තං සීමං තිච්චරෙන අවිජ්ජවාසං සම්මන්ත්තො යපෙඤා ගාමඤ්ච ගාමුපචාරඤ්ච. එසා ඤන්ති.

සුඤ්ඤානං මෙ භන්තෙ! සඛිසො, යා සං සඛිසෙන සීමා සම්මතා සමානසංවාසා එකුපොසථා, සඛිසො තං සීමං තිච්චරෙන අවිජ්ජවාසං සම්මන්තති යපෙඤා ගාමඤ්ච ගාමුපචාරඤ්ච. යස්සායස්මතො ඛමති එතිස්සා සීමාස තිච්චරෙන අවිජ්ජවාසාස සම්මුති යපෙඤා ගාමඤ්ච ගාමුපචාරඤ්ච. සො තුණ්හස්ස. යස්ස නක්ඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

සම්මතා සා සීමා සඛිසෙන තිච්චරෙන අවිජ්ජවාසා යපෙඤා ගාමඤ්ච ගාමුපචාරඤ්ච. ඛමති සඛිසස්ස, තස්මා තුණ්හි. එවමෙනං ධාරයාමි.

කර්ම කාරක සච්ඡයෝ

චතුර්වග්ගො පඤ්චවග්ගො - දස වීසති වග්ගිකො
අතිරෙක වීසති වග්ගො - පඤ්ච සච්ඡා විභාවිතා.

යනුවෙන් දැක්වෙන පරිදි චතුර්වර්ග සච්ඡයා ය, පඤ්ච වර්ග සච්ඡයාය, දශවර්ග සච්ඡයාය, විංශති වර්ග සච්ඡයාය, අතිරේක විංශතිවර්ග සච්ඡයායයි සඟහු පස්වැදෑරුම් වෙති.

අඛ්‍යානකර්මය, උපසම්පදා කර්මය, සච්ඡ පචාරණ කර්මය යන මේ කර්ම හැර ඉතිරි කර්ම සියල්ල චතුර්වර්ග සච්ඡයා විසින් කළ හැකි ය. අඛ්‍යාන කර්මයත් මධ්‍ය දේශයේ උපසම්පදා කර්මයත් හැර ඉතිරි කර්ම සියල්ල පඤ්චවර්ග සච්ඡයාට කළ හැකි ය. අඛ්‍යාන කර්මය හැර සියලු විනය කර්ම දශවර්ග සච්ඡයාට කළ හැකි ය. විංශති වර්ග සච්ඡයාට හා අතිරේක විංශතිවර්ග සච්ඡයාට සියලු ම විනය කර්ම කළ හැකි ය.

කර්ම සතර.

අපලෝකන කර්මයය, ඥප්ති කර්මයය, ඥප්ති ද්විතීය කර්මයය, ඥප්ති චතුර්ථ කර්මයය යි විනය කර්ම සතර වර්ගයෙකි.

සීමස්ථ සච්ඡයා රැස් කොට, නො පැමිණිය හැකියවූන්ගේ ඡන්දය ගෙන කාරණය සච්ඡයාට තුන්වරක් දැන්වීම් වශයෙන් සිදු කරන කර්මය ‘අපලෝකන කර්ම’ නම් වේ. කියන ලද පරිදි සච්ඡයාගේ අනුමතියෙන් “සුඤ්ඤාන මෙ භන්තෙ සච්ඡො අප්ප්‍රපොසථො පණ්ණරසො යදි සච්ඡස්ස පත්තකල්ලං සච්ඡො උපොසථං කරෙය්‍ය” යනාදීන් ඥප්තියෙන් පමණක් සිදු කරන කර්මය ‘ඥප්තිකර්ම’ නම් වේ. සච්ඡයාගේ අනුමතියෙන් ඥප්තිය සහිත එක් අනුශ්‍රාවණයකින් සිදු කරන කර්මය ‘ඥප්තිද්විතීය කර්ම’ නම්. එක් ඥප්තියකින් හා අනුශ්‍රාවණ තුනකින් සිදු කරන කර්මය ‘ඥප්ති චතුර්ථ කර්ම’ නම් වේ.

කර්ම වාක්‍යවල ‘සුඤ්ඤානං මෙ භන්තෙ සඤ්ඤා යන්තෙනි පටන් ‘එසා ඤාති’ යන්න දක්වා ඇති පූර්ව කොට්ඨාසය ඥාප්තිය ය. ඉන් මතුයෙනි ඇති “සුඤ්ඤානං මෙ භන්තෙ සඤ්ඤා” යනාදි වගන්ති කොටස් අනුශ්‍රාවණය ය.

මේ කර්මයන් අතුරෙන් අපලෝකන කර්ම වශයෙන් කළ යුත්ත අපලෝකනයෙන් ම මිස ඥාප්ති කර්මාදි වශයෙන් නො කළ යුතු ය. ඥාප්ති කර්මය හා ඤාතිය තබා ම කළ යුතු ය. අපලෝකන කර්මාදි වශයෙන් නො කළ යුතු ය. ඥාප්තිද්විතීය කර්මයන් කෙරෙහි අපලෝකනයෙන් කළ යුතු ඒවා ද නො කළ යුතු ඒවා ද ඇත්තේ ය. සීමා සම්මුති-සීමා සම්මුතන-කඨින දාන-කඨිනුද්ධාර-කුටි වත්ථු දේශනා-විහාර වත්ථු දේශනා යන කර්ම සය ගරුකර්ම බැවින් ඥාප්ති ද්විතීය කර්ම වාක්‍යය කියාම කළ යුතු ය. අපලෝකනයෙන් නො කළ යුතු ය. ඉතිරි තෙළෙස් සම්මුතිය හා සේනාසන ගාහක-මතක විවර දාන සම්මුතිය ද යන මේවා ලඝු කර්ම බැවින් අපලෝකනයෙන් කිරීමෙන් ද වරද නැත. ඥාප්ති කර්මය ඥාප්ති චතුර්ථ කර්ම වශයෙන් නො කළ යුතුම ය. කර්ම වාක්‍ය කීමේදී අක්ෂර පද දෝෂයක් වී නම් ශුද්ධිය පිණිස නැවත නැවත කීම වටනේ ය. එසේ කිරීම අසිද්ධ කර්මයේ සිද්ධිය පිණිස ය, සිද්ධ කර්මයේ දළ්භිකර්මය පිණිස ද වේ. ඥාප්ති චතුර්ථ කර්මය ඥාප්ති තබා තුන්වර අනුශ්‍රාවණය කොට ම කළ යුතු ය. අපලෝකන කර්මාදි වශයෙන් නො කළ යුතු ය.

කර්ම විපත්ති.

කර්ම විපත්තිය යනු කර්මයේ වරද ය. වරදවා කළ කර්මය කෙළේ ද කර්මයක් නො වේ. එබැවින් විනය කර්ම කරන කල්හි කොතැනකවත් වරදක් ඇති නො වන පරිදි ඉතා ශුද්ධ ලෙස කළ යුතු ය.

“ඉමානි චත්තාරි කම්මානි කතිහාකාරෙහි විපජ්ජන්ති? පඤ්චහාකාරෙහි විපජ්ජන්ති, වත්ථුනො වා ඤාතීනො වා අනුසාවනනො වා සීමනො වා පරිසනො වා” යි.

පරිවාරයෙහි දැක්වෙන පරිදි ඉහත කී සතර වැදෑරුම් කර්මයෝ වස්තුවය, ඥාප්තියය, අනුශ්‍රාවණයය, සීමාව ය, පිරිසය යන මොවුන්ගේ වශයෙන් විපත්ති කර්මයෝ වෙති. අධර්ම කර්මයෝ වෙති.

“සම්මුඛා කරණියං කම්මං අසම්මුඛා කරොති වත්ථුච්ඡන්තං අධම්මකම්මං” යනාදීන් පරිවාරයෙහි දැක්වෙන පරිදි සම්මුඛයෙහි කළ යුතු කර්මයක් අසම්මුඛයෙහි කෙරේ නම්, පිළිවිස කළ යුතු කර්මයක් නො විවාරා කෙරේ නම්, ප්‍රතිඥාවෙන් කළ යුතු කර්මයක් ප්‍රතිඥාවක් නැතිව කෙරේ නම්, සති විනය දිය යුත්තනුට අමුල්හ විනය දේ නම්, අමුල්හ විනය දිය යුත්තනුට තස්සපාපියාසිකා කර්මය කෙරේ නම්, තස්සපාපියාසිකා කර්මය කළ යුත්තනුට තර්ජනිය කර්මය කෙරේ නම්, තර්ජනිය කර්මය කළ යුත්තනුට නියස්ස කර්මය කෙරේ නම්, නියස්ස කර්මය කළ යුත්තනුට පබ්බාජනිය කර්මය කෙරේ නම්, පබ්බාජනිය කර්මය කළ යුත්තනුට පටිසාරණිය කර්මය කෙරේ නම්, පටිසාරණිය කර්මය කළ යුත්තනුට උක්ෂේපනිය කර්මය කෙරේ නම්, උක්ෂේපනිය කර්මය කළ යුත්තනුට පිරිවෙස දේ නම්, පිරිවෙස දිය යුත්තාට මූලාය පටිකස්සනය කෙරේ නම්, මූලාය පටිකස්සනය කළ යුත්තනුට මානන දේ නම්, මානන දිය යුත්තනුට අබ්භාන කර්මය කෙරේ නම්, අබ්භානය කළ යුත්තනුට උපසම්පදා කර්මය කෙරේ නම්, නො පෝයෙහි පොහෝ කෙරේ නම්, අපචාරණයෙහි පචාරණය කෙරේ නම්, පණ්ඩකයකු, උපසම්පදා කෙරේ නම්, තිත්ථිය පක්කන්තකයකු, තිරිසනකු, මාතෘඝාතකයකු, පිතෘඝාතකයකු, අරහන්ත ඝාතකයකු, භික්ෂුණිදූෂකයකු, සඞ්ඝභේදකයකු, ලෝභිකුප්පාදකයකු, උභතෝඛාඤ්ජනයකු, විසි වසට අඩු වයස් ඇතියකු උපසම්පදා කෙරේ නම්, වස්තු විපන්න අධර්ම කර්මයෝ ය.

අන්තරායයන් ඇති කල්හි දූතිකාවක මගින් කරන භික්ෂුණි උපසම්පදාවය, පත්තනික්කුප්පනයය උම්මත්තක සම්මුතියය, සේඛසම්මුතියය, බ්‍රහ්මදණ්ඩයය, ප්‍රකාශනිය කර්මයය, අවන්දිය කර්මයය යන කර්ම අට අසම්මුඛයෙහි ද කිරීමට සුදුසු කර්මයෝ

ය. ඉතිරි කරම සියල්ල ම කළ යුත්තේ කර්මාර්භ පුද්ගලයාගේ සම්මුඛයෙහි ය. පුද්ගලයාගේ අසම්මුඛයෙහි කරන ලද්දහු ඒ කර්මයෝ වස්තු විපන්න අධර්ම කර්මයෝ වෙති. අවිනය කර්මයෝ වෙති. පිළිවිස කළ යුතු කර්මයෙහි පුද්ගලයාගෙන් පිළිවිසීම ම වස්තුව ය. නො පිළිවිස කළ කල්හි ඒ කර්මය වස්තුවිපන්නතාවෙන් අධර්ම කර්මයක් වේ. උපසම්පදාදි කර්මයන්ට නුසුදුසු පුද්ගලයන්ට උපසම්පදාදි කර්ම කිරීමේදී ඒ පුද්ගලයන්ගේ නුසුදුසු බව ම වස්තු විපන්න භාවය ය.

“පඤ්චභාකාරෙහි ඤාත්තියො කම්මානි විපජ්ජන්ති. වත්ථුං න පරාමසති, සඛිසං න පරාමසති, පුග්ගලා න පරාමසති, ඤාත්තිං න පරාමසති පච්ඡා වා ඤාත්තිං ධපෙති. ඉමෙහි පඤ්චභාකාරෙහි ඤාත්තියො කම්මානි විපජ්ජන්ති” යි පරිවාරයෙහි දැක්වෙන පරිදි වස්තුව පරාමර්ශනය නො කිරීමය, සඛිසයා පරාමර්ශනය නො කිරීමය, පුද්ගලයා පරාමර්ශනය නො කිරීමය, ඤාත්තිය පරාමර්ශනය නො කිරීමය, පසුව හෝ ඤාත්තිය තැබීමය යන කරුණු පසින් ඤාත්තියෙන් කර්මයෝ විපත්තියට පැමිණෙති.

එහි “වස්තුව පරාමර්ශනය නො කිරීම ය” යනු උපසම්පදාදි කර්ම කරන කල්හි කර්මාර්භයාගේ නාමය නො යොදා දෙප්තිය කීම ය. “සුඤ්ඤාන මෙ භන්තෙ සඛිසො අයං නාගො ආයස්මතො තිස්සස්ස උපසම්පදාපෙක්ඛො” යි කියයුතු තැන උපසම්පදාපේක්ෂකයාගේ නම හැර “සුඤ්ඤාන මෙ භන්තෙ සඛිසො ආයස්මතො තිස්සස්ස උපසම්පදාපෙක්ඛො” යි කර්ම වාක්‍යය කීම වස්තු පරාමර්ශනය නො කිරීමය.

“සුඤ්ඤාන මෙ භන්තෙ සඛිසො අයං නාගො ආයස්මතො තිස්සස්ස උපසම්පදාපෙක්ඛො” යි කියයුතු තැන “සඛිසො” යනු නො කියා “සුඤ්ඤාන මෙ භන්තෙ අයං නාගො ආයස්මතො තිස්සස්ස උපසම්පදාපෙක්ඛො” යි කීම සඛිසයා පරාමර්ශනය නො කිරීම ය.

පුද්ගලයා පරාමර්ශනය නො කිරීමය යනු උපසම්පදාපේක්ෂකයාගේ උපාධ්‍යායයාගේ නම නො කියා හැරීම

ය. “සුභාතු මෙ භන්තෙ සඞ්ඝො අයං නාගො ආයස්මතො තිස්සස්ස උපසම්පදාපෙක්ඛො” යි කිය යුතු තැන “සුභාතු මෙ භන්තෙ සඞ්ඝො අයං නාගො උපසම්පදාපෙක්ඛො” යි කීම පුද්ගලයා පරාමර්ශනය නො කිරීම ය.

ඤාත්තිය පරාමර්ශනය නො කිරීම ය යනු සම්පූර්ණයෙන් ඤාත්තිය නො කියා අනුශ්‍රාවණය පමණක් කීම ය. පසුව ඤාත්තිය තැබීම යනු පළමුව අනුශ්‍රාවණය කියා පසුව “එසා ඤාත්ති” යි කියා “බමති සඞ්ඝස්ස තස්මා තුණ්හි එවමෙතං ධාරයාමි” යි කීම ය.

“පඤ්චභාකාරෙහි අනුසාවණතො කම්මාති විපජ්ජන්ති. චත්ත්වං න පරාමසති, සඞ්ඝං න පරාමසති, පුග්ගලං න පරාමසති. සාවණං භාපෙති, අකාලෙ සාවෙති ඉමෙහි පඤ්චභාකාරෙහි අනුසාවණතො කම්මාති විපජ්ජන්ති” යි පරිවාරයෙහි දැක්වෙන පරිදි වස්තුව පරාමර්ශනය නො කිරීමය, සඞ්ඝයා පරාමර්ශනය නො කිරීමය, පුද්ගලයා පරාමර්ශනය නො කිරීමය, අනුශ්‍රාවණය පිරිහෙවීමය, අකාලයෙහි අනුශ්‍රාවණය කිරීමය යනු කරුණු පසින් අනුශ්‍රාවණයෙන් කර්මයෝ විපතට පැමිණෙති.

මෙහි ද වස්තු පරාමර්ශනය නො කිරීම් ආදිය ඤාත්තිය ගැන කී පරිදි දත යුතු ය. අනුශ්‍රාවණය පිරිහෙවීම යනු ඤාත්තිය පමණක් කියා අනුශ්‍රාවණය නො කියා හැරීම ය. අකුරු හා වචන වරදවා කීමය යන කරුණු දෙක ය. අනුශ්‍රාවණය පමණක් නොව ඤාත්තිය ද නො වරදවා කිය යුතු ය. කර්ම වාක්‍යය කියන හික්ෂුන් විසින් -

“සිටීලං දනිකඤ්ච දීඝරස්සං
ගරුකං ලහුකඤ්ච නිග්ගහිතං,
සම්බන්ධං වචන්ටීතං විමුක්තං
දසධා ව්‍යඤ්ජනමුද්ධියාප්පහෙදො.”

යන ගයෙන් දැක්වෙන කරුණු දශය සලකා ගෙන එය කළ යුතු ය. සිටීලය යනු අල්පප්‍රාණ අක්ෂරය ය. ධනිතය යනු මහාප්‍රාණ අක්ෂරය ය. නිග්ගහිතය යනු කරණය තද කරගෙන විවෘත ද නො

වූ සර්වාකාරයෙන් ද නො වැසූ මුඛයෙන් නාසයෙන් සුළං යවමින් උච්චාරණය කළ යුතු වූ බිත්දුව ය. විමුක්තය යනු කරණයන් තද කර නොගෙන මුඛය විවෘත කොට හුස්ම මුඛයෙන් පිට කරමින් කිය යුතු අක්ෂරය ය. මේ කරුණු සතර කර්ම වාක්‍යය කීමේදී විශේෂයෙන් සැලකිය යුතු ය. සිථිලය ධනිතය කොට ද, ධනිතය සිථිලය කොට ද, නිග්ගහිතය විමුක්තය කොට ද, විමුක්තය නිග්ගහිතය කොට ද කර්ම වාක්‍යය කීමෙන් කර්ම කෝපය වන බවත්, ඉතිරි කරුණු සය වැරදි වීමෙන් කර්ම කෝපය නො වන බවත්, විනය අටුවාවෙහි දක්වා තිබේ. එහෙත් විනය කර්ම කිරීමේදී කියන ලද කරුණු දශය ම පිළිබඳව ශුද්ධිය ඇති වන පරිදි කර්ම වාක්‍යය කිය යුතු ය. අකාලයෙහි අනුශ්‍රාවණය කිරීමය යනු ඤාත්තියට පළමුවෙන් අනුශ්‍රාවණය කිරීම ය.

එකොළොස් වැදෑරුම් විපත්ති සීමාවන්හි කරන කර්මයෝ සීමා විපත්තියෙන් විපතට පැමිණෙති. විපත්ති සීමා එකොළොස් ඉහත සීමා බන්ධන විනය කර්ම විස්තරයේ කියා ඇත.

“ද්වාදසහි ආකාරයෙහි පරිසකො කම්මානි විපජ්ජතිත්” යනාදීන් දොළොස් ආකාරයකින් පිරිස නිසා කර්ම විපත්තිය වන බව පරිවාරයෙහි වදාරා තිබේ. කරන විනය කර්මයට සැහෙන පමණට සුදුසු භික්ෂූන් සීමාවට නො පැමිණීම ය, ඡන්දය ගත යුතු භික්ෂූන්ගෙන් ඡන්දය නො ගැනීම ය, පැමිණි ඇතැම් භික්ෂූන් විසින් විරුද්ධත්වය ප්‍රකාශ කිරීමෙන් කර්මය වැළැක්වීම ය යන කරුණු තුනෙන් පිරිස නිසා කර්ම විපත්තිය වේ. මේ තුන් ආකාරය චතුර්වර්ග කරණියාදි කර්ම කොට්ඨාස සතර හා යෙදීමෙන් පිරිස නිසා වන කර්ම විපත්තිය දොළොස් ආකාර වේ.

අධර්ම කර්ම ගැන පිළිපැදිය යුතු අයුරු

ෂඩ් වර්ගික භික්ෂූන් සඟ මැද අධර්ම කර්ම කරන්නට වූහ. ඒ බව භික්ෂූහු බුදුන් වහන්සේට සැල කළහ. එකල්හි තථාගතයන් වහන්සේ “න භික්ඛවෙ අධම්මකම්මං කාතබ්බං, යො කරෙය්‍ය ආපත්ති දුක්කට්ඨස්ස” යි අධර්ම කර්ම කරන භික්ෂූන්ට දුකුළා

ඇවැතක් පණවා වදාළ සේක. එයින් ද නො නැවතී ඒ හික්ෂුහු අධර්ම කර්ම කරන්නට වූහ. හික්ෂුහු බුදුරජාණන් වහන්සේට ඒ බව සැල කළෝ ය. එකල්හි තථාගතයන් වහන්සේ “අනුජානාමි හික්ඛවෙ අධම්මකම්මෙ කයිරමානෙ පටික්කොසිතුං” යනුවෙන් අධර්ම කර්මය කරන කල්හි එතැනට රැස්වූ හික්ෂුන් විසින් විරුද්ධත්වය ප්‍රකාශ කොට වළක්වන්නට අනු දැන වදාළ සේක. එසේ කරන කල්හි ඡට්ඨාර්ගික හික්ෂුහු කෝපය ඒ හික්ෂුන්ට තර්ජනය කළෝ ය. ඒ බව බුදුරජාණන් වහන්සේට සැල කළ කල්හි “අනුජානාමි හික්ඛවෙ දිට්ඨිමපි ආවිකාතුං” යනුවෙන් ‘මෙය අධර්ම කර්මයෙක, මෙය අපට නුරුස්නේය’ යි තමන්ගේ ලබ්ධිය ප්‍රකාශ කරන්නට අනුදැන වදාළ සේක.

ඡට්ඨාර්ගික හික්ෂුන් අධර්ම කර්ම කරන කල්හි හික්ෂුහු එය තමන්ට නුරුස්නා බව ඡට්ඨාර්ගික හික්ෂුන්ට ම කීවෝ ය. එයින් ද කෝප වී ඡට්ඨාර්ගික හික්ෂුහු ඒ හික්ෂුන්ට තර්ජනය කළෝ ය. ඒ බව බුදුරජාණන් වහන්සේට සැල කළ කල්හි අනුජානාමි හික්ඛවෙ චතුහි පඤ්චහි පටික්කොසිතුං, ද්විහි තිහි දිට්ඨිං ආවිකාතුං, එකෙන අධිට්ඨාතුං යනුවෙන් හික්ෂුන් සතර පස් දෙනකුන් විසින් වැළැක්වීම කරන්නටත්, දෙකුන් දෙනකුන් විසින් ලබ්ධිය ප්‍රකාශ කරන්නටත්, එක් හික්ෂුවක් විසින් අධිෂ්ඨානය කරන්නටත් අනුදැන වදාළ සේක.

කර්ම වාක්‍යය කියන හික්ෂුව විසින් “යස්ස නක්ඛමති සො භාසෙය්‍ය” යි කී කල්හි එය අධර්ම කර්මයක් නම්, “අධම්මකම්මං එතං, න මෙ තං ඛමති” යි එය නුරුස්නා හික්ෂුන් විසින් තමන්ගේ ලබ්ධිය ප්‍රකාශ කළ යුතු ය. සැමට ම ඇසෙන සේ ප්‍රකාශ කිරීමට බිය නම්, තමා සමීපයේ වෙසෙන හික්ෂුවකට එය ප්‍රකාශ කළ යුතු ය. එසේ ද නො හැකි කල්හි “න මෙ තං ඛමති” යි ඉටාගත යුතු ය.

කර්මයට සහභාගි වීම පිණිස සීමාවට පැමිණ සිටින හික්ෂුවක් විසින් පටික්කෝසනය කළ යටත් පිරිසෙයින් තමා සමීපයේ සිටින හික්ෂුවකට වුව ද තමාගේ අරුචිය ප්‍රකාශ කළ කර්මය, කර්මයක්

නො වේ. සීමාවෙහිදී ම මිස පසුව අන් තැනකදී විරුද්ධත්වය ප්‍රකාශ කිරීමෙන් කර්ම විපක්තියක් නො වේ. අනුපසම්පන්නයන්ගේ හා නා නා සංවාසකයන්ගේ ද, උපසම්පන්න උම්මත්තකයන්ගේ ද, සිහිසන් නැතිවන තරමේ බලවත් වේදනාවෙන් පෙළෙන භික්ෂුවගේ ද, සීමාවෙන් බැහැර සිටින භික්ෂුවගේ ද පටික්කෝසනයෙන් කර්මය අකර්මයක් නො වේ.

ආචාර්ය රේරුකානේ චන්දවිමල මහාස්ථවිර පාදයන් වහන්සේ විසින් සම්පාදිත විනය කර්ම පොත නිමි.